

PROGRAMMAREKENING 2019

Hillegom

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Leeswijzer.....	4
Programmaplan.....	5
Programma 1 Vitaliteit.....	5
Programma 2 Leefomgeving	21
Programma 3 Bedrijvigheid.....	44
Programma 4 Bestuur en ondersteuning	52
Algemene dekkingsmiddelen.....	64
Paragrafen	70
Paragraaf Lokale heffingen.....	70
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	76
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	81
Paragraaf Financiering.....	89
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	95
Paragraaf Verbonden partijen.....	97
Paragraaf Grondbeleid	107
Financiële jaarrekening.....	116
Balans	117
Totaaloverzicht resultaat per programma.....	119
Waarderingsgrondslagen voor het opstellen van de jaarrekening	121
Toelichting op de balans.....	123
Toelichting op de programma's.....	132
Overzicht van incidentele baten en lasten	151
Structureel evenwicht	154
Bijlage 1: SISA-verantwoording.....	155
Bijlage 2: Overzicht investeringskredieten	161
Bijlage 3: Wet Normering Topinkomens.....	165
Bijlage 4: Overzicht mutaties van de reserves.....	166
Bijlage 5: Rapportage Interbestuurlijk toezicht	170
Bijlage 6: Overhevelingen	172
Bijlage 7: Overzicht baten en lasten per taakveld	173

Voorwoord

Inleiding

Het college van Hillegom biedt u hierbij de jaarrekening van 2019 aan. In 2019 is hard doorgewerkt aan het verder uitwerken en realiseren van de actiepunten uit het coalitieakkoord.

Twee jaar na de ondertekening van het coalitieakkoord zijn we trots op de resultaten die wij met elkaar hebben bereikt. Veel van de actiepunten zijn uitgevoerd en dragen bij aan onze speerpunten van een veilige woon- en leefomgeving, het verfraaien van het groen in de wijken en het waar mogelijk versnellen van de woningbouwopgave.

Het college blijft samen met inwoners, ondernemers en instellingen werken aan een inclusief Hillegom, een samenleving waarin iedereen mee doet. We vinden het daarbij belangrijk dat we alles doen op een manier die toekomstbestendig is.

Toegankelijk, vitaal en toekomstbestendig!

We werken op afspraak maar leveren maatwerk indien nodig en zijn 24/7 bereikbaar via onze e-formulieren. We organiseren wijkbijeenkomsten en hebben een jeugdpanel. Belangrijke zaken die inwoners raken pakken we gezamenlijk op, zoals bijvoorbeeld het opstellen van het afvalbeleid en het evalueren van de Omgevingsvisie Heerlijk Hillegom of het opstellen van het Omgevingsplan.

Het herinrichten van verschillende rotonden en wegen zorgt voor meer verkeersveiligheid en een verbetering van de mobiliteit van Hillegom. Door de combinatie met diverse groenprojecten maken we Hillegom zo nog mooier en prettiger om te wonen. Dit zijn uitgangspunten die we ook terug laten komen bij de ontwikkeling van verschillende woningbouwprojecten zoals bij het Jozefpark en de Ringoevers of Hillegom Noord.

In Hillegom Noord gaat woningbouwproject SIZO gerealiseerd worden. In dit project worden circa 300 woningen gebouwd, waarvan de helft voor veel Hillegommers betaalbaar zal zijn. Naast prettig wonen voor iedereen vinden we ook duurzaam wonen belangrijk. Vanaf 2021 is alle nieuwbouw daarom energieneutraal. Hillegom zet zich daarnaast ook actief in om tot vaststelling van de Regionale Energie Strategie te komen.

Door mobielcamera toezicht in te zetten en het aanstellen van een Buitengewoon opsporingsambtenaar vergroten we de veiligheid in Hillegom. De herinrichting van het centrum is verder uitgevoerd en in de samenwerking met Hillegom Marketing wordt de kwaliteit en de historisch waarde van ons centrum benadrukt en gepromoot.

De nieuwbouw voor de Jozefschool en de Leerwinkel is verder uitgewerkt en zal plaatsvinden in de vorm van een IKC, Integraal Kind Centrum. Ook voor de basisschool de Giraf is doorgewerkt aan een nieuwbouwplan waarbij de mogelijkheid tot het clusteren van voorzieningen is onderzocht. De samenwerking tussen het onderwijs en het Centrum Jeugd en Gezin is bevorderd door structureel overleg en vaste aanspreekpunten te realiseren.

Financiële verantwoording

In deze jaarrekening vindt u bij de diverse programma's een uitgebreide inhoudelijke toelichting van de activiteiten in het afgelopen jaar.

Het college van burgemeester en wethouders

Leeswijzer

Inleiding

De inrichting van de programmarekening wordt door de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) voorgeschreven en bestaat uit het jaarverslag en de jaarrekening.

Jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit het programmaplan en de paragrafen.

Vanaf 2019 kent het programmaplan de door de raad vastgestelde programma-indeling:

1. Vitaliteit
2. Leefomgeving
3. Bedrijvigheid
4. Bestuur en ondersteuning

Gevolgd door het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen.

Met deze indeling van de programma's en de daarbinnen opgenomen thema's ontstaat een logische clustering van beleid waarmee de integraliteit en programmasturing worden vergroot. Daarnaast sluiten het coalitieakkoord, de programmabegroting en de programmarekening zo meer op elkaar aan. Elk thema bevat een clustering van de landelijk voorgeschreven taakvelden.

In elk programma wordt per thema inzicht gegeven in de te bereiken doelstellingen ("wat wilden wij bereiken?"). Vervolgens wordt middels de activiteiten ("wat hebben wij daarvoor gedaan?") aangegeven op welke wijze we deze doelstellingen hebben bereikt. Deze activiteiten hebben in 2019 onze speciale aandacht gehad. Reguliere, jaarlijks terugkerende taken waar geen verdere bijzonderheden over te melden zijn, zijn evenals vorig jaar, niet meer in de toelichting opgenomen.

Elk thema wordt afgesloten met de verplichte beleidsindicatoren. De beleidsindicatoren zijn verplicht voorgeschreven gegevens die een trend kunnen signaleren. Deze gegevens worden voornamelijk vanuit externe bronnen verkregen. Deze informatie is ook beschikbaar op www.waarstaatjegemeente.nl.

Elk programma wordt afgesloten met het financiële overzicht "Wat heeft het gekost?" In dit overzicht staan per taakveld de lasten en baten vermeld. Dit geldt ook voor de mutaties op de reserves. Alle lasten zijn negatief opgenomen en alle baten positief. In de tabellen waar de bedragen afgerond zijn op € 1.000 treft u daardoor mogelijk afrondingsverschillen in totaalstellingen aan. Na de vier programma's wordt inzicht gegeven in de algemene dekkingsmiddelen, de overhead, de post onvoorzien en de vennootschapsbelasting.

Naast het programmaplan geven de paragrafen een totaaloverzicht van de in diverse programma's opgenomen elementen. Zoals de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen of Verbonden partijen. Wij gebruiken in de opzet de standaard indeling van het BBV.

De jaarrekening

De jaarrekening bestaat onder meer uit de grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening, een overzicht van de lasten en baten inclusief toelichting, de balans inclusief toelichting, een overzicht van de investeringen, de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen en een bijlage met het overzicht van de gerealiseerde lasten en baten per taakveld.

Programmaplan

Programma 1 Vitaliteit

Onderwijs

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A	DOEL B	DOEL C
Meer adequate, toekomstbestendige en duurzame schoolgebouwen.	Sneller opmerken en ondersteunen van kinderen met een onderwijsachterstand.	Meer leerlingen op een passende onderwijsplek.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

ACTIVITEITEN DOEL A	ACTIVITEITEN DOEL B	ACTIVITEITEN DOEL C
> Bouwen fusieschool Jozefschool/Leerwinkel. > Bouwen basisschool De Giraf.	> Onderzoeken en versterken samenwerking Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), kinderopvang en onderwijs > Evalueren en versterken van het Vroeg- en Voorschoolse Educatie-beleid (VVE).	> Uitvoeren ontwikkelagenda Regionale Educatieve Agenda (REA).

Toelichting:

Doel A: Meer adequate, toekomstbestendige en duurzame schoolgebouwen

> Bouwen fusieschool Jozefschool/Leerwinkel

Architectenbureau LIAG is geselecteerd voor de nieuwbouw van het IKC Hillegom.

Ontwerpvisie architect:

- zorgvuldige integratie van de buitenruimte met het omliggende park;
- de ontwikkeling van het kind staat centraal;
- duurzaamheid speelt een belangrijke rol: plus-op-de-meter school waarin de relatie tussen binnen en buiten nadrukkelijk aanwezig is en waarbij de buitenruimte onderdeel van het onderwijs is.

Per 1 september 2019 zijn basisschool De Leerwinkel en De Jozefschool gefuseerd, de fusieschool gaat verder onder de naam ' basisschool Meer en Dorp'.

De gemeente heeft besloten een krediet beschikbaar te stellen voor het plaatsen van vier tijdelijke leslokalen op het schoolplein van basisschool De Leerwinkel (Thorbeckelaan). De vier tijdelijke leslokalen zijn geplaatst en alle leerlingen van de fusieschool Meer en Dorp zijn nu op één locatie gehuisvest. Dit draagt bij aan het goed kunnen vormgeven van de fusieschool en zorgt ervoor dat de samenwerking met Wonderland Kinderopvang verder kan worden opgebouwd.

Op basis van de laatste leerlingenprognoses (oktober 2019) en een nadere analyse is door Sophia Scholen en de gemeenteraad besloten om het nieuwe IKC Hillegom te bouwen voor maximaal 275 leerlingen in plaats van 350 leerlingen. Het Programma van Eisen is aangepast en de architect houdt rekening met dit leerlingenaantal in het ontwerp.

In opdracht van de gemeente is onderzoek uitgevoerd naar de stikstofdepositie in Natura 2000 gebieden in de omgeving van het nieuwe bestemmingsplan IKC Weerlaan. Uit onderzoek is gebleken dat er geen sprake is van een relevante toename aan stikstofdepositie door de realisatie en het gebruik van het IKC Hillegom. De stikstofdepositie vormt geen belemmering voor de ontwikkeling van het IKC Hillegom als rekening gehouden

wordt met een aantal uitgangspunten. De procedure rond vaststelling van het bestemmingsplan wordt voorgezet.

> Bouwen basisschool De Giraf

Gesprekken zijn gestart met Sophia Scholen om de scope te bepalen voor de nieuwbouw van basisschool De Giraf op basis van de leerlingenprognoses 2019 en het huidige gebruik van het schoolgebouw (basisschool en kinderopvang/BSO). Naast de nieuwbouw van De Giraf is ook gekeken naar de opgave voor de binnensportaccommodaties in de wijk Elsbroek. De binnensportaccommodaties in de wijk Elsbroek (gymzaal Guido Gezellelaan en gymzaal Mesdaglaan) worden meegenomen in de scope voor de nieuwbouw van basisschool De Giraf.

Doel B: Sneller opmerken en ondersteunen van kinderen met een onderwijsachterstand

> Onderzoeken en versterken samenwerking CJG, kinderopvang en onderwijs

Vanuit de Samenwerkingsverbanden onderwijs en de Coöperatie Jeugd- en Gezinstams zijn gezamenlijke bijscholing georganiseerd voor onderwijs en JGT's. Ook zijn er gezamenlijke informatiebijeenkomsten en casusbesprekingen geweest. Dit heeft als resultaat dat men elkaar kent en op hetzelfde informatie niveau met elkaar praat. JGT'ers zijn (meer) aanwezig op scholen. Hierdoor kan meer preventief gewerkt worden en direct op situaties worden ingespeeld. JGT'ers ondersteunen bijvoorbeeld ook leerkrachten bij het omgaan met lastig gedrag in de klas. Elke school en kinderopvanglocatie heeft een vaste contactpersoon vanuit het CJG (JGT en JGZ).

Door deze acties is de relatie tussen deze partijen versterkt en zijn de lijnen onderling korter geworden. Deze werkwijze wordt daarom in 2020 voortgezet.

> Evalueren en versterken van het VVE-beleid

Het VVE-beleid is geëvalueerd en er is een start gemaakt met het opstellen van het nieuwe VVE-beleid.

Doel C: Meer leerlingen op een passende onderwijsplek.

> Uitvoeren Ontwikkelagenda REA

Alle acties uit de agenda 2014-2019 zijn uitgevoerd, resultaten zijn onder andere:

- maatwerktrajecten onderwijs-zorg zodat er vaker sprake is van een passende plek voor een kind,
- thuiszitters zijn in beeld en worden individueel benaderd,
- diverse pilots met als doel meer leerlingen op een passende onderwijsplek,
- afspraken dat leerlingen nooit langer dan 3 maanden zonder een passende (onderwijs)plek zijn of minimaal binnen 3 maanden in het traject naar die passende plek zitten.

In oktober 2019 is de Ontwikkelagenda geactualiseerd, bestuurlijk vastgesteld door school- en gemeentebestuurders en er zijn nieuwe acties voor 2020 afgesproken. De acties die we het eerste kwartaal 2020 willen uitvoeren zijn verdeeld tussen onderwijs en gemeenten. Alle acties zijn gericht op een passende plek binnen onderwijs en jeugdhulp voor kinderen die dat nodig hebben.

In 2019 hadden we nog onvoldoende gegevens om te kunnen stellen dat alle leerlingen binnen 3 maanden (een traject naar) een passende onderwijsplek krijgen. We hebben de samenwerkingsverbanden om die gegevens gevraagd zodat we deze afspraak in 2020 kunnen toetsen.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Regionaal Bureau Leerplicht (onderdeel van Holland Rijnland) RDOG Hollands Midden Holland Rijnland	Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs Schoolbesturen Uitvoeringsorganisatie gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties CJG Coöperatie Jeugd- en Gezinstams Kinderopvangorganisaties Bedrijfsleven

Sport & Gezondheid

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A Inwoners van Hillegom zijn vitaler en gezonder.	DOEL B Meer inwoners sporten en bewegen	DOEL C Efficiënter en effectiever gebruik van accommodaties.
--	---	--

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

ACTIVITEITEN DOEL A > Opstellen Uitvoeringsplan 'Hillegom positief gezond'. > Uitvoeren programma's: 'Op weg naar een rookvrije generatie' & 'Jongeren op Gezond Gewicht' > Promoten van het beweegprogramma 'Lekker in je Lijf'.	ACTIVITEITEN DOEL B > Uitvoeren van de beleidsnota 'Hillegom Samen Sportief in Beweging'. > Promoten van sport en bewegen bij inwoners. > Stimuleren en ondersteunen bij het maken van de verbinding van (sport)verenigingen en de transformatie van het sociale domein (preventie en (vroeg)signalering, participatie, etc.) en de energietransitie/ verduurzaming van accommodaties. > Onderzoeken mogelijke inzet van sportverenigingen in het preventieve veld. > Uitvoeren van het project Grenzeloos Actief/Uniek Sporten bij sportaanbieders en voor potentiële doelgroep. > Opstellen uitvoeringsplan voor de brede regeling combinatiefuncties. > Schoolpleinen openbaar maken als onderdeel van het speelruimte- en speeltuinenbeleid. > Scan openbare ruimte op beweegvriendelijkheid. > Opstellen nieuwe overeenkomst Jeugdfonds Sport en Cultuur voor periode 2019-2022. > Uitbreiden Jeugdfonds Sport en Cultuur voor volwassenen met laag inkomen.
---	--

ACTIVITEITEN DOEL C

- > Rol van de gemeente definiëren ten opzichte van de maatschappelijke accommodaties'.
- > In kaart brengen van behoefte en beschikbaarheid accommodaties voor de inwoners van Hillegom.
- > Analyse van het gebruik van de accommodaties.

Toelichting:

Doel A: Inwoners van Hillegom zijn vitaler en gezonder.

- > Opstellen uitvoeringsplan Hillegom positief gezond.

Het uitvoeringsplan wordt gerealiseerd in het programma 'Healthy Hillegom'. Hierin is ook aandacht voor het programma 'Op weg naar rookvrije generatie' en 'Jongeren op gezond gewicht'. Het programma Healthy Hillegom is gelanceerd in maart 2020.

- > Uitvoeren programma's: 'Op weg naar een rookvrije generatie' & 'Jongeren op Gezond Gewicht'

Voor "op weg naar een rookvrije generatie" is een actieprogramma opgesteld dat onderdeel is van het uitvoeringsprogramma Healthy Hillegom.

Ook JOGG is onderdeel van het uitvoeringsprogramma Healthy Hillegom geworden.

De uitvoering daarvan start in 2020.

> Promoten van het beweegprogramma 'Lekker in je lijf'.

In overleg met de ISD is besloten dat de ISD de deelnemers, die deelnemen aan de gemeentepolis, (minimaregeling) attendeert op dit programma.

Doel B: Meer inwoners sporten en bewegen.

> Uitvoeren van de beleidsnota 'Hillegom Samen Sportief in Beweging'.

Dit is een doorlopende activiteit, deze is vastgelegd in het werkplan 2018-2020 van Team Hillegom in Beweging. Hierbinnen is aandacht voor 'Promotie van sport en bewegen voor inwoners', 'Het stimuleren en ondersteunen bij het maken van verbinding met het sociale domein' en het project Grenzeloos Actief. In 2019 is het masterplan Sport en Onderwijs opgeleverd.

> Onderzoeken mogelijke inzet van sportverenigingen in het preventieve veld.

Dit is onderdeel van het werkplan van Team Hillegom in Beweging. Voorbeelden hiervan zijn de inzet van sportverenigingen bij de uitvoering van sportclinics tijdens het Sportontbijt op basisscholen en de inzet van gymnastiekvereniging Jahn bij Bollenstroom: <https://hillegominbeweging.nl/LeefModule/Details/10236>

> Opstellen uitvoeringsplan voor de brede regeling combinatiefuncties.

Het uitvoeringsplan is gerealiseerd. De buurtsportcoaches, Team Hillegom in Beweging, zijn als strategische partner gekoppeld aan Healthy Hillegom.

> Schoolpleinen openbaar maken als onderdeel van het speelruimte- en speeltuinenbeleid.

De gemeente is gestart met het opstellen van het speelruimte- en speeltuinenbeleid. In het kader daarvan wordt bekeken of de openbaarheid van de schoolpleinen een mogelijkheid is.

> Scan openbare ruimte op beweegvriendelijkheid.

Speelplan heeft in opdracht van de gemeente de kwaliteit van alle speel- en beweegplekken in Hillegom in kaart gebracht. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek wordt in 2020 een (deels) nieuwe invulling van speel-, beweeg- en sportplekken in de openbare ruimte gepresenteerd in 2020. Bij nieuwbouwprojecten wordt rekening gehouden met de beweegvriendelijkheid van de openbare ruimte.

> Opstellen nieuwe overeenkomst Jeugdfonds Sport en Cultuur voor periode 2019-2022.

Er is een nieuwe overeenkomst opgesteld voor de periode 2019-2022.

> Uitbreiden Jeugdfonds Sport en Cultuur voor volwassenen met laag inkomen.

Vanuit het armoedebestrijdingsbeleid is - naar voorbeeld van het Jeugdfonds - een Volwassenenfonds beschikbaar gesteld voor de periode 2019- 2022.

Doel C: Efficiënter en effectiever gebruik van accommodaties.

> Rol van de gemeente definiëren ten opzichte van de maatschappelijke accommodaties.

In 2019 is nog geen uitvoering gegeven aan het definiëren van de rol van de gemeente ten opzichte van de maatschappelijke accommodaties. Er wordt in 2020 een notitie 'Rol en verantwoordelijkheden van de gemeente - maatschappelijk accommodaties' geschreven.

> In kaart brengen van behoefte en beschikbaarheid accommodaties voor de inwoners van Hillegom.

De behoefte aan en beschikbaarheid van accommodaties in Hillegom zal onderdeel uitmaken van de Kadernotitie 'Rol en verantwoordelijkheden van de gemeente - maatschappelijke accommodaties'.

> Analyse van het gebruik van de accommodaties.

In 2019 is met betrokken sportverenigingen op sportpark Zanderij verkend wat de mogelijkheden zijn voor het optimaliseren van het gebruik van het sportpark en deze locatie door te ontwikkelen naar een sport- en ontmoetingspark Zanderij. Dit proces loopt door in 2020. In het kader van de nieuwbouwplannen voor basisschool de Giraf wordt gekeken naar de opgave voor de binnensportaccommodaties in Elsbroek (gymzalen Guido Gezellelaan en Mesdaglaan).

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
RDOG Hollands Midden	Sportverenigingen Stichting De Zanderij Welzijnskwartier Welzijnskompas Onderwijsorganisaties Sportaanbieders Sportservice Zuid-Holland Maatschappelijke organisaties Sportfondsen Hillegom SportSupport Kennemerland (Team Hillegom in Beweging) Pando network

Sociaal domein

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A	DOEL B	DOEL C	DOEL D	DOEL E
Meer inwoners kunnen participeren in de samenleving, indien nodig met hulp en ondersteuning.	Inclusiever maken van de Hillegomse samenleving.	Meer sociale cohesie tussen inwoners en in de wijken.	Meer kinderen groeien gezond en veilig op.	Betere aansluiting van jeugd- en jongerenwerk op de specifieke behoefte van de Hillegomse jeugd (project Jeugd Hillegom).

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

ACTIVITEITEN DOEL A	ACTIVITEITEN DOEL B	ACTIVITEITEN DOEL C
> Versterken van het gemeentelijk opdrachtgeverschap richting de partners binnen het sociaal domein. > Uitvoeren armoedebeleid. > Onderzoeken van het functioneren en de tarieven van de regiotaxi. > Organiseren van integrale toegang. > Gebruik 'Welzijn op Recept' stimuleren bij huisartsen en inwoners. > Inzet op de aansluiting van het onderwijs op het bedrijfsleven (Businesscase Economische Agenda) en het Platform onderwijs, ondernemers en overheid. > Doorontwikkelen van Servicepunt Werk om meer mensen naar werk te begeleiden. > Voortzetten van het ontschottingsprogramma.	> Uitvoeren Transformatieagenda Wmo. > Uitvoeren Beleidskader Maatschappelijke Zorg en Beschermd Wonen. > Instellen van een fonds voor projecten eenzaamheidsbestrijding. > Faciliteren van de HLTsamen Uitdaging, het platform waar de vraag van sociaal-maatschappelijke organisaties/verenigingen en het aanbod vanuit het bedrijfsleven gekoppeld worden. > Intensivering van de inzet op opsporing en bestrijding van laaggeletterdheid.	> Starten pilot Versterken van de wijk. > Organiseren van informele steunnetwerken op buurt- en wijkniveau. > Trainen en ondersteunen van vrijwilligers in wijken. > Ondersteuning van het initiatief om het speeltuingebouw in de wijk Patrimonium tot het buurthuis van de wijk te maken.

ACTIVITEITEN DOEL D > Keuze te maken hoe verder te gaan met inkoop jeugdhulp. > Optimaliseren van preventie en vroegsignalering in het onderwijs > Onderzoeken inzet van Praktijkondersteuner Huisarts-Jeugd. > Uitvoeren van de zorg- en veiligheidstafel. > Faciliteren en doorontwikkelen van het Jeugd- en Gezinsteam (JGT). > Verbindingen leggen tussen JGT met partners als jongerenwerk, huisartsen, onderwijs, kinderopvang. > Informeren van doorverwijzers (JGT, huisartsen) over het preventieve aanbod	ACTIVITEITEN DOEL E > Vergroten aantrekkelijkheid en toegankelijkheid van het jongerencentrum. > Voldoende inzet jeugd- en jongerenwerk op straat om vervolg te geven aan het project Jeugd Hillegom. > Intensiveren van de samenwerking tussen jongerenwerk, CJG en instanties als Brijder en Halt op het gebied van hulp voor jongeren die in aanraking zijn gekomen met handhaving.
--	---

Toelichting:

Doel A: Meer inwoners kunnen participeren in de samenleving, indien nodig met hulp en ondersteuning.

> Versterken van het gemeentelijk opdrachtgeverschap richting de partners binnen het sociaal domein. De resultaten van de pilot van de Monitor Sociaal Domein (Langer thuis wonen voor ouderen, Teylingen) zijn op 11 september in de commissie gepresenteerd. In 2020 wordt dit doel voor Hillegom uitgewerkt. Er zijn voorbereidingen gedaan om begin 2020 een gezamenlijke werksessie met de raden van Lisse en Teylingen te organiseren over sturen op jeugdhulp. De voortgang van de Monitor Sociaal Domein hangt nauw samen met die van datagedreven werken. In 2019 is dat traject tijdelijk stil gelegd.

> Uitvoeren armoedebeluid.

In februari 2019 is het Armoedebeluid Hillegom door de raad vastgesteld. Vervolgens zijn de maatregelen die in dit beleid staan, uitgevoerd. Er is een nieuwe stichting Volwassenfonds Sport en Cultuur Hillegom en de Stichting Leergeld opgezet. Daarnaast is de inkomensgrens van het Jeugdfonds Sport en Cultuur verhoogd van 120% wettelijk sociaal minimum naar 130%. Vroeg eropaf is van start gegaan: huurders van sociale huurwoningen die een achterstand hebben met hun huurbetalingen worden opgezocht en ondersteund met het herstel van de huurbetalingen. Daarnaast zijn de lokale partners meer gaan samenwerken met elkaar en is er meer aandacht voor de impact van armoede op het leven van de inwoners en wordt er eerder gesignaleerd en doorverwezen c.q. geholpen.

> Onderzoeken van het functioneren en de tarieven van de regiotaxi.

Er is een grootschalig regionaal Klant Tevredenheid Onderzoek uitgevoerd over het functioneren van de Regiotaxi door een extern bureau. Daaruit kwam in het algemeen een positief beeld, met aanbevelingen omtrent communicatie over te laat komen en klachtenafhandeling.

Ook loopt er een onderzoek van Holland Rijnland over de voor- en nadelen van het aanpassen van de tarieven van de Regiotaxi, gebaseerd op afstand. De uitkomsten van dit onderzoek worden in 2020 verwacht.

> Organiseren van integrale toegang.

Februari 2019 is de kwartiermaker integrale toegang van start gegaan en is in co-creatie met de betrokken partijen en de adviesraad sociaal domein een plan van aanpak opgesteld. Vervolgens is gezamenlijk nader uitgewerkt wat de integrale toegang moet bereiken. In 2020 wordt een voorstel aan de raad voorgelegd voor wat betreft de organisatievorm en de randvoorwaarden. In 2019 is gestart met de Leertuin Privacy, alle lokale teams en diverse partners in het maatschappelijke veld zijn uitgenodigd om deel te nemen. Deze leertuin informeert over samenwerken en gegevensuitwisseling. Dit thema zal ook de komende jaren nog aandacht blijven krijgen.

> Gebruik 'Welzijn op Recept' stimuleren bij huisartsen en inwoners.

Bij huisartsen en inwoners is de mogelijkheid om gebruik te maken van Welzijn op Recept regelmatig onder de aandacht gebracht, onder andere via welzijnsadviseurs, diverse media en in overleggen, zoals het eerstelijnsoverleg met huisartsen, praktijkondersteuners, gemeente en welzijn. Een welzijnsadviseur houdt nu spreekuur in een huisartsenpraktijk.

> Inzet op de aansluiting van het onderwijs op het bedrijfsleven (Businesscase Economische Agenda) en het Platform onderwijs, ondernemers en overheid.

Er is onder de noemer 'Heerlijk Hillegom op weg naar de toekomst' een intentieovereenkomst met het bedrijfsleven gesloten, waarin overheid en ondernemers op een aantal onderdelen de inspanningen bundelen waar kan, onder meer op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt. Daarnaast werken partijen samen binnen het Hillegomse platform onderwijs, ondernemers en overheid. Op bovenlokaal niveau hebben we de economische agenda Duin- en Bollenstreek, waarbij de Economic Board Duin- en Bollenstreek (EBDB) de business case 'Onderwijs en Arbeidsmarkt' coördineert en aanjaagt. Daarnaast wordt via het groen onderwijscentrum en via de stichting Greenport Duin- en Bollenstreek ingezet op de aansluiting tussen groen onderwijs en de werkzaamheden in de greenport. Dit geheel tezamen heeft ertoe geleid dat Hillegom deelnemer is aan projecten die verbonden zijn aan het (rijks-)techniekpact, en aan projecten die via EBDB, Holland Rijnland en de Economic Board Zuid-Holland op bovenlokale en –regionale schaal opgesteld en uitgevoerd gaan worden. Uitgangspunt van al deze projecten is gericht op de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en beroepsperspectief en arbeidsmarktvaart.

> Doorontwikkelen van Servicepunt Werk om meer mensen naar werk te begeleiden.

In 2019 is er een Toekomstvisie samengesteld om de doorontwikkeling van het Servicepunt Werk (SPW) en de MareGroep mogelijk te maken. Deze is in december 2019 vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Kust-, Duin- en Bollenstreek (GR KDB). De Toekomstvisie is een vervolg op de eerder gemaakte notities.

Aanvullend: Onderzoeken van interventies om de bijstandsinstream te beperken.

In 2019 is het project Meedoen van de ISD Bollenstreek gelanceerd om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt richting betaald werk te geleiden. Dit project beoogt om op een outreachende manier meer in contact te komen met - en aandacht te geven aan - mensen die vaak jarenlang een bijstandsuitkering ontvangen. In mei 2019 is de contourennota verschenen, het college heeft besloten om aan het volledige project deel te nemen. Verder is er in april 2019 een werksessie participatie & re-integratie geweest. Aanleiding was een rapport van de Rekenkamercommissie in 2018 over de doelmatigheid en doeltreffendheid van re-integratie. In de werksessie werd de stand van zaken rondom in- en uitstroom getoond en kon worden meegedacht om de verdere koers te bepalen.

> Voortzetten van het ontschottingsprogramma.

De dialoog over menselijke maat en het leveren van maatwerk is een continu proces. Het gaat om het doen en verbinden in de praktijk. Het ontschottersbudget is één keer ingezet, voor maatwerk dat anders niet mogelijk was. Dit ontschottersbudget is als eenmalig budget in 2018 beschikbaar gesteld. Het restant wordt steeds meegenomen naar het volgende jaar.

De plannen voor de integrale toegang dragen bij aan het ontschotten.

Verder is in 2019 een ambtelijke verkenning gedaan voor het maken van een integrale verordening sociaal domein, dit krijgt vervolg in 2020.

Vanuit 2018 zijn middelen overgeheveld voor de bekostiging van de participatieverklaringstrajecten van statushouders.

Doel B: Inclusiever maken van de Hillegomse samenleving.

> Uitvoeren Transformatieagenda Wmo.

Ten gevolge van het uitvoeren van aanbevelingen uit de Transformatieagenda is de Wmo adviesraad verbreed naar de Adviesraad Sociaal Domein (ASD). Deze adviesraad adviseert gevraagd en ongevraagd en op integrale wijze over beleidsontwikkelingen die raken aan de Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet. Daarnaast is in 2019 gewerkt aan het organiseren van een Integrale Toegang tot hulp en ondersteuning. Dit wordt voortgezet in 2020.

> Uitvoeren Beleidskader Maatschappelijke Zorg en Beschermd Wonen.

Het beleidskader Maatschappelijke Zorg wordt uitgevoerd. Voorbeeld hiervan is de Collectieve Preventie Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) Duin- en Bollenstreek: dit zijn activiteiten om ter bevordering van het mentaal welbevinden en het voorkomen van ziek worden of terugvallen na ziekte. Het aanbod (voorlichtingsbijeenkomsten en cursussen) richt zich op kwetsbare mensen en hun naasten en mantelzorgers.

Andere voorbeelden zijn de ontwikkeling van algemene voorzieningen en het realiseren van woonvoorzieningen voor dakloze kwetsbare inwoners.

> Instellen van een fonds voor projecten eenzaamheidsbestrijding.

Hillegom heeft zich aangesloten bij de landelijke aanpak "Een tegen eenzaamheid". Er is een kerngroep eenzaamheid gevormd met een brede vertegenwoordiging van maatschappelijke organisaties. Initiatieven die voortkomen uit de kerngroep en initiatieven vanuit inwoners, komen in aanmerking voor een bijdrage vanuit het budget dat beschikbaar is. Er is in 2019 gewerkt aan bewustwording tijdens het Jaar vol ontmoeting. Er zijn dialoogtafels, speeddates voor vriendschap en een Festival der Ontmoeting georganiseerd. Er is een magazine uitgebracht en er is aandacht gevraagd voor het thema via diverse media.

> Faciliteren van de HLTsamen Uitdaging, het platform waar de vraag van sociaal-maatschappelijke organisaties/verenigingen en het aanbod vanuit het bedrijfsleven gekoppeld worden.

In 2019 waren de eerste adviesgroep bijeenkomst en 4 matchgroep bijeenkomsten. De HLTsamen Uitdaging heeft in oktober 2019 een beursvloer georganiseerd. Tijdens deze middag zijn 84 matches gemaakt tussen sociaal-maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. In heel 2019 zijn er (inclusief beursvloer) 141 matches gemaakt.

> Intensivering van de inzet op opsporing en bestrijding van laaggeletterdheid

Het Taalhuis is in 2019 verder ontwikkeld en de bekendheid is gegroeid. De drukte blijft toenemen. Het Taalhuis zet een coördinator in voor de vrijwilligers.

De dienstverlening van het Taalhuis is gericht op zowel anderstalige als autochtone laaggeletterden.

Er is ook ingezet op het trainen van digivaardigheden voor laaggeletterden en anderstaligen.

De bibliotheek Zuid-Kennemerland is in samenwerking met Welzijnskompas in 2019 gestart met De Voorleesexpress.

Doel C: Meer sociale cohesie tussen inwoners en in de wijken.

> Starten pilot Versterken van de wijk. Deze activiteit wordt toegelicht in het programma Bestuur, Participatie / Organiseren van informele steunnetwerken op buurt- en wijkniveau.

Medio 2019 zijn 2 wijkregisseurs (wijken en verenigingen) gestart. Zij hebben twee wijkavonden georganiseerd. Dit zijn ontmoetingen tussen inwoners en college (raadsleden zijn ook welkom) in de verschillende wijken van Hillegom. De reeks wordt in 2020 voortgezet. Tevens zijn ze in de opstartfase aan de slag gegaan met diverse inwonersinitiatieven. Vanuit de Nedvangregeling organiseren ze samen met Meerlanden activiteiten, zoals de schone avondvierdaagse en de Landelijke opschoondag.

WelzijnsKompas heeft een nieuwe buurtaanpak: Even Buurten. Buurtwerkers gaan de wijk in en 'buurten' bij bewonersverenigingen, ondernemers, supermarkten, bibliotheek of buurthuizen met als doel het ophalen van vragen en signalen en ondersteunen van nieuwe initiatieven.

> Trainen en ondersteunen van vrijwilligers in wijken.

WelzijnsKompas werkt buurtgericht met methodiek Even Buurten. Er is goede afstemming tussen wijkregisseurs en buurtwerkers van WelzijnsKompas over ieders inzet.

WelzijnsKompas werft, begeleidt en traint vrijwilligers, bijvoorbeeld voor huisbezoeken aan 75-plussers, begeleiden van activiteiten en het leiden van dialoogtafels.

WelzijnsKompas maakt voor de begeleiding ook gebruik van de Piëzomethodiek. Deze methodiek is erop gericht dat deelnemers/vrijwilligers hun talenten en vaardigheden ontdekken en zich steeds meer ontwikkelen. De methodiek bevordert de participatie. Beoogd eindresultaat is dat mensen optimaal meedoen in de maatschappij. Dit kan het volgen van een opleiding zijn, het doen van vrijwilligerswerk of betaald werk.

> Ondersteuning van het initiatief om het speeltuingebouw in de wijk Patrimonium tot het buurthuis van de wijk te maken.

De wijkregisseur heeft contact gelegd met speeltuinvereniging. Het speeltuingebouw functioneert nu al als ontmoetingspunt voor diverse activiteiten. Er is geen vraag om het speeltuingebouw nog verder te ontwikkelen.

Doel D: Meer kinderen groeien gezond en veilig op.

> Keuze te maken hoe verder te gaan met inkoop jeugdhulp.

In 2019 zijn de voorbereidingen getroffen voor de inkoop specialistische jeugdhulp vanaf 2021. Er is steeds meer inzicht in de jeugdhulp die onze gecontracteerde aanbieders leveren en in wat er nodig is binnen onze gemeente. Dit houdt in dat we in het inkooptraject scherpere keuzes kunnen maken. Als subregio Duin- en Bollenstreek hebben we ons eigen programmaplan opgesteld ten behoeve van de Inkoop Jeugdhulp 2021 en verder. In Holland Rijnland verband wordt de landelijke lobby voortgezet.

> Optimaliseren van preventie en vroegsignalering in het onderwijs

Aan elke school is een JGT'er gekoppeld die regelmatig spreekuur houdt of op school aanwezig is. De JGT'er begeleidt ook leerkrachten in het omgaan met lastig gedrag van kinderen. De lijnen tussen onderwijs en JGT zijn hierdoor kort en preventie en vroegsignalering makkelijker.

> Onderzoeken inzet praktijkondersteuners huisarts-jeugd.

Begin 2019 hebben we in samenwerking met de huisartsen onderzocht wat de mogelijke meerwaarde is van de inzet van een praktijkondersteuner Jeugd. In het vierde kwartaal van 2019 zijn de praktijkondersteuners gestart, een evaluatie volgt na 1 jaar. Waar mogelijk kan de praktijkondersteuner zelf kortdurende begeleiding bieden. Kind en ouder worden direct geholpen, laagdrempelig, dichtbij. Dit kan voorkomen dat (dure) specialistische jeugdhulp nodig is.

> Uitvoeren van de zorg- en veiligheidstafel.

Na de pilotfase is de zorg en veiligheidstafel Jeugd in 2019 voortgezet. Zorg en veiligheidspartners delen aan deze tafel signalen en zorgen over jeugd met overlast gevend en/ of crimineel gedrag om samen te komen tot een integraal plan van aanpak. Op deze manier wordt getracht om meer kinderen gezond en veilig te laten opgroeien.

> Faciliteren en doorontwikkelen van het Jeugd- en Gezinsteam.

In 2019 is er een aantal bijeenkomsten geweest om de benoemde ontwikkelpunten door te nemen en de daaraan gekoppelde acties te evalueren. Een paar voorbeelden van benoemde ontwikkelpunten:

- *Zorgcoördinatie en waakvlamfunctie.* Resultaat: een lid van het Jeugd- en Gezinsteam (JGt) is het lokale aanspreekpunt voor het gezin en eventuele andere hulpverleners binnen het gezin. Er wordt gewerkt met 1Gezin 1Plan en 1Regisseur. Het is voor kind en ouders helder wat de doelen en afspraken zijn en wie de regie heeft.
- *Begeleiding en groepsaanbod gericht op normaliseren.* Resultaat: begeleiding wordt zoveel mogelijk door de eigen omgeving (normaliseren) dan wel door het JGt ingezet. Op deze manier werken we aan een duurzame laagdrempelige begeleiding voor kind en ouder.
- *Outreaching werken.* Resultaat: het JGt werkt preventief aan het voorkomen van escalaties binnen het gezin.

> Verbindingen leggen tussen JGT met partners als jongerenwerk, huisartsen, onderwijs, kinderopvang.

In Hillegom kennen de netwerkpartners elkaar goed. Dit resulteert in nauwe afstemming in casuïstiek en een goed sluitend netwerk voor de inwoners met een (meervoudige) hulpvraag. Ook de inzet van de praktijkondersteuner Jeugd speelt hier een belangrijke rol in. Zodra 1 Gezin 1 Plan 1 Regisseur nodig is weten de partners elkaar goed te vinden en kennen zij elkaars expertise.

> Informeren van doorverwijzers (JGT, huisartsen) over het preventieve aanbod.

In 2019 hebben we de doorverwijzers geïnformeerd via een overzicht van het beschikbare preventieve aanbod: lokaal en (sub)regionaal. Daarnaast is er een preventienieuwsbrief ontwikkeld met actueel aanbod en ontwikkelingen.

Het bedrag voor preventieve projecten jeugd dat is overgeheveld vanuit 2018 naar 2019 is ingezet voor trainingen en voorlichtingsbijeenkomsten voor de lokale medewerkers die met en rond jeugd werken, op het gebied van echtscheidingsproblematiek, sociale media en culturele diversiteit. Daarnaast is een deel van de middelen ingezet voor project De Belt, in samenwerking met domein Buitenruimte.

Doel E: Betere aansluiting van jeugd- en jongerenwerk op de specifieke behoefte van de Hillegomse jeugd (project Jeugd Hillegom).

> Vergroten aantrekkelijkheid en toegankelijkheid van het jongerencentrum.

Het jongerenpanel van Hillegom en de jongeren in Jongerencentrum Solution zijn bevestigd naar hun wensen voor de aanpassingen in het Jongerencentrum Solution. De uitkomst is verwerkt in het verbouwingsplan. Op deze manier kan het jeugd- en jongerenwerk beter aansluiten op de specifieke behoefte van de Hillegomse jeugd.

> Voldoende inzet jeugd- en jongerenwerk op straat om vervolg te geven aan het project Jeugd Hillegom.

In kader van het project Jeugd is de formatie van het jeugd- en jongerenwerk per 2018 uitgebreid om voor Hillegom jeugd- en jongerenwerk op maat te bieden. Met deze formatie is ook in 2019 gewerkt. Het jongerenwerk zet intensief in op de verbinding met jongeren, zowel in de accommodatie (namelijk het jongerencentrum) als ambulant (op straat) en speelt zo actief in op de specifieke behoefte van jeugd in Hillegom.

> Intensiveren van de samenwerking tussen jongerenwerk, CJG en instanties als Brijder en Halt op het gebied van hulp voor jongeren die in aanraking zijn gekomen met handhaving.

De start van de zorg- en veiligheidstafels heeft bijgedragen aan het verkorten van de lijnen tussen het jongerenwerk, CJG en Halt. In 2020 zal dit worden gecontinueerd. Het jongerenwerk en Brijder kijken naar de mogelijkheden om gezamenlijk preventief activiteiten te organiseren in het jongerencentrum, gericht op deze doelgroep in Hillegom.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
ISD Bollenstreek	WelzijnsKompas
Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin en Bollenstreek (GR KDB) - MareGroep	WelzijnsKwartier
RDOG Hollands Midden	Solution
Holland Rijnland	Bedrijfsleven
	Huisartsen
	Onderwijs
	Bibliotheek
	Maatschappelijk middenveld
	Politie
	Instanties Maatschappelijke Zorg

Verbonden partijen

In de vernieuwde BBV-voorschriften staat dat informatie over een verbonden partij moet worden opgenomen bij het desbetreffende programma. Voor algemene informatie over verbonden partijen en een samenvatting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regeling	Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek
Doelstelling/ Publiek belang	Individuele voorzieningen op het gebied van werk, inkomen en zorg.
Ontwikkelingen	De verwachte stijging van de uitgaven voor de Wmo, vooral bij de post Begeleiding. De invoering van het abonnementstarief voor de eigen bijdrage. De verwachte stijging van Participatiewet uitgaven, vooral door de loonkostensubsidies. Voor 2020 wordt gewerkt met een kadernota.
Beleidsrisico's	Een risico voor de gemeenten is enerzijds de bijdrage van de gemeenten in de exploitatielasten van de ISD, en anderzijds de uitvoering van een open einde regelingen door de ISD waar de gemeenten de financiële lasten van dragen.
Overige informatie	Zie voor meer informatie de paragraaf verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regeling	Gemeenschappelijke regeling Kust, Duin- en Bollenstreek / De Maregroep
Doelstelling/Publiek belang	MareGroep: het op bedrijfsmatige wijze uitvoeren van taken van en voor de deelnemende gemeenten op het terrein van gesubsidieerde arbeid (Wet Sociale Werkvoorziening en Beschut Werken). Servicepunt Werk: het bevorderen van uitstroom uit de uitkering door het begeleiden naar werk.
Ontwikkelingen	De realisatie van de toekomstvisie MareGroep 2.0 en het doorontwikkelen van het Servicepunt Werk.
Beleidsrisico's	Een risico voor de gemeente is de dalende rijksbijdrage voor de uitvoering van de wet sociale werkvoorziening, waardoor de gemeentelijke bijdragen stijgen.
Overige informatie	Zie voor meer informatie de paragraaf verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regeling	Regionale dienst openbare gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden
Doelstelling/Publiek belang	De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt, versterkt en bevordert de gezondheid, veiligheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissomstandigheden.
Ontwikkelingen	Het proces om de rollen van opdrachtgever en opdrachtnemer uit te splitsen, het vastleggen van een helder (en haalbaar) takenpakket en het introduceren van een solide financieringssysteem, is ingezet en moet in 2020 afgerond zijn. Kern van deze afspraken is dat de taken van de RDOG Hollands Midden bijdragen aan de beoogde maatschappelijke effecten van gemeenten. Voor twee belangrijke opgaven van de RDOG Hollands Midden, het bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling en de jeugdgezondheidszorg, is deze uitwerking afgerond. Voor andere taakgebieden wordt dit nog uitgewerkt.
Beleidsrisico's	In het kader van een kwaliteitsimpuls voor de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een landelijk dekkende infrastructuur voor de integrale aanpak van ernstige en complexe vormen van kindermishandeling, huiselijk geweld en seksueel geweld. Verwacht wordt dat Veilig Thuis hierin een centrale rol gaat vervullen en omdat dit een complex proces is zal de implementatie daarvan tot in 2019 doorlopen. Daarnaast wordt het voor de RDOG lastiger vacatures voor gezondheidspersoneel te vullen vanwege krapte op de arbeidsmarkt.
Overige informatie	Zie voor meer informatie de paragraaf verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regeling	Holland Rijnland
Doelstelling/Publiek belang	Holland Rijnland is een samenwerking van en voor vijftien gemeenten in het hart van de Randstad. Deze gemeenten werken vanuit een gezamenlijke strategische visie op de verdere ontwikkeling van de regio aan verbetering van de kwaliteit van wonen, werken, ondernemen en recreëren van burgers, bedrijven en instellingen in het gebied.
Ontwikkelingen	De gezamenlijke ambitie van de gemeenten in de regio Holland Rijnland is: 1. Het hebben van een optimaal niveau van sociale voorzieningen, lokaal en regionaal, waarbij de eigen kracht van de burger centraal staat; 2. Koploper te zijn in het toepassen van economische en technologische innovaties; 3. Het hebben van een aantrekkelijke en vitale woon- en leefomgeving; 4. Het versterken van het strategisch vermogen van de samenwerkende gemeenten. Waar het de inhoudelijke Agenda (looptijd tot 2020) betreft, wordt in de begroting van Holland Rijnland alleen gesproken over de inzet van Holland Rijnland hierin. Voor de eventuele inzet op projecten zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor hun eigen capaciteit, projecten en financiën. De rol van Holland Rijnland bestaat primair uit de platformrol, strategische verkenning, lobby en belangenbehartiging. Daarnaast voert Holland Rijnland de procesregie op een aantal speerpunten en voert het concrete projecten uit. Op een aantal onderwerpen is een uitvoeringsprogramma opgesteld zoals de energietransitie en de werkagenda Jeugd.
Beleidsrisico's	Holland Rijnland beschikt niet over vrije reserves. De risico's liggen voornamelijk binnen de reguliere bedrijfsvoering: debiteurenbeheer, subsidiestromen derden, personeelskosten, ziektekosten en automatisering. De maximale omvang van eventueel op te treden risico's worden geraamd op € 100.000. Bijzondere risico's, boventallige medewerkers (2) in begeleiding van werk naar werk. De loonkostenstijging in 2018 en de verwachte stijging van sociale premies voor 2019 zijn afgedekt. Voor 2019 en verder moet nog een nieuwe cao worden afgesloten. De nieuwe cao kan tot hogere loonkosten leiden. Dit risico schatten wij in op € 85.000 (afgerond), ca. 2% van de loonsom.
Overige informatie	Zie voor meer informatie de paragraaf verbonden partijen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Begroot 2019	Realisatie	Bron
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	550	561,2	LISA
<i>Jongeren met delict voor de rechter</i>	<i>% 12 t/m 21 jarigen</i>	<i>**</i>	<i>2018: 1%</i>	<i>Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel</i>
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	*	2018: 4%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolkingen t.o.v. de beroepsbevolking	70	2018: 70,9%	CBS
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	*	2018: 1%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	180	1e hj 2019: 191,7	CBS
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	48	1e hj 2018: 79,4	CBS
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	***	2e hj 2019: 13%	CBS
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	****	2e hj 2019L 0,7%	CBS
Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar). Bron: CBS.	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	*****	1e hj 2019: 0,4%	CBS
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (aantal per 10.000 inwoners). Bron: GMSD.	Aantal per 10.000 inwoners	800	2e hj 2019: 560	GMSD

* Realisatiecijfers zijn sinds 2018 niet meer beschikbaar gesteld.

** De aantallen jongeren met een delict voor de rechter is afhankelijk van het Openbaar Ministerie.

*** De jeugdwet kent een opneinde-regeling. Streven is het aantal jongeren dat behoefte heeft aan jeugdhulp terug te brengen door preventie, vroegsignalering en vroeginterventie. Een prognose voor 2019 is niet mogelijk.

**** Een prognose voor 2019 is niet mogelijk.

***** Een prognose voor 2019 is niet mogelijk.

Indicator	Eenheid	Begroot 2019	Realisatie	Bron
Absoluut verzuim	Aantal leerplichtigen per 1.000 dat niet staat ingeschreven op een school.	*	2018: 2	DUO
Relatief verzuim	Aantal leerplichtigen per 1.000 dat ongeoorloofd afwezig is.	*	2018: 15	DUO
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	*	2018: 1,7%	DUO

* Wij hebben geen invloed op het aantal verzuimers. De prognose is altijd 0 want je wilt niet dat leerlingen verzuimen, maar dat is meestal niet realistisch.

Vanuit het Rijk hebben we een opdracht om landelijk een bepaald aantal VSV'ers te hebben in 2020 maar dat streefgetal hebben wij al bereikt.

Indicator	Eenheid	Begroot	Realisatie	Bron
Niet-sporters	Percentage niet sporters van het totaal aantal inwoners.	45%	2016: 47,5% *	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)

* Onderzoek 1 keer per 4 jaar.

Kaderstellende stukken

- Regionaal beleidsplan transitie Jeugdzorg Holland Rijnland Hart voor de Jeugd
- Sturingsplan Jeugdhulp Holland Rijnland 2018-2019
- Contourennota Servicepunt Werk Duin- en Bollenstreek
- Armoedebelief Hillegom, een stevig fundament, 2019-2022
- Sport- en beweegnota 2017-2021
- Nota Volksgezondheid 2018-2022
- Doelenboom mantelzorg
- Verordening maatschappelijke ondersteuning 2019
- Verordeningen Participatiewet
- Verordening Jeugdhulp 2015
- Kadernota WMO Bollen5 2015-2018
- Transformatieagenda WMO en haar omgeving (2017-2018)
- Algemene subsidieverordening Hillegom 2017
- Verordening regelende de toekenning van bijdragen in de kosten van het bezoeken van kinderopvang in Hillegom
- Verordening Leerlingenvervoer
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015
- Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs 2015
- Gemeenschappelijke Regeling ISD Bollenstreek
- Gemeenschappelijke Regeling Kust-, Duin- en Bollenstreek (MareGroep)
- Gemeenschappelijke Regeling Regionale Dienst Openbare Gezondheid Hollands Midden

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2018	2019	2019 na wijziging	2019
Thema Onderwijs				
Onderwijshuisvesting	-954	-933	-1.066	-1.007
Openbaar basisonderwijs	-26	-67	-67	-75
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-608	-789	-1.026	-584
Thema Sociaal domein				
Samenkracht en burgerparticipatie	-1.750	-2.096	-2.384	-1.777
Arbeidsparticipatie	-270	-256	-256	-258
Inkomensregelingen	-4.858	-4.820	-4.879	-4.444
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-152	-239	-421	-348
Begeleide participatie	-1.771	-1.738	-1.764	-1.632
Maatwerkdienstverlening 18+	-3.792	-4.349	-4.535	-4.457
Wijkteams	-1.334	-1.367	-1.237	-1.400
Maatwerkdienstverlening 18-	-3.603	-4.137	-4.195	-4.075
Geëscaleerde zorg 18-	-591	-389	-389	-440
Thema Sport & Gezondheid				
Sportbeleid en activering	-431	-558	-555	-747
Volksgezondheid	-931	-733	-918	-965
Sportaccommodaties	-933	-983	-843	-607
Totaal lasten	-22.004	-23.454	-24.535	-22.816

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2018	2019	2019 na wijziging	2019
Thema Onderwijs				
Onderwijshuisvesting	232	227	223	243
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	65	43	247	39
Thema Sociaal domein				
Samenkracht en burgerparticipatie	0	26	0	0
Inkomensregelingen	3.605	3.615	3.765	3.976
Maatwerkdienstverlening 18-	0	10	10	19
Thema Sport & Gezondheid				
Sportbeleid en activering	0	0	0	2
Volksgezondheid	16	9	9	20
Sportaccommodaties	275	273	283	317
Totaal baten	4.193	4.203	4.537	4.616
Saldo voor resultaatbestemming	-17.812	-19.252	-19.999	-18.198
Reserves				
	2018	2019	2019 na wijziging	2019
Toevoegingen reserves	-368	0	-400	-242
Onttrekkingen reserves	1.421	0	853	182
Totaal reserves	1.053	0	453	-60
Saldo na resultaatbestemming	-16.759	-19.251	-19.544	-18.258

Programma 2 Leefomgeving

Openbare orde en veiligheid

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A	DOEL B	DOEL C	DOEL D
Een veilige woon- en leefomgeving voor onze inwoners.	Multiproblematiek bij mensen aanpakken door veiligheid en zorg te combineren.	Doelgerichte en integrale actie op het aanpakken van ondermijnende criminaliteit.	Veilig en legaal bouwen en voorkomen van gebruik in strijd met de Omgevingsvisie Heerlijk Hillegom 2030.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

ACTIVITEITEN DOEL A	ACTIVITEITEN DOEL B	ACTIVITEITEN DOEL C	ACTIVITEITEN DOEL D
> Ontwikkelen Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023. > Opstellen Veiligheidsjaarplannen. > Bepalen of intensivering handhaving op straat nodig is a.d.h.v. uitkomsten Veiligheidsmonitor, Burgerpanel en Waar staat je gemeente. > Mobiel cameratoezicht inzetten.	> Pilot zorg en veiligheid jeugd, d.m.v. een zorg- en veiligheidstafel; voor een periode van twee jaar. > Ontschotten d.m.v. ontschottingsteam (multiproblematiek integraal aanpakken). > <i>Outreaching</i> jongerenwerk inzetten op overlastgevende jeugd. > Buurtbemiddeling inzetten.	> Het voortzetten van de pilot Ondernijning (2018-2020) d.m.v. een ondernijnings-tafel. > Toepassing van beleid, zoals het BIBOB-beleid en het sluitingsbeleid drugs (art.13B Opiumwet).	> Uitvoering Handhavingsbeleid 2019-2022. > Uitvoering Jaarlijkse Handhavings-uitvoeringsprogramma's. > Uitvoering verbeterplan VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving). > Uitvoering Project Handhaving Buitengebied (ruimtelijke duurzaamheid). > Uitvoering inventarisatie asbestdaken.

Doel A: Een veilige woon- en leefomgeving voor onze inwoners.

> Ontwikkelen Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023 / Opstellen Veiligheidsjaarplannen.

In december 2019 is het Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) 2020-2023 vastgesteld. Op basis van het raadsbesluit van 21 februari 2019 (waarin het proces voor de totstandkoming van het IVB 2020-2023 is vastgesteld) zijn we in gesprek gegaan met interne, externe partners en hebben we gebruik gemaakt van het burgerpanel.

Het IVB laat daardoor een afgestemde prioriteitstelling en gezamenlijke visie zien. De gekozen prioriteiten zijn: (georganiseerde) ondermijnende criminaliteit, (woon)overlast en maatschappelijke onrust, verkeersveiligheid en Jeugd en Veiligheid. Op basis van het IVB is gestart met de opstelling van het veiligheidsjaarplan 2020. Het jaarplan wordt in het eerste kwartaal van 2020 ter kennisname naar de raad gestuurd.

> Bepalen of intensivering handhaving op straat nodig is a.d.h.v. uitkomsten Veiligheidsmonitor, Burgerpanel en Waar staat je gemeente.

Er is voor een periode van twee jaar (2019-2020) een extra boa aangesteld (van 1,7 naar 2,7 fte). Dat heeft ertoe geleid dat de boa's beter invulling kunnen geven aan hun reguliere taken (denk aan: surveillances, toezicht station, marktmeester, hangplekken jeugd, boten verwijderen uit haven, verwijderen zwerf fietsen, toezicht bij evenementen, drank en horeca, meldingen afhandelen, halen en brengen bij de scholen, blauwe zone controleren, etc.). In 2020 wordt deze extra inzet geëvalueerd.

> Mobiel cameratoezicht inzetten

Er zijn drie mobiele camera's aangeschaft. Deze worden in het kader van openbare orde en veiligheid op verschillende locaties geplaatst op advies en in overleg met de politie. Over het algemeen is het beeld dat na plaatsing het aantal meldingen bij de politie afneemt.

Doel B: Multiproblematiek bij mensen aanpakken door veiligheid en zorg te combineren.

> Pilot zorg en veiligheid jeugd, door middel van een zorg- en veiligheidstafel; voor een periode van twee jaar.

De zorg- en veiligheidstafel is een doorstart/vervolg op het succesvolle project jeugd Hillegom. Er is in 2019 later gestart dan gepland doordat de voorbereidingen om de tafel te kunnen starten meer tijd hebben gekost dan was voorzien en door capaciteitstekort. Inmiddels is de zorg- en veiligheidstafel gestart en zijn er diverse casussen besproken, is hulpverlening in gang gezet en worden de casussen gemonitord. In de loop van 2020 zal de Zorg- en veiligheidstafel voor de eerste keer worden geëvalueerd.

> Ontschotten door middel van ontschottingsteam (multiproblematiek integraal aanpakken).

In 2019 zijn er diverse casussen op het gebied van multiproblematiek besproken in het ontschottingsteam.

> *Outreaching* jongerenwerk inzetten op overlastgevende jeugd.

Als onderdeel van de groepsaanpak heeft het jongerenwerk met de zorg- en veiligheidspartners een programma voor jongeren en ouder gemaakt.

Het programma richt zich op de bewustwording van het maken van foute keuzes en daar de bijbehorende consequenties. Het jongerenwerk heeft hier niet alleen de jongeren voor benaderd maar ook de ouders. Als onderdeel van het programma was een avond gepland voor de ouders. Het jongerenwerk is hiervoor persoonlijk langs gegaan de ouders om hen uit te nodigen en het programma verder aan hen toe te lichten.

> Buurtbemiddeling inzetten.

Er zijn afspraken gemaakt tussen de woningcorporatie Stek, politie en Buurtbemiddeling Bollenstreek om het middel buurtbemiddeling beter op de kaart te krijgen. Er werd naar buurtbemiddeling verwezen in gesprekken als mogelijkheid maar het is niet heel actief integraal ingezet (tot november 2019 geen zaken). Buurtbemiddeling Bollenstreek is nu de uitvoerende partij, in de zin dat zij de bemiddeling doen (en dus de regievoerder zijn). Een casus kan aangedragen worden door de woningcorporatie, politie of de gemeente. Uiteraard staat het partijen natuurlijk altijd vrij om zelf buurtbemiddeling in te zetten, dat is niet afhankelijk van één van de eerder genoemde partijen. We hebben afgesproken om naast het actief aanbieden (in gesprek gaan met beide partijen, daarin samen optrekken coöperatie en politie), ook individuele gesprekken aan te bieden wanneer één van de partijen niet wilt. Een soort van coachen in een dergelijk proces (hoe ga ik met de situatie om, versterken van de eigen kracht). Ook hebben we afgesproken om niet alleen bij te houden hoe vaak buurtbemiddeling ingezet wordt (in 2019 twee afgeronde casussen) maar ook om bij te houden hoe vaak buurtbemiddeling aangeboden wordt (in 2019, twee keer aangeboden). Daarnaast staat voor 2020 beleid woonoverlast in de planning. Onderzocht wordt samen met de coöperatie of wij buurtbemiddeling meer uit het vrijwillige kader kunnen krijgen.

Doel C: Doelgerichte en integrale actie op het aanpakken van ondermijnende criminaliteit.

> Het voortzetten van de pilot Ondermijning (2018-2020) d.m.v. een ondermijnings-tafel.

Samen met onze partners hebben we ingezet op het signaleren, voorkomen en aanpakken van (georganiseerde), ondermijnende criminaliteit, door:

Meer en beter zicht te creëren op deze vorm van criminaliteit – *signaleren*

De bewustwording en meldingsbereidheid van college-, raadsleden en medewerkers is versterkt: 150 medewerkers zijn getraind op het herkennen van signalen.

Nagenoeg alle afdelingen zijn inmiddels getraind op het herkennen van signalen van ondermijnende criminaliteit: baliemedewerkers, boa's, medewerkers bouw- en woningtoezicht, medewerkers vergunningen en medewerkers ruimtelijke ontwikkeling. Ook medewerkers van de Omgevingsdienst West-Holland (toezichthouders milieu), Brandweer Hollands Midden (toezichthouders brandveiligheid) en ISD Bollenstreek (sociaal rechercheurs) haakten aan. Er is een intern meldpunt vormgeven waar vermoedens van ondermijnende criminaliteit gemeld kunnen worden: 'de Meld een Vermoeden app'. Voor Hillegom zijn er 12 vermoedens gemeld. We signaleren en registreren signalen van ondermijnende criminaliteit, door pro actief onderzoek en

analyse. We krijgen steeds beter zicht op criminele clusters en sleutelrollen. Onze informatiepositie is gericht versterkt op de thema's arbeidsuitbuiting en drugs, door middel van het opstellen van (omvangrijke) integrale analyses.

Criminele kansen tot een minimum te beperken – *voorkomen*

We hebben gebouwd aan een weerbare organisatie, door het versterken van het bestuurlijk instrumentarium: interne informatie organisatie op orde, ondermijningsartikelen in de Algemene Plaatselijke Verordening en aansluiting bij het LSI convenant (Landelijke Stuurgroep Interventieteams).

Deze vorm van criminaliteit consequent aan te pakken – *aanpakken*

We pakken signalen en casuïstiek gericht en integraal aan via het lokaal signalenoverleg en de districtelijke ondermijningstafel. Voor Hillegom hebben we twee zaken afgehandeld. We trekken gezamenlijk op mét onze partners in onderzoeken, controles én acties. Het afgelopen jaar constateerden de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen samen met politie en andere opsporingspartners diverse criminele activiteiten. Zo vonden zij in bedrijfspanden onder meer een groot bedrag aan contant geld, hennepkwekerijen, een mogelijk drugslab en bewijs van illegale prostitutie. We hebben bestuurlijke maatregelen genomen, waar mogelijk. Zo is er een bedrijfspand gesloten en één waarschuwing gegeven en is toezicht en handhaving verscherpt. Als de waarschuwing niet wordt opgevolgd, wordt mogelijk ook dit pand gesloten.

> Toepassing van beleid, zoals het Bibob-beleid en het sluitingsbeleid drugs (art.13B Opiumwet). Bibob als barrière: we hebben 4 integriteitsbeoordelingen uitgevoerd (Bibob beleid). Waarvan twee onderzocht door het RIEC. We hebben één aanvraag buiten behandeling gesteld i.v.m. onvolledige aanvraag. Op deze casus geldt nu dat het toezicht is verscherpt. In totaal zijn er twee waarschuwingen gegeven en is er een pand gesloten op grond van artikel 13B Opiumwet.

Doel D: Veilig en legaal bouwen en voorkomen van gebruik in strijd met de Omgevingsvisie Heerlijk Hillegom 2030.

> Uitvoering Handhavingsbeleid 2019-2022.

Het nieuwe Integraal Handhavingsbeleid 2019 - 2022 is opgesteld, met hulp van de expertise van een adviesbureau, en met input van de betrokken ketenpartners (o.a. politie, brandweer, omgevingsdienst). Het beleid is inmiddels vastgesteld in het college en ter kennisname gebracht van de gemeenteraad.

> Uitvoering Jaarlijkse Handhavingsuitvoeringsprogramma's.

De evaluatie Handhavingsuitvoeringsprogramma 2019 is inmiddels vastgesteld in het college en ter kennisname gebracht van de gemeenteraad. Voor 2020 is weer een nieuw HUP vastgesteld.

> Uitvoering verbeterplan VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving).

De juridische handhavingscapaciteit is onlangs uitgebreid. Voorbereidingen zijn gaande ten behoeve van de invoering van de Omgevingswet. Daarnaast gaat dan ook het begin van de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen van start. Een en ander zal tot andere accenten leiden en andere werkwijzen voor toezicht en handhaving.

> Uitvoering Project Handhaving Buitengebied (ruimtelijke duurzaamheid).

Het project is in 2019 van start gegaan. Inmiddels verschillende percelen in het buitengebied bezocht, overtredingen in kaart gebracht, onderzoeken lopen over legalisatiemogelijkheid, eerste aanschrijvingen de deur uit. Het project krijgt inmiddels ook de nodige bekendheid. Het is iets later gestart door de personele bezetting die geregeld moest worden. Vandaar een klein stukje overheveling van gelden naar volgend jaar.

> Uitvoering inventarisatie asbestdaken.

De Omgevingsdienst heeft een eerste inventarisatie van asbestdaken gedaan aan de hand van luchtfoto's. De landelijke wetgeving die de sanering verplicht zou stellen, is echter onlangs teruggetrokken. Afhankelijk van de verdere landelijke ontwikkelingen is dit project daarom vooralsnog opgeschort door de Omgevingsdienst. Zo gauw nieuwe maatregelen/regelgeving bekend wordt, zal dit een vervolg krijgen.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Veiligheidsregio Hollands Midden Omgevingsdienst West-Holland	Politie GHOR CJG/JGT Veiligheidshuis Hollands Midden Brijder Halt Welzijnswartier OM Jeugdbescherming West

Verkeer en Vervoer

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A	DOEL B	DOEL C	DOEL D
Betere auto-, fiets- en OV-bereikbaarheid.	Betere verkeersveiligheid en verminderen ongevallen langzaam verkeer.	Duurzamere mobiliteit.	Betere ontsluiting van de Greenport Duin- en Bollenstreek.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

ACTIVITEITEN DOEL A > Actualiseren HVVP / Uitvoeringsprogramma Verbindingen en Mobiliteit. Hierin leggen we accenten op de verschillende duurzame vervoerwijzen en het verbeteren van de bereikbaarheid en de veiligheid. > Uitvoeren vervoersanalyse naar mogelijke verbeteringen van de OV-bereikbaarheid van Hillegom. > Onderzoek en analyse van data t.b.v. (actualisatie) beleid Verkeer en Vervoer. > Proactief overleggen over verbeteringsmogelijkheden OV-bereikbaarheid met vervoersmaatschappijen en Holland Rijnland (mede o.b.v. de uitkomsten van bovenstaande actie). Met daarin in elk geval aandacht voor de wens voor een rechtstreekse vervoersverbinding naar het Spaarneziekenhuis. > Bijdragen aan het actueel en operationeel houden van het Regionaal Verkeersmodel. > Verbeteren van de doorstroming door realisatie van diverse aanpassingen.	ACTIVITEITEN DOEL B > Onderzoek naar verbinding voor langzaam verkeer tussen het centrum, het sportpark en het Fioretti college
ACTIVITEITEN DOEL C > Deelname aan programma regionaal Energieakkoord en trekken deelprogramma Duurzame mobiliteit. > Extra laadpunten creëren om elektrisch rijden te stimuleren.	ACTIVITEITEN DOEL D > Na besluitvorming van de provincies over het definitieve tracé noordelijke ontsluiting Greenport, inzetten op het beperken van de hinder voor de omgeving en een zodanige inpassing dat deze wegverbinding zo weinig mogelijk afbreuk doet aan de aanwezige natuur, landschappelijke en cultuurhistorische waarden. > Na besluitvorming van de provincies over het definitieve tracé noordelijke ontsluiting Greenport, onderzoeken wat de impact hiervan is op het Hillegomse wegennet (binnengemeentelijke bereikbaarheid en de doorstroming).

Toelichting:

Doel A: Betere auto-, fiets- en OV-bereikbaarheid.

> Actualiseren HVVP / Uitvoeringsprogramma Verbindingen en Mobiliteit. Hierin leggen we accenten op de verschillende duurzame vervoerwijzen en het verbeteren van de bereikbaarheid en de veiligheid. Dit jaar is gestart met de werkzaamheden ten behoeve van de actualisatie van het HVVP (Hillegoms Verkeers- en Vervoerplan), de evaluatie wordt daarin meegenomen. De raad is hierover geïnformeerd in december. Aangezien Hillegom voorop loopt ten aanzien van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan, is het logisch om de opgaven op het gebied van mobiliteit te integreren in de Omgevingsvisie en daarbij een uitvoeringsprogramma op te stellen. Bijkomend voordeel is dat het thema mobiliteit jaarlijks meegenomen wordt in de evaluatie en actualisatie.

Om te komen tot een uitvoeringsprogramma zal er eerst een ambitiedocument mobiliteit worden opgesteld. In dit ambitiedocument mobiliteit zal onder andere een strategisch plan verkeersveiligheid, verkeerscirculatie rondom het centrum, smart mobility, de mogelijkheden voor de digitalisering van de gehandicaptenparkeerkaart, duurzaamheid en een visie op de laadpalen meegenomen worden. Het visiedeel van het ambitiedocument zal uiteindelijk worden opgenomen in de omgevingsvisie en het resterende deel wordt het uitvoeringsprogramma.

> Uitvoeren vervoersanalyse naar mogelijke verbeteringen van de OV-bereikbaarheid van Hillegom.

> Proactief overleggen over verbeteringsmogelijkheden OV-bereikbaarheid met vervoersmaatschappijen en Holland Rijnland (mede o.b.v. de uitkomsten van bovenstaande actie). Met daarin in elk geval aandacht voor de wens voor een rechtstreekse vervoersverbinding naar het Spaarneziekenhuis.

Ter voorbereiding op de aanbesteding van de OV-concessie Zuid Holland Noord is onze input meegegeven aan Holland Rijnland voor het beleidskader aanbesteding OV-concessie.

> Onderzoek en analyse van data t.b.v. (actualisatie) beleid Verkeer en Vervoer.

De voorbereidingen voor het verkeers- en parkeeronderzoek zijn getroffen en de uitvoering is voorzien in 2020. De middelen hiervoor zijn overgeheveld naar 2020.

> Bijdragen aan het actueel en operationeel houden van het Regionaal Verkeersmodel.

In 2019 is het beheer van het Regionaal Verkeers- en Vervoersmodel door gemeente Leiden overgenomen, de gemeente Hillegom heeft hieraan een financiële bijdrage geleverd.

> Verbeteren van de doorstroming door realisatie van diverse aanpassingen.

In 2019 zijn de volgende maatregelen gerealiseerd.

- Voorbereiding van de kruising Leidsestraat en Olympiaweg. Onderzocht wordt met name of een rotonde of een extra rechtsaf strook wordt toegepast.

- Wilheminalaan, er is een onderzoek gestart voor een vrij liggend fietspad langs de Wilhelminalaan

- Kruispunt Weerlaan - Vosselaan, onderzoek gestart naar inpassing kruispuntvorm bij aansluiten Heemskerklaan op Weerlaan.

Doel B: Betere verkeersveiligheid en verminderen ongevallen langzaam verkeer.

> Onderzoek naar verbinding voor langzaam verkeer tussen het centrum, het sportpark en het Fioretti college

In 2019 is onderzoek uitgevoerd naar een langzaamverkeersverbinding. Uit het onderzoek is gebleken dat de maatregelen niet kosteneffectief zijn. Daarom wordt hier niet verder op ingezet.

Doel C: Duurzamere mobiliteit.

> Deelname aan programma regionaal Energieakkoord en trekken deelprogramma Duurzame mobiliteit. We hebben deelgenomen aan het programma regionaal Energieakkoord en trekken deelprogramma Duurzame mobiliteit.

> Extra laadpunten creëren om elektrisch rijden te stimuleren.

Sinds half december 2018 kunnen bewoners van Hillegom bij Allego een aanvraag doen voor het plaatsen van een openbare laadpaal.

Volgens de plankaart is de prognose voor Hillegom 2025 als volgt:

[peildatum 10 januari 2020]

	aantal laadpalen	cumulatief
- beginsituatie december 2018	3	3
- gerealiseerde laadpalen	15	18
- in planning voor plaatsing	2	20
- in aanvraag	10	30

Doel D: Betere ontsluiting van de Greenport Duin- en Bollenstreek.

> Na besluitvorming van de provincies over het definitieve tracé noordelijke ontsluiting Greenport, inzetten op het beperken van de hinder voor de omgeving en een zodanige inpassing dat deze wegverbinding zo weinig mogelijk afbreuk doet aan de aanwezige natuur, landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

> Na besluitvorming van de provincies over het definitieve tracé noordelijke ontsluiting Greenport, onderzoeken wat de impact hiervan is op het Hillegomse wegennet (binnengemeentelijke bereikbaarheid en de doorstroming).

In het coalitieprogramma van de provincie Noord-Holland staat dat er opnieuw onderzoek wordt gedaan naar het tracé van de Duinpolderweg. Daarnaast zijn de middelen voor de Duinpolderweg door provincie Noord-Holland herbestemd. Hierdoor is er vertraging en onzekerheid over de uitvoering ontstaan.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Regiogemeenten / gemeente Haarlemmermeer Burgers, bedrijfsleven en belanghebbenden Provincies Noord en Zuid-Holland VVN / Fietzersbond / Politie Vervoerregio Amsterdam Openbaar vervoerbedrijven

Implementatie Omgevingswet

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A	DOEL B	DOEL C	DOEL D
Via de instrumenten van de Omgevingswet werken we aan een veiliger en gezondere leefomgeving in Hillegom, waarbij duurzaamheid voorop staat. We zijn koploper voor wat betreft de implementatie van de Omgevingswet.	Een digitale ontsluiting van gegevens en infrastructuur, die aansluit op het landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) passend bij de invoering van de Omgevingswet.	Een optimale dienstverlening en cultuurverandering bij initiatiefnemers, bestuurders en ambtenaren.	Participatie met en door inwoners, ondernemers, initiatiefnemers en samenwerkingspartners.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

ACTIVITEITEN DOEL A	ACTIVITEITEN DOEL B	ACTIVITEITEN DOEL C	ACTIVITEITEN DOEL D
> Opstellen van het Omgevingsplan. Starten met Buitengebied en Zanderij. > Evalueren (en bijstellen) van de Omgevingsvisie Hillegom 2030 op basis van monitoringssysteem KC/TELOS en data-analyses. > Opstellen van (Uitvoerings)programma's fysieke leefomgeving.	> Kennisuitwisseling en samenwerken met partners.	> Organiseren van bijeenkomsten en proeftuinen voor ambtenaren, bestuurders, samenwerkingspartners en initiatiefnemers om de nieuwe manier van werken te introduceren. > Analyse huidige stand van zaken en plan van aanpak voor ambtelijke organisatie opstellen om conform de wenselijke situatie onder de nieuwe Omgevingswet te kunnen werken.	> Onderzoeken hoe we participatie in het kader van de Omgevingswet gaan vormgeven.

Toelichting:

Doel A: Via de instrumenten van de Omgevingswet werken we aan een veiliger en gezondere leefomgeving in Hillegom, waarbij duurzaamheid voorop staat. We zijn koploper voor wat betreft de implementatie van de Omgevingswet.

> Opstellen van het Omgevingsplan. Starten met Buitengebied en Zanderij.
In 2019 is het omgevingsplan Buitengebied en de Zanderij in procedure gebracht middels de tervisielegging van de *consultatieversie*. De consultatieversie is een eerste schets van het omgevingsplan, waarin de regels voor het buitengebied nader worden uitgewerkt, binnen de kaders van de omgevingsvisie.
In juni en juli 2019 heeft de consultatieversie ter visie gelegen en zijn een tweetal algemene informatiebijeenkomsten georganiseerd. In totaal zijn er dertig reacties ontvangen op de consultatieversie. Hierover zijn verschillende gesprekken gevoerd met de indieners en ook zijn aanpassingen doorgevoerd op het plan. In de tweede helft van 2019 is het plan verder doorontwikkeld ter voorbereiding van de publicatie van het *ontwerp* omgevingsplan begin 2020.

> Evalueren (en bijstellen) van de Omgevingsvisie Hillegom 2030 op basis van monitoringssysteem KC/TELOS en data-analyses.

Op basis van de signalen uit de evaluatie hebben we in 2019 de Omgevingsvisie geactualiseerd, waarbij alle wegen in het buitengebied behoren tot het deelgebied Levendig lint. Daarnaast zijn op de omgevingsvisiekaart 'open vensters' aangebracht om de karakteristieke doorzichten op het bollenlandschap te behouden. Om invulling te geven aan onze duurzaamheidsambities Energieneutraal in 2030 en Klimaatneutraal in 2050 hebben

we met deze actualisatie de unaniem aangenomen motie van de gemeenteraad over de normen van duurzaam bouwen opgenomen in de Omgevingsvisie, totdat het Omgevingsplan gereed is. In 2019 is het monitoringssysteem TELOS verder ontwikkeld om mede als basis te dienen voor de evaluatie van de omgevingsvisie.

> Opstellen van (Uitvoerings)programma's fysieke leefomgeving.

Als koploper zijn we aan het pionieren met het instrument programma fysieke leefomgeving en deze onderdeel laten uitmaken van de beleidscyclus. Het uitvoeringsprogramma duurzaamheid loopt (zie paragraaf 4.2.6). Voorts is gewerkt aan het voorbereiden van programma's op andere thema's zoals wonen, verkeer en afval.

Doel B: Een digitale ontsluiting van gegevens en infrastructuur, die aansluit op het landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) passend bij de invoering van de Omgevingswet.

> Kennisuitwisseling en samenwerken met partners.

Omdat Hillegom koploper is op het gebied van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan vindt er op structurele basis kennisuitwisseling en overleg plaats met de ketenpartners zowel op beleidsinhoud als bij het aanpassen van de werkprocessen aan de komende wet. Onderdelen van werkversies van het Omgevingsplan van Hillegom worden landelijk gebruikt in de testomgeving. Ook zijn we in 2019 begonnen om onze lokale HLTsamen ICT-systemen (Vergunningen, Plansoftware en Regelsoftware) aan te sluiten op de landelijke voorziening van het DSO van Hillegom, Lisse en Teylingen. Dit gebeurt gelijktijdig voor alle 3 de gemeenten. Hiervoor is nauw overleg nodig met de leveranciers, de VNG en het kadaster als beheerder van het DSO. De aansluiting op het DSO is de eerste stap om op 1-1-2021 te voldoen aan de Omgevingswet zodat de gehele keten digitaal kan worden afgehandeld. Door deze aansluiting kan in voorbereiding tot de inwerkingtreding geoefend worden en kan gebruik worden gemaakt van de samenwerkingsfunctionaliteit binnen het DSO om efficiënt samen te werken met ketenpartners. Hiervoor vindt intensief overleg plaats met ketenpartners en omliggende gemeenten.

Daarnaast hebben we op landelijke en provinciale congressen en bijeenkomsten workshops Omgevingsvisie & omgevingsplan voor gemeenten en geïnteresseerden verzorgd.

Doel C: Een optimale dienstverlening en cultuurverandering bij initiatiefnemers, bestuurders en ambtenaren.

> Organiseren van bijeenkomsten en proeftuinen voor ambtenaren, bestuurders, samenwerkingspartners en initiatiefnemers om de nieuwe manier van werken te introduceren.

> Analyse huidige stand van zaken en plan van aanpak voor ambtelijke organisatie opstellen om conform de wenselijke situatie onder de nieuwe Omgevingswet te kunnen werken.

We zijn gestart met het werken in Serviceformules. In het proces van vergunningverlening is begonnen met het inrichten van de Ontwerp- en Ontwikkel formule. De Omgevingstafel is een onderdeel bij complexe aanvragen in deze formules. Hierbij wordt een complexe aanvraag aan een tafel met ambtenaren, samenwerkingspartners, initiatiefnemers en eventueel bestuurders besproken en over besloten. Het uitgangspunt voor de behandeling van de aanvraag aan de Omgevingstafel is 'ja mits...'.

Voor de implementatie in de organisatie is een Programmaplan opgesteld waarin wordt gewerkt volgens de drie landelijke implementatielijnen; de Wet (onder andere de instrumenten Omgevingsvisie en omgevingsplan), Anders werken en het Digitaal stelsel Omgevingswet.

Doel D: Participatie met en door inwoners, ondernemers, initiatiefnemers en samenwerkingspartners.

> Onderzoeken hoe we participatie in het kader van de Omgevingswet gaan vormgeven.

Er zijn voor het Omgevingsplan bewonersavonden gehouden en botsproeven gedaan met bewoners, ondernemers, keten(partners), provincie, buurgemeenten en raadsleden. Bij initiatieven van derden vragen we aan de initiatiefnemers wat zij al hebben gedaan om hun omgeving te informeren en het initiatief met hen te bespreken.

Voor de actualisatie Omgevingsvisie Hillegom is een website gemaakt, om ondernemers en inwoners actief te informeren over de Omgevingswet en de Omgevingsvisie Hillegom.

De wettelijke vereisten omtrent participatie voor initiatiefnemers zijn afgelopen tijd meerdere keren gewijzigd en onderwerp van discussie in de Eerste en Tweede kamer en nog niet uitgekristalliseerd.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Omgevingsdienst West-Holland RDOG Hollands Midden Veiligheidsregio Hollands Midden	Provincie Zuid-Holland Hoogheemraadschap van Rijnland Omliggende gemeenten Inwoners en initiatiefnemers

Wonen

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A	DOEL B	DOEL C	DOEL D
Voorzien in de lokale en (boven) regionale woningbehoefte (kwantitatief en kwalitatief).	Actueel en door betrokken partners gedragen woonbeleid.	Een meer passend woningaanbod voor alle doelgroepen.	Een meer toekomstbestendige woningvoorraad.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

ACTIVITEITEN DOEL A > Opzetten en monitoren woningbouwprogramma Hillegom. > Afstemmen programmering/fasering (regionaal). > Monitoren ontwikkelingen woningmarkt.	ACTIVITEITEN DOEL B > Analyseren resultaten Woningbehoefteonderzoek WoON2018. > Uitvoeren Regionale WoonAgenda Holland Rijnland 2017 (RWA). > Op onderdelen actualiseren Woonvisie Hillegom 2015-2019 'Top van de Bollenstreek' (jaarlijks onderzoeks- en uitvoeringsbudget). > Sluiten, uitvoeren en monitoren Prestatieafspraken met woningcorporaties en Huurdersbelangenvereniging Bollenstreek.
ACTIVITEITEN DOEL C > Inzetten instrumenten om sociale huur-, goedkope koop- en middenhuur voorraad duurzaam betaalbaar te houden. > Onderzoeken en ontwikkelen van instrumenten om doorstroming op de Hillegomse woningmarkt te bevorderen. > Opstellen nieuwe regionale huisvestingsverordening Holland Rijnland. > Inzetten van de eigen grondposities om huisvesting van bijzondere doelgroepen (zoals spoedzoekers) te bevorderen (Hillegom Noord). > Bevorderen van initiatieven en faciliteren van de woonopgave als gevolg van transitie en transformatie Maatschappelijke zorg, samen met stakeholders.	ACTIVITEITEN DOEL D > Bevorderen van initiatieven en faciliteren van de woonopgave als gevolg van het langer zelfstandig wonen ouderen, samen met stakeholders (WZZ Elsbroek / Jozefpark). > Inzetten op het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad en duurzame nieuwbouw volgens Uitvoeringsprogramma duurzaamheid.

Toelichting:

Doel A: Voorzien in de lokale en (boven) regionale woningbehoefte (kwantitatief en kwalitatief).

> Opzetten en monitoren woningbouwprogramma Hillegom.

De nieuwe woningbehoefteraming (trendraming TR2019) is in 2019 beschikbaar gesteld door de provincie Zuid-Holland. De gewenste toename van de woningvoorraad tot 2030 in Hillegom is ruim 1.400 woningen, waarna de

woningbehoefte tot 2040 nog toeneemt met ruim 100 woningen. De analyse van het woningmarktonderzoek van onderzoeksbureau RIGO, in combinatie met het moment van beschikbaar komen van de TR2019 van de provincie Zuid-Holland, maken dat de vaststelling van het woonprogramma (voorheen woonvisie) nu medio 2020 is voorzien. Na vaststelling van het woonprogramma wordt het monitoren opgepakt.

>Afstemmen programmering/fasering (regionaal).

De woningbouwprogrammering voor de komende jaren is afgestemd in (sub)regionaal verband en middels de planlijst ter goedkeuring aangeboden aan de Provincie Zuid-Holland. Goedkeuring wordt medio 2020 verwacht.

> Monitoren ontwikkelingen woningmarkt.

De uitkomsten van het landelijke WoON 2018-onderzoek en de nieuwe woningbehoefteraming (TR2019) zijn in 2019 beschikbaar gekomen. Onderzoeksbureau Rigo analyseerde voor ons deze cijfers en verwerkte de analyse in een woningmarktonderzoek. Dit woningmarktonderzoek vormt één van de bouwstenen van het nieuwe woonprogramma.

Doel B: Actueel en door betrokken partners gedragen woonbeleid.

> Analyseren resultaten Woningbehoefteonderzoek WoON2018.

Medio 2019 is een woningmarktonderzoek uitgevoerd door onderzoeksbureau RIGO, mede gebaseerd op de resultaten van het woningbehoefteonderzoek WoON2018. Dit woningmarktonderzoek is één van de bouwstenen voor het nieuwe woonprogramma.

> Uitvoeren Regionale WoonAgenda Holland Rijnland 2017 (RWA).

De doelen vanuit de Regionale Woonagenda Holland Rijnland 2017 (RWA) zijn meegenomen in het opstellen van het nieuwe woonprogramma. Eén van de instrumenten om woningen duurzaam beschikbaar te houden voor de doelgroep is het opstellen van een doelgroepenverordening. Het opstellen van een doelgroepenverordening is opgenomen in het concept woonprogramma. Een doelgroepenverordening creëert de mogelijkheid om in het omgevingsplan voor een vastgestelde periode te regelen dat bepaalde woningen in de categorie middeldure huur dienen te worden verhuurd.

> Op onderdelen actualiseren Woonvisie Hillegom 2015-2019 'Top van de Bollenstreek' (jaarlijks onderzoeks- en uitvoeringsbudget).

Begin 2019 is het procesvoorstel voor de actualisatie van de woonvisie door de gemeenteraad vastgesteld. Hierna is er een woningmarktonderzoek uitgevoerd, mede gebaseerd op de uitkomsten van het woonbehoefteonderzoek WoON2018. Dit woningmarktonderzoek, in combinatie met de Trendraming van de provincie Zuid-Holland vormen de cijfermatige basis van de nieuwe Woonvisie (het woonprogramma). Daarnaast zijn er verschillende bijeenkomsten met de gemeenteraad, belanghebbenden en inwoners geweest om inhoud op te halen. Medio 2020 wordt het nieuwe woonprogramma ter besluitvorming voorgelegd.

> Sluiten, uitvoeren en monitoren Prestatieafspraken met woningcorporaties en Huurdersbelangenvereniging Bollenstreek.

In december 2018 zijn de Prestatieafspraken voor 2019 ondertekend door de gemeente, Stek en de Huurdersbelangenvereniging Bollenstreek. We maakten onder andere afspraken over de inzet van het instrument lokaal maatwerk. Stek geeft deels ouderen die een eengezinswoning achterlaten van Stek in de gemeente voorrang op woningen die gelabeld zijn voor senioren. Het andere deel zet Stek in om jongeren met voorrang een daarvoor gelabelde woning toe te wijzen met een tijdelijk contract en behoud van inschrijfduur. Het maximum aantal woningen is bepaald op 25% van het gemiddeld aantal verhuringen per jaar van sociale huurwoningen van corporaties per gemeente in de voorgaande drie jaar. Gemiddeld betreft dit 35 woningen per jaar.

Doel C: Een meer passend woningaanbod voor alle doelgroepen.

> Inzetten instrumenten om sociale huur-, goedkope koop- en middenhuur voorraad duurzaam betaalbaar te houden.

In het participatietraject voor het nieuwe woonprogramma is naar voren gekomen dat het wenselijk is om een doelgroepenverordening op te stellen. Daarmee is het opstellen van een doelgroepenverordening opgenomen in het concept-uitvoeringsprogramma van de nieuwe woonvisie.

> Onderzoeken en ontwikkelen van instrumenten om doorstroming op de Hillegomse woningmarkt te bevorderen.

Naar aanleiding van de prestatieafspraken geeft Stek ouderen die een eengezinswoning achterlaten van Stek in de gemeente voorrang op woningen die gelabeld zijn voor senioren. Hierdoor wordt doorstroming bewerkstelligd. Daarnaast worden in het project Goed Wonen fase II naar verwachting ook seniorenwoningen gerealiseerd, zodat senioren kunnen doorstromen naar een meer passende woning.

> Opstellen nieuwe regionale huisvestingsverordening Holland Rijnland.

De gemeenteraad heeft begin 2019 een zienswijze op de Huisvestingsverordening gegeven. In juli 2019 is de Huisvestingsverordening Holland Rijnland 2019 vastgesteld door het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland.

> Inzetten van de eigen grondposities om huisvesting van bijzondere doelgroepen (zoals spoedzoekers) te bevorderen (Hillegom Noord).

Voor de voormalige voetbalvelden van SIZO is in 2019 de aanbesteding. Er zullen onder andere 136 goedkope koopwoningen, gericht op starters worden gerealiseerd. Daarnaast is de locatie van de voormalige Savioschool gereedgemaakt voor overdracht aan Stek. Stek zal op deze locatie ook enkele geclusterde woningen voor een zorgpartij ontwikkelen. In uitwerkingsplan 3, 4 en 5 van de Vossepolder worden 64 woningen ontwikkeld, waarvan 20 in de categorie goedkope koop.

> Bevorderen van initiatieven en faciliteren van de woonopgave als gevolg van transitie en transformatie Maatschappelijke zorg, samen met stakeholders

Voor crisisopvang zijn, in samenwerking met woningcorporatie Stek, woningen beschikbaar. Op (sub)regionaal niveau werkten we in 2019 met de regiogemeenten, corporaties en zorg- en welzijnsinstellingen aan het in kaart brengen van de woonopgave en hoe deze te realiseren. Daarnaast is er gewerkt aan het ontwikkelen van een 'scheef huisje' in de gemeente Hillegom, een afspraak uit het Convenant Regionale Samenwerking Maatschappelijke Opvang Holland Rijnland 2018-2021.

Doel D: Een meer toekomstbestendige woonvoorraad.

> Bevorderen van initiatieven en faciliteren van de woonopgave als gevolg van het langer zelfstandig wonen ouderen, samen met stakeholders

In december 2019 is de anterieure overeenkomst gesloten met projectontwikkelaar Renward voor de ontwikkeling van het Jozefpark. Dit is een belangrijke stap in de herontwikkeling van dit gebied. Voor de 3e fase van de Woonzorgzone Elsbroek is eveneens de aanbestedingsprocedure doorlopen. Dit heeft geresulteerd in een gunning van het project aan projectontwikkelaar AM B.V.

> Inzetten op het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad en duurzame nieuwbouw volgens Uitvoeringsprogramma duurzaamheid.

- Er zijn nieuwe prestatieafspraken met woningcorporatie Stek vastgesteld.
- De duurzaamheidslening is voortgezet. De lening stimuleert inwoners tot het treffen van duurzame maatregelen.
- Stichting Bollenstreek Duurzaam heeft samen met het Duurzaam Bouwloket en Stichting Klimaatgesprekken een provinciale subsidie ontvangen voor stratenprojecten.
- Hillegom heeft in het najaar van 2019 deelgenomen aan de Nationale Duurzame Huizen Route.
- In 2019 zijn er twaalf Hillegomse Energiecoaches opgeleid.
- In het najaar van 2019 is er een duurzaamheidsmarkt georganiseerd in Hillegom.

Voor het volledige overzicht, zie stand van zaken Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid Hillegom (najaar 2019).

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Woningcorporatie Stek Huurdersbelangenvereniging Bollenstreek Zorgaanbieders

Gebiedsontwikkeling

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A

Integrale duurzame gebiedsontwikkeling in lijn met de Omgevingsvisie Hillegom 2030 en de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

ACTIVITEITEN DOEL A

- > Opstellen richtlijn duurzame gebiedsontwikkeling (DGO), waarbij energietransitie (gasloos), klimaatadaptatie en circulaire economie centraal staan.
- > Invullen van eigen grondposities, zoals Vossepolder, Hillegom Noord en Woonzorgzone Elsbroek, op basis van maatwerk en selectiecriteria, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid of huisvesting van speciale doelgroepen. Zo mogelijk versnellen van processen.
- > Opstellen van kaders en organiseren van pilots voor implementatie Omgevingswet, alsmede ontwikkelen van (online) communicatiemiddelen ter ondersteuning hiervan.
- > Uitvoeren locatieonderzoek voor het ontwikkelen van GOM-woningen i.s.m. stakeholders.
- > Participeren in GOM-onderzoek naar locaties uitbreiding Bulb Trade Park.
- > Versnellen van de GOM voor opruimen verrommeling ten behoeve van economische structuurversterking en ruimtelijke kwaliteitsverbetering.

Toelichting:

Doel A: Integrale duurzame gebiedsontwikkeling in lijn met de Omgevingsvisie Hillegom 2030 en de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport.

> Opstellen richtlijn duurzame gebiedsontwikkeling (DGO), waarbij energietransitie (gasloos), klimaatadaptatie en circulaire economie centraal staan.
Er is een werkmethode Duurzame Gebiedsontwikkeling vastgesteld binnen HLTsamen om interne processen beter af te stemmen.

> Invullen van eigen grondposities, zoals Vossepolder, Hillegom Noord en Woonzorgzone Elsbroek, op basis van maatwerk en selectiecriteria, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid of huisvesting van speciale doelgroepen. Zo mogelijk versnellen van processen.

Vossepolder

Na een aanbestedingsprocedure is in 2019 een overeenkomst aangegaan met projectontwikkelaar BPD voor de realisatie van 64 woningen in de Vossepolder, te weten 18 appartementen, 6x 2-onder-1-kapwoningen en 1 vrijstaande woning en 39 eengezinswoningen. In alle deelgebieden is volop aandacht voor de energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptatie en gezond wonen en leven. De woningen moeten voldoen aan hoge duurzaamheidseisen (GPR).

Hillegom-Noord (herontwikkeling van de voormalige voetbalvelden van SIZO)

De aanbestedingsprocedure Hillegom-Noord is afgerond en eind juni is bekend geworden dat het consortium SIZO (Timpaan/Uba c.s.) de beste aanbieding voor woningbouw (betaalbaar en duurzaam) op de voormalige sportvelden heeft gedaan. Begin juli is een bewonersavond gehouden in de kantine op het speelterrein. De overleggen met Stek, omliggende bedrijven, consortium SIZO en instanties zijn in volle gang.

Het programma voor woningen op de sportvelden bestaat vooral uit goedkope en middeldure koopwoningen – en appartementen om ook starters de gelegenheid te bieden voor het vinden van een geschikte woning. Daarnaast zijn we aan het verkennen waar een 2e (calamiteiten)ontsluiting kan komen. Er is nog geen onderzoek gedaan naar stikstofdepositie.

Woonzorgzone Elsbroek

In de Woonzorgzone Elsbroek, fase 3, wordt de gemeente eigenaar van de gronden door ruiling met Stek (Saviolocatie).

De aanbesteding heeft plaatsgevonden. AM is de ontwikkelende partij. Op 11 juni heeft de gemeente een reserveringsovereenkomst getekend met AM. Daarmee is de planvorming van start gegaan. In 2019 is, in overleg met de gemeente, het voorlopig ontwerp van het stedenbouwkundige plan vervaardigd door AM. Verder heeft een eerste participatie-/ informatieavond plaatsgevonden. Een zeer drukbezochte avond met een hoge respons op de enquête.

Naast gezinnen zijn vooral ouderen en mensen met een zorgbehoefte de doelgroep in de Woonzorgzone.

Centrum

De gemeente is eigenaar geworden van een viertal percelen/ woonhuizen in het centrum van Hillegom. Door deze aankoop heeft de gemeente op een strategische locatie grondbezit in het centrum van Hillegom. Daarnaast dient deze aankoop voor een tijdelijk parkeerterrein in het kader van diverse ontwikkelinitiatieven in het centrum.

> Opstellen van kaders en organiseren van pilots voor implementatie Omgevingswet, alsmede ontwikkelen van (online) communicatiemiddelen ter ondersteuning hiervan.

Zie paragraaf 4.2.3.

> Uitvoeren locatieonderzoek voor het ontwikkelen van Gom-woningen i.s.m. stakeholders.

> Participeren in Gom-onderzoek naar locaties uitbreiding Bulb Trade Park.

> Versnellen van de Gom voor opruimen verrommeling ten behoeve van economische structuurversterking en ruimtelijke kwaliteitsverbetering.

In 2019 is er geen door de Gom initiatief genomen naar zoeklocaties voor de uitbreiding van Bulb Trade Park. Het was daarom niet nodig om te participeren en een onderzoek uit te voeren.

We hebben de provincie een voorstel gedaan om te komen tot een gezamenlijke 'versnellingsagenda Duin- en Bollenstreek', waarin staand beleid en ambities die bovenregionaal belang hebben gezamenlijk in (laten vervallen) opgepakt zouden worden. Hierbij hebben we de provincie gevraagd een bijdrage te leveren aan de saneringsopgave in het buitengebied.

In 2019 is er in Hillegom nog niet gezocht naar locaties voor GOM-woningen, gelet op de onzekerheid over de Duinpolderweg.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Greenport Ontwikkelings Maatschappij B.V.	Woningbouwcorporaties
Holland Rijnland	Projectontwikkelaars
	Bedrijven
	Particuliere initiatiefnemers

Openbare ruimte en duurzaamheid

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A Een aangename, gezondere en veiligere leefomgeving voor alle gebruikers.	DOEL B Het stimuleren van een circulaire economie.	DOEL C Energie neutrale gemeente in 2030 en Klimaatneutrale gemeente in 2050.	DOEL D Openbare Ruimte is klimaatbestendig.
---	--	---	---

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteiten Doel A > Suggesties voor verbeteringen in de openbare ruimte sneller oppakken (met name kleine verkeersmaatregelen). > Creëren voorziening cyclische vervanging groen (Groenbeleidsplan 2015-2024). > Uitvoering geven aan het Gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek en daarmee een bijdrage te leveren aan landschap, recreatie, natuur en economie van de streek. > Gericht communiceren naar bewoners over de eigen invloed op de leefomgeving (bijv. schadelijkheid houtverbranding, lawaai-overlast, vervuiling, wateroverlast en operatie steenbreek). > Optimaliseren van de samenwerking met de omgevingsdienst bij het invullen van de (milieu)taken in relatie tot de Omgevingswet.	Activiteiten Doel B > Bij de afvalscheiding van huishoudelijk afval toewerken naar de VANG-doelstellingen in 2020. > Participatietraject met bewoners opstarten over de wijze waarop afvalinzameling en -scheiding kan worden verbeterd.
Activiteiten Doel C > Uitvoeren programma duurzaamheid Hillegom 2018-2022, waarbij in 2019 het accent ligt op fysieke duurzaamheid. Concreet betekent dit voor 2019 o.a. het stratenproject, operatie steenbreek en de nationale duurzame huizenroute. > Opstellen leidraad duurzame (her)inrichting van de openbare ruimte. > Opstellen Warmtevisies (vaststellen duurzame warmtebronnen) bestaande bouw. > Actief bijdragen aan uitvoering Energieakkoord Holland Rijnland. > Versneld afhandelen vergunningaanvragen voor duurzame vergunning- plichtige maatregelen. > Onderzoeken en Plan van aanpak opstellen voor verduurzaming van gemeentelijke gebouwen.	Activiteiten Doel D > Uitvoeren wettelijk verplichte klimaatstresstest. > Acties uitvoeren van gemeentelijk rioleringsplan zoals afkoppelen en lokaal bergen hemelwater.

Toelichting:

Doel A: Een aangename, gezondere en veiligere leefomgeving voor alle gebruikers.

> Suggesties voor verbeteringen in de openbare ruimte sneller oppakken (met name kleine verkeersmaatregelen).

Inmiddels werken we ruim een jaar met FIXI voor meldingen in de openbare ruimte. We merken dat dit een laagdrempelige snelle manier is om inwoners en gemeente met elkaar te verbinden ten aanzien van zaken die spelen in de buitenruimte. Vanuit dit meldingssysteem ontvangen we ook verzoeken van weggebruikers die

resulteren in het uitvoeren van kleine en/of korte-termijn verkeersmaatregelen voor de verbetering van de toegankelijkheid, verkeersveiligheid en/of bruikbaarheid. Deze maatregelen hebben een hoog praktisch gehalte en leveren een directe bijdrage aan de kwaliteit en veiligheidsbeleving van inwoners en ondernemers in een wijk of gebied.

> Creëren voorziening cyclische vervanging groen (Groenbeleidsplan 2015-2024).

In de exploitatie zijn extra middelen opgenomen voor het vervangen van het groen. Met deze extra middelen hebben we een extra impuls gegeven aan het zorgeloos groen en de biodiversiteit. Belangrijk is beide elementen in evenwicht te houden. Voorbeelden die we kunnen noemen zijn o.a. meer biodiversiteit in bollen. We kiezen voor bollen die veel nectar en stuifmeel leveren voor vlinders, wilde- en honingbijen. Onder andere langs de Olympiaweg, Wilhelminastraat en Beltpark zijn deze geplant. Verder is gewerkt aan het vervangen van monotone heesterbeplanting door meer diversiteit. Hiermee vergroten we nestgelegenheden en voedselvoorzieningen voor vogels en zoogdieren. Deze zijn onder andere te vinden aan de Vosselaan en Heemskerklaan. Als laatste wordt bij het vervangen van bomen geïnvesteerd in een divers en klimaatbestendig bomenbestand, waarbij monoculturen worden vermeden. Onder andere op locaties aan het Maurickhof, Woestijneheem en Aalberselaan is dit gerealiseerd.

> Uitvoering geven aan het Gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek en daarmee een bijdrage te leveren aan landschap, recreatie, natuur en economie van de streek.

We hebben projecten uit het gebiedsprogramma 'B(l)oeiende Bollenstreek' voorbereid en gerealiseerd conform planning.

> Gericht communiceren naar bewoners over de eigen invloed op de leefomgeving (bijv. schadelijkheid houtverbranding, lawaaioverlast, vervuiling, wateroverlast en operatie steenbreek).

We hebben actief ingezet op communicatie naar inwoners over hun eigen invloed op thema's als duurzaamheid, klimaatadaptatie en diverse vormen van overlast. Dit middels een communicatiecampagne, maar ook via instrumenten als energiecoaches, operatie Steenbreek en stratenprojecten. Ook is een duurzaamheidsmarkt georganiseerd.

> Optimaliseren van de samenwerking met de Omgevingsdienst bij het invullen van de (milieu)taken in relatie tot de Omgevingswet.

De Omgevingsdienst heeft de Impactanalyse Omgevingswet uit 2017 geactualiseerd, waarbij nader is verkend wat de veranderende taken zijn van de Omgevingsdienst bij de komst van de Omgevingswet. De Omgevingsdienst heeft een (interne) Handreiking Advisering Omgevingswet opgesteld. Dit betreft een eerste aanzet om de veranderende samenwerking vorm te geven. Daarnaast neemt de Omgevingsdienst deel aan het experiment "coördinatieoverleg" vergunningsverleningstraject, welke is opgezet voor Hillegom, Lisse en Teylingen, om ervaring op te doen om te werken met de omgevingstafel zoals door de VNG ontwikkeld.

Doel B: Het stimuleren van een circulaire economie.

> Activiteiten 1 en 2

In 2019 hebben we nieuw beleid voor de inzameling van huishoudelijk afval gemaakt. In december 2019 is dit beleid door de raad vastgesteld. Met dit nieuwe beleid, waaronder een tarief voor restafval, werken we toe naar de VANG-doelstellingen (Van Afval naar Grondstoffen). We hebben onze inwoners betrokken bij het formuleren van het nieuwe afvalbeleid. Hiertoe hebben we interactieve bewonersavonden georganiseerd en een enquête via het digitale burgerpanel uitgezet.

Doel C: Energie neutrale gemeente in 2030 en Klimaatneutrale gemeente in 2050.

Doel C: Uitvoeren programma duurzaamheid Hillegom 2018- 2022, waarbij in 2019 het accent ligt op fysieke duurzaamheid:

In 2019 zijn er verschillende activiteiten uit het Uitvoeringsprogramma duurzaamheid Hillegom 2018-2022 uitgevoerd, zoals:

- een tweede ronde MKB-energiescans;
- het op zetten van een TELOS-monitoringssysteem;
- het uitvoeren van een klimaatstresstest en risicodialogen;
- het opleiden van twaalf Hillegomse energiecoaches;

- een duurzaamheidsmarkt in najaar;
- deelname aan de Nationale Duurzame Huizen Route op 2 en 9 november;
- verschillende acties in het kader van operatie Steenbreek, zoals de actie 'tegels eruit, planten erin';

Voor het volledige overzicht, zie de stand van zaken van het Uitvoeringsprogramma oktober 2019, zoals deze per raadsbrief met de gemeenteraad gedeeld is.

> Opstellen leidraad duurzame (her)inrichting van de openbare ruimte (LIOR).

De leidraad is in concept gereedgekomen in 2019 en is gepland om in het 1e kwartaal van 2020 vastgesteld te worden door het college. Duurzaamheid is een onderwerp wat was opgenomen in het verleden dit wordt verder verdiept en doorontwikkeld in de LIOR. Een actueel LIOR gaat ons en onze leveranciers/ontwikkelaars helpen om de verwachte kwaliteit van producten en diensten te leveren.

> Opstellen warmtevisie (vaststellen duurzame warmtebronnen) bestaande bouw.

Op 3 december heeft het college het 'Plan van Aanpak Energietransitie Hillegom: naar Hillegomse Energietransitie en een transitievisie warmte' vastgesteld. Dit vormt de basis voor de op te stellen Hillegomse Energiestrategie (een lokale vertaling van de Regionale Energiestrategie (RES)) en de transitievisie warmte. Daarnaast zijn er regionaal de volgende stukken opgeleverd: Verkenning Regionale Warmtevisie Holland Rijnland en Haalbaarheid warmtenet Holland Rijnland.

> Actief bijdragen aan uitvoering Energieakkoord Holland Rijnland.

In 2019 is actief deelgenomen aan de uitvoering en de activiteiten van het energieakkoord Holland Rijnland om te komen toe de RES. Naast deelname aan stuurgroep, projectgroep en werkgroepen is de trekker voor de uitvoeringslijn duurzame mobiliteit geleverd.

> Versneld afhandelen vergunningaanvragen voor duurzame vergunning- plichtige maatregelen.

Aanvragen voor openbare laadinfrastructuur kunnen versneld afgehandeld worden, door het opstellen van nieuw beleid.

> Onderzoeken en Plan van Aanpak opstellen voor verduurzaming van gemeentelijke gebouwen.

Het onderzoek naar verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen is in uitvoering.

Doel D: Openbare ruimte is klimaatbestendig

> Uitvoeren wettelijk verplichte klimaatstresstest.

De klimaatstresstest is in 2019 uitgevoerd. Het is een theoretisch model waarmee we de aankomende jaren onze ambities gaan bepalen.

> Acties uitvoeren van gemeentelijk rioleringsplan zoals afkoppelen en lokaal bergen hemelwater.

Het onderhoud van de riolering voeren we uit op basis van het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020 (vGRP). In 2020 wordt er een nieuw gemeentelijk rioleringsplan opgesteld voor de periode 2021-2025.

In het vGRP zal ook aandacht worden besteed aan de aanpak van de te renoveren buizen met asbest hoeveelheden in de voegenkitten van de buizen. Er is landelijk op dit moment geen pasklare oplossing beschikbaar.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Stichting RIJK	Hoogheemraadschap Rijnland
Omgevingsdienst West-Holland	Provincie Zuid-Holland
Meerlanden N.V.	regiogemeenten Duin- en Bollenstreek
Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek	Dunea
Veiligheidsregio Hollands Midden	
Greenport Ontwikkelings Maatschappij B.V.	
Holland Rijnland	

Verbonden partijen

In de vernieuwde BBV-voorschriften staat dat informatie over een verbonden partij moet worden opgenomen bij het desbetreffende programma. Voor algemene informatie over verbonden partijen en een samenvatting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regeling	Veiligheidsregio Holland Midden (VRHM)
Doelstelling/Publiek belang	In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken hulpverleningsdiensten en gemeenten samen aan de veiligheid. Ze bereiden zich voor op rampen en ernstige ongelukken. Daarnaast nemen ze maatregelen om toenemende risico's beter te beheersen.
Ontwikkelingen	Proces nieuw Regionaal Risicoprofiel VRHM: Het regionaal risicoprofiel is een belangrijke pijler onder het regionaal beleidsplan van VRHM. Om in 2019 het beleidsplan VRHM 2020-2023 te kunnen vaststellen, dient het regionaal risicoprofiel eind 2018 gereed te zijn. VRHM heeft de ambitie om het nieuwe regionaal risicoprofiel richtinggevend te laten zijn voor de doorontwikkeling naar een netwerkorganisatie. Hierbij geeft het risicoprofiel niet alleen inzicht in waarschijnlijkheid en impact van risico's, maar ook de rol in het bijbehorende netwerk en inzicht in (risico- en crisis)beheersmaatregelen.
Beleidsrisico's	Daling instroom vrijwilligers. De betrokkenheid van de vrijwilligers is van belang en er moet zorg blijven voor de binding met vrijwilligers.
Overige informatie	Zie voor meer informatie de paragraaf verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regeling	Regeling omgevingsdienst West-Holland (ODWH)
Doelstelling/Publiek belang	Uitvoering van de wettelijke taken zoals de vergunningverlening en handhaving van de Wet milieubeheer en de Wet bodembescherming (m.n. bouwstoffenbesluit), en advisering van de deelnemende gemeenten bij de uitvoering van hun taken, zoals ruimtelijke planvorming en verkeersbeleid.
Ontwikkelingen	Door een wetswijziging van het Besluit omgevingsrecht is bepaald dat het toezicht op het bedrijfsmatig verwijderen van asbest een taak van de omgevingsdienst is. In mei 2018 heeft het college ingestemd met de offerte asbestoverdracht van de omgevingsdienst en medio 2018 vindt de daadwerkelijke overdracht plaats.
Beleidsrisico's	De gemeente bepaalt zelf de afname van het aantal uren. Er zijn maatregelen getroffen om de financiële robuustheid van de omgevingsdienst te herstellen. Deelnemende gemeenten zijn nauw betrokken bij het plan van aanpak.
Overige informatie	Zie voor meer informatie de paragraaf verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regeling	Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)
Doelstelling/Publiek belang	De VAB verzorgt voor de Bollen6-gemeenten de overslag en afvoer van verbrandbaar en composteerbaar/vergistbaar afval.
Ontwikkelingen	Het contract voor het beheer van het overlaadstation is uitbesteed aan de Meerlanden en is verlengd tot eind 2018. De verlenging heeft te maken met het onderzoek naar de toekomst van het VAB-terrein.
Beleidsrisico's	De installatie is verouderd en de huurovereenkomst loopt tot eind 2023. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek zullen investeringen gedaan moeten worden om de continuïteit en de bedrijfszekerheid van de overslag te garanderen tot minimaal de einddatum van de huidige contracten voor de overslag, transport en de verwerking van gft- en restafval.
Overige informatie	Medio 2018 verzorgt het VAB een Europese aanbesteding voor een contract (2019 en de daarop volgende jaren) voor de exploitatie van het overslagstation.

Vennootschappen en coöperaties	Greenport Ontwikkelings Maatschappij B.V. (GOM)
Doelstelling/Publiek belang	De GOM is een uitvoeringsorganisatie zonder publiekrechtelijke taken. Bij de GOM zijn zes Duin- en Bollenstreekgemeenten betrokken. De regio Holland Rijnland en meer in het bijzonder het gebied van de Duin- en Bollenstreek heeft een sterke internationale concurrentiepositie in de tuinbouwsector waar het gaat om bloemen, planten, bollen, knollen en vaste planten. Partijen willen deze internationale concurrentiepositie behouden, uitbouwen en versterken door een integrale gebiedsontwikkeling waarbij vorm en inhoud wordt gegeven aan een integrale ruimtelijke herstructurering van het gebied van de Duin- en Bollenstreek. De herstructurering van de Greenport vraagt een integrale en bovenlokale aanpak.
Ontwikkelingen	In 2019 wordt uitvoering gegeven aan het Meerjarenprogramma 2018-2023.
Beleidsrisico's	Met in achtname van de kapitaalbreng van de gemeenten (€ 390.000), de € 10 miljoen bijdrage van Holland Rijnland uit het regionale investeringsfonds (RIF) voor de Greenport en een nader te bepalen deel van de € 20 miljoen uit het RIF voor de regionale groenstructuur, de toegekende FES-gelden, eventuele provinciale- en rijksbijdragen, eventuele andere subsidies en de opbrengst uit de verkoop van gronden en woningbouwtitels is het uitgangspunt van de GOM een budgettair neutraal eindresultaat. De gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen hebben zich - ieder afzonderlijk evenals de andere deelnemende gemeenten - garant gesteld voor een bedrag van € 7 miljoen.
Overige informatie	Zie voor meer informatie de paragraaf verbonden partijen.

Vennootschappen en coöperaties	De Meerlanden N.V.
Doelstelling/Publiek belang	De Meerlanden werkt samen met een aantal gemeenten aan een schone en duurzame leef- en werkomgeving. Dit doen zij door de gemeenten schoon, heel en veilig te houden en door afval innovatief in te zamelen en te verwerken.
Ontwikkelingen	Meerlanden innoveert op het gebied van onkruidbeheersing. Waar voorheen het onkruid met chemische middelen werd bestreden, wordt dat nu op een milieuvriendelijke manier gedaan. Daarnaast wordt veel aandacht besteed aan de ontwikkelingen om te komen tot een circulaire economie.
Beleidsrisico's	Meerlanden heeft geïnvesteerd in een nieuwe werkwijze voor gft-afval. Duurzaam met een lange terugverdientijd.
Overige informatie	Zie voor meer informatie de paragraaf verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regeling	Holland Rijnland
Doelstelling/Publiek belang	Holland Rijnland is een samenwerking van en voor vijftien gemeenten in het hart van de Randstad. Deze gemeenten werken vanuit een gezamenlijke strategische visie op de verdere ontwikkeling van de regio aan het verbeteren van de kwaliteit van wonen, werken, ondernemen en recreëren van burgers, bedrijven en instellingen in het gebied.
Ontwikkelingen	De gezamenlijke ambitie van de gemeenten in de regio Holland Rijnland is: 1. Het hebben van een optimaal niveau van sociale voorzieningen, lokaal en regionaal, waarbij de eigen kracht van de burger centraal staat; 2. Koploper te zijn in het toepassen van economische en technologische innovaties; 3. Het hebben van een aantrekkelijke en vitale woon- en leefomgeving; 4. Het versterken van het strategisch vermogen van de samenwerkende gemeenten. Waar het de inhoudelijke Agenda (looptijd tot 2020) betreft, wordt in de begroting van Holland Rijnland alleen gesproken over de inzet van Holland Rijnland hierin. Voor de eventuele inzet op projecten zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor hun eigen capaciteit, projecten en financiën. De rol van Holland Rijnland bestaat primair uit de platformrol, strategische verkenning, lobby en belangenbehartiging. Daarnaast voert Holland Rijnland de procesregie op een aantal speerpunten en voert het concrete projecten uit. Op een aantal onderwerpen is een uitvoeringsprogramma opgesteld zoals de energietransitie en de werkagenda Jeugd.
Beleidsrisico's	Holland Rijnland beschikt niet over vrije reserves. De risico's liggen voornamelijk binnen de reguliere bedrijfsvoering: debiteurenbeheer, subsidiestromen derden, personeelskosten, ziektekosten en automatisering. De maximale omvang van eventueel op te treden risico's worden geraamd op € 100.000. Bijzondere risico's, boventallige medewerkers (2) in begeleiding van werk naar werk. De loonkostenstijging in 2018 en de verwachte stijging van sociale premies voor 2019 zijn afgedekt. Voor 2019 en verder moet nog een nieuwe cao worden afgesloten. De nieuwe cao kan tot hogere loonkosten leiden.
Overige informatie	Zie voor meer informatie de paragraaf verbonden partijen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Begroting 2019	Realisatie 2019	Bron
Gemiddelde WOZ waarde	per duizend euro	€ 239	€ 261	CBS
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	9,7	11,3	Basisregistratie adressen en gebouwen
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar (%)	73%	73%	CBS
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Gemiddeld totaalbedrag in euro's	€ 694	€ 719	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Gemiddeld totaalbedrag in euro's	€ 749	€ 774	COELO

Indicator	Eenheid	Begroting 2019	Realisatie 2019	Bron
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren (in de leeftijd 12 - 17 jaar)	260	197	Bureau Halt
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,5	2018: 0,5	CBS
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	3,5	2018: 3,7	CBS
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	3	2018: 1,8	CBS
Vernieling en beschadiging (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	4,1	2018: 4,2	CBS

Indicator	Eenheid	Begroting 2019	Realisatie	Bron
Omvang huishoudelijk restafval	Hoeveelheid restafval per bewoner in kilo's	189	2018: 186	CBS
Hernieuwbare elektriciteit	Percentage elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa	1,8%	2018: 4,8%	RWS

Kaderstellende stukken

- Omgevingsvisie Hillegom
- Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport 2016
- Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer - Bollenstreek, Provincies Noord- en Zuid-Holland, 2006
- Erfgoedverordening gemeente Hillegom 2010
- Verordening Erfgoedcommissie Hillegom 2019
- Woonvisie Hillegom 2015-2019
- Regionale Woonagenda Holland Rijnland 2017
- Visie Ruimte en Mobiliteit provincie Zuid-Holland.
- Het Hillegoms Verkeer- en Vervoersplan (HVVP)
- Nota Parkeerbeleid Hillegom (2016)
- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst West-Holland
- Afgesproken ambities met Omgevingsdienst West-Holland
- Motie energie- en klimaatneutraal (juli 2016)
- Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid Hillegom 2018-2022
- Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025
- Integraal Veiligheidsbeleid 'Heel Hillegom Veilig' 2016-2019
- Drank- en horecaverordening 2014
- Handhavingsuitvoeringsprogramma 2019
- Verordening marktgeld 2019
- 2017 Hondenbeleid
- Algemene Plaatselijke Verordening Hillegom
- Wet veiligheidsregio's
- Regionaal Crisisplan
- Beleidsplan wegen 2015-2019
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2011-2021
- Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur 2016
- Stedelijk waterplan Hillegom
- Kunstwerkbeleid 2015-2019
- Dienstverleningsovereenkomst met Meerlanden
- Groenbeleidsplan 2015-2024
- Groenprogramma Holland Rijnland, gebiedsprogramma Duin- en Bollenstreek 2016-2020
- Centrumplannen
- Verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2016-2020
- RioolBeheerPlan en BasisRioolPlan 2016-2020
- Beleidsplan huishoudelijke afvalstoffen 2010-2020
- Gemeentelijke afvalstoffenverordening en uitvoeringsbesluit
- Verordening reinigingsrechten 2019
- Wet Milieubeheer (Wmb)
- Landelijk afvalbeheersplan (LAP2)
- Afvalscheidingsadvies Meerlanden "Op weg naar 65%"
- VANG (Van Afval Naar Grondstof)
- motie duurzaam bouwen
- startnotitie van Energieakkoord naar RES
- methode Duurzame Gebiedsontwikkeling
- plan van aanpak energietransitie Hillegom

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2018	2019	2019 na wijziging	2019
Thema Gebiedsontwikkeling				
Ruimtelijke ordening	-424	-544	-430	-618
Thema Openbare orde en veiligheid				
Openbare orde en veiligheid	-664	-831	-763	-619
Crisisbeheersing en brandweer	-1.157	-1.290	-1.289	-1.262
Thema Openbare ruimte en duurzaamheid				
Afval	-1.755	-1.697	-1.765	-1.762
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.595	-1.753	-1.801	-1.760
Begraafplaatsen en crematoria	-73	-73	-77	-94
Riolering	-1.644	-1.617	-1.617	-1.683
Milieubeheer	-906	-793	-865	-1.091
Thema Verkeer en vervoer				
Verkeer en vervoer	-2.438	-2.994	-3.069	-2.739
Parkeren	-43	-59	-56	-44
Recreatieve havens	-110	-150	-149	-72
Thema Wonen				
Wonen en bouwen	-621	-580	-1.396	-508
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-353	-1.489	-2.938	-1.479
Totaal lasten	-11.783	-13.870	-16.215	-13.731

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2018	2019	2019 na wijziging	2019
Thema Gebiedsontwikkeling				
Ruimtelijke ordening	23	0	0	110
Thema Openbare orde en veiligheid				
Openbare orde en veiligheid	26	42	30	6
Crisisbeheersing en brandweer	63	45	46	47
Thema Openbare ruimte en duurzaamheid				
Afval	2.600	2.592	2.592	2.597
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	18	5	5	14
Begraafplaatsen en crematoria	93	87	87	89
Riolering	2.255	2.307	2.307	2.291
Milieubeheer	2	1	1	10
Thema Verkeer en vervoer				
Verkeer en vervoer	216	81	80	109
Parkeren	0	0	0	3
Recreatieve havens	3	8	11	3
Thema Wonen				
Wonen en bouwen	363	302	232	271
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	445	1.424	2.873	1.554
Totaal baten	6.107	6.894	8.264	7.104
Saldo voor resultaatbestemming	-5.676	-6.977	-7.951	-6.623
Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2018	2019	2019 na wijziging	2019
Toevoegingen reserves	-2.036	0	-3.638	-3.407
Onttrekkingen reserves	2.859	0	4.609	3.776
Totaal reserves	822	0	970	369
Saldo na resultaatbestemming	-4.853	-6.975	-6.982	-6.255

Programma 3 Bedrijvigheid

Centrumontwikkeling

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A In nauwe en constructieve samenwerking met stakeholders inzetten op duurzame groei en revitalisering van ons centrum.	DOEL B Verder vergroten aantrekkelijkheid van Hillegom.	DOEL C Fysiek-ruimtelijke aanpassingen uitvoeren die bijdragen aan revitalisering van het centrum en aansluiten op het reeds vastgestelde beleid.
--	---	---

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

ACTIVITEITEN DOEL A > Opstellen meerjaren-werkprogramma dat, in aanvulling op de reeds ingezette weg, ons centrum brengt tot de cultuurhistorische, levendige ontmoetingsplaats met het voorzieningenniveau zoals in 'Heerlijk Hillegom - Omgevingsvisie 2030' beschreven.	ACTIVITEITEN DOEL B > Intensiveren van de samenwerking met Stichting Hillegom Marketing.	ACTIVITEITEN DOEL C > Analyseren van de voorgenomen fysiek-ruimtelijke aanpassingen in de huidige centrumplannen en nagaan welke van deze plannen in potentie versneld uitgevoerd kunnen worden.
--	--	--

Toelichting:

Doel A: In nauwe en constructieve samenwerking met stakeholders inzetten op duurzame groei en revitalisering van ons centrum.

> Opstellen meerjaren-werkprogramma dat, in aanvulling op de reeds ingezette weg, ons centrum brengt tot de cultuurhistorische, levendige ontmoetingsplaats met het voorzieningenniveau zoals in 'Heerlijk Hillegom - Omgevingsvisie 2030' beschreven.

Er is een meerjaren-werkprogramma opgesteld en tevens is gestart met de uitvoering.

In 2019 is gestart met de pilot Houttuin ter voorbereiding op nieuw terrassenbeleid.

Samen met Koop Centrum Hillegom (KCH) zijn stappen ondernomen ter voorbereiding van Bedrijfsinvesteringszone 2020. Het benodigde draagvlak hiervoor werd niet opgehaald door KCH.

Doel B: Verder vergroten aantrekkelijkheid van Hillegom.

> Intensiveren van de samenwerking met Stichting Hillegom Marketing.

Een nieuw convenant voor de samenwerking met Stichting Hillegom Marketing is voorbereid.

> Aanvullende activiteit.

We zijn met de lokale ondernemers een strategische samenwerking aangegaan in de vorm van een intentieverklaring 'Heerlijk Hillegom op weg naar de toekomst'. Hierin zijn richtinggevendende afspraken gemaakt over thema's waarop we in het gezamenlijk belang gezamenlijk optreden waar we kunnen als overheid en ondernemers.

Doel C: Fysiek-ruimtelijke aanpassingen uitvoeren die bijdragen aan revitalisering van het centrum en aansluiten op het reeds vastgestelde beleid.

> Analyseren van de voorgenomen fysiek-ruimtelijke aanpassingen in de huidige centrumplannen en nagaan welke van deze plannen in potentie versneld uitgevoerd kunnen worden.
Uitgevoerd van voorgenomen fysiek-ruimtelijke aanpassingen in de huidige centrumplannen.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Greenport Ontwikkelings Maatschappij B.V. Holland Rijnland	Stichting Hillegom Marketing Stichting Economic Board DBS Stichting Greenport DBS Provincie Zuid-Holland Koopcentrum Hillegom Initiatiefrijkhillegom

Regionale economie

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A	DOEL B
Versterken economische positie van Duin- en Bollenstreek.	Versterken bovenregionale economische positie.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

ACTIVITEITEN DOEL A	ACTIVITEITEN DOEL B
> Ondersteunen van de activiteiten van de Economic Board Duin- en Bollenstreek. > Ondersteunen van de activiteiten van de stichting Greenport Duin- en Bollenstreek. > Ondersteunen van het project Regiomarketing van de Economic Board Duin- en Bollenstreek. > Lokale initiatieven waar mogelijk aangehaakt krijgen bij de regionale samenwerking om zo de effecten voor Hillegom te maximaliseren (en andersom). > Intensiveren van de samenwerking met Stichting Hillegom Marketing en met de regiopartners (zoals de Economic Board Duin- en Bollenstreek) waar het de promotie van de aantrekkelijkheid van de streek voor recreatie en toerisme betreft. > We dragen bij aan de realisatie van de projecten als benoemd in het gebiedsprogramma 'B(l)oeiende Bollenstreek'.	> Onderzoeken strategische samenwerking met omliggende gemeenten (ook buiten de Duin- en Bollenstreek).

Toelichting:

Doel A: Versterken economische positie van Duin- en Bollenstreek.

> Ondersteunen van de activiteiten van de Economic Board Duin- en Bollenstreek.

- We hebben waar mogelijk gemeentelijke inspanningen afgestemd met stichting Economic Board Duin- en Bollenstreek, zodat inspanningen elkaar zo veel mogelijk ondersteund hebben en in lijn met elkaar waren. Zo hebben we de koers rondom bedrijventerreinen in Holland Rijnland-verband in lijn gebracht met de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek. Ook hebben we regionaal verkend of samenwerking rondom het vitaal houden van kernen kansen biedt, waarbij we afstemming met de regiobranding-strategie van EBDB hebben gezocht.

- We hebben, waar relevant voor de gezamenlijke doelen, kennis beschikbaar gesteld voor stichting Economic Board Duin- en Bollenstreek. Waarmee de stichting met minimale inzet van beleidscapaciteit optimaal heeft kunnen functioneren.

> Ondersteunen van de activiteiten van de stichting Greenport Duin- en Bollenstreek.

We hebben de oprichting van de stichting Greenport Duin- en Bollenstreek begeleid, inclusief de juridisch noodzakelijke handelingen hiertoe en het proces tot vorming van een bestuur.

> Ondersteunen van het project Regiomarketing van de Economic Board Duin- en Bollenstreek.

We hebben bestuurlijke en ambtelijke inbreng geleverd in het proces tot ontwikkeling van een strategie rond 'regiobranding' zoals door stichting Economic Board Duin- en Bollenstreek met stakeholders in is gezet.

> Lokale initiatieven waar mogelijk aangehaakt krijgen bij de regionale samenwerking om zo de effecten voor Hillegom te maximaliseren (en andersom).

- We hebben lokale initiatiefnemers en samenwerkingsverbanden gestimuleerd om aan te haken bij bovenlokale activiteiten waar mogelijk, en hierbij verbinding gelegd waar we konden. Zo is een verbinding gezocht tussen het programma 'Healthy Hillegom' en de business case 'Gezonde en Energieke Regio' uit de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek. Ook zijn Hillegomse partijen betrokken bij de regionale (en bovenregionale) initiatieven op het gebied van 'Onderwijs en Arbeidsmarkt', en wordt met lokale ondernemerscollectieven (IRH, KCH) gezien of en hoe een rol vervuld kan worden binnen business cases uit de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek.
- In Holland Rijnland-verband is onze bestuurlijke inzet op dossiers van dien aard geweest dat bovenregionale initiatieven kansen boden voor regionale inspanningen van (onder andere.) de Economic Board Duin- en Bollenstreek. Dit heeft er mede toe geleid dat een project onder de business case 'Onderwijs en Arbeidsmarkt' gekoppeld wordt aan bovenregionale en provinciale inspanningen van (onder andere) Economic Board Zuid-Holland.
- Wethouder van Rijn heeft zich eind november 2019 kandidaat gesteld voor de rol van regionaal coördinerend wethouder Economie. De wethouders uit de andere gemeenten uit de Duin- en Bollenstreek hebben uitgesproken vertrouwen te hebben in invulling van deze rol door hem. Hij zal deze rol vanaf 2020 vervullen.

> Intensiveren van de samenwerking met Stichting Hillegom Marketing en met de regiopartners (zoals de Economic Board Duin- en Bollenstreek) waar het de promotie van de aantrekkelijkheid van de streek voor recreatie en toerisme betreft.

Hillegom Marketing is actief betrokken geweest bij de totstandkoming van de strategie rondom regiobranding, en heeft in dit proces expliciete inbreng gehad. Gemeente Hillegom en Stichting Hillegom Marketing hebben ingezet op verdere doorontwikkeling van de stichting en de activiteiten. Door bovenlokale en lokale trajecten in lijn met elkaar te brengen, heeft deze doorontwikkeling strategisch nader richting gekregen, waarbij lokaal ingezet kan worden op unieke kwaliteiten van Hillegom en regionaal meegelift kan worden op de overstijgende aantrekkingskracht van de regio.

> We dragen bij aan de realisatie van de projecten als benoemd in het gebiedsprogramma 'B(l)oeiende Bollenstreek'.

We hebben projecten uit het gebiedsprogramma 'B(l)oeiende Bollenstreek' voorbereid en gerealiseerd conform planning. Voorbeelden van projecten in voorbereiding zijn: Project Belevingstops trekvaart Haarlem - Leiden, Project Entree N207/N208 Hillegom - Lisse richting Keukenhof. Projecten die zijn afgerond zijn: Ronde Weerlaan Voltstraat, Ronde Meerlaan en Meerlaan richting Beinsdorp.

Doel B: Versterken bovenregionale economische positie.

> Onderzoeken strategische samenwerking met omliggende gemeenten (ook buiten de Duin- en Bollenstreek).

- We hebben met de gemeenten Lisse, Noordwijk, Katwijk en Teylingen en de provincie Zuid-Holland ingezet op nauwere samenwerking in het kader van 'gebiedsgericht werken'. Dit heeft geleid tot een voorstel vanuit de regio aan de provincie om te komen tot een 'regionale versnellingsagenda', waarin voor onze regio prioritaire thema's versneld uitvoering krijgen.
- We hebben kennismakingsgesprekken gevoerd met het college van burgemeesters en wethouders van de Haarlemmermeer, en zijn intensiever in overleg getreden met de gemeenten Bloemendaal en Zandvoort.

- We hebben door middel van de werkvorm van een 'binnenstadslab' met gemeenten uit de Duin- en Bollenstreek verkend of nauwere samenwerking rond het vitaal houden van kernen kansrijk is.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Economic Board Duin- en Bollenstreek Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek Provincie Zuid-Holland Omliggende gemeenten

Bedrijventerreinen

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A	DOEL B	DOEL C
Voldoende ruimte voor bedrijvigheid.	Meer duurzame bedrijventerreinen.	Betere digitale bereikbaarheid.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

ACTIVITEITEN DOEL A	ACTIVITEITEN DOEL B	ACTIVITEITEN DOEL C
> De vertaling van de resultaten van het behoefteonderzoek dat de regio heeft opgesteld in samenspraak met Holland Rijnland, de Leidse Regio, de Rijn- en Vechtstreek en de provincie Zuid-Holland, heeft voor de Duin en Bollenstreek niet geleid tot nieuwe acties.	> Verder inzetten op toekomstbestendig maken van bestaande bedrijventerreinen in lijn met de Omgevingsvisie Hillegom 2030. > Alleen ontwikkelen nieuwe bedrijfslocaties als dit vanuit een breed en regionaal perspectief noodzakelijk is.	> Opstellen plan van aanpak verbeteren digitale bereikbaarheid bedrijventerreinen.

Toelichting:

Doel A en B

We hebben binnen de Duin- en Bollenstreek verkend hoe onze regio de eigen regionale vraag naar bedrijventerreinen kan beantwoorden, en hoe we in samenhang de bestaande bedrijventerreinen toekomstbestendig houden. Door onzekerheid over de Duinpolderweg is deze verkenning gestagneerd, aangezien dit een bepalende variabele is voor de uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen.

Doel C

We hebben een verdere inventarisatie gedaan bij marktpartijen, naar mogelijkheden om glasvezelverbindingen in het buitengebied aan te leggen. Hiertoe is ook de interesse gepeild.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	InitiatiefRijkHillegom Provincie Zuid-Holland Stichting Economic Board DBS Vastgoedeigenaren

Kunst en Cultuur

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A Bevorderen van toename van cultuurparticipatie (actief en passief).	DOEL B Vergroten van kennis en waardering voor kunst en cultuur.	DOEL C Bevorderen van efficiency en professionaliteit van kunst- en cultuursector.	DOEL D Vergroten van zichtbaarheid van culturele uitingen.
--	--	--	--

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

ACTIVITEITEN DOEL A > Ondersteunen/stimuleren van verbinding in het kunst- en cultuurveld. > Organiseren van een Cultureel Café en een Kunst- en cultuurevenement. > Benutten bibliotheek als facilitator van activiteiten gericht op cultuur en sociaal domein.	ACTIVITEITEN DOEL B > Voortzetten deelname aan deelregeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit'.	ACTIVITEITEN DOEL C > Monitoren afspraken met Stichting CultuurBeleving Hillegom. > Stimuleren samenwerking met bedrijfsleven.	ACTIVITEITEN DOEL D > Structureel (en eenmalig) investeren in kunst in de buitenruimte.
--	--	---	---

Toelichting:

Doel A: Bevorderen van toename van cultuurparticipatie (actief en passief).

> Ondersteunen/stimuleren van verbinding in het kunst- en cultuurveld.

We geven uitvoering aan de cultuurnota 2017-2020. Dit doen we in gezamenlijkheid met verschillende culturele organisaties, kunstenaars en verenigingen, zoals de Muziekschool, Stichting CultuurBeleving, Vrienden van Oud Hillegom en de bibliotheek. De accenten liggen op samenwerking en verbinding.

> Organiseren van een Cultureel Café en een Kunst- en cultuurevenement

Er is tweemaal een Cultureel Café Hillegom georganiseerd, Hillegom Romantique en een Cultuurfestival. Deze activiteiten leveren een bijdrage aan de verbinding in het kunst- en cultuurveld. Voor de periode van maart 2018 t/m maart 2020 is een dorpsdichter benoemd.

> Benutten bibliotheek als facilitator van activiteiten gericht op cultuur en sociaal domein.

De bibliotheek is benut als facilitator voor activiteiten gericht op cultuur en sociaal domein, onder meer voor koffietafels, workshops mediawijsheid, lezingen, lifestyle- and talentcoach, Hillegoms Dictee, Verhalentafels, Peutermarkt, Leeskringen, advocatensprekuren en Cultuur Café.

Doel B: Vergroten van kennis en waardering voor kunst en cultuur.

> Voortzetten deelname aan deelregeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit'.

De regeling Cultuureducatie met Kwaliteit is voortgezet. De inzet van de Cultuureducatiegroep is erop gericht dat elke basisschool kwalitatief goede cultuureducatie duurzaam opneemt in het schoolprogramma zodat cultuureducatie een actieve bijdrage levert aan de ontwikkeling van leerlingen.

Doel C: Bevorderen van efficiency en professionaliteit van kunst- en cultuursector.

> Monitoren afspraken met Stichting Cultuurbeleving Hillegom / Stimuleren samenwerking met bedrijfsleven.

De prestatieafspraken met Stichting Cultuurbeleving Hillegom 2018-202 zijn gemonitord. De samenwerking met de Stichting CultuurBeleving Hillegom is positief geëvalueerd, waarna de raad in december 2019 heeft besloten

de samenwerking met de Stichting CultuurBeleving Hillegom onder dezelfde condities voor vijf jaar voort te zetten.

Doel D: Vergroten van zichtbaarheid van culturele uitingen.

> Structureel (en eenmalig) investeren in kunst in de buitenruimte.

Het Beatles monument is op 8 juni 2019 onthuld in het Van Nispenpark.

Bij Woonzorgcentrum Parkwijk is op 16 oktober 2019 het kunstwerk 'Het Gesprek' van kunstenaar Hans Innemee onthuld.

In samenwerking met de Kunstcommissie is gewerkt aan een kunstspreidingsplan voor de buitenruimte, waarbij inzichtelijk is gemaakt waar de huidige beeldende kunstwerken staan en op welke plekken kunstwerken ontbreken of ondervertegenwoordigd zijn (de zogenaamde 'witte vlekken').

Kaderstellende stukken

- Gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek 2016
- Economische agenda Duin- en Bollenstreek, visie 2030
- Koersdocument Economie en Toerisme Hillegom 2012-2020
- Programma Centrumontwikkeling Hillegom, september 2015
- Detailhandelsvisie Hillegom 2015
- Nota: Cultuur creëert en verbindt! 2017-2020

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Stichting Cultuurbeleving Hillegom Bibliotheek Muziekschool Kunstcommissie Cultuurverenigingen en -organisaties Vrienden van Oud Hillegom Cultuureducatiegroep Kunstenaars Stichting Hillegom Marketing Fioretti college Hillegom Basisscholen Hillegom Welzijnskompas

Verbonden partijen

In de vernieuwde BBV-voorschriften staat dat informatie over een verbonden partij moet worden opgenomen bij het desbetreffende programma. Voor algemene informatie over verbonden partijen en een samenvatting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regeling	Holland Rijnland
Doelstelling/Publiek belang	Holland Rijnland is een samenwerking van en voor vijftien gemeenten in het hart van de Randstad. Deze gemeenten werken vanuit een gezamenlijke strategische visie op de verdere ontwikkeling van de regio, aan verbetering van de kwaliteit van wonen, werken, ondernemen en recreëren van burgers, bedrijven en instellingen in het gebied.
Ontwikkelingen	De gezamenlijke ambitie van de gemeenten in de regio Holland Rijnland is: 1. Het hebben van een optimaal niveau van sociale voorzieningen, lokaal en regionaal, waarbij de eigen kracht van de burger centraal staat; 2. Koploper te zijn in het toepassen van economische en technologische innovaties; 3. Het hebben van een aantrekkelijke en vitale woon- en leefomgeving; 4. Het versterken van het strategisch vermogen van de samenwerkende gemeenten. Waar het de Inhoudelijke Agenda (looptijd tot 2020) betreft, wordt in de begroting van Holland Rijnland alleen gesproken over de inzet van Holland Rijnland hierin. Voor de eventuele inzet op projecten zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor hun eigen capaciteit, projecten en financiën. De rol van Holland Rijnland bestaat primair uit de platformrol, strategische verkenning, lobby en belangenbehartiging. Daarnaast voert Holland Rijnland de procesregie op een aantal speerpunten en voert het concrete projecten uit. Op een aantal onderwerpen is een uitvoeringsprogramma opgesteld zoals de energietransitie en de werkagenda Jeugd.
Beleidsrisico's	Holland Rijnland beschikt niet over vrije reserves. De risico's liggen voornamelijk binnen de reguliere bedrijfsvoering: debiteurenbeheer, subsidiestromen derden, personeelskosten, ziektekosten en automatisering. De maximale omvang van eventueel op te treden risico's worden geraamd op € 100.000. Bijzondere risico's, boventallige medewerkers (2) in begeleiding van werk naar werk. De loonkostenstijging in 2018 en de verwachte stijging van sociale premies voor 2019 zijn afgedekt. Voor 2019 en verder moet nog een nieuwe cao worden afgesloten. De nieuwe cao kan tot hogere loonkosten leiden.
Overige informatie	Zie voor meer informatie de paragraaf verbonden partijen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Begroting 2019	Realisatie 2019	Bron
Functiemenging	Index die verhoudingswaarde aangeeft tussen banen en woningen	44%	44,5%	LISA
Vestigingen van (bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 64 jaar	122,4	143,9	LISA

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2018	2019	2019 na wijziging	2019
Thema Centrumontwikkeling				
Economische promotie	-132	-193	-198	-193
Thema Kunst en Cultuur				
Media	-451	-445	-455	-465
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-352	-545	-471	-372
Cultureel erfgoed	-21	-33	-56	-70
Thema Regionale economie				
Economische ontwikkeling	-2.881	-1.015	-739	-756
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-104	-10	-10	-17
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-36	-24	-31	-35
Totaal lasten	-3.977	-2.265	-1.960	-1.908

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2018	2019	2019 na wijziging	2019
Thema Centrumontwikkeling				
Economische promotie	5	3	3	3
Thema Regionale economie				
Economische ontwikkeling	1.802	22	22	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	50	0	0	12
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	79	90	90	87
Totaal baten	1.936	115	115	102
Saldo voor resultaatbestemming	-2.042	-2.150	-1.846	-1.807

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2018	2019	2019 na wijziging	2019
Toevoegingen reserves	0	0	-130	-230
Ottrekkingen reserves	0	0	24	24
Totaal reserves	0	0	-106	-206
Saldo na resultaatbestemming	-2.042	-2.150	-1.952	-2.013

Programma 4 Bestuur en ondersteuning

Dienstverlening

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A We werken daadkrachtig en snel, en staan dichtbij onze inwoners en ondernemers. We streven naar zo mogelijk één relatie met de klant en geven via elk dienstverleningskanaal hetzelfde antwoord. Onze klanten ondervinden geen hinder van onze interne structuur.	DOEL B We ondersteunen initiatieven van (groepen van) inwoners en/of ondernemers, vanuit een positieve grondhouding (ja, mits....) en onderzoeken de kansen om initiatieven mogelijk te maken.	
DOEL C We willen de grenzen bereiken van een maximale digitalisering.	DOEL D De klant waardeert de dienstverlening van de gemeente en er vindt gerichte sturing plaats aan de hand van data en slimme technologieën.	DOEL E We zetten in op het bestrijden van adres- en identiteitsfraude.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAKT?		
ACTIVITEITEN DOEL A > We duiden en geven invulling aan de een-loket-gedachte, voeren regie uit op onze communicatiekanalen en gaan werken met serviceformules. We communiceren proactief en in begrijpelijke taal. We helpen onze klanten en versterken hierbij de een-loket-gedachte. We verleiden de klant naar het optimale dienstverleningskanaal.	ACTIVITEITEN DOEL B > Meer inzetten op vaste aanspreekpunten binnen werkorganisatie HLT voor bedrijven en instellingen.	ACTIVITEITEN DOEL C > We gaan zo veel mogelijk producten en diensten digitaliseren en automatiseren, waarbij voor maatwerk wordt gezorgd voor klanten die niet mee kunnen in de digitale wereld. > Gericht sturen aan de hand van data. Data-analyse vaker en gericht inzetten bij het opstellen en uitvoeren van beleid.
ACTIVITEITEN DOEL D > We meten de klanttevredenheid en de prestatie van onze dienstverlening. We relateren de scores aan onze servicenormen. Mede aan de hand van deze uitkomsten sturen we bij en verbeteren wij onze dienstverlening.	ACTIVITEITEN DOEL E > We intensiveren o.a. de adresonderzoeken en leggen in het kader van fraudebestrijding verbinding met handhaving, veiligheid en andere thema's in het sociaal domein.	

Toelichting:

Doel A

Er is een newsroom ingericht waar 'binnen' en 'buiten' met elkaar worden verbonden. In de newsroom wordt gereageerd op de vragen van buiten. Er wordt ook proactief informatie gedeeld op de website en de social media kanalen.

Op de website, aan de telefoon, via e-mail en op social media wordt gebruik gemaakt van dezelfde broninformatie. Op die manier zorgen we ervoor dat de klant via ieder kanaal hetzelfde antwoord krijgt. Voor deze manier van werken heeft HLTsamen in 2019 in een landelijk onderzoek naar gemeentelijke dienstverlening de tweede plaats behaald voor beste gemeentelijke dienstverlener.

Er is een start gemaakt met het werken in Serviceformules. De eerste stappen hierin zijn gezet in het vergunningverleningsproces.

Met communicatiecampagnes via de website, social media, gemeenteberichten, sandwichborden en de schermen in de hal van het gemeentehuis worden de klanten naar het optimale dienstverleningskanaal verleid.

Doel B en activiteit

Er zijn accountmanagers aangesteld voor bedrijven en instellingen. Zij zijn het vaste, eerste aanspreekpunt voor bedrijven en instellingen in de gemeente.

Doel C en activiteiten

> Zo veel mogelijk producten en diensten die digitaal aangevraagd kunnen worden, zijn beschikbaar. Waar mogelijk worden E-formulieren samengevoegd om efficiënter te kunnen werken. Klanten die niet digitaal vaardig zijn, ontvangen we in het gemeentehuis.

> In dashboards worden gegevens van producten en diensten bijgehouden. Bijvoorbeeld het aantal baliebezoeken en de behandeltijd aan de balie. Deze gegevens worden gebruikt om beleid op te stellen en aan te passen.

Doel D en activiteit

De klanttevredenheid van de balies, de website en fixi (meldingen openbare ruimte) hebben we gemeten met Govmetric. Waar de klanttevredenheid en prestaties afweken van de servicenormen hebben we waar mogelijk bijgestuurd.

Doel E en activiteit

De gemeente is aangesloten bij de Werkgroep Tegengaan Identiteitsfraude (WTI). Dit is een werkgroep waarin op ambtelijk niveau wordt overlegd met gemeenten in de Leidse regio.

Er is contact over adresonderzoeken tussen team Burgerzaken en het project Ondernijning. Met het Sociaal Domein worden deze contacten gelegd.

In de kadernota van HLT samen2021 is structurele formatie opgenomen om de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit te borgen.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
HLTsamen	Inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en verenigingen

Participatie

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A Versterken van de bijdrage van inwoners aan vraagstukken in de leefomgeving.	DOEL B Ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving.	DOEL C Invulling geven aan burger- en overheidsparticipatie.
---	---	--

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

ACTIVITEITEN DOEL A > De samenleving betrekken bij projecten en inhoudelijke thema's; het uitgangspunt hierbij is 'Ja, mits...'. > Hierbij specifiek aandacht schenken aan verwachtingenmanagement. > Communicatie op maat verzorgen bij het oppakken en uitvoeren van projecten en thema's.	ACTIVITEITEN DOEL B > Duiding en invulling geven aan overheidsparticipatie (ondersteunen van initiatieven inwoners). > Hierbij de bestuursstijl en profilering van raad, college en ambtelijke organisatie in participatieve democratie bepalen. > Samen met de raad in gesprek gaan over haar rol, rolvastheid en zelfstandige positionering in het kader van participatie. > We brengen betrokkenen met elkaar in contact en regisseren het proces.	ACTIVITEITEN DOEL C > Opstellen van een actieplan participatie zodat duidelijk wordt hoe participatie eruit kan zien en welke kaders daarbij een rol spelen.
--	--	--

Toelichting:

Doel A en activiteiten

- > Hillegom heeft veel ervaring opgedaan met participatietrajecten; voorbeelden zijn het omgevingsplan Buitengebied en de Zanderij, het afvalbeleidsplan "van afval naar grondstof" en het integraal veiligheidsplan.
- > Er is bij deze trajecten van tevoren goed nagedacht over de rol en inbreng van participanten en
- > daar is duidelijk over gecommuniceerd.

Doel B en activiteiten

- > HLTsamen is in 2019 aan de slag gegaan met de opdracht 'Borging van participatie in de organisatie' en de implementatie ervan helpt daarbij als basis voor een doorontwikkeling naar een andere manier van werken. Hillegom deed al enige ervaring op met het ondersteunen van inwoners: het realiseren (voor en door inwoners) van het Julianapark is hier een mooi voorbeeld van.
- > In 2020 en 2021 bepalen we, onder andere aan de hand van de opgedane ervaringen, in samenspraak met de raad de bestuursstijl en profilering van de verschillende actoren in de participatieve democratie.
- > We gaan in 2020 met de raad in gesprek over haar rol, rolvastheid en zelfstandige positionering in het kader van participatie.
- > Met de vijf projecten (Woonvisie, integraal veiligheidsbeleid, afvalbeleid, mobiliteitsplan en het initiatief Julianapark) die door de raad zijn opgepakt en zijn betrokkenen met elkaar in contact gebracht en is regie gevoerd op de processen.

Doel C en activiteit

In 2019 is het college met de raad in gesprek gegaan over de rol en invulling van rollen en verantwoordelijkheden tijdens het participatieproces om te komen tot het afvalbeleidsplan. Aan de hand van alle opgedane ervaringen ontwikkelt HLTsamen met Hillegom het samenwerken met de samenleving (participatie) door. Een herijking van rollen en verantwoordelijkheden maakt hier onder andere onderdeel van uit.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
HLTsamen	Inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en verenigingen

Versterken van de wijk

Context

We gaan uit van een integrale en gebieds- of wijkgerichte aanpak. Inwoners, verenigingen en ondernemers spelen hierbij een actieve rol. Gewenste ontwikkelingen of knelpunten die de bewoners ervaren en de gewenste oplossingen vormen het uitgangspunt en pakken we gezamenlijk aan. We streven naar concreet resultaat waarbij fysieke ingrepen hand in hand gaan met oplossingen die de sociale structuur versterken.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A

Komen tot een integrale en gebiedsgerichte aanpak is bijgesteld naar komen tot wijken waarin actieve inwoners, hun netwerk, de gemeente en andere (professionele) organisaties werken aan een omgeving waarin mensen elkaar stimuleren, ondersteunen en beschermen.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

ACTIVITEITEN DOEL A

> Proeftuin (pilot) 'Versterken van de wijk' starten met een actieve rol voor inwoners en ondernemers.

Toelichting:

Doel A en activiteit

We hebben gekozen voor een pragmatische aanpak in de vorm van het starten van een pilot. De pilot bestond uit het bezoeken van twee wijken van Hillegom om laagdrempelig het gesprek aan te gaan en actief ervaringen van inwoners op te halen. Kennismaken, ontwikkelingen en knelpunten vormen het uitgangspunt en pakken we gezamenlijk aan, we streven naar concreet resultaat.

Er hebben twee wijkbezoeken plaatsgevonden. Beide bijeenkomsten zijn goed bezocht en inwoners hebben aangegeven het gesprek met de collegeleden te waarderen. Aan de hand van deze bezoeken is een evaluatie opgesteld met aanbevelingen. In 2020 worden de evaluatie en aanbevelingen besproken in de raad.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
HLTsamen	Inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en verenigingen

Communicatie

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A Verder versterken verbinding met de samenleving door proactief en doordacht te communiceren.	DOEL B Communicatie faciliteert wijkgericht werken en overheidsparticipatie.	DOEL C Communicatieve vaardigheden van de medewerkers verder versterken.
---	--	--

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

ACTIVITEITEN DOEL A Opstellen communicatie actieprogramma om daarmee samenhang en samenspraak te versterken.	ACTIVITEITEN DOEL B Inzetten extra communicatiemiddelen om het wijkgericht werken te ondersteunen.	ACTIVITEITEN DOEL C Activiteiten gericht op stimuleren van maatschappelijke sensitiviteit en omgevingsbewustzijn van de organisatie.
--	--	--

Toelichting:

Doel A en activiteit

De inzet van communicatie richt zich op pro-actief handelen. Communicatie positioneert zich duidelijk, onder andere in het prioriteren van gemeentelijke ambities en doelen, het integraal en in een vroeg stadium opnemen van communicatie, communicatie opnemen in projecten en ontwikkelingen en het steeds beter van 'buiten' naar 'binnen' halen van informatie.

In 2019 is de newsroom HLTsamen gerealiseerd. In deze newsroom werken medewerkers van het informatiecentrum en communicatie dagelijks aan het monitoren van 'buiten'. Zij weten wat er binnenkomt aan vragen en via de telefoon, via de mail, maar ook de media en sociale media. Zo is er op werkdagen steeds een actueel beeld van wat er 'buiten' speelt. Met deze kennis kan de newsroom in de organisatie uitzetten waar zaken aandacht vragen, zoals extra informatie, contact met inwoners of het zijn signalen waar de organisatie haar voordeel mee kan doen in projecten of ontwikkelingen.

-Het burgerpanel Hillegom is meerdere malen gevraagd mee te denken, onder andere over afvalbeleidsplan, veiligheid en wonen.

Hillegom zet extra in op de communicatie met inwoners rondom (weg) werkzaamheden. Doel is om inwoners eerder te betrekken bij werkzaamheden in hun directe woonomgeving en goed te informeren tijdens de werkzaamheden.

Doel B en activiteit

Het college heeft in twee wijken (Meer en Dorp 3/ Vossepolder) een wijkbezoek gebracht. Deze bezoeken zijn ondersteund met een nieuwsbrief voor en na het wijkbezoek. Via Facebook is inwoners gevraagd om onderwerpen aan te leveren. Ook zijn er in de media artikelen over de wijkbezoeken verschenen. Tijdens de gesprekken kwamen initiatieven naar voren, waar de wijkregisseurs, samen met de initiatiefnemer, mee aan de slag zijn gegaan.

Doel C en activiteit

De signalen die binnenkomen in de newsroom worden uitgezet in de organisatie. Medewerkers weten zo welk effect het handelen of het uitblijven daarvan heeft in de samenleving.

Medewerkers werken steeds meer en worden getraind in het maken van omgevingsanalyses tijdens projecten en ontwikkelingen. Om zo continue een goed beeld te houden van de omgeving.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
HLT samen	Inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en verenigingen

Regionale samenwerking

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A

Versterking van onze strategische positie, onder andere door de (strategische) adviescapaciteit werkorganisatie HLT goed te benutten.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

ACTIVITEITEN DOEL A

> Op- en uitbouwen van een goede samenwerkingstructuur in de Duin- en Bollenstreek.

> Op- en uitbouwen van een (bestuurlijk) netwerk met:

- Haarlemmermeer
- Bloemendaal
- Haarlem
- de Metropoolregio

> Innemen van strategische (bestuurlijke) posities.

> De Werkorganisatie HLT samen eind 2019 evalueren.

Toelichting:

Doel A

> In 2019 versterkte de gemeente Hillegom haar strategische positie door zich naar buiten te richten. Hierbij werd met name gekeken naar samenwerking binnen de Duin- en Bollenstreek, maar ook daarbuiten. Samenwerking binnen de regio is veelzijdig, waarbij verschillende thema's en gremia parallel lopen. Samenwerking met bestuurlijke partners binnen de Duin- en Bollenstreek krijgt voornamelijk vorm in zogenaamde bestuurlijke overleggen Duin- en Bollenstreek (BODB). De BODB's zijn thematisch verdeeld: Ruimte, Greenport, Economie, Mobiliteit, Landschap, Recreatie & Natuur en Duurzaamheid. Binnen deze overleggen treffen bestuurlijk portefeuillehouders uit de Duin- en Bollenstreek elkaar om grensoverschrijdende thema's te bespreken en overleggen op hogere schaalniveaus, zoals Holland Rijnland, voor te bereiden.

De gemeente Hillegom heeft zich in 2019 ook toegelegd op het intensiveren van samenwerking buiten de regio. Zo werd in 2019 de samenwerking met de Haarlemmermeer verder geconsolideerd. Na een collegewerkbezoek van het voltallige college worden er nu op reguliere basis ambtelijke overleggen gehouden. Deze ambtelijke overleggen vinden om de zes weken plaats en raken met name aan de thema's woningbouw (Dubbeldorpen i.c.m. voorzieningen) en mobiliteit (Duinpolderweg, N207/208). Ook brachten we in 2019 een collegewerkbezoek aan de gemeente Bloemendaal en hebben we bestuurlijk afgesproken elkaar te informeren over ontwikkelingen, onder andere over de energietransitie. Intensivering van samenwerking met de metropoolregio Amsterdam (MRA) en Haarlem zijn in 2019 niet verder van de grond gekomen. De reden hiervoor is dat prioritaire grensoverschrijdende thema's, zoals bijvoorbeeld de energietransitie en mobiliteit, met name binnen de streek of regio belegd zijn.

> Verschillende bestuurders van Hillegom en ambtenaren van HLTsamen bekleden momenteel strategische posities binnen de regio en versterken daarmee de invloed van de gemeente Hillegom. Op bestuurlijk niveau wordt Hillegom door de portefeuillehouders vertegenwoordigd in overleggen binnen de streek of regio. Daarnaast worden verschillende secretariaten binnen de Duin- en Bollenstreek (BODB) gevoerd door medewerkers van HLTsamen.

> Bureau Berenschot voerde in 2019 de tussenevaluatie HLTsamen uit. Uit de tussenevaluatie blijkt dat HLTsamen een lerende organisatie is die progressie laat zien. Zo bleef de kwaliteit van dienstverlening aan inwoners - ondanks de 'verbouwing van de winkel' - op peil en is deze op onderdelen verbeterd. Daarbij is HLTsamen voor een aantal taken duidelijk minder kwetsbaar geworden en wordt de doelstelling ten aanzien van kosten behaald.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland HLT samen	de gemeenten Haarlemmermeer, Bloemendaal en Haarlem de Metropoolregio's Amsterdam en Den Haag de gemeenten Noordwijk en Katwijk

Verbonden partijen

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A

Een goede regie voeren op de verbonden partijen waarbij de standpunten van Hillegom (tijdig) helder naar voren komen.

DOEL B

Meer grip hebben op de verbonden partijen om uiteindelijk een betere kwaliteit met elkaar te bereiken.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

ACTIVITEITEN DOEL A

> Deelnemen aan bestuurlijke samenwerkingsverbanden*.
> Deelname in belangenorganisaties zoals de VNG.
> Het onderhouden van en investeren in ons bestuurlijk netwerk waarbij van Holland Rijnland als 'basis' gebruik wordt gemaakt ².
> Om (regionale) doelen te realiseren kan een gerichte lobby nodig zijn*.

ACTIVITEITEN DOEL B

> De nota Verbonden partijen en het beleidskader Governanceregime Verbonden partijen 2018 gezamenlijk met de raad en griffie uitwerken waardoor de bestuurlijke inbreng verder verstevigt.
> De zienswijzeprocedure op de ontwerpbegrotingen zorgvuldig en kritisch voorbereiden en voor leggen aan de raad.

² Zowel gericht op de Bollen5- gemeenten als op de gemeenten Haarlemmermeer, Haarlem/Bloemendaal en de Metropoolregio

Toelichting:

Doel A en activiteiten

> Portefeuillehouders en raadsleden nemen actief deel aan verschillende bestuurlijke samenwerkingsverbanden (zie ook de paragraaf Verbonden partijen). Dat is zichtbaar door deelname aan verschillende Algemene Besturen of Dagelijkse Besturen. Ook worden uiteenlopende thema- en voorlichtingsbijeenkomsten bezocht.

> Er is aandacht voor deelname in belangenorganisaties zoals de VNG, echter deze is nog niet geëffectueerd.

> Voor wat het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland betreft zijn de Algemeen Bestuursleden actief betrokken bij het clustervooroverleg Duin- en Bollenstreek. Vooraf worden vergaderingen van de verschillende gemeenschappelijke regelingen voorbereid, onder andere door annotaties. Deze goede en gedegen voorbereiding draagt bij om als Hillegom samen met de regiogemeenten in de Duin- en Bollenstreek een sterkere en richtinggevende rol in de regio te spelen.

> In de in 2019 vastgestelde regionale Agenda Holland Rijnland zijn lobby en belangenbehartiging als belangrijke taken voor Holland Rijnland opgenomen. Het gaat om optreden naar provincie, Rijk en andere belangrijke gremia om regionale doelen te bereiken, via lobby en subsidiewerving. De lobby is gekoppeld aan de verschillende inhoudelijke onderwerpen waarop Holland Rijnland samenwerkt.

Doel B en activiteiten

In het raadsbesluit van 20 juni 2019 is besloten acties te ondernemen voor verbetering van de governance van Holland Rijnland. Hillegom heeft deelgenomen aan de werksessie Worldcafe van Holland Rijnland en via het clustervooroverleg Duin- en Bollenstreek aandacht gevraagd om de governance te versterken. Dat heeft er mede toe geleid dat de werkgroep 'werkwijze' van Holland Rijnland aanzetten heeft gegeven over een vernieuwende manier van werken bij Holland Rijnland. Een werkwijze die past bij de behoeften en wensen van deze tijd.

Belangrijk onderdeel van de 'nieuwe werkwijze' van Holland Rijnland is aandacht voor de betrokkenheid van de gemeenteraden. Samenwerkingsprincipes zijn benoemd: inhoud centraal, vrije vorm, eigenaarschap, creativiteit, en gemeenteraden aan de voorkant. Hiermee is een aanzet gegeven aan de invulling van het raadsbesluit van Hillegom (20 juni 2019) en de in ons coalitieakkoord Samen meer Bereiken genoemde uitwerking van de nota Verbonden Partijen.

De zienswijzeprocedure op de ontwerpbegrotingen van de gemeenschappelijke regelingen zijn zorgvuldig en kritisch voorbereid en voor besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen *	Overige samenwerkingspartners
Cocensus Bank Nederlandse gemeenten (BNG) Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea) Alliander N.V. Stichting (RIJK) HLTsamen	

* De overige verbonden partijen zijn opgenomen bij het van toepassing zijnde programma.

Interbestuurlijk programma (IBP)

Context

Door het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen worden naar verwachting komend jaar nadere afspraken gemaakt om een aantal belangrijke maatschappelijke vraagstukken in de komende periode gezamenlijk op te pakken. Ook wij zullen onze bijdrage leveren door diverse acties en activiteiten in het kader van de landelijke thema's die in Hillegom spelen.

Verbonden partijen

In de vernieuwde BBV-voorschriften staat dat informatie over een verbonden partij moet worden opgenomen bij het desbetreffende programma. Voor algemene informatie over verbonden partijen en een samenvatting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regeling	HLTsamen
Doelstelling/Publiek belang	Daarmee biedt de werkorganisatie een kwalitatief, hoogwaardige, efficiënte en innovatieve dienstverlening aan de 'klanten' van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen.
Ontwikkelingen	Uitvoering geven aan het bedrijfsplan vastgesteld in de raden van de aangesloten gemeenten. Focus ligt op het gebied van Kwaliteit, Kostenreductie, Kwetsbaarheid en de verbeterde Strategische positie.
Beleidsrisico's	Het niet halen van de gestelde financiële doelstellingen in het bedrijfsplan.
Overige informatie	Zie voor meer informatie de paragraaf verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regeling	Holland Rijnland
Doelstelling/Publiek belang	Holland Rijnland is een samenwerking van en voor vijftien gemeenten in het hart van de Randstad. Deze gemeenten werken vanuit een gezamenlijke strategische visie op de verdere ontwikkeling van de regio om de kwaliteit van wonen, werken, ondernemen en recreëren van burgers, bedrijven en instellingen in het gebied te bevorderen.
Ontwikkelingen	De gezamenlijke ambitie van de gemeenten in de regio Holland Rijnland is: 1. Het hebben van een optimaal niveau van sociale voorzieningen, lokaal en regionaal, waarbij de eigen kracht van de burger centraal staat; 2. Koploper te zijn in het toepassen van economische en technologische innovaties; 3. Het hebben van een aantrekkelijke en vitale woon- en leefomgeving; 4. Het versterken van het strategisch vermogen van de samenwerkende gemeenten. Waar het de Inhoudelijke Agenda (looptijd tot 2020) betreft, wordt in de begroting van Holland Rijnland alleen gesproken over de inzet van Holland Rijnland hierin. Voor de eventuele inzet op projecten zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor hun eigen capaciteit, projecten en financiën. De rol van Holland Rijnland bestaat primair uit de platformrol, strategische verkenning, lobby en belangenbehartiging. Daarnaast voert Holland Rijnland de procesregie op een aantal speerpunten en voert het concrete projecten uit. Op een aantal onderwerpen is een uitvoeringsprogramma opgesteld zoals de energietransitie en de werkagenda Jeugd.
Beleidsrisico's	Holland Rijnland beschikt niet over vrije reserves. De risico's liggen voornamelijk binnen de reguliere bedrijfsvoering: debiteurenbeheer, subsidiestromen derden, personeelskosten, ziektekosten en automatisering. De maximale omvang van eventueel op te treden risico's worden geraamd op € 100.000. Bijzondere risico's, boventallige medewerkers (2) in begeleiding van werk naar werk. De loonkostenstijging in 2018 en de verwachte stijging van sociale premies voor 2019 zijn afgedekt. Voor 2019 en verder moet nog een nieuwe cao worden afgesloten. De nieuwe cao kan tot hogere loonkosten leiden.
Overige informatie	Zie voor meer informatie de paragraaf verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regeling	Cocensus
Doelstelling/Publiek belang	Cocensus verricht voor 11 gemeenten de uitvoeringswerkzaamheden van de gemeentelijke belastingen wet WOZ, aanslagoplegging, invordering, kwijtschelding en bezwaarschriften.

Ontwikkelingen	Er zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen op het gebied van samenwerking belastingen.
Beleidsrisico's	Geen bijzondere risico's.
Overige informatie	Zie voor meer informatie de paragraaf verbonden partijen.

Vennootschappen en coöperaties	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Doelstelling/Publiek belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Ontwikkelingen	BNG Bank is betrokken partner voor een duurzamer Nederland. De bank ondersteunt overheidsbeleid door op basis van haar excellente kredietwaardigheid financiering tegen gunstige voorwaarden te verstrekken ten behoeve van gemeenten, woningcorporaties, zorg- en onderwijsinstellingen, projectfinanciering en andere instellingen met een maatschappelijk belang. Met een balans van EUR 140 miljard is BNG Bank de vierde bank van Nederland.
Beleidsrisico's	n.v.t.
Overige informatie	Zie voor meer informatie de paragraaf verbonden partijen.

Vennootschappen en coöperaties	Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea)
Doelstelling/Publiek belang	Dunea produceert en levert aan circa 1,2 miljoen klanten lekker en betrouwbaar drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland.
Ontwikkelingen	Dunea voert vaak innovatieve projecten uit om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en eisen, of om processen verder te optimaliseren zoals schone Maaswaterketen, uitbreiding waterzuivering, samenwerking waterketen en verbinding aan Greenport.
Beleidsrisico's	Dunea ontvangt geen financiële bijdrage van de gemeente. De drinkwaterwet geeft ruimte voor het uitbetalen van een (beperkt) dividend aan de aandeelhouders. De aandeelhouders vinden echter dat het uitbetalen van dividend niet past bij een drinkwaterbedrijf en hebben daarom besloten om de blokkade op het uitkeren van dividend in stand te houden. Hierdoor kan de volledige winst worden gebruikt voor het aflossen van leningen. Dit leidt tot lagere rentekosten en dus tot lagere tarieven op termijn
Overige informatie	Zie voor meer informatie de paragraaf verbonden partijen.

Vennootschappen en coöperaties	Alliander N.V.
Doelstelling/Publiek belang	Via energienetwerken zorgt Alliander voor de distributie van gas en elektriciteit in een groot deel van Nederland. Alliander brengt een open en duurzame energiemarkt dichterbij.
Ontwikkelingen	De economische groei is een uitdaging en de overgang naar een duurzaam energiesysteem komt steeds meer opstroom. Alliander bevindt zich in een uitdagende periode om dit met alle stakeholders te realiseren. Samen slimme oplossingen bedenken zodat de energievoorziening betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar blijft voor iedereen.
Beleidsrisico's	Alliander is een privaatrechtelijk verbonden partij. Alliander is een energienetwerkbedrijf dat zorgt voor het transport van betrouwbare, betaalbare en veilige energie, vandaag en in de toekomst. Via het netwerk transporteert Alliander elektriciteit en gas naar 37 % van alle elektriciteits- en gasklanten in Nederland. Alliander investeert in de facilitering van duurzame energievormen om zo bij te dragen aan een betere samenleving.
Overige informatie	Zie voor meer informatie de paragraaf verbonden partijen.

Stichtingen en verenigingen	Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)
Doelstelling/Publiek belang	Stichting RIJK is een samenwerkingsorganisatie tussen 17 gemeenten om financiële, kwalitatieve en procesmatige voordelen voor haar leden te halen. Daarnaast wordt inkoop als strategisch en tactisch instrument ingezet ter ondersteuning van de beleidsdoelstellingen van de gemeente.
Ontwikkelingen	Het maatschappelijk verantwoord inkopen is toegenomen in de werkzaamheden van Stichting RIJK.
Beleidsrisico's	De kosten van de stichting RIJK bestaan vrijwel volledig uit personeelslasten, het beleidsrisico is derhalve beperkt.
Overige informatie	Zie voor meer informatie de paragraaf verbonden partijen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Begroting 2019	Realisatie 2019	Bron
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Zie begroting GR HLTsamen	Zie begroting GR HLTsamen	*
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners			*
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen			*
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 460	€460	*
Overhead	% van de totale lasten	13,7%	13,7%	*

* Eigen gegevens

Kaderstellende stukken

- Kadernota Hillegom 2020
- Nota Verbonden Partijen 2018 (raad 22 februari 2018)
- Reglement van orde voor de raad
- Verordening op de raadscommissie
- HLT Samen Sterker! (Bedrijfsplan voor de vorming en doorontwikkeling van de ambtelijke werkorganisatie HLT Samen. Een werkorganisatie van, voor en door de zelfstandige gemeentebesturen van Hillegom, Lisse en Teylingen, december 2015).
- De raadsbesluiten van Hillegom, Lisse en Teylingen over de ambtelijke samenwerking.
- Kadernota HLTsamen 2020
- 'Verbindingen leggen', Evaluatienota Communicatie gemeente Hillegom (2012)
- Overheidsbrede dienstverlening 2015-2020 (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties)
- www.omgevingswetportaal.nl
- www.klantinfocus.nl/diensten/govmetric
- www.operatiebrp.nl

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2018	2019	2019 na wijziging	2019

Thema Dienstverlening

Burgerzaken	-663	-609	-658	-620
Beheer overige gebouwen en gronden	-425	-228	-443	-265

Thema Regionale samenwerking

Bestuur	-1.693	-1.583	-1.745	-2.363
Totaal lasten	-2.781	-2.420	-2.846	-3.248

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2018	2019	2019 na wijziging	2019

Thema Dienstverlening

Burgerzaken	417	340	352	300
Beheer overige gebouwen en gronden	255	68	97	159

Thema Regionale samenwerking

Bestuur	0	0	0	25
Totaal baten	672	408	449	484
Saldo voor resultaatbestemming	-2.109	-2.011	-2.396	-2.763

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2018	2019	2019 na wijziging	2019
Toevoegingen reserves	-3.010	-2	-2	-2
Onttrekkingen reserves	3.791	2.103	2.173	600
Totaal reserves	781	2.101	2.171	597
Saldo na resultaatbestemming	-1.328	90	-226	-2.166

Algemene dekkingsmiddelen

Context

De afgelopen raadsperiode is een degelijk en transparant financieel beleid gevoerd. Dat zetten wij voort. Structurele uitgaven worden betaald uit structurele inkomsten.

Vanaf 2018 zijn we gestart met het geleidelijk overhevelen van de precariobelasting (indirect via de nutsbedrijven aan onze inwoners geheven) naar de Onroerend Zaak Belasting (OZB). Dat gebeurt binnen een periode van 5 jaar. Dat beleid zetten we voort. De totale (gemiddelde) woonlasten per huishouden stijgen in de komende vijf jaar hierdoor niet (van indirecte heffing aan nutsbedrijven naar directe heffing van gemeente).

Verder verhogen we de tarieven voor de OZB de komende periode slechts met het jaarlijkse inflatiepercentage. Voor wat betreft de tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffing en die voor leges: deze moeten in principe 100 % kostendekkend zijn. Wij heffen geen hondenbelasting, parkeerbelasting en toeristenbelasting.

Het huidige kwijscheldingsbeleid zetten wij eveneens voort. Mocht er in de toekomst bezuinigd moeten worden, dan rust er op geen enkel programma een absoluut taboe. De (financieel) meest kwetsbare inwoners in onze gemeente worden in die opgave dan wel ontzien.

Bij de decentralisaties in het sociaal domein hanteren wij onverkort het principe rijksbudget = werkbudget. Dit principe blijkt in de praktijk momenteel niet houdbaar. Om die reden nemen wij de meeruitgaven in relatie tot de inkomsten die wij hiervoor van het Rijk ontvangen, structureel op in onze gemeentebegroting. Dat gaat in 2019 in. Dit laat onverlet dat wij blijven inzetten op de zogeheten sturingsagenda Jeugd en de transformatieagenda WMO om deze uitgaven terug te dringen.

Actiepunten

- Gelijkblijvende (woon)lasten voor onze inwoners
- Huidig financieel beleid voortzetten
- In programmabegroting meeruitgaven decentralisaties structureel opnemen

Raakvlakken

- Financiën heeft met alle programma's raakvlakken

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A

Structurele uitgaven betalen uit structurele inkomsten.
Een transparant financieel beleid

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

ACTIVITEITEN DOEL A

Het opnemen van de meeruitgaven van de decentralisaties in de programmabegroting.
Een solide financiële huishouding voeren.

Toelichting:

- Doel A

Aan het doel, structurele uitgaven betalen uit structurele inkomsten is voldaan. De jaarrekening is materieel in evenwicht en de jaarrekening geeft een transparant beeld van het gevoerde beleid.

- Activiteiten

Het opnemen van de meeruitgaven van de decentralisaties in de programmabegroting.

De (meer)uitgaven van de decentralisaties in de diverse gemeenschappelijke regelingen zijn opgenomen in deze jaarrekening.

Met het gevoerde beleid behoudt de gemeente Hillegom een solide financiële huishouding.

VERPLICHTE ONDERDELEN BESLUIT BEGROTING EN VERANTWOORDING

Alle lasten en baten die samenhangen met de programma's worden direct op het desbetreffende programma geboekt. De baten in Algemene middelen bestaan uit doeluitkeringen, specifieke rijksvergoedingen, huuropbrengsten en dergelijke. Dit onderdeel van de begroting volgt uit artikel 8 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV).

In Algemene dekkingsmiddelen staan de volgende onderwerpen:

- Lokale heffingen
- Algemene uitkering uit het Gemeentefonds
- Dividenden
- Saldo financieringsfunctie
- Overige algemene dekkingsmiddelen

Verder heeft de gemeente diverse inkomsten waarvan de besteding niet gebonden is. Dit zijn de zogenaamde algemene dekkingsmiddelen. Deze baten zijn niet aan een concreet programma toe te rekenen. Artikel 8 van het BBV schrijft voor dat, naast de begroting van lasten en baten per programma, ook een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien wordt opgenomen.

LOKALE HEFFINGEN

Dit zijn gemeentelijke belastingen die geen directe relatie hebben met een bepaalde gemeentelijke taak, de besteding is niet geoormerkt. De onroerendezaakbelasting en de precariobelasting vallen hieronder. Dit geldt niet voor de rioolrechten, afvalstoffenheffing, leges, en marktgelden. Deze worden op de desbetreffende programma's verantwoord en zijn geoormerkt voor deze lasten. We verwijzen naar de paragraaf Lokale heffingen voor een uitgebreidere toelichting. In de paragraaf Weerstandsvermogen is een berekening opgenomen over de dekkingspercentages in relatie tot het weerstandsvermogen.

ALGEMENE UITKERING UIT HET GEMEENTEFONDS

In de begroting 2019 was rekening gehouden met de effecten van de Meicirculaire 2018. Voor de berekening van de algemene uitkering 2019 is rekening gehouden met de te verwachten stijging van het aantal inwoners. De maatstaven zijn in de overige jaren constant gehouden. In de berekening is de uitname BCF voor 100% opgenomen, dit geeft een positieve bijdrage van € 532.000 in de algemene uitkering. De decentralisaties zijn voor een deel opgenomen in de algemene uitkering, op termijn worden alle decentralisaties opgenomen in de berekeningen van de algemene uitkering. Het deel dat is achtergebleven als deelfonds zijn de decentralisatie Participatiewet en Voogdij 18+.

Algemene uitkering	Begroting 2019	1e Tussentijdse rapportage	2e Tussentijdse rapportage	Rekening 2019
Maatstaven	18.362.516	18.362.516	18.938.150	19.039.431
Uitkeringsfactor	1,572	1,572	1,548	1,537
Kortingen OZB	28.865.875	28.865.875	29.316.257	29.263.606
Suppletieuitkering ivm OZB	-2.797.493	-2.797.493	-2.870.392	-2.870.392
Cumulatieregeling Gemeentefonds	173	173	173	173
Suppletie-uitkering Jeugd	-6.557	-6.557	-6.557	-6.557
	-15.737	-15.737	-15.737	-15.737
Algemene uitkering sub totaal	26.046.260	26.046.260	26.423.744	26.371.093
Suppletie integratie Soc Domein	9.652	9.652	9.652	143.628
Combinatiefuncties Brede Scholen sport en cultuur	69.500	69.500	101.236	101.236
Armoedebestrijding kinderen	77.112	77.112	77.112	77.112
Voorschoolse vz peuters	39.192	39.192	29.394	29.394
Bonus beschut werken			15.000	15.000
Dec.prov.taken vergunningverl toez en handhaving	37.455	37.455	37.455	37.455
Maatschappelijke begeleiding			37.920	37.920
Schulden en armoede	26.397	26.397	16.895	16.895
Sportakkoorden, lokaal healthy akkoord		15.000	15.000	15.000
Verhoging taalniveau statushouders			25.391	25.391
Energie loket				25.000
Transitievisie warmte				202.101
Wijkaanpak				9.997
Integratie uitkering				
Vergoeding raadsleden gemeenten			77.780	77.780
Afzonderlijke berekeningen				
Uitname BCF 100%	532.112	532.112		
Verschil berekening ministerie BZK	69.000	69.000		
Algemene uitkering, algemeen deel	26.906.680	26.921.680	26.866.579	27.185.002
Verschillen		15.000	-55.101	318.423
Deelfonds sociaal domein				
Voogdij/18+	356.381	356.381	389.990	389.990
Decentralisatie Participatiewet	1.682.694	1.682.694	1.707.059	1.707.059
Totaal Deelfonds sociaal domein	2.039.075	2.039.075	2.097.049	2.097.049
Verschillen			57.974	0
Totale Algemene uitkering	28.945.755	28.960.755	28.963.628	29.282.051
Verschillen		15.000	2.873	318.423

In 2019 is, naast de € 29.282.051 aan Algemene uitkering en Deelfonds sociaal domein, ook een nabetaling ontvangen voor de jaren 2017 en 2018 van € 27.530.

DIVIDENDEN

In de jaarrekening wordt het dividend verantwoord van Alliander, Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en Meerlanden over het voorgaande jaar 2018 (dividenduitkering is ontvangen in 2019).

Bedragen x € 1.000				
Dividend	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Werkelijk 2019
Alliander	338	335	554	563
Bank Nederlandse Gemeenten	126	125	142	142
Meerlanden	66	56	56	50
	530	516	752	755

SALDO FINANCIËRINGSFUNCTIE

In het BBV zijn de regels over rentetoerekening vastgelegd. De notitie Rente van de Commissie BBV geeft aan dat er niet meer rente mag worden toegerekend dan de werkelijke rentelasten. Er is geadviseerd geen rente meer toe te rekenen aan eigen vermogen (voorheen bespaarde rente). We berekenen in Hillegom geen rente over investeringen. Het renteresultaat in Hillegom bedraagt € 0.

Onze gemeente heeft in 2019 geen vaste geldleningen. Er zijn dus geen werkelijke rentelasten. We begroten alleen werkelijk verwachte rentebaten. In 2019 is er voor de laatste maal rente ontvangen over de uitgezette € 4 miljoen bij de BNG.

OVERIGE ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

De overhead wordt verantwoord in prestatieveld bedrijfsvoering en de directe bedrijfskosten worden rechtstreeks toegerekend aan de producten en activiteiten. De overhead wordt wel meegenomen in de berekening van de kostendeckende tarieven.

MUTATIES RESERVES

Per programma is vermeld wat de mutaties op de reserves zijn. Enkele mutaties zijn niet toe te wijzen aan een programma en worden daarom hier verantwoord.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Bank Nederlandse gemeenten (BNG) Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea) Alliander N.V. Cocensus	

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2018	2019	2019 na wijziging	2019

Thema Algemene middelen

Overhead	-6.596	-6.973	-7.635	-7.313
Treasury	14		-11	-11
Overige baten en lasten				-9
Belastingen overig	-552	-691	-691	-697
Totaal lasten	-7.134	-7.664	-8.337	-8.030

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2018	2019	2019 na wijziging	2019

Thema Algemene middelen

Overhead	30	13	13	18
Treasury	714	720	916	1.641
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	27.537	28.946	28.964	29.310
Overige baten en lasten	0	0	0	1
OZB niet-woningen	1.145	1.179	1.179	1.277
OZB woningen	2.470	2.637	2.637	2.640
Belastingen overig	1.921	1.941	1.941	2.176
Totaal baten	33.817	35.436	35.650	37.063
Saldo voor resultaatbestemming	26.683	27.772	27.313	29.032

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2018	2019	2019 na wijziging	2019
Toevoegingen reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	0	0	487	487
Totaal reserves	0	0	487	487
Saldo na resultaatbestemming	26.683	27.772	27.800	29.520

Overhead

In het gewijzigde BBV is onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten het uitgangspunt. Daarom is er door de wetgever voor gekozen om de kosten van overhead op één taakveld te laten registreren en op één centrale plaats in de begroting te vermelden. Door deze nieuwe systematiek gaan gemeenten op dezelfde wijze om met kostentoerekening, waardoor de vergelijking van kosten van producten / diensten volgens de wetgever ook zuiverder is. Om dit effect te versterken, is voor het eerst ook een uniforme definitie van overhead gegeven. De centrale presentatie heeft als neveneffect dat het zicht op de integrale kostprijs in de programma's verloren gaat. Het opnemen van het totaalbedrag aan ondersteunende activiteiten zegt daarnaast weinig zonder de relatie met het primaire proces te leggen / kennen. In dat verband houden wij conform de financiële beheersverordening extra comptabel ook nog zicht op de integrale kostprijs zodat daarop sturing kan plaatsvinden.

In 2019 bedraagt de totale overhead afgerond € 7.313.000,- Dit is 13,6 % van de totale begroting ad € 53.578.828,-.

De overhead bestaat uit:

bedragen x € 1.000			
Onderdeel	Begroting 2019	Herschikking 2019	Rekening 2019
Bijdrage HLTsamen-overhead deel	5.842	6.179	5.952
Huisvesting	406	293	258
Overige overhead (zoals bijdrage VNG)	592	1.164	1.103
Totaal	6.840	7.635	7.313

Vennootschapsbelasting

Vanaf 1 januari 2016 zijn overheidsondernemingen verplicht om vennootschapsbelasting af te dragen over winstgevende activiteiten. Gemeenten zijn onder de nieuwe wet in principe vennootschapsbelasting-belastingplichtig voor alle werkzaamheden, die als een ondernemingsactiviteit kunnen worden aangemerkt. Een inventarisatie, ondersteund door PWC, wijst er op dat Hillegom geen onder de vennootschapsbelasting vallende activiteiten heeft.

Onvoorzien

Van Onvoorzien is in het rekeningjaar niet gebruik gemaakt, bij de 2e Bestuursrapportage 2019 is het geraamde bedrag verminderd tot nihil.

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

ALGEMEEN

De lokale heffingen zijn te verdelen in belastingen en rechten. In de paragraaf Lokale heffingen wordt aangegeven wat daadwerkelijk aan opbrengsten van belastingen rechten is ontvangen. De gemeentewet geeft een limitatieve opsomming van de belastingen die een gemeente mag heffen. De gemeente Hillegom maakt geen gebruik van de wettelijke mogelijkheid om hondenbelasting, toeristenbelasting, forensenbelasting en baatbelasting te heffen.

BELASTINGEN

Tegenover een belasting staat geen rechtstreekse individuele tegenprestatie van de overheid. De opbrengsten dienen als algemeen dekkingsmiddel. In 2019 heft onze gemeente de volgende belastingen: onroerende zaakbelastingen (OZB), precariobelasting en heffing BedrijfsInvesteringsZone (BIZ).

RECHTEN

Rechten zijn betalingen voor een geleverde of een bewezen dienst. Hiervan zijn de tarieven in principe volledig kostendekkend. Het is niet toegestaan een meer dan kostendekkend tarief te hanteren. In Hillegom worden afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges en marktgeld als rechten geheven.

ONTWIKKELINGEN/ACTUALITEIT

- Er zijn geen ontwikkelingen in het verruimen van het lokaal belastingengebied. Er komt dus geen verschuiving van de rijksbelastingen naar de lokale belastingen.
- Van de Berichtenbox van MijnOverheid wordt steeds meer gebruik gemaakt. In 2019 is het aantal gebruikers gestegen naar ruim 38% van de aanslagen.

OVERZICHT LOKALE HEFFINGEN

Bedragen x € 1.000

Lokale heffingen	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019
Onroerende zaak belasting	3.615	3.816	3.816	3.917
Precariobelasting	1.886	1.909	1.909	2.135
Overige baten (dwangbevelen)	40	32	32	41
Totaal niet bestedingsgebonden	5.540	5.757	5.757	6.094
Reinigingsheffingen	2.504	2.592	2.592	2.571
Rioolheffing	2.250	2.307	2.307	2.291
Secretarieleges	433	358	395	315
Leges bouwvergunningen	331	320	250	265
Begrafnisrechten	72	51	51	80
Rechten en Marktgelden	13	19	19	13
BIZ-rechten	66	78	78	74
Totaal gebonden aan bestedingen	5.668	5.724	5.691	5.609
Totaal	11.474	11.482	11.449	11.703

ONROEREND ZAAKBELASTINGEN

De tarieven zijn bij de vaststelling aangepast aan de gemiddelde daling of stijging van de WOZ-waarde. De hertaxatie van alle WOZ-objecten vindt jaarlijks plaats. Voor 2019 geldt de waarde van de objecten naar het prijspeil van 1 januari 2018. De opbrengsten van de OZB voor zowel woningen als niet-woningen (eigenaren en gebruikers) zijn in 2019 verhoogd met het inflatiecijfer 2,3%. De opbrengsten zijn daarnaast positief beïnvloed

door de toename van nieuwbouw en de stijgende WOZ-waarde na vaststelling van het tarief. Na jaren van dalende waarden van de woningen is er weer een sterk stijgende lijn te zien in de waarden en verkopen.

PRECARIOBELASTING

Precariobelasting wordt geheven voor het innemen of gebruiken van de openbare grond. De opbrengsten precariobelasting voor het hebben van leidingen, kabels of buizen is sterk gestegen, de opgave kilometrage voor de leidingen elektra en gas is meer dan geraamd. Gemeenten hebben de mogelijkheid om deze vorm van precariobelasting tot en met het jaar 2021 te heffen.

OVERIGE BATEN

Bij de inning van de belastingen en rechten zijn wettelijke aanmanings- en dwangbevelkosten in rekening gebracht.

LEGES EN RECHTEN

Kostendekkendheid

Voor het bepalen van de kostendekkendheid van leges en rechten mogen extra comptabel de volgende zaken worden meegerekend:

- a. De directe lasten van personeel HLTsamen zijn verantwoord op het taakveld. De overhead, de kosten voor Leidinggevend Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting (piofach), zijn gerelateerd aan de totale lasten van de bedrijfsvoering.
- b. De lasten in het prestatieveld zijn exclusief BTW. Omdat het BTW-compensatiefonds (bcf) wordt gevoed uit het Gemeentefonds, is toerekening van de BTW geoorloofd.
- c. Bij de berekening van de baten wordt een derde van de kosten van het taakveld Straatreiniging toegerekend aan de heffing afvalstoffenheffing en het rioolrecht. De kosten van straatreiniging worden mede gemaakt om het zwerfvuil te verminderen en om verstoppingen in het rioolstelsel te voorkomen.
- d. Het is geoorloofd om het bedrag aan gegeven kwijtscheldingen te compenseren in het tarief van de rechten waar dit mogelijk is.
- e. De kosten, gemaakt voor inning en invordering door de gemeenschappelijke regeling Cocensus mogen worden toegerekend aan de rechten.

Reinigingsheffingen bestaan uit de afvalstoffenheffing voor huisgezinnen en overige reinigingsrechten. De overige reinigingsrechten heffingen worden betaald voor het inzamelen en verwerken van afvalstoffen onder meer op de gemeentewerkplaats. De afvalstoffenheffing is voor de huisgezinnen. De tarieven zijn maximaal kostendekkend, beide heffingen zijn verhoogd met 2,3 %.

REINIGINGSHEFFINGEN

Reinigingsheffingen bestaan uit de afvalstoffenheffing voor huisgezinnen en overige reinigingsrechten. De overige reinigingsrechten heffingen worden betaald voor het inzamelen en verwerken van afvalstoffen onder meer op de gemeentewerkplaats. De afvalstoffenheffing is voor de huisgezinnen. De tarieven zijn maximaal kostendekkend, beide heffingen zijn verhoogd met 2,3 %.

(Bedragen x € 1.000)

Berekening kostendekking Reinigingsheffingen					
Taak- veld	Omschrijving	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019
Afval	Kosten van taakveld	1.752	1.859	1.765	1.836
	Baten van taakveld	96	94	0	43
	Netto kosten	1.656	1.765	1.765	1.793
	<i>Toe te rekenen kosten</i>				
a.	Overhead	124	124	124	124
b.	BTW	404	419	409	424
c.	Afvoeren veegafval	87	85	85	85
d.	Kwijtschelding	92	100	93	92
e.	Perceptiekosten	84	98	98	98
	Totale kosten	2.446	2.592	2.581	2.616
	Opbrengsten heffingen	2.504	2.592	2.592	2.571
Kostendeckingspercentage		102%	100%	100%	98%

Toelichting

Der kosten zijn onder meer gestegen door de verhoging van de afvalstoffenbelasting van het Rijk. De afvalstoffenbelasting is, na vaststelling van de tarieven door het Rijk vastgesteld op € 32,12 terwijl deze in 2018 nog € 13,21 was. Door administratieve verschuiving zijn alle baten in het taakveld Afval verwerkt in de kosten.

RIOOLHEFFING

De rioolheffing wordt geheven ter bestrijding van de kosten van de gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater). De opbrengst van de rioolheffing is gebaseerd op 100 % dekking van de geraamde kosten.

(Bedragen x € 1.000)

Berekening kostendekking Riolerig					
Taak- veld	Omschrijving	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019
Riolerig	Kosten van taakveld	1.644	1.617	1.617	1.679
	Baten van taakveld	6	0	0	0
	Netto kosten	1.638	1.617	1.765	1.679
	<i>Toe te rekenen kosten</i>				
a.	Overhead	100	100	100	100
b.	BTW	265	336	409	261
c.	Afvoeren veegafval	87	85	85	85
d.	Kwijtschelding	75	78	78	75
e.	Perceptiekosten	79	91	91	91
	Totale kosten	2.244	2.307	2.581	2.291
	Opbrengsten heffingen	2.250	2.307	2.592	2.291
Kostendeckingspercentage		100%	100%	100%	100%

Toelichting

Er wordt meer in de voorziening gestort dan voorzien door minder afschrijvingslasten en BTW doorberekening. De kosten zijn vrijwel gelijk aan de ramingen.

LEGES

In overeenstemming met de beleidsuitgangspunten zijn de leges waar nodig verhoogd met 2,3 %. Hieronder geven we inzicht in de kostendekking van de leges.

(Bedragen x € 1.000)					
Berekening kostendekking Leges					
Taak-veld	Omschrijving	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019
Leges	Kosten van taakveld	765	808	918	765
	Baten van taakveld	1	0	0	0
	Netto kosten	764	808	918	765
	<i>Toe te rekenen kosten</i>				
a.	Overhead	766	771	771	771
b.	BTW		141	137	128
	Totale kosten	1.530	1.791	1.826	1.665
	Opbrengsten heffingen	433	358	395	381
Kostendeckingspercentage		28%	21%	22%	23%

Toelichting

Onder de leges vallen de kosten van burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen en vergunning verlening APV.

LEGES BOUW

In overeenstemming met de beleidsuitgangspunten zijn de leges waar nodig verhoogd met 2,3 %. Hieronder geven we inzicht in de kostendekking van de bouwleges.

(Bedragen x € 1.000)					
Berekening kostendekking Wonen en bouwen					
Taak-veld	Omschrijving	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019
Wonen	Kosten van taakveld	317	319	343	312
en	Baten van taakveld	0	0	0	0
bouwen	Netto kosten	317	319	343	312
	<i>Toe te rekenen kosten</i>				
a.	Overhead	595	415	415	415
b.	BTW		67	65	65
	Totale kosten	912	801	801	793
	Opbrengsten heffingen	331	320	230	265
Kostendeckingspercentage		36%	40%	29%	33%

Toelichting

De omgevingsvergunningen zijn ondergebracht in het taakveld Wonen en bouwen. In de kostendekkendheid is (bouw) Handhaving geen onderdeel van de kostendekkendheid, dit is wettelijk vastgelegd. De opbrengsten zijn de leges voor omgevingsvergunningen en welzijnstoetsing en zijn door meer vergunningsaanvragen hoger dan geraamd.

GRAFRECHTEN

In overeenstemming met de beleidsuitgangspunten zijn rechten verhoogd met 2,3 %. Hieronder geven we inzicht in de kostendekking van de grafrechten.

(Bedragen x € 1.000)

Berekening kostendekking Grafrechten					
Taak- veld	Omschrijving	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019
Begraaf- plaats	Kosten van taakveld	75	73	77	74
	Baten van taakveld	3	3	3	3
	Netto kosten	72	70	74	74
	<i>Toe te rekenen kosten</i>				
a.	Overhead	17	17	17	17
b.	BTW			13	17
	Totale kosten	90	87	91	89
	Opbrengsten heffingen	84	84	86	86
Kostendeckingspercentage		94%	97%	95%	98%

Toelichting

De kosten en lasten worden verantwoord in het Taakveld Begraafplaatsen en crematoria er zijn geen bijzonderheden.

MARKTGELDEN

In overeenstemming met de beleidsuitgangspunten zijn de leges verhoogd met 2,3 %. Hieronder geven we inzicht in de kostendekking van de marktgelden.

(Bedragen x € 1.000)

Berekening kostendekking Marktgelden					
Taakveld	Omschrijving	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019
Bedrijven- loket en -regeling	Kosten van taakveld	33	22	29	30
	Baten van taakveld	0	0	0	0
	Netto kosten	33	22	29	30
	<i>Toe te rekenen kosten</i>				
a.	Overhead	21	21	22	22
	Totale kosten	43	43	50	51
	Opbrengsten heffingen	13	13	13	13
Kostendeckingspercentage		25%	30%	25%	25%

Toelichting

De kosten zijn overeenkomstig de ramingen na wijziging en worden verantwoord in het Thema Regionale Economie, onderdeel Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen onderdeel Markt.

Verordening BI-zone 'BIZ Koopcentrum Hillegom'

Op grond van de Experimentenwet Bedrijven Investeringszone (BI-zones) is de Verordening BI-zone 'BIZ Koopcentrum Hillegom' in werking getreden. Van het te ontvangen bedrag zijn de perceptiekosten betaald en is het resterende bedrag doorbetaald aan de vereniging. Met de Vereniging Ondernemersfonds Koopcentrum zijn afspraken gemaakt over de besteding van dit bedrag. De tarieven en de verordening zijn voor vijf jaar vastgesteld (tot en met 2019). In 2019 is € 74.000 ontvangen aan BIZ-bijdrage.

KWIJTSCHELDINGEN

Aan degenen die niet in staat zijn om de een belastingaanslag te betalen, kan (op grond van de Invorderingswet 1990) gehele of gedeeltelijke kwijtschelding worden verleend. De ministeriële regeling Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 geeft regels over de uitvoering. Deze regeling geldt ook voor de gemeentelijke heffingen (art. 255 Gemeentewet). De gemeenteraad heeft een beperkt aantal keuzen waaronder de criteria voor de kosten van bestaan. De kwijtscheldingsnorm is bepaald op 100 % van de geldende bijstandsnorm en wordt jaarlijks met de belastingverordeningen bevestigd. Kwijtschelding is verleend voor de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

(Bedragen x € 1.000)

Kwijtscheldingen lokale heffingen					
Taak-veld	Omschrijving	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019
	Kwijtscheldingen Rioolheffing	75	78	78	75
	Kwijtscheldingen Afvalstoffenheffing	92	100	93	92
	Kwijtschelding OZB	0			1
Totaal kwijtscheldingen		167	178	170	168

WOONLASTEN

Het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en reinigingsheffing (of afvalstoffenheffing) wordt de gemeentelijke woonlast genoemd. In het volgende overzicht staan de woonlasten van Hillegom en een aantal regio- en buurgemeenten. De cijfers worden verzameld en gepubliceerd door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheid (Coelo).

WOONLASTEN 2019

Gemeente	OZB woningen	OZB niet woningen	Reinigings-heffing	Rioolheffing	Woonlasten huurder (afval en riool)	Woonlasten eigenaar OZB riool en afval
Teylingen	0,0784%	0,2977%	€ 301	€ 136	€ 437	€ 664
Katwijk	0,0931%	0,4259%	€ 294	€ 144	€ 438	€ 709
Lisse	0,0942%	0,4000%	€ 278	€ 255	€ 533	€ 771
Hillegom	0,1022%	0,3483%	€ 279	€ 230	€ 509	€ 774
Noordwijk	0,1030%	0,2835%	€ 300	€ 182	€ 482	€ 833
Haarlemmermeer	0,0952%	0,5493%	€ 320	€ 231	€ 551	€ 836
Heemstede	0,0811%	0,3853%	€ 269	€ 208	€ 477	€ 877
Bloemendaal	0,1185%	0,5619%	€ 369	€ 249	€ 618	€ 1.446

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf schept inzicht in de actuele risico's en het vermogen om deze risico's op te kunnen vangen. De grondslag van deze paragraaf is vastgelegd in artikel 11 van het BBV.

Inleiding en Achtergrond

Hillegom omschrijft een risico als een onzekere gebeurtenis die effect heeft op het kunnen behalen van een doelstelling. Een risico onderscheidt zich van een probleem omdat een probleem een zekerheid is. Risico's kunnen zowel intern als extern zijn.

Door te sturen op risico's in relatie tot doelstellingen is Hillegom beter in staat om haar doelen te verwezenlijken met de beschikbare middelen. Bij het aangaan van risico's worden onderstaande vier vragen in acht genomen:

- Wat willen wij bereiken?
- Wat is daarbij onzeker (voor wie)?
- Wat ga wij doen (voor wie)?
- Hoeveel risico is aanvaardbaar*?

**Ten aanzien van de hoeveelheid aanvaardbaar risico is het voorlopige uitgangspunt gekozen dat de (netto) kans maal (netto) impact van de risico's per programma totaal niet groter mogen zijn dan 5% van het programmabudget (gecorrigeerd voor uitgaven aan verbonden partijen) tenzij hier een door het college goedgekeurde onderbouwing aan ten grondslag ligt. De uitgangspunt zal formeel worden vastgesteld wanneer er voldoende ervaring is opgedaan met de herziene methodiek van risicoberekening. In het huidige begrotingsjaar is nog geen goedkeuring vereist.*

Het beperken van risico is geen doel op zich. Zonder risico's te nemen kan Hillegom geen invulling geven aan haar maatschappelijke missie. Volledige controle vereist immers oneindig budget. De kern van bovengenoemde vragen is om een gedegen afweging te maken tussen effectiviteit en efficiency.

Het sturen op risico's in relatie tot doelstellingen is een ontwikkeling binnen Hillegom die zich de komende jaren verder zal uitbreiden. In het huidige begrotingsjaar ligt de nadruk op het inventariseren en beheren van de strategische risico's per programma. Hierbij wordt gekeken naar de netto risico's. Dit zijn de risico's na het inrichten van de beheersmaatregelen. De operationele risico's binnen het ambtelijk apparaat (HLTsamen) komen terug in de risico's ten aanzien van verbonden partijen. In de komende jaren zal een grotere nadruk worden gelegd op risicobewustzijn op zowel strategisch als operationeel niveau. De huidige opzet ten aanzien van risicomangement is weergegeven in onderstaand figuur.

Omvang Risico en Weerstandscapaciteit

De omvang van het risico is berekend door per programma inzichtelijk te maken wat de belangrijkste strategische risico's (zie inleiding en achtergrond) zijn, hoe groot de kans wordt ingeschat dat het risico zich door de jaren heen zal voordoen en hoe groot de impact (in euro) naar inschatting zal zijn wanneer dit plaatsvindt. De kans maal de impact is het risicobedrag dat wordt toegevoegd aan het benodigde weerstandsvermogen.

Bij het inschatten van kans en impact wordt rekening gehouden met de beheersmaatregelen die zijn getroffen (of worden getroffen) om het risico en/of de impact te verkleinen, bijvoorbeeld een verzekering om de schade na een brand te beperken. Op deze manier wordt het netto risicobedrag berekend.

De risico's zijn geïnventariseerd door de managers die sturen op beheersing van het risico en de daarmee verbonden doelstellingen. Bij het inschatten van kans en impact hebben zij kunnen kiezen tussen het gebruik een standaard tabel voor kans en impact of het maken van eigen beoordeling.

Op basis van bovengenoemde risico-inventarisatie is gebleken dat de omvang van het netto risico van Hillegom € 1.525.000 bedraagt. Dit bedrag zal als ondergrens worden gehanteerd voor de omvang van de incidentele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit kan worden ingezet om niet geraamde (onvoorziene) lasten van substantiële aard mee te dekken. De structurele weerstandscapaciteit geeft de omvang van de maximale ruimte om de belastingen te verhogen om structurele lasten mee te dragen.

Omvang risico Hillegom

Per 31-12-2019	
Strategisch netto risico (nieuw + oud beleid) <i>-Zie uitsplitsing hieronder</i>	€ 1.525.000
% risico i.r.t. programmabudgetten	<5%
Netto risico Financiering	€ 23.000
Netto risico Overkoepelend risico	€ 74.000
Netto risico Verbonden Partijen	€ 845.000
Netto risico Leefomgeving	€ 205.000
Netto risico Vitaliteit	€ 378.000
Netto risico Bedrijvigheid	€ -

Omvang incidentele weerstandscapaciteit Hillegom

	2019
Algemene reserve	€ 40.714.000
Stille reserve	€ 0
Vastgestelde buffer	€ -6.000.000
<i>Totaal</i>	€ 34.714.000

Omvang structurele weerstandscapaciteit Hillegom

	2019
Onbenutte capaciteit:	
OZB	€ 2.308.081
Hondenbelasting	€ 70.000
Toeristenbelasting	€ 15.000
Onvoorzien	€ 0
Afboeken/Bijboeken	€ 0
<i>Totaal</i>	€ 2.393.081

Conclusies en Kengetallen

De risico's waarvan de impact incidenteel is kunnen worden opgevangen binnen de incidentele weerstandscapaciteit. Hetzelfde geldt voor de risico's waarvan de impact structureel is.

Kengetallen Hillegom

Per 31/12/2019	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Netto schuldquote	6%	21,3%	8,5%
- <i>Gecorrigeerd voor verstrekte leningen</i>	-15%	0,1%	-8,5%
Solvabiliteit	78%	75,7%	76,5%
Grondexploitatie	4,55%	-0,9%	7,2%
Structurele exploitatieruimte	3,17%	0,3%	1,9%
Woonlasten			
- <i>t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor</i>	104%	106%	106%
Ratio weerstandsvermogen * (beschikbare weerstandscapaciteit. / benodigde weerstandscapaciteit.)	39,4	15,7	28,3

* Wij maken gebruik van de waarderingstabel opgesteld door het Nederlands Adviesbureau voor risicomanagement. De minimale ratio is $1,4 < x < 2$. Hoe hoger de ratio, hoe beter de gemeente in staat is om risico's op te kunnen vangen.

De kengetallen geven het volgende aan:

Netto schuldquote: Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De berekening is uitgewerkt in de paragraaf financiering.

Netto schuldpositie gecorrigeerd voor verstrekte leningen: Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). De berekening is uitgewerkt in de paragraaf financiering.

Solvabiliteit: Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een provincie en gemeente. De berekening is uitgewerkt in de paragraaf financiering.

Grondexploitatie: Het kengetal grondexploitatie zet de bouwgrond in exploitatie af tegen de totale baten (excl. mutaties reserves). De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten of provincies leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de verkochte gronden kan immers de schuld worden afgelost.

Structurele exploitatieruimte : Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds of provinciefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting OZB respectievelijk opcenten op de motorrijtuigbelastingen. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

Woonlasten: De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan het landelijk gemiddelde. In de paragraaf lokale lasten zijn de woonlasten van de diverse heffingen weergegeven.

Toelichting Omvang Risico

Programma	Risico	Categorie	Netto Risicobedrag Hillegom
Financiering	Risico dat geborgde tegenpartijen stoppen met betalen waardoor leningen niet of deels terugbetaald worden. Dit heeft een negatief effect op de exploitatieruimte van de gemeente.	Financieel	€ 1.000
Overkoepelend Risico	Standaard bedrag voor operationele tegenvallers.	Externe factoren	€ 17.000
Leefomgeving	Schade door vandalisme is groter dan voorzien en is niet verzekerd. Dit kan leiden tot budgetoverschreiding.	Externe factoren	€ 1.000
Leefomgeving	Een bestuurlijke maatregel is gebaseerd op een foute beoordeling. Dit kan leiden tot claims.	Bestuurlijk-politiek	€ 3.000
Leefomgeving	De inventarisatie van kapitaalgoederen is onvolledig. De oorzaak hiervan is uitbesteding en onvoldoende vastlegging van kennis. Het gevolg hiervan is dat kapitaalgoederen onvoorzien onderhoud nodig hebben.	Operationeel	€ 6.000
Leefomgeving	Implementatie van de omgevingswet en de wet kwaliteitsboring loopt vertraging op door mismatch in kennis, vaardigheden en cultuur. Dit resulteert in extra kosten voor inhuur en begeleiding.	Operationeel	€ 19.000
Leefomgeving	Het begrote volume aan bouwleges kan niet geïnd worden doordat projecten doorschuiven naar volgende boekjaren. Dit kan resulteren in een dekkingstekort in de begroting.	Externe factoren	€ 23.000
Leefomgeving	Ziekten en plagen in de buitenruimte nemen toe door o.a. klimaatverandering. Hierdoor moeten vaker onvoorziene kosten worden gemaakt om de negatieve gevolgen hiervan te bestrijden.	Externe factoren	€ 28.000
Leefomgeving	Bouwleges kunnen onvoldoende onderbouwd worden doordat het onderliggende model onvoldoende wordt bijgewerkt. Dit kan resulteren in claims door burgers en bedrijven.	Operationeel	€ 47.000
Leefomgeving	.Versneld vervangen of groot onderhoud uitvoeren door wijzigingen in o.a. het klimaat.	Externe factoren	€ 78.000
Overkoepelend Risico	De verantwoording van subsidiegelden door de provincie wordt niet als afdoende beschouwd door de subsidieverstrekker waardoor de subsidies worden gekort of niet uitbetaald.	Operationeel	€ 3.000

Programma	Risico	Categorie	Netto Risicobedrag Hillegom
Financiering	Risico dat directe tegenpartijen stoppen met betalen waardoor leningen niet of deels terugbetaald worden. Dit heeft een negatief effect op de exploitatieruimte van de gemeente.	Financieel	€ 22.000
Overkoepelend Risico	De publieke opinie ten aanzien van HLTsamen of de gemeenten wordt negatief beïnvloed. De oorzaken hiervoor zijn divers en onvoorspelbaar. Dit resulteert in imagoschade en additionele kosten voor communicatiemiddelen en woordvoering.	Afbreuk	€ 4.000
Overkoepelend Risico	Politieke agenda van een boekjaar kan niet volledig worden uitgevoerd door het vertrek van een wethouder. Dit kan resulteren in vertraging van de politieke agenda en additionele kosten voor wachtgeld. Bij het financieel maken van dit risico is enkel rekening gehouden met het aspect wachtgeld.	Bestuurlijk-politiek	€ 25.000
Overkoepelend Risico	Participatietrajecten wekken vertrouwen dat onvoldoende kan worden waargemaakt. Dit resulteert in imagoschade en additionele communicatieinspanningen.	Afbreuk	€ 5.000
Overkoepelend Risico	De borging van projecten (projectmatig werken) vindt onvoldoende plaats. De oorzaak hiervan is tijd (afhankelijkheid van andere projecten) kennis en cultuur. Dit resulteert in kwaliteitsproblemen en herstelwerkzaamheden.	Operationeel	€ 7.000
Overkoepelend Risico	Tussenevaluatie van HLTsamen geeft aanleiding tot nader onderzoek. Dit resulteert in additionele onderzoekskosten.	Bestuurlijk-politiek	€ 13.000
Vitaliteit	Leerlingenvervoer wordt niet conform contract geleverd. Dit resulteert in juridische stappen met als doel de dienstverlening weer op peil te brengen.	Externe factoren	€ 18.000
Vitaliteit	Stijging van de vraag naar zorg en ondersteuning binnen open-einde-regelingen. Dit resulteert in een toename van niet begrote kosten	Externe factoren	€ 360.000
Verbonden Partijen	Risico's in de bedrijfsvoering van een verbonden partij manifesteren zich waardoor de verbonden partij onvoldoende in staat is haar opdracht uit te voeren en/of schade (euro) wordt doorbrekend aan de gemeente.	Overige	€ 845.000

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf wordt het beleidskader betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen weergegeven. Het gewenste onderhoudsniveau, de financiële consequenties van het beleidskader evenals de vertaling ervan in de begroting zijn van belang. De gemeente Hillegom kent de volgende kapitaalgoederen: wegen, openbare verlichting, straatmeubilair/bebording/wegbewijzing, water, bruggen, duikers en overige kunstwerken, groen, riolering en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard voor de jaarlijkse lasten die rechtstreeks op de exploitatie drukken.

Voor het in stand houden van kapitaalgoederen wordt in de gemeente Hillegom gebruik gemaakt van beheerplannen. In dergelijke plannen wordt het gewenste kwaliteitsniveau van de voorzieningen vastgelegd. Op basis daarvan wordt een meerjarig onderhoudsplan opgesteld met de daarbij behorende financiële consequenties. De beheerplannen zijn financieel vertaald in de begroting.

Welke ontwikkelingen speelden er?

- Vanwege de Europese kaderrichtlijn Water moeten er in de toekomst meer natuurlijke oevers komen. Het beheer moeten we hierop afstemmen. In de nieuwe beheersovereenkomst met de Meerlanden zal hierin de vertaling plaatsvinden.
- Integraal en duurzaam inrichten en beheren van de openbare ruimte wordt verder ontwikkeld. Duurzame oplossingen zijn steeds vaker mogelijk.

Wat wilden we bereiken?

We willen onze kapitaalgoederen goed en duurzaam beheren. Goed onderhouden kapitaalgoederen dragen bij aan een positieve beleving van onze bewoners en aan draagvlak voor het realiseren van de uitvoeringsprogramma's. Het niveau van onderhoud is vastgelegd in beleid. Om grote wisselingen in de exploitatie te voorkomen, werken we met onder andere met onderhoudsvoorzieningen. Daaraan voegen we jaarlijks een vast bedrag toe. De uitname kan per jaar verschillen. Met duurzaam beheer en onderhoud streven we naar een minimaal negatief effect op het milieu.

Straatmeubilair, bebording en wegbewijzing

Naam Beleidsplan	Nog niet vastgesteld
Vastgesteld	-
Looptijd	-
Actualisatie	2020
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Nog niet vastgesteld
Looptijd	-
Actualisatie	2020
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	-

Onderwerp

(x € 1.000)	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Investeringsbedragen	0	0
Bedragen t.l.v. exploitatie	65	25

Uitvoering in 2019 (omschrijving activiteit)

Afstemmen beleid met gemeente Lisse en Teylingen

Inventarisatie verkeersborden en bewegwijzering

Uitvoeren van eventuele (herstel)activiteiten

Toelichting Straatmeubilair, bebording en wegbewijzering :

Het beheerplan straatmeubilair wordt in 2020 gemaakt. Dit beheerplan laat zien welke onderdelen in welke frequentie onderhouden worden. Met het beheerplan kan er nauwkeuriger beheerd en begroot worden. In 2019 is de inventarisatie van straatmeubilair gestart. Deze wordt naar verwachting afgerond en dan wordt verwacht dat het beschikbare budget gericht en volledig wordt ingezet.

Gemeentelijke gebouwen en objecten

Naam Beleidsplan	-
Vastgesteld	-
Looptijd	-
Actualisatie	-
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Meerjaren Onderhoudsplan 2017-2036
Looptijd	2017-2036
Actualisatie	2021
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening Groot onderhoud gebouwen Voorziening Groot onderhoud brede school Elsbroek

Voorziening Groot onderhoud gebouwen

(x € 1.000)	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Stand per 1 januari	540	688
Storting	265	276
Uitname	119	39
Stand per 31 december	686	1011

Voorziening Groot onderhoud brede school Elsbroek

(x € 1.000)	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Stand per 1 januari	99	94
Storting	5	5
Uitname	5	0
Stand per 31 december	99	99

Uitvoering in 2019

Kleinschalig onderhoud aan diverse gebouwen

Vervanging toegangspoort gemeentewerf

Gedeeltelijk vervangen vlucht/noodverlichting gemeentehuis en 't Hof

Gedeeltelijk vervangen riolering Kulturele Raad

Sportcomplex de Vosse	
Naam Beleidsplan	-
Vastgesteld	-
Looptijd	-
Actualisatie	-
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Meerjaren onderhoudsplan Sportcomplex de Vosse
Looptijd	2017-2036
Actualisatie	2021
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening Sportcomplex de Vosse

Voorziening Zwembad		
(x € 1.000)	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Stand per 1 januari	578	634
Storting	132	132
Uitname	146	85
Stand per 31 december	564	681

Uitvoering in 2019 (omschrijving activiteit)

Diverse onderdelen zwembadtechniek vervangen

Vervangen mengkranen sporthal

Riolering	
Naam Beleidsplan	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan Hillegom
Vastgesteld	2016
Looptijd	2016 - 2020
Actualisatie	2020
Vastgesteld kwaliteitsniveau	n.v.t.
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Operationeel plan
Looptijd	2019 - 2023
Actualisatie	2019
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening vervanging riolering

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Investeringsbedragen	448	0
Bedragen t.l.v. exploitatie	1.617	1614
Bedragen t.l.v. voorziening	272	217

Voorziening vervanging riolering		
(x € 1.000)	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Stand per 1 januari	714	960
Storting	272	272
Uitname	272	217
Stand per 31 december	714	1015

Onderwerp	Realisatie	Realisatie	Prognose	Realisatie
-----------	------------	------------	----------	------------

	2017	2018	2019	2019
Vrijverval riolering (meters)	87.300	92.898	87.600	93.700
Persriolering (meters)	24.360	24.359	23.900	24.600
Huisaansluitingen (aantal)	9.837	9.837	9.950	10.050
Bedrijfsaansluitingen (aantal)	642	642	650	642
Woonbootaansluitingen (aantal)	20	20	20	20
Bergbezinkbassins (aantal)	5	5	5	5
Hoofdgemalen (aantal)	12	12	13	15
Minidrukrioleringsgemalen (aantal)	222	226	202	207
Overstorten (stuks)	17	21	17	17

Uitvoering in 2019 (omschrijving activiteit)

Onderhoud rioolgemalen diverse locaties (o.a. Noorderlaan, Leidsevaart en Nieuweweg)

Vorbereiding rioolrenovaties diverse locaties (o.a. Van den Endelaan, Pieter Breugellaan, Albert Verweylaan)

Planmatige reiniging en inspectiewerkzaamheden riolering 2019

Vorbereiding rioolrenovatie Marellaan

Klimaatstresstest

Toelichting Riolering:

Het onderhoud van de riolering voeren we uit op basis van het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020 (vGRP). In 2020 wordt er een nieuw gemeentelijk rioleringsplan opgesteld voor de periode 2021-2025.

De planning van het jaar 2019 is vertraagd. De vertraging is ontstaan door constatering van asbest in de voegenkit van de buizen in Hillegom. Dit is bevestigd uit de reeds uitgevoerde asbestinventarisatie op buizen die in 2019 op de planning stonden om gerenoveerd te worden.

In 2020 wordt het operationeel plan geactualiseerd. Dit plan wordt opgesteld op basis van de in 2019 uitgevoerde rioolinspecties. Op basis van dit geactualiseerde plan wordt definitief bepaald waar de vervangingen, renovaties en reparaties van de vrijvervalriolering gaan plaatsvinden. Achterstallig renovatie van 2019 als gevolgd van de aanwezigheid van asbest in de voegenkit van de buizen worden ook zoveel mogelijk uitgevoerd in 2020.

Groen	
Naam Beleidsplan	Groenbeleidsplan 2014-2023
Vastgesteld	2015
Looptijd	2014-2023
Actualisatie	2020
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	-
Looptijd	-
Actualisatie	-
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	-
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Investeringsbedragen	0	0
Bedragen t.l.v. exploitatie	37	37

Onderwerp

(stuks)	2016	2017	2018	2019
Bomen	9.120	9.130	9.150	9.165

Uitvoering in 2019 (omschrijving activiteit)

Aanplant van biodiversiteit bollen

Bij de aanplant van bollen wordt gekozen voor soorten die nectar en stuifmeel leveren voor vlinders, wilde bijen en honingbijen.

In 2019 zijn op de volgende locaties biodiversiteitsbollen geplant:

- Olympiaweg;
- Vincent van Goghsingel;
- Wilhelminastraat;
- Beltpark;

Vervangen monotone heesterbeplanting door nieuwe heesters met een grote diversiteit. Hiermee vergroten we nestgelegenheden en voedselvoorzieningen voor vogels en zoogdieren. Dit doen we door aanplant van eetbare besdragende struiken (drachtplanten) en aanleg van ondoordringbare struweel of groenvakken om te vormen tot extensief beheerde bloemenweides.

In 2019 zijn op de volgende locaties groenvakken omgevormd:

- Vosselaan;
- Jan Prinsheem;
- Heemskerklaan.

Bij het vervangen van bomen worden ingezet op een divers en klimaatbestendig bomenbestand. Nieuw aangeplante bomen zijn ingesteld op de nieuwe klimaatomstandigheden. Monoculturen worden vermeden door in verschillende straten andere boomsoorten aan te planten.

In 2019 zijn nieuwe bomen aangeplant op de volgende locaties:

- Maurickhof;
- Woestijneheem;
- Aalberselaan;
- Colijnlaan;
- Beetswende.

Toelichting Groen:

Het groenbeleidsplan 2014-2023 is de basis voor het huidig groenonderhoud.

Wegen	
Naam beleidsplan	Beleidsplan Onderhoud Wegen 2015-2019
Vastgesteld	2015
Looptijd	2015-2019
Actualisatie	2019
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam beheers- en onderhoudsplannen	Meerjarenplanning Groot onderhoud wegen Hillegom
Looptijd	2 jaar
Actualisatie	Jaarlijks
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Investeringsbedragen		
Reconstructiewegen (groot onderhoud)	428	40
Bedragen t.l.v. exploitatie	661	657

Uitvoering in 2019 (omschrijving activiteit)

Grootschalig onderhoud bermen (Nieuweweg,Hyacintenlaan,3de Loosterweg) is uitgesteld

Groot onderhoud elementen (door heel Hillegom)

Groot onderhoud Asphalt (door heel Hillegom)

Toelichting Wegen:

Het onderhoud van de wegen voeren we uit op basis van het Beleidsplan Onderhoud Wegen 2015-2019. In 2020 wordt er een nieuw beleidsplan wegen opgesteld voor de periode 2020-2024.

Post reconstructiewegen is in 2019 gebruikt voor onderzoeken, om te bepalen welke wegen we gaan aanpakken. In 2020 wordt deze post onder andere gebruikt voor de 1ste Loosterweg / Noorderlaan / bermen buitengebied

Speelplaatsen	
Naam Beleidsplan	Speelbeleid Hillegom 2003 - 2012
Vastgesteld	2003
Looptijd	2010 - 2012
Actualisatie	2019 - 2020
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	MJOP (meer jaren onderhoudsplan) spelen
Looptijd	2019 - 2022
Actualisatie	Dit plan word door de beheerder jaarlijks geactualiseerd
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee. Hillegom heeft veel speelplekken die al wat ouder zijn. Deze speelplaatsen worden in de aankomende jaren gelijkmatig vervangen voor nieuwe speelplekken.
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Investeringsbedragen	0	0
Bedragen t.l.v. exploitatie	134	104

Uitvoering in 2019 (omschrijving activiteit)

Opstellen speelbeleid en actualiseren van het onderhoudsplan

Herinrichten diverse speelplaatsen op basis van het meer jaren onderhoudsplan

Toelichting Speelplaatsen:

Veel speelplekken moeten op korte termijn heringericht worden. Een groter vervangingsbudget is noodzakelijk om deze vervanging mogelijk te maken. In 2019 is het budget volledig benut. Echter er zijn nog een aantal uitgaven die overlopen naar 2020 en waar de verplichting zijn aangegaan.

Openbare verlichting	
Naam beleidsplan	Beleidsplan Openbare verlichting 2019-2023
Vastgesteld	juni 2019
Looptijd	2019-2023
Actualisatie	2023-2024
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Voldoen aan Nationaal Energieakkoord; In 2030 50% energiebesparing.
Naam beheers- en onderhoudsplannen	Beheerplan 2019-2023
Looptijd	-
Actualisatie	-
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Investeringsbedragen	110	3
Bedragen onderhoud en energie	232	286

Onderwerp				
(aantal)	2016	2017	2018	2019
Lichtmasten	4.178	4.201	4.300	4.500

Uitvoering in 2019 (omschrijving activiteit)

In 2019 is het nieuwe Beleidsplan verlichting 2019-2023 vastgesteld. Op basis hiervan wordt jaarlijks een deel van de openbare verlichting vervangen zodat in 2030 alle openbare verlichting bestaat uit LED-armaturen, die in de nachtelijke uren worden gedimd en zijn voorzien van tele-management. Hiermee wordt voldaan aan het Nationaal Energieakkoord 2030.

Op basis van het nieuwe beleidsplan en de leeftijd van de lichtmasten worden jaarlijks een deel van de openbare verlichting vervangen door LED-verlichting. In 2019 zijn voorbereidende werkzaamheden voor de vervangingen uitgevoerd en is opdracht verleend voor het deel vervangingen 2019. Uitvoering vindt plaats in 2020. Het onderhoud bestaat uit het uitvoeren van dagelijkse onderhoudswerkzaamheden, het verhelpen van storingen en schades, preventieve vervangingen van onderdelen en de uitbesteding van het beheer en toezicht van de openbare verlichting.

Civiele kunstwerken	
Naam beleidsplan	Kunstwerkenbeleidsplan 2015-2019
Vastgesteld	2015
Looptijd	2015-2019
Actualisatie	2020
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Redelijk
Naam beheers- en onderhoudsplannen	Opgenomen in Kunstwerkenbeleidsplan
Looptijd	-
Actualisatie	-
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	nee
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp				
(aantal)	2016	2017	2018	2019
Bruggen	65	65	65	90
Overige civiele kunstwerken				41

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Investeringsbedragen	184	100
Bedragen voor exploitatie	104	66

Uitvoering in 2019 (omschrijving activiteit)

Alle civiele kunstwerken zijn opnieuw in beeld gebracht en geïnspecteerd. Naar voren is gekomen dat ten opzichte van de vorige inspectie (2013) het aantal bruggen met 25 stuks is toegenomen. Zo zijn de bruggen in de wijk Treslong-Oost en de Vosse- en Weerlanerpolder er bijgekomen. Ook zijn er duikerbruggen bijgekomen die voorheen onder duikers vielen.

De overige civiele kunstwerken betreffen grondkeringen, steigers en trappen/geleidingen.

Er zijn zes betonnen bruggen nader onderzocht.

Op basis van de laatste inspectiegegevens en nader onderzoeken is een nieuw Beheerbeleidsplan Civiele Kunstwerken 2020-2024 opgesteld. In de wijk Elsbroek zijn 2 voetgangers/fietsbruggen vervangen.

Baggeren	
Naam beleidsplan	Baggerplan en -programma
Vastgesteld	2015
Looptijd	2015-2024
Actualisatie	2024
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Voldoen aan de dwarsprofielen die zijn opgenomen in de legger (diepte en talud onder water) Hoogheemraadschap
Naam beheers- en onderhoudsplannen	Baggerplan en -programma
Looptijd	2015-2024
Actualisatie	-
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	-
Naam voorziening/reserve	-

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Investeringsbedragen	0	0
Bedragen t.l.v. exploitatie	101	32

Uitvoering in 2019 (omschrijving activiteit)

In HLT-verband is een baggerbestek opgemaakt. Uitvoering baggeren zullen op diverse locaties in Hillegom, in sommige gevallen is samenwerking Hoogheemraadschap van Rijnland, plaatsvinden.

Opmerking Baggeren:

In 2019 hebben we in Hillegom gebaggerd volgens plan. De gemeente is voornemens in 2020 een interne evaluatie te houden. Dit mede door de ontwikkelingen van PFAS en het opstellen van een integraal Waterbeheerplan (waarin o.a. oeverbescherming in wordt opgenomen) zijn deze ontwikkelingen nog niet in voorzien in het vigerende beleidsplan tot 2028.

In 2020 kijken we in HLTverband samen met het Hoogheemraadschap en Omgevingsdienst naar het beheer van de natuurvriendelijke oevers en bermen. Doel is om meer biodiversiteit te ontwikkelen in en rondom watergangen. In de nieuwe DVO met De Meerlanden zullen deze veranderingen worden vertaald.

Paragraaf Financiering

Inleiding

De financieringsfunctie dient uitsluitend de publieke taak. Het beleid valt binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Transparantie en risicobeheersing staan centraal in deze wet. Om inzicht te geven in de manier waarop de gemeente dit doet en een beeld te geven van de stand van zaken, gaan we in deze paragraaf in op de ontwikkelingen rond de gemeentelijke financiering, het te voeren beleid op dit gebied en de risico's die we daarbij lopen.

Algemeen

Het door de raad in 2014 vastgestelde Treasurystatuut vormt het kader voor beleid en uitvoering van de treasuryfunctie. Het uitgangspunt bij het aantrekken van vermogen is dat de kasgeldlimiet optimaal benut wordt en zoveel mogelijk kort vermogen wordt aangetrokken. Hierbij wordt benadrukt dat de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dient en dat een prudent beleid wordt gevoerd binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido).

Welke ontwikkelingen speelden er?

Rente-ontwikkelingen

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft in maart 2016 de herfinancieringsrente verlaagd naar 0,00% en is sindsdien onveranderd. Momenteel (februari 2020) bedraagt de geldmarktrente voor aan te trekken driemaands kasgeldleningen -0,35% (0,35% te ontvangen). De tarieven voor positieve saldi op de rekening-courant bedragen -0,80% (0,8% te betalen). De vergoedingen bij het schatkistbankieren staan op 0%.

De kapitaalmarktrente voor aan te trekken leningen voor looptijden van 5 en 10 jaar zonder renteherziening bedraagt momenteel resp. -0,06% en 0,11%. De verwachting is dat deze rentetarieven voorlopig ongeveer op dit niveau zullen blijven.

Gemeentelijke ontwikkelingen

De kasgeldlimiet is in 2019 meerdere malen overschreden maar aaneengesloten niet langer dan een half jaar. In 2019 is daarom nog geen vaste geldlening is aangetrokken. Naar verwachting zal er in 2020 wel lang geld moeten worden aangetrokken om de liquiditeit te waarborgen.

Liquiditeitsprognoses

Wekelijks stellen we liquiditeitsprognoses voor de korte termijn op om tijdig in te spelen op schommelingen in de liquiditeit. Jaarlijks stellen we een liquiditeitsprognose op met een horizon van vier jaar.

Garantiestelling leningen en verstrekken van leningen

Ons beleid is leningen of garanties uit hoofde van de publieke taak alleen te verstrekken aan partijen die de gemeenteraad heeft goedgekeurd. Daarbij winnen we vooraf informatie in over de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij. Indien een andere voorziening beschikbaar is, verstrekt de gemeente uitsluitend aanvullend een lening of garantie.

Risicobeheer

Het risicobeheer is gericht op het beperken van financiële risico's. In het Financieringsstatuut zijn richtlijnen en limieten opgenomen, die de basis vormen voor alle transacties op dit gebied. Ons beleid is uitsluitend gebruik te maken van veilige en inzichtelijke financiële instrumenten.

De Wet Fido geeft normen voor het beperken van risico's. De belangrijkste risicocategorie is het renterisico, waarvan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm belangrijke richtlijnen zijn ter beperking van renterisico's. De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een rentetypische looptijd tot één jaar. Het totaal van deze leningen mag niet meer bedragen dan 8,5% van de totale lasten op de begroting. De renterisiconorm heeft betrekking op leningen met een rentetypische looptijd vanaf één jaar.

De verplichte aflossingen en renteherzieningen op deze leningen mogen niet meer bedragen dan 20% van de totale lasten op de begroting. Het doel van deze normen is om financiële problemen te beperken wanneer bij herfinanciering van leningen een rentestijging optreedt.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het wettelijke maximum aan leningen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar. De kasgeldlimiet staat toe om in 2019 de financieringsbehoefte tot een bedrag van € 4.230.000,- te dekken met kortlopende leningen. Zodra wij deze limiet voor een langere periode (meer dan een half jaar) dreigen te overschrijden, trekken wij een langlopende lening aan of vragen wij (onderbouwd) toestemming aan de provincie om gedurende een bepaalde periode de limiet te mogen overschrijden.

Gelet op de te verwachte relatief lage rente voor kort krediet maken we zoveel mogelijk gebruik van de toegestane norm, tenzij we sterke rentestijgingen verwachten op de kapitaalmarkt.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)		2019
1	Begrotingstotaal lasten	49.770
2	Maximaal toegestane kasgeldlimiet (8,5% van begrotingstotaal lasten)	4.230
3	Gemiddeld saldo vlottende korte schuld en vlottende middelen	-5.911
4	Ruimte onder kasgeldlimiet	-1.681

Renterisiconorm

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)		2019
1	Renteherziening op langlopende schuld o/g	0
2	Te betalen aflossingen	0
3	Renterisico (1 en 2)	0
4	Renterisiconorm	9.954
5a	Ruimte onder risiconorm	9.954
5b	Overschrijding risiconorm	

4a	Begrotingstotaal lasten	49.770
4	Renterisiconorm 20% van begrotingstotaal	9.954

De verwachting is dat we voor de komende jaren onder de renterisiconorm blijven.

Financieringsbehoefte

Per 1 januari 2019 bedroeg het financieringsoverschot € 6.639.000,-. Dit is een globale berekening van het verschil tussen het totaal van de vaste activa en voorraden grond enerzijds en de vaste financieringsmiddelen anderzijds (reserves, voorzieningen, langlopende leningen). Het werkelijke liquiditeitstekort per 1 januari 2019 kan afwijken ten gevolge van debiteuren- en crediteurensaldi en vooruit ontvangen en vooruitbetaalde bedragen.

Financieringsbehoefte (bedragen x € 1.000)	Begroting 1-1-2019	Rekening 1-1-2019
1 Reserves en voorzieningen	59.177	65.903
2 Langlopende leningen	18.000	0
3 Totaal vaste financieringsmiddelen	77.177	65.903
4 Boekw. investeringen, incl. voorraden grond	81.033	70.952
Financieringstekort/overschot (3 – 4)	-3.856	-5.049

Schuldpositie en solvabiliteit

Het BBV schrijft een aantal kengetallen voor ter opname in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicomanagement. Omdat een aantal van deze kengetallen verband houdt met de financiering, zijn deze ook hier opgenomen.

Recapitulatie kengetallen	rek. 2018	begr. 2019	rek. 2019
Netto schuldquote	6,5%	21,3%	8,5%
Netto schuldquote gecorr. voor verstr. leningen	-14,9%	0,1%	-8,5%
Solvabiliteitsratio	77,8%	75,7%	76,5%

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Overigens hanteert de VNG een signaalwaarde van 100%, waarboven waakzaamheid is geboden. Een netto schuldquote van hoger dan 130% is een indicatie voor een te hoge schuld. Hillegom zit daar aanzienlijk onder.

Netto schuldquote (bedragen x € 1.000)		rek. 2018	rek. 2019
Vaste schulden	+	0	0
Netto vlottende schuld	+	9.696	10.039
Overlopende passiva	+	4.519	4.316
Fin. activa (uitsluitend art. 36, d,e,f)*	-	0	0
Uitzettingen < 1 jaar	-	6.184	8.096
Liquide middelen	-	866	303
Overlopende activa	-	4.145	1.734
Totaal		3.020	4.222
Totale baten, excl. mutaties reserves		46.724	49.730
Netto schuldquote (netto schuld/baten)		6,5%	8,5%

* Betreft art. 36 BBV

- d. uitzettingen in de schatkist van het Rijk met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- e. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier, rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote, gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend, is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen (bedragen x € 1.000)		rek. 2018	rek. 2019
Vaste schulden	+	0	0
Netto vlottende schuld	+	9.696	10.039
Overlopende passiva	+	4.519	4.316
Fin. activa (uitsluitend art. 36, b,c,d,e,f)*	-	9.982	8.428
Uitzettingen < 1 jaar	-	6.184	8.096
Liquide middelen	-	866	303
Overlopende activa	-	4.145	1.734
Totaal		-6.962	-4.206
Totale baten, excl. mutaties reserves		46.724	49.730
Netto schuldquote (netto schuld/baten)		-14,9%	-8,5%

* Betreft art. 36 BBV

- b. leningen aan:
1. openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, a, van de Wet fido;
 2. woningbouwcorporaties;
 3. deelnemingen;
 4. overige verbonden partijen;
- c. overige langlopende leningen;
- d. uitzettingen in de schatkist van het Rijk met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- e. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier, rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit op de balans gefinancierd is door het eigen vermogen en in hoeverre de gemeente aan de financiële verplichtingen kan voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves en het eventuele resultaat uit het overzicht baten en lasten.

De gemiddelde gemeente heeft een solvabiliteitsratio van 32%. Met een solvabiliteit van 77,6% steekt Hillegom gunstig af in vergelijking met de gemiddelde gemeente.

Solvabiliteitsratio (bedragen x € 1.000)	rek. 2018	rek. 2019
Eigen vermogen	62.383	62.022
Balanstotaal	80.217	81.085
Solvabiliteit (eigen vermogen/balanstotaal)	77,8%	76,5%

Verstrekte leningen

Ons beleid is leningen en garanties alleen te verstrekken aan partijen die de gemeenteraad heeft goedgekeurd uit hoofde van de 'publieke taak'. Wij gaan hier terughoudend mee om, waarbij garantieverlening de voorkeur heeft.

Verstrekte leningen per einde dienstjaar	rek. 2018	rek. 2019
Niet van toepassing		
Totaal verstrekte leningen	0	0

(Bedragen x € 1.000)

Risico op borgstellingen	1-1-2019	31-12-2019
a Totaal volume van in de borgstelling betrokken geldleningen	191	98
b Borgstelling gemeente Hillegom	191	98
Percentage b/a	100%	100%

Rentemethodiek

In het vernieuwde BBV is opgenomen dat de paragraaf financiering van de begroting en jaarrekening naast de beleidsvoornemens en het gerealiseerde beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille ook verplicht inzicht moet geven in:

- de rentelasten uit externe financiering
- het renteresultaat
- de wijze van rentetoerekening.

Door onderstaand overzicht en toelichting in de paragraaf financiering op te nemen wordt invulling gegeven aan deze verplichting.

Renteomslag		1-1-2019
Restant korte financiering		6.000.000
Restant lange financiering		0
Totaal externe financiering		6.000.000
Gewogen gemiddeld rentepercentage externe financiering		-0,33%
a1. De externe rentelasten over de korte financiering	+	-19.817
a2. De externe rentelasten over de lange financiering	+	0
b. De externe rentebaten	-	
<i>Totaal door te rekenen externe rente</i>		-19.817
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-	
c2. De rentelasten van projectfinanciering	-	0
c3. De rentebaten van doorverstrekte leningen (projectfinanciering)	+	0
<i>Saldo door te rekenen externe rente</i>		-19.817
d1. Rente over eigen vermogen	+	0
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	+	0
<i>De aan taakvelden toe te rekenen rente</i>		-19.817
e. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-	0
<i>f. Renteresultaat op het taakveld treasury</i>		-19.817

Met ingang van het dienstjaar 2017 moet in het kader van de gewijzigde BBV de rente op een nieuwe manier worden verwerkt.

Alle rente loopt via het taakveld 0.5 Treasury. Alle rentelasten en -baten worden direct op dit taakveld geboekt. Voor de inzet van immateriële, materiële en financiële activa (exclusief verstrekte leningen) wordt de rente voor de financiering van deze activa omgeslagen over de betreffende taakvelden (lasten). De reserves worden aangewend als intern financieringsmiddel. Hierdoor hoeft er minder geld geleend te worden op de kapitaalmarkt. Conform het advies van de commissie BBV wordt er geen rente over de reserves berekend. De afschrijvingen worden direct ten laste gebracht van de diverse taakvelden, waarop de af te schrijven activa betrekking hebben.

EMU-saldo en de Wet HOF

De Wet HOF (Houdbare Overheidsfinanciën) bevat een richtlijn over de tekortnorm voor de decentrale overheden. Dit houdt in dat aan de kasstroom van de lagere overheden gezamenlijk (EMU-saldo) een maximum is gesteld. EMU staat voor Economische en Monetaire Unie.

Hiervan afgeleid heeft iedere gemeente een zogenaamde referentiewaarde (fictief aandeel).

Overzicht EMU-saldo

Sinds 2006 zijn gemeenten verplicht een raming van de eigen 'bijdrage' aan het EMU-saldo op te nemen.

Aanleiding hiervoor was de overschrijding van de norm van het EMU-tekort van 3% waar Nederland in het verleden mee werd geconfronteerd. Om de cijfers tussen verschillende landen goed te vergelijken zijn in de Europese Unie afspraken gemaakt over de wijze van berekening van het EMU-saldo.

Het EMU-saldo wordt berekend op kasbasis, dus de feitelijke geldstromen die in een jaar plaatsvinden. Een negatief EMU-saldo wil niet zeggen dat de gemeente onmiddellijk een probleem heeft, omdat de gemeente werkt met het baten- en lastenstelsel. De prognose van het EMU-saldo van de gemeente Hillegom ziet er als volgt uit:

EMU saldo Jaarrekening (x € 1.000)			2019
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan of onttrekking uit reserves	+	360
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+	2.328
3	Bruto dotaties aan de voorzieningen ten laste van de exploitatie	+	1.493
4	Uitgaven aan investeringen in (im) materiële vast activa die op de balans worden geactiveerd	-	7.539
5	De in mindering op onder 4 bedoelde investeringen gebrachte bijdragen van Rijk, Provincie, EU en overigen	+	654
6a	Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im) materiële vast activa	-	0
6b	Boekwinst op desinvesteringen in (im) materiële vast activa	-	0
7	Uitgaven aankoop van grond en uitgaven van bouwrijp maken	+	1.081
8a	Verkoopopbrengsten van grond	-	151
8b	Boekwinst op grondverkoop	-	0
9	Betalingen ten laste van voorzieningen	-	404
10	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	-	0
	Saldo		-2.179

Paragraaf Bedrijfsvoering

GEMEENSCHAPPELIJK REGELING WERKORGANISATIE HLTsamEN

De bedrijfsvoering van de gemeente Hillegom, Lisse en Teylingen is vanaf 1 januari 2017 ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling HLTsamEN. Het is een ambtelijke samenvoeging, de gemeenten zijn bestuurlijk zelfstandig.

We verwachten voor de toekomst dat HLTsamEN de strategische positie van de drie gemeenten in de Bollenstreek en op grotere regionale schaal (de s) versterkt. Daarnaast wordt hard gewerkt aan het realiseren van de drie k's: het verbeteren van de dienstverlening, het verminderen van de kwetsbaarheid op (cruciale) functies en het beheersen én verminderen van de kosten. Centraal daarbij staan de kernwaarden inventief, krachtig en verbindend; de kansen worden benut en HLTsamEN is creatief, doelgericht en daadkrachtig. HLTsamEN brengt mensen en hun ideeën en vragen bij elkaar en vindt het gemeenschappelijk belang. HLTsamEN ondersteunt zo de zelfstandige gemeentebesturen.

De in deze Programmarekening opgenomen kosten van de werkorganisatie HLTsamEN zijn gebaseerd op de uitvoering van de politieke programma's van de drie deelnemende gemeenten, Hillegom, Lisse en Teylingen. De basis is hiervoor gelegd in het bedrijfsplan van HLTsamEN. De drie k's (kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid) zijn voor HLTsamEN leidend in de realisatie van de doelen van HLTsamEN. Daarnaast heeft de werkorganisatie een grote opgave om in 2020 de 5 % bezuinigingsdoelstelling op de begroting te realiseren.

De bijdrage aan HLTsamEN is overeenkomstig de vastgestelde beleidsuitgangspunten voor 2019 € 9.693.441. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de jaarrekening 2019 van HLTsamEN.

Onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid

Op 20 juni 2019 heeft uw raad de verordening doelmatigheid en doeltreffendheid 2019 vastgesteld. Hierin is bepaald dat jaarlijks onderzoek plaatsvindt. Het Onderzoeksplan 2019 is aan u toegezonden. In juni 2019 is met het onderzoek 'Kansen voor verdere professionalisering rondom het beheersbaar tot stand komen van onderhoudsplannen' gestart.

Wat willen we bereiken?

Verbetering in de uitvoering van taken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het eerste gezamenlijke doelmatigheidsonderzoek Gemeentewet artikel 213a van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen is door ons vastgesteld. Het gekozen onderzoeksonderwerp is 'Kansen voor verdere professionalisering rondom beheersbaar tot stand komen van onderhoudsplannen'. Dit is conform het Onderzoeksplan 2019.

Voor dit onderzoek is gekozen voor de methode van waarderend onderzoeken. Als kader is aansluiting gezocht bij het kwaliteitsmodel dat de HLT-organisatie hanteert, namelijk het Overheidsontwikkelmodel (OO-model). De belangrijkste succesfactoren die uit het onderzoek naar voren komen zijn *portefeuillehouder betrekken in het proces, scenario's vooraf voorleggen en toepassen financiële kaders*.

Het verantwoordelijke team Beheer, binnen het domein Buitenruimte, heeft op basis van het onderzoek een ontwikkelplan geschreven om de succesfactoren breder te implementeren. Gestart wordt met het benoemen van een procescoach. Het verder implementeren van een handboek voor de HLT-organisatie en het eigen maken van het proces door de medewerkers zijn de stappen tot en met het derde kwartaal 2020.

Informatiebeveiliging en de ENSIA

Het Informatiebeveiligingsbeleid uit 2017 vormde ook voor 2019 nog de basis voor de realisatie van onze informatiebeveiliging. Daarbij staan centraal: de beschikbaarheid, de integriteit en de vertrouwelijkheid van de informatie (en de informatievoorziening). Onder verantwoordelijkheid van directie en management zijn weer enkele stappen gezet. De CISO (Chief Information Security Officer) speelde hierbij een coördinerende en adviserende rol. Het kader waarbinnen de stappen gezet werden, was voor 2019 nog steeds de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten).

2019 werd gezien als het overgangsjaar van de BIG naar de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid). Tot voor kort hadden de diverse overheidsorganisaties namelijk hun eigen norm (baseline), waaraan de

informatiebeveiliging moest voldoen. Vanaf 2020 geldt de BIO voor *alle* overheidsorganisaties. Belangrijk verschil is, dat de BIO meer inspeelt op de verantwoordelijkheid van het management. Het management schat de risico's in en bepaalt in hoeverre deze acceptabel zijn. Via dit risicomanagement worden eventuele maatregelen voorgesteld en geprioriteerd. In 2019 is gestart met de implementatie van de BIO binnen HLTsamen. Directie en het management zijn uitgebreid geïnformeerd, gesprekken met de teams zijn gevoerd en de eerste analyses zijn opgeleverd. De implementatie van de BIO loopt uiteraard door in 2020 en aan de nog uit te voeren maatregelen heeft de organisatie naar verwachting nog wel enige jaren werk.

In hoeverre gemeenten aan de norm - voor 2019 dus nog de BIG - voldoen, wordt vanuit BZK jaarlijks getoetst met de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit). Deze vragenlijst is voor onze organisatie ook voor 2019 ingevuld. Het college gebruikt de uitkomsten in haar verantwoording aan de raad en de ministeries. Globaal gezien geven de resultaten aan dat we wat stappen gezet hebben, maar dat er nog een lange, interessante weg te gaan is. Hierbij gaat het vooral om het beschrijven, vaststellen en controleren van werkwijzen. Een belangrijke conclusie uit de in dit kader uitgevoerde Suwinet-audit was, dat we ook in 2019 de werkwijze rond de Suwinet-Inkijffunctionaliteit goed onder de knie hadden!

De beveiligingsadviescommissie kwam in 2019 volgens plan vier maal bijeen. De commissie wordt, naast de CISO, de FG en de PO, bemenst door diverse functionarissen uit verschillende organisatieonderdelen. De commissie heeft binnen HLTsamen een adviesfunctie richting management, directie en bestuur. Ook adviseert zij over tactisch/strategische kwesties binnen de informatieveiligheid. Aan de orden kwamen diverse onderwerpen, die binnen de organisatie in relatie tot informatiebeveiliging & privacy speelden.

Houding en gedrag blijven cruciaal voor een succesvolle informatieveiligheid. Daarom gingen we in 2019 door met het fenomeen 'bewustwording'. Zo worden nieuwe medewerkers op hun gezamenlijke introductiedagen bijgepraat door de CISO en de FG, over diverse items uit de informatiebeveiliging en de privacy. Het volgen van de e-Learning 'iBewust', een basiscursus over informatieveiligheid, is nog steeds voor iedere (nieuwe) medewerker verplicht. Daarnaast hebben we eind juni één van de meest bekende sprekers op het gebied van cybersecurity en privacy uitgenodigd. Zij heeft enkele interactieve sessies gehouden voor de mensen van HLTsamen en de ISD Bollenstreek. In 2019 zijn, meer vanuit privacy-oogpunt, ook nog bewustwordingssessies gehouden met het bestuur van HLTsamen, de colleges van B&W, de domeinmanagers en diverse teams. Het intranet werd tenslotte geregeld gebruikt om 'boodschappen' op te plaatsen.

We hebben in 2019 kennis genomen van zo'n 20 beveiligingsincidenten; het interne meldpunt werd daarbij meerdere malen ingeschakeld. De incidenten zijn onderzocht en geregistreerd. De registratie (en opvolging) draagt bij aan verbeteringen bij de inzet van beveiligingsmaatregelen.

Bescherming van *persoonsgegevens* vormt een specifiek aandachtsgebied binnen de informatieveiligheid. Sinds de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in 2018 van kracht werd, is de functionaris gegevensbescherming (FG) aangesteld en werd de rol van privacy-officer (PO) ingevuld. De FG gaf in 2019 volop invulling aan haar rol als toezichthouder; zij rapporteert zelfstandig over haar bevindingen. De rol van PO is door diverse omstandigheden in 2019 niet uit de verf gekomen.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn samenwerkingspartners waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft en medeverantwoordelijkheid draagt (mede-eigenaarschap). Van een financieel belang is sprake indien de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in het geval van faillissement van de verbonden partij en/of als de financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Van bestuurlijk belang is sprake als de gemeente (in de persoon van een wethouder, raadslid of ambtenaar) zeggenschap kan uitoefenen via een zetel in het bestuur of stemrecht.

Verbonden partijen kunnen zowel publiekrechtelijke (gemeenschappelijke regelingen) als privaatrechtelijke (stichtingen, verenigingen, NV's en BV's) organisaties zijn. Vanwege de risico's die de gemeente in verband met dat mede-eigenaarschap loopt, geldt voor deze partijen een bijzonder sturings- en beheersingssysteem (governance). Vanwege de gemeentelijke belangen in de verbonden partijen hebben deze een bijzondere status.

Deze paragraaf behandelt, conform artikel 15 uit het BBV, de algemene visie over het inschakelen van een verbonden partij, de ontwikkelingen die er spelen en de voorgeschreven lijst van verbonden partijen.

Uitgangspunt van de nota Verbonden Partijen, is dat tot oprichting van en deelneming in stichtingen, verenigingen et cetera, wordt besloten indien dat noodzakelijk is voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang en de doelmatigheid daarmee wordt bevorderd.

Welke ontwikkelingen spelen er?

Naar aanleiding van de vaststelling van de nota verbonden partijen d.d. 22 februari 2018 in Hillegom is vanuit de raad per september 2018 een themagroep Verbonden partijen gestart. In deze themagroep zal het governance-regime nader worden ingevuld en uitgewerkt in samenwerking met de HLT-werkorganisatie.

De komst van de omgevingswet vraagt ook aanpassingen in de samenwerking met enkele van onze verbonden partijen zoals de ODWH, RDOG en Veiligheidsregio. We bereiden ons hier gezamenlijk op voor door te onderzoeken welke impact dit in de toekomst op de advisering en werkprocessen zal hebben.

Minister Ollongren heeft een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen aangekondigd, ter versterking van de legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Om de positie van gemeenteraden te versterken zal in ieder geval de mogelijkheid opgenomen worden om (categorieën van) besluiten aan te wijzen waarbij eerst de gemeenteraden om hun visie wordt gevraagd voordat het bestuur van de gemeenschappelijke regeling een besluit mag nemen.

OVERZICHT MET VERBONDEN PARTIJEN

De lijst van verbonden partijen bevat de informatie zoals is aangegeven in artikel 15 van het BBV, waarbij deze zijn onderverdeeld in de vier categorieën: gemeenschappelijke regelingen; vennootschappen en coöperaties; stichtingen en verenigingen, en overige verbonden partijen;

Per verbonden partij wordt duidelijk gemaakt wat het belang is dat de gemeente heeft, maar ook welk openbaar belang daarmee wordt gediend en hoe groot dat belang is. Daarbij vermeldt deze lijst de financiële informatie over de verbonden partijen en eventuele risico's voor de gemeente.

De paragraaf is niet gericht op het gemeentelijk mede-opdrachtgeverschap dat zich richt op de prestaties van de verbonden partij, als bijdrage aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente. Die rol wordt vormgegeven vanuit de reguliere begrotingsprogramma's, net zoals dat gebeurt voor de andere samenwerkingspartners, niet zijnde verbonden partijen.

TOTAAL OVERZICHT BIJDAGEN AAN VERBONDEN PARTIJEN

Naam	Begroot 2019	Realisatie 2019
1. Gemeenschappelijke regelingen		
HLTsamen	€ 9.147.000	€ 9.742.327
Holland Rijnland	€ 375.311	€ 825.371
Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek	€ 9.934.175	€ 9.309.068
GR Kust, Duin- en Bollenstreek / De Maregroep	€ 147.785	€ 140.000
Regionale dienst openbare gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden	€ 1.046.000	€ 947.598
Veiligheidsregio Holland Midden (VRHM)	€ 1.124.000	€ 1.123.942
Regeling omgevingsdienst West-Holland (ODWH)	€ 622.000	€ 800.576
Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)	€ 126.811	€ 618.217
Cocensus	€ 348.700	€ 355.919
2. Vennootschappen en coöperaties		
Greenport Ontwikkelings Maatschappij B.V. (GOM)	€ -	€ -
De Meerlanden N.V.	€ 3.725.000	€ 3.748.183
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	€ -	€ -
Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea)	€ -	€ -
Alliander N.V.	€ -	€ -
3. Stichtingen en verenigingen		
Stichting Rijk	€ 159.167	€ 140.000
4. Overige verbonden partijen		
Totaal	€ 26.755.949	€ 27.751.201

1. Gemeenschappelijke regelingen

HLTsamen			
Vestigingsplaats	Hillegom		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/Publiek belang	Daarmee biedt de werkorganisatie een kwalitatief, hoogwaardige, efficiënte en innovatieve dienstverlening aan de 'klanten' van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen.		
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit zes leden van de drie gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen. Het ene lid is een wethouder en het andere lid is de burgemeester per gemeente.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage volgens in het bedrijfsplan opgenomen verdeelsleutel.		
Financieel belang	Een eventueel nadelig saldo van de gemeenschappelijke regeling wordt gedekt door aanvullende bijdragen op basis van deze verdeelsleutel.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	€ -	€ 980
	Vreemd Vermogen	€ 7.020	€ 7.991
	Resultaat 2019		€ 540
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	Jaarrekening HLTsamen 2019 (voorlopig)		
Programma	4. Bestuur en ondersteuning		
Prestatieveld	Bestuur		

Holland Rijnland			
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/Publiek belang	Holland Rijnland is een samenwerking van en voor dertien gemeenten in het hart van de Randstad. Deze gemeenten werken vanuit een gezamenlijke strategische visie op de verdere ontwikkeling van de regio om de kwaliteit van wonen, werken, ondernemen en recreëren van burgers, bedrijven en instellingen in het gebied te bevorderen.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. Het Algemeen Bestuur bestaat uit 33 leden waarvan 3 leden afkomstig uit de gemeente Hillegom. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 8 leden waarvan 1 lid afkomstig uit de gemeente Hillegom.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	€ 839	€ 2.914
	Vreemd Vermogen	€ 57.150	€ 55.621
	Resultaat 2019	€ 2.230	
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.hollandrijnland.nl		
Programma	4. Bestuur en ondersteuning		
Prestatieveld	Bestuur		

Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek			
Vestigingsplaats	Lisse		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/Publiek belang	Individuele voorzieningen op het gebied van werk, inkomen en zorg.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 2 wethouders per deelnemende gemeente en het dagelijks bestuur uit één wethouder per deelnemende gemeente.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	€ -	€ -
	Vreemd Vermogen	€ 4.965	€ 5.770
	Resultaat 2019		€ -
	Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.	
Overige informatie	www.isdbollenstreek.nl		
Programma	1. Vitaliteit		
Prestatieveld	Sociaal domein		

Gemeenschappelijke regeling Kust, Duin- en Bollenstreek / De Maregroep			
Vestigingsplaats	Voorhout		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/Publiek belang	Maregroep verzorgt de plaatsing van mensen met een WSW-indicatie. MareGroep verzorgt de interne en externe gesubsidieerde arbeid door uitstroom medewerkers.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 1 wethouder en het dagelijks bestuur uit één wethouder.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2018	31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 2.879	€ 3.789
	Vreemd Vermogen	€ 3.013	€ 3.194
	Resultaat 2018	€ 910	
	De gegevens met betrekking tot 2019 waren nog niet beschikbaar.		
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.maregroep.nl		
Programma	1. Vitaliteit		
Prestatieveld	Sociaal domein		

Regionale dienst openbare gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden			
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/Publiek belang	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden, met als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden, bureau GHOR Hollands Midden en de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden, heeft ten doel de belangen te behartigen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg, de volksgezondheid en de ambulancezorg. De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissituaties.		
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur bestaat uit de portefeuillehouders volksgezondheid van de 18 deelnemende gemeenten. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 7 leden waarvan geen afkomstig uit de gemeente Hillegom.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	De kosten van RDOG Hollands Midden worden gedragen door de deelnemende gemeenten.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	€ 3.627	€ 3.948
	Vreemd Vermogen	€ 27.207	€ 29.237
	Resultaat 2019	€ 516	
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.rdoghm.nl		
Programma	1. Vitaliteit		
Prestatieveld	Volksgezondheid		

Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)

Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling		
Doelstelling/Publiek belang	In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken hulpverleningsdiensten en gemeenten samen aan de veiligheid. Ze bereiden zich voor op rampen en ernstige ongelukken. Daarnaast nemen ze maatregelen om toenemende risico's beter te beheersen.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. De 18 burgemeesters uit de regio Hollands Midden vormen samen het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Het Dagelijks Bestuur is samengesteld uit 6 burgemeesters waarvan geen afkomstig uit de gemeente Hillegom, 1 afkomstig uit de gemeente Lisse en 1 afkomstig uit de gemeente Katwijk.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	€ 5.837	€ 5.496
	Vreemd Vermogen	€ 19.958	€ 23.634
	Resultaat 2019	€ 557	
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.vrhm.nl		
Programma	2. Leefomgeving		
Prestatieveld	Crisisbeheersing en brandweer		

Regeling omgevingsdienst West-Holland (ODWH)

Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling		
Doelstelling/Publiek belang	Uitvoering van de VTH-A taken (Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving en Advies) volgens de Wet milieubeheer en de Wet bodembescherming en Besluit Bodemkwaliteit.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. De stemverhouding wordt jaarlijks vastgesteld door het AB en is afhankelijk van de gemeente bijdrage in versus totale begroting. Het dagelijks bestuur bestaat uit 5 leden waarvan geen afkomstig uit de gemeente Hillegom. Het algemeen bestuur bestaat uit 26 leden waarvan 2 bestuursleden afkomstig uit de gemeenten Hillegom.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage op basis van uren.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	€ 821	€ 864
	Vreemd Vermogen	€ 7.837	€ 8.145
	Resultaat 2019	€ 29	
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.odwh.nl		
Programma	2. Leefomgeving		
Prestatieveld	Openbare ruimte en duurzaamheid		

Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)

Vestigingsplaats	Voorhout		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/Publiek belang	De VAB verzorgt voor de bollen5 gemeenten de overslag en afvoer van verbrandbaar en composteerbaar/vergistbaar afval.		
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: 1 wethouder Dagelijks bestuur: geen		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage.		
Financieel belang	Een eventueel nadelig saldo van de gemeenschappelijke regeling wordt gedekt door aanvullende bijdragen op basis van een verdeelsleutel.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2018	31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 42	€ 36
	Vreemd Vermogen	€ 274	€ 42
	Resultaat 2018	€ -	
	De gegevens met betrekking tot 2019 waren nog niet beschikbaar.		
Risico's	De installatie van het overlaadstation is verouderd en de huurovereenkomst loopt tot eind 2023. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek naar de toekomst van het VAB-terrein zullen investeringen gedaan moeten worden om de continuïteit en de bedrijfszekerheid van de overslag te garanderen tot minimaal de einddatum van de huidige contracten voor de overslag, transport en de verwerking van gft- en restafval.		
Overige informatie	www.vuilafvoerbedrijf.nl		
Programma	2. Leefomgeving		
Prestatieveld	Openbare ruimte en duurzaamheid		

Cocensus

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/Publiek belang	Cocensus verricht voor 14 gemeenten de uitvoeringswerkzaamheden van de gemeentelijke belastingen wet WOZ, aanslagoplegging, invordering, kwijtschelding en bezwaarschriften.		
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: 1 wethouder Dagelijks bestuur: geen		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage.		
Financieel belang	Een eventueel nadelig saldo van de gemeenschappelijke regeling wordt gedekt door aanvullende bijdragen op basis van een verdeelsleutel.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	€ 205	€ 305
	Vreemd Vermogen	€ 4.176	€ 7.539
	Resultaat 2019	€ 23	
Risico's	Financieel risico betreft nieuwe huisvesting van Cocensus, omdat per 31-12-2021 de huurovereenkomst afloopt en niet wordt verlengd. In 2020 zal duidelijk zijn welke financiële consequenties dit met zich meebrengt. Het risico schuilt in het vervroegd ontbinden van de huurcontracten en is naar inschatting begrensd tot maximaal 200.000 euro. De verwachting is dat herhuisvesting op 1 locatie lagere exploitatielasten met zich kan brengen.		
Overige informatie	www.cocensus.nl		
Programma	4. Bestuur en ondersteuning		
Prestatieveld	Financiën		

2. Vennootschappen en coöperaties

Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. (GOM)			
Vestigingsplaats	Noordwijkerhout		
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap		
Doelstelling/Publiek belang	GOM is een uitvoeringsorganisatie zonder publiekrechtelijke taken. Bij GOM zijn vijf Duin- en Bollenstreekgemeenten betrokken. De regio Holland Rijnland en meer in het bijzonder het gebied van de Duin- en Bollenstreek heeft een sterke internationale concurrentiepositie in de tuinbouwsector waar het gaat om bloemen, planten, bollen, knollen en vaste planten. Partijen willen deze internationale concurrentiepositie behouden, uitbouwen en versterken door een integrale gebiedsontwikkeling waarbij vorm en inhoud wordt gegeven aan een integrale ruimtelijke herstructurering van het gebied van de Duin- en Bollenstreek. De herstructurering van de Greenport vraagt een integrale en bovenlokale aanpak.		
Bestuurlijk belang	Lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders: 1 wethouder per deelnemende gemeente.		
Jaarlijkse bijdrage	Er is geen sprake van een jaarlijks bijdrage.		
Financieel belang	De gemeente heeft zich (evenals de andere vier deelnemende gemeenten) garant gesteld voor een bedrag van 7 miljoen.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2018	31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 390	€ 390
	Vreemd Vermogen	€ 19.180	€ 19.180
	Resultaat 2018	€ -	
	De gegevens met betrekking tot 2019 waren nog niet beschikbaar.		
Risico's	Met inachtneming van de kapitaalinbreng van de gemeenten (€ 325.000), de € 10 miljoen bijdrage van Holland Rijnland uit het regionale investeringsfonds (RIF) voor de Greenport en een nader te bepalen deel van de € 20 miljoen uit het RIF voor de regionale groenstructuur, de toegekende FES-gelden, eventuele provinciale- en rijksbijdragen, eventuele andere subsidies en de opbrengst uit de verkoop van gronden en woningbouwtitels is het uitgangspunt van de GOM een budgettair neutraal eindresultaat. De gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen hebben zich - ieder afzonderlijk evenals de andere twee deelnemende gemeenten - garant gesteld voor een bedrag van € 7 miljoen.		
Overige informatie	www.gomdb.nl		
Programma	2. Leefomgeving		
Prestatieveld	Gebiedsontwikkeling		

De Meerlanden N.V.			
Vestigingsplaats	Hoofddorp		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap		
Doelstelling/Publiek belang	De Meerlanden werkt samen met een aantal gemeenten aan een schone en duurzame leef- en werkomgeving. Dit doen zij door de gemeenten schoon, heel en veilig te houden en door afval innovatief in te zamelen en te verwerken.		
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: 1 wethouder Dagelijks bestuur: geen		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage.		
Financieel belang	De gemeente Hillegom bezit 8.008 aandelen (4%) van de totale 183.480 aandelen. De nominale waarde per aandeel bedraagt € 46.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2018	31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 27.049	€ 28.220
	Vreemd Vermogen	€ 29.562	€ 26.454
	Resultaat 2018		€ 2.687
	De gegevens met betrekking tot 2019 waren nog niet beschikbaar.		
Risico's	Geen bijzondere risico's		
Overige informatie	www.meerlanden.nl		
Programma	2. Leefomgeving		
Prestatieveld	Openbare ruimte en duurzaamheid		

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
Vestigingsplaats	Den Haag		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap		
Doelstelling/Publiek belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.		
Bestuurlijk belang	De gemeente is voor 0,62% aandeelhouder. De raad van bestuur en de directie bestaan beiden uit 3 leden waarvan geen leden afkomstig uit de gemeenten.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	Jaarlijks wordt dividend verstrekt over de in het bezit zijnde aandelen. De BNG is een NV. De aandeelhouders zijn niet aansprakelijk voor eventuele tekorten bij de BNG.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1 miljoen)	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	€ 4.991	€ 4.887
	Vreemd Vermogen	€ 132.518	€ 144.802
	Resultaat 2019	€ 163	
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.bng.nl/eCache/INT/51/576.html		
Programma	4. Bestuur en ondersteuning		
Prestatieveld	Financiën		

Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea)			
Vestigingsplaats	Zoetermeer		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap		
Doelstelling/Publiek belang	Dunea produceert en levert aan circa 1,2 miljoen klanten lekker en betrouwbaar drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland.		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Het bestuur bestaat uit 1 lid welke niet afkomstig uit de gemeente Hillegom.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	De gemeente heeft 66.171 aandelen tegen een nominale waarde van € 5. Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen van de NV. Dunea keert geen dividend uit.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2018	31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 205	€ 221
	Vreemd Vermogen	€ 372	€ 358
	Resultaat 2018	€ 15.651	
	De gegevens met betrekking tot 2019 waren nog niet beschikbaar.		
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.dunea.nl/dunea		
Programma	4. Bestuur en ondersteuning		
Prestatieveld	Financiën		

Alliander N.V.			
Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap		
Doelstelling/Publiek belang	Via energienetwerken zorgt Alliander voor de distributie van gas en elektriciteit in een groot deel van Nederland. Alliander brengt een open en duurzame energiemarkt dichterbij.		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder. De raad van bestuur bestaat uit 3 leden waarvan geen bestuursleden afkomstig uit de gemeente Hillegom.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	Jaarlijks keert Alliander 45% van het resultaat uit in dividend aan de aandeelhouders. Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen van de N.V.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1 miljoen)	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	€ 4.129	€ 4.224
	Vreemd Vermogen	€ 4.216	€ 4.567
	Resultaat 2019	€ 253	
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.alliander.com/nl/alliander/overalliander/bedrijfsprofiel/index.htm		
Programma	4. Bestuur en ondersteuning		
Prestatieveld	Financiën		

3. Stichtingen en verenigingen

Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)			
Vestigingsplaats	Heemstede		
Rechtsvorm	Stichting		
Doelstelling/Publiek belang	Stichting RIJK is een samenwerkingsorganisatie tussen gemeenten om financiële, kwalitatieve en procesmatige voordelen voor haar leden te halen. Daarnaast wordt inkoop als strategisch en tactisch instrument ingezet ter ondersteuning van de beleidsdoelstellingen van de gemeente.		
Bestuurlijk belang	Gemeentesecretaris in het Algemeen bestuur.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2018	31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 78	€ 83
	Vreemd Vermogen	€ 437	€ 590
	Resultaat 2018	€ 5	
	De gegevens met betrekking tot 2019 waren nog niet beschikbaar.		
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.stichtingrijk.nl		
Programma	4. Bestuur en ondersteuning		
Prestatieveld	Bestuur		

4. Overige verbonden partijen

geen

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid bevindt zich op het snijvlak tussen omgevingsbeleid en financiën. Grondbeleid is daarbij geen doel op zich maar een essentieel middel om mede uitvoering te geven aan gemeentelijke beleidsdoeleinden op het gebied van wonen, werken, duurzaamheid, energietransitie, welzijn, infrastructuur, recreatie, cultuur, milieu en landschapsontwikkeling. Het beleid moet passen binnen de financiële mogelijkheden en doelstellingen van de gemeente. Met het grondbeleid wordt bepaald of en hoe instrumenten, zoals bijvoorbeeld onteigening of kostenverhaal, worden ingezet om de gestelde doelen te realiseren.

Naast de ontwikkelingen en de visie op grondbeleid zoomt de paragraaf grondbeleid in op de uitgangspunten en kaders waarbinnen het grondbeleid wordt uitgevoerd.

De gemeente Hillegom heeft als standpunt geen actief grondbeleid uit te oefenen. Echter ook niet per definitie een passief grondbeleid. Er is voor een tussenvorm gekozen. Dat houdt in dat er per situatie gekeken wordt naar de mogelijkheden en naar het maatschappelijk belang.

Ontwikkelingen

De gemeente heeft een groot aantal ambities vervat in de Omgevingsvisie Hillegom 2030. De beschreven ambities geven richting aan het omgevingsbeleid dat de komende jaren gevoerd moet worden, en zijn verder uitgewerkt in diverse uitvoeringsprogramma's. De Omgevingsvisie en de Woonvisie geven richting aan onderwerpen als de gewenste woningvoorraad en behoefte, gebiedsontwikkeling, openbare ruimte en duurzaamheid. Grondbeleid is in financieel- economische zin dienstbaar aan het realiseren van doelstellingen op deze terreinen. De uitvoering van het grondbeleid, via de inzet van instrumenten van grondbeleid, wordt daar mede door bepaald.

VISIE OP GRONDBELEID

In Hillegom is het de beleidslijn dat er faciliterend grondbeleid wordt gevoerd. Met de mogelijkheid tot het doen van strategische grondaankopen wordt rekening gehouden. Dat betekent dat de gemeente het bereiken van ruimtelijke doelstellingen in overwegende mate overlaat aan marktpartijen die doorgaans in het bezit zijn van gronden en vastgoed. De gemeente faciliteert door het stellen voorwaarden waaronder ontwikkelingen kunnen plaatsvinden zoals het verhalen van kosten.

Daar waar door de gemeente gewenste ontwikkelingen niet door de markt worden opgepakt ligt een actievere overheidsopstelling voor de hand en komt de regie bij de gemeente te liggen. In een dergelijk geval wordt een grondexploitatie gevoerd.

Uitgangspunten en kaders (de belangrijkste)

- Besluit Begroting Verantwoording (BBV) / Renteomslag
- Vennootschapsbelasting
- Notitie Grondbeleid (commissie BBV)
- Nota grondbeleid
- Financiële positie in relatie tot reserves en voorzieningen
- Grondbeleid en risico's

Besluit Begroting Verantwoording / Renteomslag

Om de transparantie en de vergelijkbaarheid te verbeteren en de administratieve lasten terug te dringen is in het BBV met ingang van het begrotingsjaar 2017 een aantal wijzigingen doorgevoerd. Wijzigingen die effect hebben op de voorraad gronden zijn:

- de rentetoerekening wordt gebaseerd op werkelijke rente over het vreemd vermogen.
- richttermijn voor een grondexploitatie wordt tien jaar. Voor eventueel langer durende grondexploitaties moeten aanvullende beheersmaatregelen getroffen worden.
- afschaffing van de categorie 'Niet in exploitatie genomen gronden'. De gronden vallen voortaan onder de materiële vaste activa.

Vennootschapsbelasting (VPB)

Sinds 1 januari 2016 geldt voor gemeenten de VPB-plicht, indien handelingen beschouwd worden als ondernemersactiviteit. De winst die wordt gemaakt met het uitvoeren van (actief) grondbeleid (bouwgrond in exploitatie) is in beginsel belastbaar voor VPB. Jaarlijks dient herbeoordeling plaats te vinden. De actieve grondexploitatie Vossepolder is vanaf 2016 VPB-plichtig en ook de actieve grondexploitaties Woonzorgzone fase

3 en SIZO (voorheen Hillegom-Noord) zijn VPB-plichtig. De afgelopen jaren was de VPB-aanslag voor Vossepolder nihil omdat er geen gronden verkocht zijn.

Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (commissie BBV)

Sinds de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) in 2016 heeft de commissie BBV diverse stellige uitspraken en aanbevelingen gedaan en een veelheid aan vragen beantwoord over grondexploitatie en grondbeleid en daarmee samenhangende problematiek. Teneinde dit complexe vraagstuk voor de gebruiker overzichtelijk te houden is besloten de verschillende uitingen samen te voegen in één document. Met deze nieuwe notitie is daaraan invulling gegeven. Daarbij zijn niet alleen de bestaande notities over grondexploitatie en faciliterend grondbeleid aangevuld en geactualiseerd, maar zijn ook hoofdstukken toegevoegd over het belang van het grondbeleid voor raadsleden en over de paragraaf grondbeleid en de overige paragrafen. Hiermee wordt specifiek ingegaan op de informatiebehoefte voor de raad.

Met deze notitie worden de volgende notities en uitingen buiten werking gesteld:

- notitie Grondexploitaties 2016 (maart 2016)
- notitie Faciliterend grondbeleid (maart 2016)
- aanvulling Tussentijds winst nemen grondexploitaties (maart 2018)
- verwerken onderhandenwerk grondexploitatie (februari 2008)

Nota grondbeleid (Hillegom)

Het college is bevoegd voor het doen van privaatrechtelijke aan- en verkopen van bijvoorbeeld grond en panden. Dit moet echter wel binnen door de raad vastgestelde kaders gebeuren. Deze kaders heeft de raad bij het behandelen van de nota Grondbeleid vastgesteld. In deze nota wordt aandacht besteed aan de in de verordening artikel 212 Gemeentewet (GW) opgenomen onderdelen genoemd in artikel 28, lid 1:

- de relatie met de programma's van de begroting,
- de strategische visie van het toekomstig grondbeleid van de gemeente,
- te ontwikkelen en in ontwikkeling genomen projecten,
- de verwerving en uitgifte van gronden,
- de uitgifte van gronden in erfpacht en de bijstelling van erfpachtvergoedingen,
- de uitgangspunten voor prijsstelling van de verkoop van gronden.

Financiële positie in relatie tot reserves en voorzieningen

De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's van het grondbeleid zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente. Binnen het weerstandvermogen van de gemeente wordt rekening gehouden met de risico's vanuit de grondexploitatie. Het geprognosticeerd resultaat van de in het 'overzicht van de diverse gronden' genoemde grondexploitatiegebieden wordt na afsluiting van het project toegevoegd aan de bestemmingsreserve 'nog uit te voeren werken', bedoeld voor de noodzakelijke werkzaamheden na het afsluiten van de complexen.

Grondbeleid en risico's

Ruimtelijke projecten zoals grondexploitaties en infrastructurele werken zijn altijd omgeven met risico's. Risico's van operationele aard, strategische risico's maar zeker ook systeemrisico's, zoals economische ontwikkelingen, die door de gemeente niet of nauwelijks te beïnvloeden zijn. Jaarlijks worden de ramingen van de nog te realiseren inkomsten en uitgaven van deze projecten geactualiseerd om een solide basis voor de projectbegrotingen te verkrijgen. Maar projecten verlopen soms anders dan op voorhand wordt verondersteld.

Risico's die optreden kunnen het financiële beeld ten opzichte van die basis aanmerkelijk beïnvloeden. Daarom worden regelmatig risicoanalyses uitgevoerd om risico's te identificeren, te beoordelen en beheersmaatregelen te treffen.

- De risico's die zich voordoen binnen de grondexploitaties worden, indien mogelijk, binnen het exploitatieresultaat opgevangen. Dit gaat ten koste het geprognosticeerd resultaat waardoor er minder winst overblijft. Dit heeft gevolgen voor de toekomstige mutaties van de reserve algemene investeringen, maar heeft geen gevolgen voor het actuele weerstandvermogen.
- Risico's die niet binnen het exploitatieresultaat van grondexploitaties kunnen worden opgevangen, worden meegenomen in de bepaling van het actuele weerstandvermogen.

Categorieën projecten Grondbeleid

In het BBV wordt onderscheid gemaakt in verschillende soorten gronden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen gronden die in bezit zijn van de gemeente en gronden die in bezit zijn van derden. Ook is van belang of de gronden een vaste of te veranderen bestemming hebben en met welk doel deze gronden zijn verworven. In

lijn met het BBV wordt in Hillegom onderscheid gemaakt in de volgende soorten gronden en projecten:

- Bouwgrond In Exploitatie (BIE)
- Faciliterende projecten
- Warme gronden
- Materiële Vaste Activa (MVA)

Bouwgrond In Exploitatie (BIE)

Definitie: gronden welke in eigendom van de gemeente zijn en waarvoor door de gemeenteraad een grondexploitatie-complex met een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.

Het startpunt van bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie bij onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie) op de balans.

Om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken is het uitgangspunt dat de looptijd van een grondexploitatie in beginsel maximaal 10 jaar bedraagt.

Afspraken met de raad over de wijze waarop met afwijkingen ten opzichte van de jaarschijf wordt omgegaan zijn vastgelegd in de financiële verordening. Hierin is vastgelegd of afwijkingen ten opzichte van de jaarschijf direct moeten worden gemeld bij de raad of alleen indien en voor zover deze afwijkingen niet passen binnen het totale vastgestelde grondexploitatiecomplex. In dit laatste geval wordt de afwijking meegenomen in de jaarlijkse actualisatie van het grondexploitatiecomplex en daaropvolgende begrotingswijziging. De afspraken kunnen ook een bepaalde bandbreedte behelzen waarbinnen afwijkingen niet direct hoeven te worden gemeld aan de raad.

Relevante onderwerpen

- Onderbouwing tussentijdse winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Volgens het realisatiebeginsel dient in de situatie dat voldoende zekerheid is over de winst, de winst te worden genomen. Hierbij dient het percentage of completion (POC) methode te worden gevolgd. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).

- Vastgestelde en gehanteerde parameters

In de grondexploitatie wordt voor de jaarlijkse kostenstijging rekening gehouden met een gemiddeld langjarig inflatiecijfer. Voor de actuele grondexploitaties betreft dat een percentage van 2,0%. Met een jaarlijkse opbrengstenstijging wordt, voorzichtigheidshalve, geen rekening gehouden.

De rentetoerekening aan de grondexploitatie is door de commissie BBV gemaximeerd tot het gewogen gemiddelde van het werkelijke rentepercentage van de externe financieringen. Omdat de gemeente Hillegom nauwelijks externe financieringen heeft, betekent dit dat de gemeente Hillegom maximaal 0% rente (dus geen) mag toerekenen aan grondexploitaties.

Tegelijk is de te hanteren discontovoet door de commissie BBV voor alle gemeenten vastgesteld op 2,0%. Met de discontovoet wordt de eindwaarde (eindresultaat) van de kasstroom teruggerekend naar de actuele netto contante waarde. De vaste discontovoet is vastgesteld met het doel de grondexploitaties van alle gemeenten beter te vergelijken.

- Risico's

Binnen de projecten welke worden uitgevoerd onder het Grondbeleid kan sprake zijn van verschillende onzekerheden en risico's die het begrote financiële eindresultaat van de grondexploitatie bemoeilijken. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds risico's met betrekking tot de kosten en opbrengsten die specifiek binnen een grondexploitatie-complex kunnen worden onderkend en anderzijds risico's die voor de grondexploitatieportefeuille als geheel gelden.

Risico's project specifiek:

Deze zijn van belang bij de tussentijdse winstneming.

Risico's portefeuille:

De risico's voor de portefeuille als geheel gaan in zijn algemeenheid over de verwachtingen ten aanzien van markt- en conjunctuurinvloeden, waardoor prijzen en afzetmogelijkheden over de gehele linie kunnen veranderen ten opzichte van de planning. Hiertoe worden doorgaans scenarioberekeningen gemaakt, met daarbij bandbreedtes voor minimum en maximum invloed op de geprognosticeerde resultaten van de grondexploitatieportefeuille.

De vastgestelde en berekende project specifieke- en portefeuillerisico's zijn van invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente en moeten in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing worden opgenomen.

De projecten

SIZO (voorheen Hillegom-Noord)

In het najaar van 2019 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie SIZO vastgesteld. Het betreft de voormalige voetbalvelden van SIZO. In 2019 is een ontwikkelaar geselecteerd en gecontracteerd voor de ontwikkeling van het gebied en de realisatie van circa 300 woningen. Na de plan-uitwerking en het doorlopen van de planologische procedure zal de locatie door de ontwikkelaar bouwrijp gemaakt worden t.b.v. de woningen. De realisatie van de openbare ruimte is eveneens voor rekening van de ontwikkelaar.

Risico's	bedrag x kans	in €
- civieltechnische werkzaamheden Ampèrestraat	€ 0 x 50%	0
- extra sociale huurwoningen	€ 0 x 30%	0
- algemene risico's zoals prijs, markt en uitvoering	€ 0 x 20%	0
totaal		0

Boekwaarde verloop gedurende het boekjaar	
01-01-2019	214.609 N
kosten	55.940 N
opbrengsten	0 V
31-12-2019	270.549 N

Verwacht verloop boekwaarde	
01-01-2020	270.549 N
nog te realiseren kosten	765.751 N
nog te realiseren opbrengsten	1.760.000 V
eindwaarde saldo 31-12-2023	-723.700 V
netto contante waarde 01-01-2020	-668.587 V

Woonzorgzone Elsbroek fase 3

In 2018 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie Woonzorgzone Elsbroek - planfase 3 vastgesteld. Er is met Woonstichting Stek een principeovereenkomst gesloten voor de benodigde grondruil. In het laatste kwartaal van 2018 is er gestart met de aanbestedingsprocedure. In 2019 is een ontwikkelaar geselecteerd, gecontracteerd en is er begonnen met de planuitwerking. Naar verwachting wordt de locatie in 2020, in voorbereiding op de opstalontwikkeling, bouwrijp gemaakt. In oktober 2019 is de geactualiseerde grondexploitatie Woonzorgzone Elsbroek – planfase 3 2019 door de gemeenteraad vastgesteld.

Risico's	bedrag x kans	in €
- algemene risico's zoals prijs, markt en uitvoering	€ 0 x 20%	0
totaal		0

Boekwaarde verloop gedurende het boekjaar	
01-01-2019	459.540 N
kosten	113.380 N
opbrengsten	151.053 V
31-12-2019	421.867 N

Verwacht verloop boekwaarde	
01-01-2020	421.867 N
nog te realiseren kosten	1.153.937 N
nog te realiseren opbrengsten	2.249.000 V
eindwaarde saldo 31-12-2023	-673.196 V
netto contante waarde 01-01-2020	-621.929 V

Vossepolder

In 2006 is de woningbouwlocatie Vossenpolder in exploitatie genomen. Tussen 2006 en 2014 zijn er ruim 200 woningen gerealiseerd. In 2018 zijn drie uitwerkingsplannen vastgesteld en is er een aanbestedingsprocedure gestart voor de realisatie van 64 woningen. Begin 2019 is een marktpartij geselecteerd voor de realisatie van deze woningen. De kavels worden naar verwachting in 2021 bouwrijp geleverd aan de ontwikkelaar. In 2019 is gestart met de voorbereiding van een nieuw bestemmingsplan over de gehele Vossepolder. In dat bestemmingsplan wordt tevens een directe bouwtitel opgenomen voor de laatste fase woningbouw (circa 42 woningen) in de Vossepolder. In 2020 zal ook een marktpartij worden geselecteerd voor de realisatie van deze woningen. In oktober 2019 is de geactualiseerde grondexploitatie Vossepolder 2019 door de gemeenteraad vastgesteld.

Risico's	bedrag x kans	in €
- meeropbrengst laatste fase	€ 0 x 50%	0
- algemene risico's zoals prijs, markt en uitvoering	€ 0 x 20%	
totaal		0

Boekwaarde verloop gedurende het boekjaar	
01-01-2019	1.666.688 N
kosten	1.093.486 N
opbrengsten	0 V
31-12-2019	2.760.174 N

Verwacht verloop boekwaarde		
01-01-2020	2.760.174	N
nog te realiseren kosten	4.176.389	N
nog te realiseren opbrengsten	8.414.000	V
eindwaarde saldo 31-12-2023	-1.477.437	V
netto contante waarde 01-01-2020	-1.338.160	V

Samenvatting bouwgronden in exploitatie (x € 1.000)

Project	voorraad m2 uitgeefbaar	Boekwaarde 1-1-2019	Kosten 2019	Opbrengsten 2019	Boekwaarde 31-12-2019	V/N
SIZO	57.000	215	56	0	271	N
Woonzorgzone fase 3	5.325	460	113	151	422	N
Vossepolder	17.964	1.667	1.093	0	2.760	N
totaal	80.289	2.341	1.263	151	3.453	N

Project	Boekwaarde 1-1-2020	Nog te realiseren		Eind waarde	Contante waarde	V/N	Getroffen voorziening	Project risico's
		kosten	opbrengsten					
SIZO	271	766	1.760	-723	-669	V	geen	geen
Woonzorgzone fase 3	422	1.154	2.249	-673	-622	V	geen	geen
Vossepolder	2.760	4.177	8.414	-1.477	-1.338	V	geen	geen
totaal	3.453	6.097	12.423	-2.873	-2.629	V	0	0

N = nadelig saldo; meer kosten dan opbrengsten

V = voordelig saldo; meer opbrengsten dan kosten

Faciliterend Grondbeleid

Definitie: Bij faciliterend grondbeleid heeft de gemeente zelf geen grond in haar bezit en voert niet zelf de grondexploitatie, maar gebeurt dit door een private ontwikkelaar. De kosten die de gemeente maakt worden in dat geval verhaald op de private partijen. Er is dus geen sprake van een bouwgrond in exploitatie of een voorraad grond in bezit van de gemeente, maar van een vordering op een derde partij. Feitelijk schiet de gemeente kosten voor die op basis van een overeenkomst worden teruggevorderd bij een derde partij, dan wel op basis van het exploitatieplan mogelijk in de toekomst kunnen worden teruggevorderd van een derde partij.

Relevante onderwerpen

- Risico's en verliezen
 - op basis van de wetgeving zijn niet alle te maken kosten via de plankostenscan verhaalbaar;
 - er worden kosten gemaakt welke bij het opstellen van de plankostenscan niet voorzien waren;
 - uiteindelijk wordt er geen overeenkomst gesloten en/of gaat het project niet door.

Daar waar de niet verhaalbare kosten en/of verliezen zeker zijn worden deze direct ten laste van de algemene middelen van de gemeente gebracht. Daar waar nog sprake is van een inschatting van risico's worden deze risico's meegenomen in het weerstandsvermogen van de gemeente.

Naast de Facilitaire projecten, waarbij gewerkt wordt aan het opstellen en uiteindelijk ondertekenen van een overeenkomst kan er sprake zijn van Faciliterende projecten in de initiatief- of onderzoeksfase. Hierbij worden verkennende gesprekken gevoerd en mogelijkheden onderzocht. Deze projecten worden in deze paragraaf niet inhoudelijk toegelicht.

Facilitaire projecten in de uitvoeringsfase

Project	Exploitatie bijdrage	In rekening gebracht	In rekening te brengen	Gerealiseerde kosten		Restant budget	Verwachte kosten	Risiko's
				extern	intern			
Ringvaart / Ringoevers	250.000	250.000	0	130.000	0	120.000	120.000	0
Kwekerij Veelzorg	25.500	25.500	0	10.400	0	15.100	15.100	0
Jozefpark	50.000	0	50.000	16.500	0	33.500	33.500	0
Olivier van Noortstraat	39.781	39.781	0	39.781	0	0	0	0
Pastoorstraat	23.200	23.200	0	8.200	0	15.000	15.000	0
Leembruggen-straat	49.333	49.333	0	49.333	0	0	0	0
M.de Ruyterstraat	27.699	27.699	0	27.699	0	0	0	0
Frederikslaan 20	6.490	6.490	0	2.500	0	3.990	3.990	0
Beeklaan plan Kalkovensbrug	12.000	12.000	0	3.500	0	8.500	8.500	0
Totaal	484.003	434.003	50.000	287.913	0	196.090	196.090	0

De uitkomst van deze staat is enigszins vertekend. Bij het berekenen van de te vergoeden kosten wordt gebruik gemaakt van een plankostenscan. In deze scan worden ook de ambtelijk te besteden uren (x tarief) opgenomen. Door HLT Samen wordt voor de projecten in Hillegom geen tijd geschreven. De bestede uren worden niet aan het project doorbelast. Deze uren worden via de bijdrage welke Hillegom aan HLT Samen betaald verrekend. Zij zijn niet zichtbaar.

In de kolom "Gerealiseerde externe kosten" zijn kosten opgenomen voor o.a. externe projectleiders, planeconomen en door derden verstrekte adviezen.

Bij het opstellen van de jaarrekening wordt de afweging gemaakt of het voordelig saldo (restant budget -/- verwachte kosten) kan worden toegevoegd aan de algemene middelen.

Ringvaart / Ringoevers

De huidige ontwikkelaar is Building24, een consortium van 3 bedrijven, waarvan HBB Groep te Heemstede ons aanspreekpunt is. Zij hebben in 2016 het Ringvaatterrein overgenomen van AM/Ymere. In totaal komen er 360 woningen/appartementen met de daarbij behorende voorzieningen (inclusief de aanleg van een rotonde in de Olympiaweg = gerealiseerd). De deelplannen I t/m III zijn gerealiseerd. Deelplan IV is in aanbouw en deelplan V (laatste fase voor 60 woningen) is in voorbereiding. Hiervoor ligt een ontwerp Omgevingsvergunning ter visie. Daarna zal nog een speelterrein worden ingericht. De oplevering van het openbaar gebied en het nakomen van de verplichtingen loopt naar verwachting door tot 2023.

Voor zover bekend zijn er geen financiële risico's.

Kwekerij Veelzorg

De huidige ontwikkelaar is Boei Ontwikkelingsmaatschappij. Een bollenschuurcomplex wordt bestemd tot 5 appartementen in oude bollenschuur en 13 woningen met behoud van cultuurhistorie. In totaal 18 woningen. De 18 woningen zijn gerealiseerd en opgeleverd en het openbaar gebied is aangelegd. Binnenkort vindt de oplevering plaats. Na goedkeuring van het opleveringsdocument kunnen de financiële verplichtingen op basis van de anterieure grondexploitatie worden afgerond.

Voor zover bekend zijn er geen financiële risico's.

Olivier van Noortstraat

Het project is opgeleverd en afgerond. Er worden geen verdere kosten verwacht. Het project kan worden afgesloten.

Pastoorstraat

Het project is gereed. Het straatwerk en de riolering zijn opgeleverd. Het groenonderhoud voldoet nog niet aan de kwaliteit. Samen met de ontwikkelaar wordt dit in de loop van 2020 opgelost.

Leembruggenstraat

Het project is opgeleverd en afgerond. Het project wacht op de inrichting van de groenstrook tussen het appartementencomplex en de begraafplaats.

M. de Ruyterstraat

Het project is in 2018 geheel opgeleverd en in onderhoud genomen door de Meerlanden. In 2019 zijn er geen kosten meer op dit project gemaakt.

Frederikslaan 20

Het project betreft de bouw van 1 woning waarvoor een bestemmingsplan is vastgesteld. Hiervoor waren geen zienswijzen ingediend op het ontwerp bestemmingsplan.

Beeklaan plan Kalkovensbrug

Het project betreft de bouw van 8 vrijstaande woningen. Dit bestemmingsplan is onherroepelijk. Voor 2020 worden geen kosten meer verwacht.

Facilitaire projecten in de initiatief- of onderzoeksfase; een opsomming

- Dunantstaete
- Goed Wonen fase 2 - Stek
- Graaf Janlaan - Stek
- Herontwikkeling Jozefpark locatie
- Karel Doormanplein/Michiel de Ruyterstraat
- Locatie de Wit
- Locatie van der Schoot
- 't Zand

Warme gronden

Definitie: de door de gemeente verworven gronden met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie door de Raad is vastgesteld.

Op basis van de wijziging van het BBV in 2016 worden deze warme gronden verantwoord onder materiële vaste activa en wel tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is niet toegestaan. Ingeval van duurzame waardevermindering vindt afwaardering plaats naar de waarde volgens de geldende bestemming. Voor gronden die zijn verworven en waarvoor nog geen bestemmingswijziging is doorgevoerd kan dit betekenen dat er (tijdelijk) een forse afwaardering moet plaatsvinden, die grotendeels kan worden teruggedraaid zodra tot de bestemming van bouwgrond wordt besloten. Dit leidt met name bij de gebiedsontwikkeling tot ongewenste effecten, zoals grote fluctuaties in de waardering van deze gronden, en als gevolg daarvan het resultaat en de financiële positie van de gemeente.

In 2019 is het materieel vast actief Hillegom Noord ingebracht in de geopende en door de Raad vastgestelde grondexploitatie SIZO. Per 31 december 2019 zijn er onder de materiële vaste activa derhalve geen warme gronden verantwoord en is er geen sprake van risico's en verliezen.

Materiële Vaste Activa (MVA)

Definitie: over grond als materiële vaste activa wordt gesteld, dat deze grond een vaste bestemming heeft en niet in een transformatieproces zit. Dit geldt ook voor gronden die anticiperend en strategisch zijn aangekocht maar waarbij geen sprake is van gebiedsontwikkeling. Bij grond als materiële vaste activa gaat het veelal om ondergrond van gebouwen, wegen, parken, pleinen of van land-/bosbouwgronden.

In relatie tot het Grondbeleid is deze categorie niet relevant. In deze paragraaf Grondbeleid wordt daarom niet ingegaan op grond als materiële vaste activa.

Reserves en voorzieningen

Definitie reserves: deze worden aangehouden als buffer voor risico's, om lasten te egaliseren en om te sparen voor toekomstige uitgaven.

Definitie voorziening: er is een bedrag apart gezet voor toekomstige uitgaven die onvermijdelijk zijn, maar waarvan tijdstip en omvang niet exact bekend is.

Het meest essentiële verschil tussen een reserve en een voorziening is dat bij een reserve de Raad de bestemming ervan kan wijzigen. Er is sprake van vrije besteedbaarheid. Bij een voorziening kan dat niet, er is sprake van verplichte bestedingsrichting.

Bestemmingsreserve nog uit te voeren werken

Per 31-12-2019 bedraagt het saldo van de bestemmingsreserve € 448.235. Deze reserve is bestemd voor werkzaamheden welke na het afsluiten van bouwgronden in exploitatie (BIE) nog moeten plaatsvinden.

Voorzieningen

Binnen de gemeente Hillegom zijn er vooralsnog geen voorzieningen getroffen voor Grondbeleid gerelateerde activiteiten.

Weerstandsvermogen

Naast alle andere gemeentelijke risico's worden ook alle in deze paragraaf Grondbeleid benoemde risico's in de paragraaf weerstandsvermogen integraal verwerkt. De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing schept inzicht in de actuele risico's en het vermogen van de gemeente om deze risico's op te kunnen vangen. Hillegom omschrijft een risico als een onzekere gebeurtenis die effect heeft op het kunnen behalen van een doelstelling. Risico's kunnen zowel intern als extern zijn.

Categorie	Project risico's
Bouwgrond in exploitatie (BIE)	geen
Faciliterend grondbeleid	geen
Warme gronden (MVA)	geen
Totaal	0

Financiële jaarrekening

Wettelijk kader

De Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten scheppen het wettelijk kader voor de financiën van gemeenten.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn eisen gesteld aan de specifieke informatie die moet zijn opgenomen in de financiële begroting. De bedoeling hiervan is om de transparantie van de gemeentelijke begroting te verhogen. Deze verplichte onderwerpen zijn de uitgangspunten voor de structuur van de programmabegroting.

- Het overzicht van baten en lasten in de begroting.
- De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting.

Provinciaal toezicht

De provincie heeft de taak toezicht te houden op de gemeenten. Om in aanmerking te komen voor de meest lichte vorm van toezicht (repressief toezicht) hebben Gedeputeerde Staten de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- De begroting 2019 moet in evenwicht zijn of, als dat niet het geval is, moet de meerjarenraming aannemelijk maken dat dit evenwicht in de eerstvolgende jaren tot stand wordt gebracht.
- De jaarrekening 2018 moet in evenwicht zijn; als de jaarrekening niet in evenwicht is, kan dat, afhankelijk van de aard en/of omvang van het tekort, van invloed zijn bij de bepaling van het toezichtregime.
- De vastgestelde jaarrekening 2018 en de begroting 2019 moeten tijdig, respectievelijk vóór 15 juli 2019 en 15 november 2018, aan de provincie zijn toegezonden.

Met het hiervoor genoemde evenwicht wordt 'materieel evenwicht' bedoeld. Dit houdt in dat structurele lasten moeten worden gedekt door structurele baten.

Door vaststelling van de jaarrekening in de vergadering van 9 juli 2020, tijdige inzending en het materiële evenwicht van de jaarrekeningen wordt aan de eisen voldaan.

Balans

Balans per 31 december

(bedragen x € 1.000)

Activa	2018	2019
VASTE ACTIVA		
immateriële vaste activa		
bijdragen aan activa in eigendom derden	857	1.168
<i>subtotaal immateriële vaste activa</i>	<i>857</i>	<i>1.168</i>
materiële vaste activa		
met economisch nut	30.216	32.158
met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten	11.830	11.357
met maatschappelijk nut	10.550	13.239
<i>subtotaal materiële vaste activa</i>	<i>52.596</i>	<i>56.754</i>
financiële vaste activa		
langlopende leningen	9.982	8.428
kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	3.461	1.021
<i>subtotaal financiële vaste activa</i>	<i>13.443</i>	<i>9.449</i>
Totaal vaste activa	66.896	67.371
VLOTTENDE ACTIVA		
niet in exploitatie genomen bouwgronden	-	-
onderhanden werk, gronden in exploitatie	2.126	3.581
vooruitbetalingen	-	
<i>subtotaal voorraden</i>	<i>2.126</i>	<i>3.581</i>
vorderingen op openbare lichamen	4.589	5.643
overige vorderingen	433	2.318
kortlopende uitzettingen	1.162	135
liquide middelen	866	303
overlopende activa	4.145	1.734
Totaal vlottende activa	13.321	13.714
Totaal generaal	80.217	81.085

Balans per 31 december

(bedragen x € 1.000)

Passiva	2018	2019
EIGEN VERMOGEN		
algemene reserves	42.845	40.714
bestemmingsreserves	17.834	20.481
nog te bestemmen resultaat	1.704	828
<i>subtotaal Eigen vermogen</i>	<i>62.383</i>	<i>62.022</i>
VOORZIENINGEN		
voorzieningen	3.619	4.708
<i>subtotaal Voorzieningen</i>	<i>3.619</i>	<i>4.708</i>
Totaal vaste passiva	66.002	66.730
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto vlottende schulden		
Overige kasgeldleningen	7.000	6.000
Bank- en girosaldi	-	-
Overige schulden	2.696	4.039
Overlopende passiva		
Nog te betalen bedragen	2.871	2.778
Overige transitorische posten	18	18
Specifieke uitkeringen	1.630	1.520
Totaal vlottende passiva	14.215	14.355
Totaal generaal	80.217	81.085
Gewaarborgde geldleningen	191	98

Totaaloverzicht resultaat per programma

Bedragen x € 1.000

		Rekening	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening
		2018	2019	2019	2019
Programma 1. Vitaliteit	Lasten	-22.004	-23.455	-24.534	-22.814
	Baten	4.193	4.204	4.537	4.616
Saldo		-17.812	-19.251	-19.997	-18.197
Programma 2. Leefomgeving	Lasten	-11.783	-13.870	-16.217	-13.728
	Baten	6.108	6.895	8.264	7.105
Saldo		-5.675	-6.974	-7.952	-6.623
Programma 3. Bedrijvigheid	Lasten	-3.977	-2.266	-1.960	-1.909
	Baten	1.936	116	115	102
Saldo		-2.042	-2.150	-1.846	-1.808
Programma 4. Bestuur en ondersteuning	Lasten	-2.781	-2.419	-2.846	-3.248
	Baten	672	408	449	484
Saldo		-2.109	-2.011	-2.397	-2.763
Saldo programma's		-27.638	-30.386	-32.192	-29.391
Algemene dekkingsmiddelen:					
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Saldo	27.537	28.946	28.964	29.310
Belastingen overig	Saldo	1.370	1.250	1.250	1.479
Overhead	Saldo	-6.566	-6.960	-7.622	-7.295
Overige baten en lasten	Saldo				-9
OZB niet-woningen	Saldo	1.145	1.179	1.179	1.277
OZB woningen	Saldo	2.470	2.637	2.637	2.640
Treasury	Saldo	727	720	905	1.630
Saldo algemene dekkingsmiddelen		26.683	27.772	27.313	29.032
Saldo voor resultaatbestemming		-955	-2.614	-4.879	-360
Storting in reserves					
1. Vitaliteit	Lasten	-368	0	-400	-242
2. Leefomgeving	Lasten	-2.036	0	-3.638	-3.407
3. Bedrijvigheid	Lasten	0	0	-130	-230
4. Bestuur en ondersteuning	Lasten	-3.010	-2	-2	-2
Algemene middelen	Lasten	0	0	0	0

Totaal stortingen in reserves		-5.414	-2	-4.170	-3.881
Onttrekkingen reserves					
1. Vitaliteit	Baten	1.421	0	853	182
2. Leefomgeving	Baten	2.859	0	4.609	3.776
3. Bedrijvigheid	Baten	0	0	24	24
4. Bestuur en ondersteuning	Baten	3.791	2.103	2.173	600
Algemene middelen	Baten	0	0	487	487
Totaal onttrekkingen uit reserves		8.071	2.103	8.146	5.069
Resultaat na bestemming		1.701	-513	-904	828

Waarderingsgrondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke. Personele kosten worden niet geactiveerd. Dus voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op een andere wijze een verplichting opgenomen.

Vaste activa

Waardering en afschrijving vaste activa

1. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden lineair in maximaal 5 jaar afgeschreven.
2. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
3. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000,- worden in beginsel niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.
4. Bij de waardering van de vaste activa worden bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
6. Investeringskosten worden lineair afgeschreven.
7. Afschrijven van een investering beginnen in het jaar volgend op het jaar waarin het actief wordt opgeleverd.
8. Aan een investering wordt rente toegerekend over de boekwaarde op de eerste dag van het jaar. De rente wordt berekend met het omslagpercentage. Voor 2019 is dit 0%.
9. Bij het bepalen van de afschrijvingen wordt de componentenbenadering gehanteerd. De componentenbenadering houdt in dat verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief afzonderlijk worden afgeschreven op basis van het individuele waardeverloop van die delen. Per samenstellend deel kunnen de economische gebruiksduren namelijk verschillen.
10. Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met economisch nut:
 - 40 jaar: (ver)nieuwbouw woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen en parkeergarage
 - 10 jaar: Tijdelijke gebouwen/ noodlokalen/ loodsen/ opslagplaatsen
 - 25 jaar: Renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen en parkeergarage
 - 15 jaar: Technische installaties in schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen
 - 10 jaar: Inventaris schoolmeubilair en veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen
 - 15 jaar: Inrichting schoollokaal
 - 40 jaar: begraafplaats
 - 25 jaar: uitbreiding begraafplaats
 - 40 jaar: Vrijvervalriolering
 - 15 jaar: Mechanische riolering
 - 25 jaar: Huisaansluitingen
 - 40 jaar: Overige rioleringsobjecten

Het college kan in bijzondere gevallen beargumenteerd afwijken van de bovenstaande afschrijvingstermijnen. Overige niet genoemde investeringen worden zo veel mogelijk volgens bovenstaande richtlijnen geactiveerd.

Financiële vaste activa

Leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Flottende activa

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen en overlopende posten

De liquide middelen en overlopende posten worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Onderscheid tussen reserves en voorzieningen

In het Besluit Begroting en Verantwoording is een onderscheid gemaakt tussen reserves en voorzieningen. De reserves worden weer onderscheiden in algemene reserve en bestemmingsreserves.

Algemene reserve: alle reserves, niet zijnde een bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve: een reserve waaraan het bestuur een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Voorziening: een voorziening is een deel van het vermogen dat afgezonderd is wegens

1. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs ingeschat kunnen worden;
2. op de balansdatum bestaande risico's m.b.t. bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs ingeschat kan worden;
3. kosten die in een volgend jaar zullen worden gemaakt mits het maken van de kosten zijn oorsprong mede vindt in het (lopende) jaar of in een voorafgaand jaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal jaren.

Van een voorziening is dus sprake als het gaat om te kwantificeren financiële verplichtingen of risico's. Elke voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting of het betreffende risico. Het gaat bij voorzieningen om min of meer onzekere verplichtingen die te zijner tijd tot schulden kunnen worden, zoals bijvoorbeeld wachtgeld- en belastingverplichtingen, pensioenverplichtingen, garantieverplichtingen en dergelijke. Ook kunnen voorzieningen betrekking hebben op verplichtingen, samenhangend met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van bepaalde kosten, zoals bijvoorbeeld groot onderhoud. Indien de financiële verplichtingen of risico's niet te kwantificeren zijn dan dienen deze zaken vermeld te worden in de risicoparagraaf.

Pensioenen en andere lange termijn-personeelsbeloningen

Het pensioenfonds waarbij de gemeente Teylingen is aangesloten (ABP) geeft aan dat zij geen waardering conform Richtlijn voor de Jaarrekening 271 kan maken, aangezien zij geen betrouwbare en consistente splitsing kan maken van de fondsbeleggingen en pensioenverplichtingen tegenover deelnemers, ex-deelnemers en slapers van de diverse bij het fonds aangesloten werkgevers. De gemeente heeft bij eventuele tekorten in het pensioenfonds geen verplichting tot aanvullende bijdragen anders dan toekomstige premieverhogingen.

Gebruik van schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening dient het bestuur, in overeenstemming met de algemeen aanvaarde grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die mede bepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen afwijken van deze schattingen.

Rentetoerekening aan reserves en voorzieningen

Aan reserves en voorzieningen wordt geen rente toegerekend.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met betaalde aflossingen. Vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Viottende passiva

De viottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Toelichting op de balans

Activa

A. Vaste Activa

Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)						
	Termijn van afschrijving	Boekwaarde 01-01-19	Investeringsen	Des- investering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2019
<i>Immateriële vaste activa economisch nut</i>						
Bijdragen in activa						
van derden	30-40 jaar	857	345		34	1.168
		857	345	-	34	1.168

- Bijdrage aan activa in eigendom van derden
De bijdragen aan activa in eigendom van derden mogen volgens de BBV-voorschriften geactiveerd worden als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - Er dient sprake te zijn van een investering door een derde.
 - de investering dient bij te dragen aan de publieke taak.
 - de derde dient zich verplicht te hebben tot investeren en de bijdrage kan worden teruggevorderd indien de derde in gebreke blijft.Op grond hiervan is de bijdrage aan de parkeergarage Henri Dunantplein, opgenomen onder deze categorie.

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Termijn van afschrijving	Boekwaarde 01-01-19	Investeringsen	Des- investering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2019
<i>Materiële vaste activa economisch nut</i>						
Gronden en terreinen	geen	4.547	286	89		4.744
Woonruimten	40 jaar	-				-
Bedrijfsgebouwen	25-40 jaar	20.041	1.545		853	20.733
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	15-40 jaar	1.801	1.573	-	35	3.339
Vervoermiddelen	7-15 jaar	5			2	3
Machines, apparaten en installaties	5-15 jaar	1.652	14		165	1.501
Overige diversen	5-25 jaar	2.170			332	1.838
		30.216	3.418	89	1.387	32.158

	Termijn van afschrijving	Boekwaarde 01-01-19	Investeringsen	Bijdragen van derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2019
<i>Materiële vaste activa economisch nut waarvoor ter bestijding van de kosten een heffing kan worden geheven</i>						
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	15-40 jaar	11.830	-		473	11.357
		11.830	-	-	473	11.357

	Termijn van afschrijving	Boekwaarde 01-01-19	Investerings	Bijdragen van derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2019
Materiële vaste activa maatschappelijk nut (investerings in openbare ruimte)						
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	10-40 jaar	10.550	3.776	654	433	13.239
		10.550	3.776	654	433	13.239

Op diverse onderdelen zijn belangrijke investeringen en/of bijdragen van derden te signaleren. Een toelichting van de belangrijkste mutaties per activumsoort wordt hierna gegeven:

- Gronden en terreinen

In 2019 is Hilllegom Noord in exploitatie genomen. Het perceel grond €89.000 is ingebracht. Voor de ontwikkeling 1e fase Henri Dunantplein zuid zijn in 2019 twee percelen grond aangekocht €286.000.

- Woonruimten

Er zijn in 2019 geen woningen in eigendom.

- Bedrijfsgebouwen

In 2019 is voor de ontwikkeling 1e fase Henri Dunantplein zuid een pand aan de Hoofdstraat aangekocht voor € 345.000, er is € 352.000 geïnvesteerd voor het Integraal Kind Centrum en het jongerencentrum aan de van den Endelaan is aangekocht € 680.000.

- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

De vermeerderingen in 2019 hebben betrekking op de Herinrichting Burgemeester van Nispenpark en omgeving en speelplaats 2e Loosterweg.

- Vervoermiddelen

Er zijn geen mutaties in 2019.

- Machines, apparaten en installaties en overige

Er zijn geen mutaties in 2019.

- Overige

Er zijn geen mutaties in 2019.

- Investerings met maatschappelijk nut

De vermeerderingen in 2019 hebben betrekking op de herinrichting N208 € 1.100.000, Zorgeloos groen langs N208 € 38.000, Centrumplan Hoofdstraat Midden € 308.000, Reconstructie Meerlaan tussen rotonde en brug € 500.000, kunstwerken € 100.000, Centrumplan Houttuin / Molenstraat € 86.000, Herinrichting Hoofdstraat Noord, Deltahof, Mariastraat € 991.000, Tijdelijke parkeervoorziening Centrumgebied € 520.000 en diverse kleine investeringen € 107.000. Bijdrage van derden betreft: ISV gelden voor de ontwikkeling Centrumgebied en Hoftuin € 562.000 een bijdrage uit de Vossepolder voor Haarlemmermeer groen € 45.000 en nog € 47.000 ontvangen subsidies van de provincie.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)						
	Boekwaarde 31-12-18	correctie	Boekwaarde 01-01-19	Investerings	Aflossing / Desinvest.	Boekwaarde 31-12-2019
Financiële vaste activa						
Langlopende leningen	9.982	2.440	12.422	496	4.490	8.428
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	3.461	2.440-	1.021			1.021
	13.443	-	13.443	496	4.490	9.449

- Langlopende leningen

Met de opbrengst van de verkoop van het aandelenpakket Bouwfonds is deelgenomen in de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn). De doelstelling van dit fonds is om de kwaliteit van de volkshuisvesting en de bebouwde omgeving duurzaam te verbeteren. In 2010 heeft de raad besloten om € 620.000 beschikbaar te stellen voor startersleningen vanuit dit fonds, met eventueel een aanvulling van € 380.000 bij voldoende animo. Conform dit raadsbesluit is het fonds aangevuld in 2011. Er is veel animo voor startersleningen, daarom heeft de raad in 2012 besloten om € 420.000 beschikbaar te stellen en heeft de raad in 2013 nog eens € 300.000 beschikbaar gesteld. Er zijn in 2019 voor € 90.000 startersleningen verstrekt, er is € 235.000 aan aflossing ontvangen. € 178.000 van de ontvangen aflossing zijn uit het revolving deel en kunnen opnieuw worden verstrekt.

In 2016 heeft de raad besloten om € 300.000 beschikbaar te stellen voor duurzaamheidsleningen. In 2019 zijn er voor € 100.000 duurzaamheidsleningen verstrekt, er is € 46.000 aan aflossing ontvangen. Het restant van de gelden, inclusief ontvangen rente en betaalde kosten € 1.090.000 staat in de rekening-courant bij de SVn. In 2018 is er een stellige uitspraak gedaan waardoor de gelden niet onder de liquide middelen op de balans moeten staan maar bij de Financiële vaste activa.

- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen
Geen mutaties in 2019

Deelneming	Aantal aandelen	Boekwaarde 1-1-2019	Aantal aandelen	Boekwaarde 31-12-2019
Dunea NV	66.167	0,45	66.167	0,45
Liander NV	0,37%	1.443,47	0,37%	1.443,47
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	49.686	112.732,62	49.686	112.732,62
Gemeenschappelijke Regeling Mare Groep NV	1	647,54	1	647,54
Greenport ontwikkelingsmaatschappij (GOM)	1	65.616,00	1	65.616,00
Meerlanden NV	8.008	840.840,00	8.008	840.840,00
Totaal		1.021.280,08		1.021.280,08

B. Vlottende activa

Voorraad gronden

Het verloop van de voorraad gronden kan als volgt worden weergegeven:

Overzicht Gronden	totaal m2 grond	Boekwaarde 1 jan 2019	Inbreng kosten	Uitgaven 2019	Inkomsten 2019	Boekwaarde 31 dec 2019	Boek-waarde Per m2	Nog te maken kosten	Nog te ontvangen inkomsten	Te verwachten resultaat
In exploitatie genomen gronden										
Vossepolder	93.655	1.666.688		1.221.289		2.887.977	31	4.048.498	8.413.912	-1.477.437
Hillegom Noord	56.000	0	214.609	55.940		270.549	5	765.751	1.760.000	-723.700
Woonzorgzone	21.000	459.540		112.327	150.000	421.867	20	1.154.937	2.250.000	-673.196
Totaal	170.655	2.126.228		1.389.556	150.000	3.580.393		5.969.186	12.423.912	-2.874.333
Totaal gronden	170.655	2.126.228		1.389.556	150.000	3.580.393		5.969.186	12.423.912	-2.874.333

Vossepolder

De gemaakte kosten in 2019 hebben voor € 1.063.000 betrekking op bouwrijp maken van fase 4, plankosten € 93.000, saneringskosten € 20.000 en € 45.000 bijdrage aan Haarlemmermeer Groen.

Hillegom Noord

In september 2019 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie Hillegom Noord vastgesteld en daarmee is deze ontwikkellocatie in exploitatie genomen. De inbreng van de kosten betreft de boekwaarde van de grond en de reeds gemaakte plankosten. De uitgaven betreft bouwrijpmaken € 11.000 en plankosten € 45.000.

Woonzorgzone fase 3

In juni 2018 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie Woonzorgzone fase 3 vastgesteld en daarmee is deze ontwikkellocatie in exploitatie genomen. De uitgaven betreffen sloop en milieukosten € 78.000, bouwrijp maken € 9.000 en plankosten € 25.000. Er is € 150.000 ontvangen voor de reservering van een perceel grond. Als aan de voorwaarden in de reserveringsovereenkomst wordt voldaan wordt de grond overgedragen en de ontvangen reserveringskosten in mindering gebracht op de koopsom.

Voorziening grondexploitatie

Op basis van de nota grondbeleid is de voorziening nihil.

Vorderingen en transitoria

De waardering van de onder de diverse balansrubrieken opgenomen vorderingen geschiedt tegen het nominale bedrag. De vorderingen kunnen als volgt worden gerubriceerd:

Vorderingen op openbare lichamen

(Bedragen x € 1.000)		
	1-1-2019	31-12-2019
Vorderingen op openbare lichamen	4.589	5.643

De vorderingen op openbare lichamen hebben betrekking op het Rijk, inzake het BTW compensatiefonds en omzetbelasting € 5.312.000. Daarnaast zijn er overige vorderingen op onder andere gemeenten, provincies, ministeries en samenwerkingsorganen, totaal € 238.000.

Overige vorderingen

(Bedragen x € 1.000)		
	1-1-2019	31-12-2019
Debiteuren	173	472
Belasting debiteuren	342	1894
voorziening debiteuren	-82	-48
Overige vorderingen	433	2.318

Alle openstaande posten zijn eind 2019 beoordeeld op inbaarheid. Het saldo van de voorziening is vastgesteld op € 48.000.

Kortlopende uitzettingen

(Bedragen x € 1.000)		
	1-1-2019	31-12-2019
Schatkistbankieren	1.162	135
kortlopende uitzettingen	1.162	135

In 2013 is het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren in werking getreden. Gemeenten, provincies en waterschappen moeten vanaf 16 december 2013 het overgrote deel van hun overtollige liquide middelen en beleggingen onderbrengen bij het ministerie van Financiën. Deze maatregel levert een significante bijdrage aan de EMU-schuldverlaging en vermindert daarnaast het financieel risico voor decentrale overheden. Overtollige liquide middelen boven 0,75% van het begrotingstotaal (€ 49.770.000 voor 2019) moeten worden uitgezet bij de schatkist.

(Bedragen x € 1.000)				
Ruimte Schatkistbankieren per kwartaal	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Saldo overtollige middelen	1	120	196	139
Drempel Schatkistbankieren	373	373	373	373
Ruimte	372	253	178	234

Liquide middelen

(Bedragen x € 1.000)		
	1-1-2019	31-12-2019
Bank en giro saldi	292	300
Kas	0	0
Kassen bevolking	0	3
BNG Fido kapitaalmarktselect	574	0
Deposito's	0	0
Liquide middelen	866	303

De BNG Fido kapitaalmarktselect producten zijn aangetrokken om het risico te spreiden. Hiervoor is in 2009 het college van burgemeester & wethouders akkoord gegaan met de tijdelijke verruiming van het Treasury statuut.

Voor de BNG Fido kapitaalmarktselect producten geldt een overgangsregeling voor het verplichte schatkistbankieren. De BNG Fido kapitaalmarktselect producten zijn in 7 jaar opgeheven.

Overlopende activa

(Bedragen x € 1.000)			
	1-1-2019		31-12-2019
voortuitbetaalde bedragen	600		995
nog te ontvangen bedragen	3.545		739
Nog te ontvangen Specifieke uitkeringen	0		0
Overlopende activa	4.145		1.734

Voortuitbetaalde bedragen zijn facturen over 2020 die al in 2019 zijn betaald.

De nog te ontvangen bedragen betreft de afrekening ISD € 625.000, nog op te leggen precario kabels en leidingen € 524.000.

Passiva

A. Eigen vermogen

Het verloop van het in de balans opgenomen eigen vermogen blijkt uit het onderstaande overzicht:

(Bedragen x € 1.000)							
Reserves	Saldo begin jaar 2019	Bestem- ming resultaat	Toevoeging onttrekking onderling	Toevoeging uit hoofde resultaat- bestemming	Onttrekking uit hoofde resultaat- bestemming	Vrijval ter dekking van af- schrijving	Saldo einde jaar 2019
Algemene reserve	42.845	1.704	-3.284	474	1.024		40.714
Totaal algemene reserves	42.845	1.704	-3.284	474	1.024	0	40.714
Reserve verbetering openb. ruimte centrum	215		-215				0
Reserve eenzaamheidsfonds	0			100			100
Reserve RIF 2018 – 2024	2.580				430		2.150
Reserve Duurzaamheid	1.424				175		1.250
Reserve onderwijshuisvesting	5.267			54			5.321
Reserve Kunst	16			130			146
Reserve Sociaal Domein	29						29
Reserve nog uit voeren werken (grex)	448						448
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	7.854		3.499			316	11.037
Totaal bestemmingsreserves	17.834	0	3.284	284	605	316	20.481
Resultaat boekjaar				828			828
Resultaat vorig boekjaar	1.704	-1.704					0
Totaal reserves	62.383	0	0	1.585	1.629	316	62.022

Beleid reserves en voorzieningen

Om sneller in te spelen op ontwikkelingen is in de financiële verordening vastgelegd, dat het reserve- en voorzieningenbeleid in een apart onderdeel wordt behandeld in de jaarrekening en begroting.

Per reserve en voorziening geven wij informatie over:

- Vorming en besteding
- Toerekening van rente
- Specifiek doel
- Voeding
- Maximale hoogte
- Maximale looptijd

Voor informatie over de verwerking van rente over reserves en voorzieningen, verwijzen wij u naar het hoofdstuk saldo financieringsfunctie van de algemene dekkingsmiddelen van de programmabegroting.

In bijlage 4 van de jaarrekening zijn alle mutaties van reserves per programma weergegeven. Aan alle mutaties ligt een raadsbesluit ten grondslag.

- Algemene reserves

Algemene reserve

Aan deze algemene reserve is geen specifieke bestemming gegeven en dient om risico's in de algemene zin op te vangen. De minimumomvang van deze reserve is hiervoor bepaald op € 6.000.000. Het overige deel is vrij besteedbaar. In 2019 is het batig saldo van de jaarrekening 2018 in deze reserve gestort. De niet uitgegeven budgetten uit 2018 waarvan is besloten bij de vaststelling om deze nog te dekken uit het resultaat zijn uit de reserve onttrokken.

- Bestemmingsreserves

Reserve verbetering openbare ruimte centrum

Deze reserve is voor de voorbereidingskosten voor de centrumontwikkeling. Bij het instellen van deze reserve mocht een maatschappelijke investering uit de reserve onttrokken worden. Per 2018 is dit niet meer het geval en is in 2019 deze reserve overgebracht naar de reserve kapitaallasten nieuwe investeringen ter dekking van de afschrijving van de centrumontwikkeling.

Reserve RIF 2018 - 2024

In kadernota 2018 is besloten de kosten voor het Regionaal InvesteringsFonds te dekken uit deze gevormde reserve. Het bedrag voor 2019 is uit de reserve gehaald.

Reserve Duurzaamheid

De reserve is ingesteld om het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2018-2022 te bekostigen. Van de geplande uitgaven ad. € 400.000 is € 175.000 uitgegeven.

Reserve onderwijshuisvesting

Deze reserve dient voor de realisatie van onderwijsgebouwen. Via het gemeentefonds ontvangt de gemeente een bijdrage in de kosten van huisvestingsvoorzieningen onderwijs. Het saldo op de rekening onderwijs wordt aan deze reserve toegevoegd dan wel onttrokken. In 2019 is € 54.000 toegevoegd aan de reserve.

Reserve aankoop / onderhoud kunstvoorwerpen

In 2019 is het restant van het budget kunst € 130.000 in de reserve gestort.

Reserve Sociaal Domein

Bij vaststelling van de jaarrekening 2007 is een Wmo reserve ingesteld. In de motie van 12 juni 2014 gaf de raad aan deze reserve niet alleen als achtervang voor de decentralisatie van de Wmo te willen inzetten, maar ook voor de decentralisatie van participatie en jeugd. Naar aanleiding van deze motie is de reserve Wmo omgevormd tot de reserve sociaal domein. Deze reserve dient aangegane meerjarige verplichtingen op te vangen van de 3D.

Reserve nog uit te voeren werken (grondexploitatie)

De reserve is bestemd voor de werkzaamheden die na het afsluiten van complex grondexploitatie nog plaatsvinden. Hierbij valt te denken aan de herbestrating die na enkele jaren plaatsvindt.

Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen

Aan deze reserve worden de kapitaallasten onttrokken gedurende de afschrijvingstermijn van diverse investeringen. In 2019 zijn de investering voor aankoop pand Hoofdstraat, N208 fase 3 en centrumontwikkeling toegevoegd.

B. Voorzieningen

Hierna volgt een overzicht van het verloop van de voorzieningen in 2019.

(Bedragen x € 1.000)				
Voorzieningen	Saldo begin jaar 2019	Toevoeging	Aanwending	Saldo einde jaar 2019
Groot onderhoud brede school Elsbroek	94	5		99
Groot onderhoud zwembad "de Vosse"	635	132	85	681
Vervanging riolering	960	341	165	1.136
Pensioenen	1.243	654	115	1.781
Groot onderhoud gebouwen	688	362	39	1.011
Totaal voorzieningen	3.619	1.493	404	4.708

Voorziening groot onderhoud brede school Elsbroek

De voorziening is ontstaan na de opheffing en herbestemming van de Johan Frisolocatie. Aangezien het hier een locatie betreft, die in beheer en exploitatie is gegeven aan een stichting, zijn er ook afspraken gemaakt met betrekking tot het vormen van een voorziening voor groot onderhoud. In 2019 waren geen werkzaamheden begroot.

Voorziening groot onderhoud sportaccommodatie de Vosse

Voor groot onderhoud zwembad is een voorziening gevormd, die contractueel is overeengekomen met Sportfondsen Nederland (SFN). Werkzaamheden worden uitgevoerd conform het meerjarig onderhoudsplan de Vosse.

Voorziening vervanging riolering

De voorziening groot onderhoud riolering wordt gevoed door een jaarlijkse storting gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Voor een toelichting over de werkzaamheden wordt verwezen naar de paragraaf B Onderhoud kapitaalgoederen.

Voorziening pensioenen wethouders

Voor de pensioenaanspraken van de wethouders is een voorziening gevormd. De jaarlijkse actuariële berekeningen vormen de grondslag voor deze voorziening. Deze voorziening wordt gevoed door een jaarlijkse bijdrage van vanuit de exploitatie en stortingen van deelnemers. De voorziening wethouderspensioen wordt aangehouden voor de verplichtingen die bestaan uit de opgebouwde pensioenrechten van wethouders per einde boekjaar. De voorziening wordt actuariel berekend op basis van een rekenrente van 0,290% en de overlevingstafel GBM/GBV 13-18.

Voorziening groot onderhoud gebouwen

De voorziening groot onderhoud gebouwen wordt gevoed door een jaarlijkse storting gebaseerd op het meerjarig onderhoudsplan gebouwen. Voor een specificatie van de werkzaamheden wordt verwezen naar de paragraaf B Onderhoud kapitaalgoederen. In 2019 is het pand aan den van Endelaan 7 aangekocht de ontvangen bijdrage voor onderhoud is in de voorziening gestort.

C. Vlottende passiva

Netto vlottende schulden

(Bedragen x € 1.000)			
	1-1-2019		31-12-2019
Overige Schulden	2.696		4.039
Bank- en girosaldi	0		0
Overige Kasgeldleningen	7.000		6.000
Netto vlottende schulden	9.696		10.039

- Overige schulden
Per 1 maart 2019 staan er nog een aantal facturen open. Dit zijn facturen die in opdracht van de budgethouder nog niet betaald mogen worden.
- Bank- en girosaldi
Op 31-12-2019 is er geen debetsaldo op bankrekeningen. Positief saldo is verantwoord onder de liquide middelen.
- Overige Kasgeldleningen

(Bedragen x € 1.000)				
Ruimte kasgeldlimiet per kwartaal	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Gemiddelde netto vlottende schuld (+), danwel gemiddelde overschot vlottende middelen (-)	8.376	5.682	1.937	4.407
Kasgeldlimiet (Begroting 2019)	4.230	4.230	4.230	4.230
Ruimte	-4.146	-1.452	2.293	-177

In het eerste en tweede kwartaal is er een overschrijding van het kasgeld limiet. Ook in het derde kwartaal is er een overschrijding van het kasgeld limiet. Als een openbaar lichaam voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet overschrijdt, stelt het daarvan de toezichthouder op de hoogte, en legt het de kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring voor aan de toezichthouder. Dit is in 2019 niet aan de orde.

Overlopende passiva

(Bedragen x € 1.000)			
	1-1-2019		31-12-2019
Nog te betalen bedragen	2.871		2.778
Overige transitorische posten	18		18
Specifieke uitkeringen	1.630		1.520
Overlopende passiva	4.519		4.316

- **Nog te betalen bedragen**

De nog te betalen bedragen bestaan onder andere uit € 103.000 aan nog te betalen loonheffing en pensioenpremies en € 220.000 voor het uitvoeren van economisch agenda Greenport. Daarnaast waren er verplichtingen voor leveringen en diensten in 2019 waarvoor nog geen factuur ontvangen is per 31-12-2019.

- **Overige transitorische posten**

De overige transitorische posten bestaan voornamelijk uit waarborgsommen.

- **Specifieke uitkeringen**

In onderstaand overzicht zijn de mutaties voor de diverse specifieke uitkeringen weergegeven.

(Bedragen x € 1.000)				
Specifieke uitkeringen	Saldo begin jaar	Toevoeging 2019	Onttrekking 2019	Saldo einde jaar
Investerings stedelijke vernieuwing (ISV)	1.154,5		545,1	609,4
Beschoeiing Noorder Leidsevaart	240,0			240,0
Sanering spoorweglawaaï	19,0			19,0
Sanering verkeerslawaaï	131,4			131,4
Ontsluiting NS station	85,0			85,0
Specifieke uitkeringen stimulering sport	0,0	94,8	2,0	92,8
Investeringsfonds Maatschappelijke Zorg	0,0	130,0		130,0
Subsidie Onderwijs Achterstanden Beleid OAB	0,0	246,6	34,5	212,1
	1.629,9	471,4	1.126,7	1.519,7

Investerings stedelijke vernieuwing

Het restant van de verleende subsidie is beschikbaar en is gebruikt voor de centrumontwikkeling en de Hoftuin. Het restant is beschikbaar voor project Jozefpark.

Spoorweglawaaï

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft in 2008, 2011, 2013 en 2015 subsidies verleend van in totaal € 693.057 voor sanering van spoorweglawaaï (plaatsing raildempers en gevelsanering). De raildempers zijn in 2014 geplaatst. De gevelsanering is onder regie van de omgevingsdienst West Holland in 2015 afgerond. In de jaarrekening 2015 is de besteding van de subsidie verantwoord in de Sisa bijlage. Wij zijn in afwachting van de definitieve beschikking.

Verkeerslawaaï

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft in juli 2014 een subsidie verleend van € 158.418 voor voorbereiding gevelmaatregelen aan 213 woningen in de nabijheid van de N208. De helft van de subsidie is in 2014 als voorschot uitbetaald. Het project wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met de Omgevingsdienst West-Holland. Er zijn in 2016 € 75.168 kosten gemaakt. In 2019 zijn er geen kosten gemaakt.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen.

(Bedragen x € 1.000)				
Naam Leverancier	Aard dienstverlening	Jaarlijkse contract-waarde	Totaal verplichting	Looptijd contract t/m
Holland Rijnland	Regionaal Investeringsfonds	430	2.151	2024
Meerlanden	Beheer openbare ruimte	292	1.167	2023
Sportfondsen Hillegom	Exploitatie zwembad en sportaccommodaties*	470	470	2020

* Hiertegenover staan huuropbrengsten van (afgerond) € 255.000 per jaar.

Gewaarborgde geldleningen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de gewaarborgde geldleningen. De gemeente voert een terughoudend beleid in het verstrekken van gemeentegaranties. De afname bestaat geheel uit aflossing van de geldleningen door de organisaties waaraan de lening werd verstrekt.

(Bedragen x € 1.000)				
Naam van de geldnemer	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Restant begin 2019	Restant eind 2019
Stichting Bibliotheek Duinrand	990	100%	159	81
Bouw Bibliotheek				
Stichting Gemeenschappelijke Bibliotheek Hillegom	209	100%	33	17
Verbouwing Bibliotheek				
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V.				
Verwerving gronden en ontwikkelen locaties greenportwoningen				
Rekening courant	-	16,66%	-	-
totaal gewaarborgde geldleningen	1.199		191	98

Achternvang gewaarborgde geldleningen

De gemeente heeft een achternvangfunctie bij leningen die door woningstichting Stek zijn aangegaan. Deze leningen worden gewaarborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). De achternvangfunctie houdt in dat gemeenten en rijk (50%/50%) renteloze leningen verstrekken als het WSW in financiële problemen geraakt. Het risico voor gemeenten is zeer gering en de woningstichting kan goedkoper lenen. Dit houdt sociale woningbouw beter betaalbaar. Het maximum dat Stek kan lenen (met een achternvang van de gemeente Hillegom) heeft een relatie met de WOZ-waarde van de woningen in Hillegom die in eigendom zijn van Stek en met de financiële situatie waarin Stek verkeert. Het WSW beoordeelt Stek als voldoende kredietwaardig. Volgens een overzicht van het WSW heeft Stek op 31-12-2019 voor € 87.844.000 gewaarborgde leningen uitstaan met achternvang door de gemeente Hillegom. De schuldrest van de leningen bedraagt € 82.265.000. Het schuldrestant is 20,0% van de WOZ-waarde zodat de leningen ruimschoots worden gedekt door waarde van het woningbezit van Stek.

Gebeurtenissen na balansdatum

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Toelichting op de programma's

Vitaliteit

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Vershil
	2019 na wijziging	2019	2019
Onderwijs			
Onderwijshuisvesting	-1.066	-1.007	59
Openbaar basisonderwijs	-67	-75	-8
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.026	-584	442
Sociaal domein			
Samenkracht en burgerparticipatie	-2.384	-1.777	607
Arbeidsparticipatie	-256	-258	-2
Inkomensregelingen	-4.879	-4.444	435
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-421	-348	73
Begeleide participatie	-1.764	-1.632	132
Maatwerkdienstverlening 18+	-4.535	-4.457	78
Wijkteams	-1.237	-1.400	-163
Maatwerkdienstverlening 18-	-4.195	-4.075	120
Geëscaleerde zorg 18-	-389	-440	-51
Sport & Gezondheid			
Sportbeleid en activering	-555	-747	-192
Volksgezondheid	-918	-965	-47
Sportaccommodaties	-843	-607	236
Totaal lasten	-24.535	-22.816	1.719

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2019 na wijziging	2019	2019
Onderwijs			
Onderwijshuisvesting	223	243	20
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	247	39	-208
Sociaal domein			
Samenkracht en burgerparticipatie	0	0	
Inkomensregelingen	3.765	3.976	211
Maatwerkdienstverlening 18-	10	19	9
Sport & Gezondheid			
Sportbeleid en activering	0	2	2
Volksgezondheid	9	20	11
Sportaccommodaties	283	317	34
Totaal baten	4.537	4.616	79
Saldo voor resultaatbestemming	-19.997	-18.197	1.800
Reserves			
	2019 na wijziging	2019	2019
Toevoegingen reserves	-400	-242	-158
Onttrekkingen reserves	853	182	671
Totaal reserves	453	-60	513
Saldo na resultaatbestemming	-19.544	-18.258	1.286

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2019 na wijzigingen en de rekening 2019:

Thema/Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Onderwijs				
Onderwijshuisvesting	€ 59		In de Bestuursrapportage is € 133.000 beschikbaar gesteld voor tijdelijke huisvesting Jozefschool. De werkelijke uitgaven bedroegen € 99.000.	€ 34
			Het budget van €10.000 voor het gebruik schoolpleinen als openbare toegankelijke speelplek is niet uitgegeven omdat het openbaar maken van schoolpleinen wordt meegenomen in het speelruimte- en speeltuinenbeleid. In het kader van dit beleid wordt bekeken of de openbaarheid van schoolpleinen een mogelijkheid is.	€ 10
			Overige	€ 15
			Subtotaal	€ 59
Openbaar basisonderwijs		-€ 8	Overige	-€ 8
			Subtotaal	-€ 8
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	€ 442		De voormalige exploitatiesubsidie van SPH wordt sinds 2017 ingezet voor de vergoeding van peuteropvangsubsidies. We hebben een aantal jaren aangekeken hoe de aanvragen van deze subsidie zouden verlopen en inmiddels is duidelijk dat het budget te groot is. In de begroting 2020 is als onderdeel van de oplossingsrichtingen voor het sluitend maken van de begroting het budget Peuteropvang naar beneden bijgesteld met € 75.000.	€ 108
			In oktober 2019 is de Ontwikkelagenda geactualiseerd, bestuurlijk vastgesteld door school- en gemeentebestuurders en er zijn nieuwe acties voor 2020 afgesproken. De acties in 2019 zijn kosten neutraal verlopen of door andere partijen betaald.	€ 82
			Vanwege gewijzigd Rijksbeleid kreeg de gemeente Hillegom in het jaar 2019 bijna vier keer zoveel geld voor de bestrijding van onderwijsachterstanden. In het huidige beleid is geen rekening gehouden met dergelijke stijging. Daarom is een nieuw beleid opgesteld dat in Q2 van 2020 aan de raad wordt voorgelegd. De middelen die dit jaar niet zijn uitgegeven mogen overgeheveld worden naar volgende jaren (budgettair neutraal zie baten).	€ 212
			Overige	€ 40
			Subtotaal	€ 442
Totaal thema	€ 493		Totaal	€ 493
Thema Sociaal domein				
Samenkracht en burgerparticipatie	€ 607		Budget verbouwing Solution overgeheveld naar 2020.	€ 310
			Overgehevelde budget uit 2018 tbv verhoogde instroom vluchtelingen niet besteed en kan vrijvallen.	€ 90
			Lagere uitgaven budget uitvoering WMO beleid/mantelzorg.	€ 74
			Lagere uitgaven huren dienstencentrum Elsbroek oa door creditnota servicekosten 2017/2018.	€ 21
			Budget crisisopvang dakloze inwoners.	€ 10
			Budget adviesraden niet volledig besteed.	€ 13
			Overheveling middelen beschermd wonen naar 2020,	€ 68
			Overige	€ 21
			Subtotaal	€ 607

Thema/Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Arbeidsparticipatie		-€ 2	Overige	-€ 2
			Subtotaal	-€ 2
Inkomensregelingen	€ 435		De ISD heeft projecten ontwikkeld om meer in contact te komen met en aandacht te geven aan mensen die vaak al jarenlang een bijstandsuitkering ontvangen met weinig uitzicht op betaald werk. Doel van die aandacht is om achterstanden op te heffen op deze manier minder kansrijke mensen weer mee te laten doen. Bij de 2e BERAP is uit het BUIG overschot € 130.000 gereserveerd. Hillegom is uiteindelijk voornemens aan project 5 (het innovatiebudget € 37.080) in 2020 deel te nemen.	€ 130
			In het Armoedebelief Hillegom (2019-2022) vastgesteld door de raad in 2019, is besloten dat de resterende armoedegelden (beschikbaar vanaf 2016) jaarlijks meegenomen wordt naar de volgende jaren om alle maatregelen van het beleid uit te voeren.	€ 225
			T.o.v. het budget van € 4,2 miljoen zijn de werkelijke uitgaven voor bijstand € 76.000 lager uitgevallen.	€ 76
			Overige	€ 4
			Subtotaal	€ 435
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	€ 73		De uitgaven woonvoorzieningen zijn t.o.v. de raming van € 318.000 lager uitgevallen.	€ 93
			Overige	-€ 20
			Subtotaal	€ 73
Begeleide participatie	€ 132		Afzonderlijk budget beschut werken niet besteed.	€ 60
			Afrekening 2018 GR KDB in 2019 ontvangen.	€ 46
			Overige	€ 26
			Subtotaal	€ 132
Maatwerkdienstverlening 18+	€ 78		De uitgaven vervoers - voorzieningen zijn t.o.v. de raming van € 432.000 lager uitgevallen.	€ 66
			Overige	€ 12
			Subtotaal	€ 78
Wijkteam		-€ 163	Dit nadeel moet in samenhang gezien worden met het voordeel op taakveld ' maatwerkdienstverlening 18-' en 'geëscaleerde zorg 18-'. Per saldo is aan jeugdzorg op een budget van € 5 miljoen € 85.000 meer uitgegeven.	-€ 163
			Subtotaal	-€ 163
Maatwerkdienstverlening 18-	€ 120		Dit voordeel moet in samenhang gezien worden met het nadeel op taakveld ' geëscaleerde zorg 18-' en het nadeel op ' wijkteams' per saldo is aan jeugdzorg op een budget van € 5 miljoen € 85.000 meer uitgegeven.	€ 129
			Overige	-€ 9
			Subtotaal	€ 120
Geëscaleerde zorg 18-		-€ 51	Dit nadeel moet in samenhang gezien worden met het voordeel op taakveld 'maatwerkdienstverlening 18-' en het nadeel op 'wijkteams'. Per saldo is aan jeugdzorg op een budget van € 5 miljoen € 85.000 meer uitgegeven.	-€ 51
			Subtotaal	-€ 51
Totaal thema	€ 1.229		Totaal	€ 1.229

Thema/Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Sport en gezondheid				
Sportbeleid en activering		-€ 192	Het nadeel op dit taakveld hangt samen met het voordeel op taakveld sportaccommodaties.	-€ 184
			Overige	-€ 8
			Subtotaal	-€ 192
Volksgezondheid		-€ 47	Bijdrage RDOG	-€ 47
			Subtotaal	-€ 47
Sportaccommodaties	€ 236		Het voordeel op dit taakveld hangt samen met het nadeel op taakveld sportbeleid en activering.	€ 184
			Minder subsidie aanvragen basisscholen vakdocent LO.	€ 30
			Overige	€ 22
			Subtotaal	€ 236
Totaal thema	-€ 3		Totaal	-€ 3
Totaal lasten	€ 1.719			€ 1.719
Baten				
Thema Onderwijs				
Onderwijshuisvesting	€ 20		Overige	€ 20
			Subtotaal	€ 20
Onderwijsbeleid en leerlingzaken		-€ 208	Vanwege gewijzigd Rijksbeleid kreeg de gemeente Hillegom in het jaar 2019 bijna vier keer zoveel geld voor de bestrijding van onderwijsachterstanden. In het huidige beleid is geen rekening gehouden met dergelijke stijging. Daarom is een nieuw beleid opgesteld dat in Q2 van 2020 aan de raad wordt voorgelegd. De middelen die dit jaar niet zijn uitgegeven mogen overgeheveld worden naar volgende jaren (budgettair neutraal zie lasten).	-€ 212
			Overige	€ 4
			Subtotaal	-€ 208
Totaal thema		-€ 188	Totaal	-€ 188
Thema Sociaal domein				
Inkomensregelingen	€ 211		Door het tekort op de BUIG over het jaar 2017 is een vangnetuitkering ontvangen.	€ 109
			Rijksbijdrage BUIG is t.o.v. begroting (€3,8 mln) wat hoger uitgevallen.	€ 34
			Afrekening BBZ	€ 43
			Overige	€ 25
			Subtotaal	€ 211
Maatwerk-dienstverlening 18-	€ 9		Overige	€ 9
			Subtotaal	€ 9
Totaal thema	€ 220		Totaal	€ 220
Thema Sport en gezondheid				
Sportbeleid en activering	€ 2		Overige	€ 2
			Subtotaal	€ 2
Volksgezondheid	€ 11		Overige	€ 11
			Subtotaal	€ 11
Sportaccommodaties	€ 34		Ontvangen rente St.Zanderij.	€ 39
			Overige	-€ 5
			Subtotaal	€ 34
Totaal thema	€ 47		Totaal	€ 47
Totaal baten	€ 79			€ 79

Thema/Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Reserves				
Toevoegingen reserves	€ 158		2e Berap ec.board ten onrechte op programma 1 begroot.	€ 37
			Budget verhoogde instroom statushouders valt vrij.	€ 75
			Overige	€ 46
			Subtotaal	€ 158
Onttrekkingen reserves		-€ 671	Verbouwing Solution doorgeschoven naar 2020.	-€ 310
			Overhevelingen 2018 niet volledig besteed.	-€ 327
			Lagere kosten tijdelijk huisvesting Jozefschool.	-€ 34
			Subtotaal	-€ 671
Totaal reserves		-€ 513		-€ 513
Eindtotaal	€ 1.286			€ 1.286

Leefomgeving

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Vershil
	2019 na wijziging	2019	2019
Gebiedsontwikkeling			
Ruimtelijke ordening	-430	-618	-188
Openbare orde en veiligheid			
Openbare orde en veiligheid	-763	-619	144
Crisisbeheersing en brandweer	-1.289	-1.262	27
Openbare ruimte en duurzaamheid			
Afval	-1.765	-1.762	3
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.801	-1.760	41
Begraafplaatsen en crematoria	-77	-94	-17
Riolering	-1.617	-1.683	-66
Milieubeheer	-865	-1.091	-226
Verkeer en vervoer			
Verkeer en vervoer	-3.069	-2.739	330
Parkeren	-56	-44	12
Recreatieve havens	-149	-72	77
Wonen			
Wonen en bouwen	-1.396	-508	888
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-2.938	-1.479	1.459
Totaal lasten	-16.215	-13.731	2.484

Baten	Begroting	Rekening	Vershil
	2019 na wijziging	2019	2019
Gebiedsontwikkeling			
Ruimtelijke ordening	0	110	110
Openbare orde en veiligheid			
Openbare orde en veiligheid	30	6	-24
Crisisbeheersing en brandweer	46	47	1
Openbare ruimte en duurzaamheid			
Afval	2.592	2.597	5
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5	14	9
Begraafplaatsen en crematoria	87	89	2
Riolering	2.307	2.291	-16
Milieubeheer	1	10	9

Verkeer en vervoer			
Verkeer en vervoer	80	109	29
Parkeren	0	3	3
Recreatieve havens	11	3	-8
Wonen			
Wonen en bouwen	232	271	39
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	2.873	1.554	-1.319
Totaal baten	8.264	7.104	-1.160
Saldo voor resultaatbestemming	-7.952	-6.623	1.329
Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2019 na wijziging	2019	2019
Toevoegingen reserves	-3.638	-3.407	-231
Onttrekkingen reserves	4.609	3.776	833
Totaal reserves	970	369	601
Saldo na resultaatbestemming	-6.982	-6.255	727

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2019 na wijzigingen en de rekening 2019:

Thema / Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Gebiedsontwikkeling				
Ruimtelijke ordening		-€ 188	Veroorzaakt door memoboeking van ISV2 Centrumontw Hillegom.	-€ 104
			Veroorzaakt door eindafrekening HLTsamen.	-€ 92
			Overige	€ 8
			Subtotaal	-€ 188
Totaal thema		-€ 188	Totaal	-€ 188
Theam Openbare orde en veiligheid				
Openbare orde en veiligheid	€ 144		Inhuur BOA's	€ 90
			De mobiele camera's zijn aangeschaft in 2019, de jaarlijkse kosten die daarbij horen worden pas in 2020 gemaakt	€ 30
			Overige	€ 24
			Subtotaal	€ 144
Crisisbeheersing en brandweer	€ 27		Bijdrage VRHM lager dan begroot.	€ 24
			Overige	€ 3
			Subtotaal	€ 27
Totaal thema	€ 171		Totaal	€ 171
Thema Openbare ruimte en duurzaamheid				
Afval	€ 3		Overige	€ 3
			Subtotaal	€ 3
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€ 41		Afrekening Meerlanden DVO 2018	-€ 44
			Uitgaven voor speeltuinen zijn lager dan begroot. Op dit moment wordt gewerkt aan een nieuw beleidsplan en vervangingsplan, waarin de budgetten worden geactualiseerd.	€ 30
			Overige	€ 55
			Subtotaal	€ 41
Begraafplaatsen en crematoria		-€ 17	Overige	-€ 17
			Subtotaal	-€ 17
Riolering		-€ 66	De kosten van de DVO met Meerlanden zijn hoger dan begroot.	-€ 68
			Overige	€ 2
			Subtotaal	-€ 66
Milieubeheer		-€ 226	Ten behoeve van het project Duurzaamheid is door de raad een budget gedruende 5 jaar van totaal 1,5 mln. ter beschikking gesteld. Deze kosten dienen ten laste van dit budget te komen dat nog geoormerkt zit in de algemene reserve.	-€ 102
			Door de CAO-inmtwikkelingen, frictiekosten als gevolg van de reorganisatie en het feit dat er meer adviesuren zijn geleverd is de bijdrag aan de ODWH hoger uitgevallen dan begroot.	-€ 71
			Veroorzaakt door eindafrekening HLTsamen.	-€ 80
			Overige	€ 27
			Subtotaal	-€ 226
Totaal thema		-€ 265	Totaal	-€ 265

Thema / Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Verkeer en vervoer				
Verkeer en vervoer	€ 330		De werkzaamheden aan wegen waren voor 2019 geraamd op € 285.000, maar het werk is gegund voor €138.000. Dit is een incidenteel voordeel.	€ 147
			Er is jaarlijks een budet beschikbaar om verzoeken van inwoners met betrekking tot verkeersmaatregelen op te kunnen pakken. Er zijn dit jaar minder verzoeken binnen gekomen dan waarvoor was begroot. Dit is een incidenteel voordeel.	€ 65
			De uitgaven voor straatmeubilair zijn lager dan begroot. Op dit moment wordt gewerkt aan een nieuw onderhoudsplan, waarin de budgetten worden geactualiseerd.	€ 40
			In 2019 zijn een aantal onderzoeken niet uitgevoerd o.a. de parkeer- en verkeerstellingen. Dit bedrag is overgeheveld naar 2020.	€ 64
			Handboek herinrichting openbare ruimte is later opgeleverd dan gepland. Het project is inmiddels afgerond, verzoek tot overheveling van budget is gedaan	€ 20
			Overige	-€ 6
			Subtotaal	€ 330
Parkeren	€ 12		Overige	€ 12
			Subtotaal	€ 12
Recreatieve havens	€ 77		Verrekening met Hoogheemraadschap Rijnland die niet was voorzien.	€ 70
			Overige	€ 7
			Subtotaal	€ 77
Totaal thema	€ 419		Totaal	€ 419
Thema wonen				
Wonen en bouwen	€ 888		De aankopen van de panden aan de hoofdstraat, van den Endelaan en Henri Dunantplein hebben in 2019 niet plaatsgevonden. Hierdoor is ook de exploitatiebijdrage van de gemeente nog niet verwerkt.	€ 824
			Aan het uitvoeringsprogramma wonen wordt momenteel gewerkt, een deel van de kosten komen ten laste van 2020.	€ 22
			Overige	€ 42
			Subtotaal	€ 888
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	€ 1.459		Tegenover de lasten van de grondexploitatie staat ook een voordeel van € 1,319 mln. Zie ook de paragraaf grondbeleid.	€ 1.459
			Subtotaal	€ 1.459
Totaal thema	€ 2.347		Totaal	€ 2.347
Totaal lasten	€ 2.484			€ 2.484

Thema / Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Baten				
Thema Gebiedsontwikkeling				
Ruimtelijke ordening	€ 110		De inkomsten worden veroorzaakt door anterieure overeenkomsten met projectontwikkelaars en zijn vergoedingen voor de plankoste die de gemeente moet maken.	€ 108
			Overige	€ 2
			Subtotaal	€ 110
Totaal thema	€ 110		Totaal	€ 110
Theam Openbare orde en veiligheid				
Openbare orde en veiligheid		-€ 24	geen vergoedingen van derden ontvangen	-€ 15
			Overige	-€ 9
			Subtotaal	-€ 24
Crisisbeheersing en brandweer	€ 1		Overige	€ 1
			Subtotaal	€ 1
Totaal thema		-€ 23	Totaal	-€ 23
Thema Openbare ruimte en duurzaamheid				
Afval	€ 5		Overige	€ 5
			Subtotaal	€ 5
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€ 9		Overige	€ 9
			Subtotaal	€ 9
Begraafplaatsen en crematoria	€ 2		Overige	€ 2
			Subtotaal	€ 2
Riolering		-€ 16	Overige	-€ 16
			Subtotaal	-€ 16
Milieubeheer	€ 9		Overige	€ 9
			Subtotaal	€ 9
Totaal thema	€ 9		Totaal	€ 9
Thema Verkeer en vervoer				
Verkeer en vervoer	€ 29		Sinds 2016 zijn er geen leges betaald voor een aantal reclameborden op bijvoorbeeld lichtmasten. Daar is dit jaar een inhaalslag gemaakt.	€ 43
			Overige	-€ 14
			Subtotaal	€ 29
Parkeren	€ 3		Overige	€ 3
			Subtotaal	€ 3
Recreatieve havens		-€ 8	Overige	-€ 8
			Subtotaal	-€ 8
Totaal thema	€ 24		Totaal	€ 24
Thema wonen				
Wonen en bouwen	€ 39		Dit betreft meeropbrengst bouwvergunningen.	€ 39
			Subtotaal	€ 39
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)		-€ 1.319	Tegenover de baten van de grondexploitatie staan ook de kosten van € 1,459 mln. Zie ook de paragraaf grondbeleid.	-€ 1.319
			Subtotaal	-€ 1.319
Totaal thema		-€ 1.280	Totaal	-€ 1.280
Totaal baten		-€ 1.160		-€ 1.160

Thema / Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Reserves				
Toevoegingen reserves	€ 231		Overhevelingen	€ 100
			Hoofdstraat Midden e.o.	€ 100
			Overige	€ 31
			Subtotaal	€ 231
Onttrekkingen reserves		-€ 833	Lagere onttrekking omdat het project Julianapark doorloopt in 2020.	-€ 170
			Van Nispenpark	-€ 300
			Aankoop panden van de Endelaan & HD plein	-€ 235
			Sloop en overige kosten	-€ 130
			Overige	€ 2
			Subtotaal	-€ 833
Totaal reserves		-€ 601		-€ 601
Eindtotaal	€ 727			€ 727

Bedrijvigheid

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2019 na wijziging	2019	2019
Centrumontwikkeling			
Economische promotie	-198	-193	5
Kunst en Cultuur			
Media	-455	-465	-10
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-471	-372	99
Cultureel erfgoed	-56	-70	-14
Regionale economie			
Economische ontwikkeling	-739	-756	-17
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-10	-17	-7
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-31	-35	-4
Totaal lasten	-1.960	-1.908	52

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2019 na wijziging	2019	2019
Centrumontwikkeling			
Economische promotie	3	3	
Regionale economie			
Economische ontwikkeling	22	0	-22
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	12	12
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	90	87	-3
Totaal baten	115	102	-13
Saldo voor resultaatbestemming	-1.846	-1.808	38

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2019 na wijziging	2019	2019
Toevoegingen reserves	-130	-230	100
Onttrekkingen reserves	24	24	
Totaal reserves	-106	-206	100
Saldo na resultaatbestemming	-1.952	-2.013	-61

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2019 na wijzigingen en de rekening 2019:

Thema / Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Centrumontwikkeling				
Economische promotie	€ 5		Overige	€ 5
			Subtotaal	€ 5
Totaal thema	€ 5		Totaal	€ 5
Thema Kunst en cultuur				
Media		-€ 10	Overige	-€ 10
			Subtotaal	-€ 10
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	€ 99		In de begroting 2019 is budget gereserveerd voor het ontwikkelen van een accommodatiebeleid in Hillegom. Uitvoering heeft vertraging opgelopen. Uitvoering nu gepland in 2020. Budget wordt overgeheveld.	€ 25
			Stelpost indexatie subsidies afgeboekt van programma 1 i.p.v. programma 3.	€ 58
			Lagere uitgaven kunst in de buitenruimte.	€ 10
			Overige	€ 6
			Subtotaal	€ 99
Cultureel erfgoed		-€ 14	Overige	-€ 14
			Subtotaal	-€ 14
Totaal thema	€ 75		Totaal	€ 75
Thema Regionale economie				
Economische ontwikkelingen		-€ 17	De bijdrage aan de Stichting Greenpoort D&B is hoger uitgevallen.	-€ 25
			Overige	€ 8
			Subtotaal	-€ 17
Fysieke bedrijfsinfrastructuur		-€ 7		
			Overige	-€ 7
			Subtotaal	-€ 7
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		-€ 4	Overige	-€ 4
			Subtotaal	-€ 4
Totaal thema		-€ 28	Totaal	-€ 28
Totaal lasten	€ 52			€ 52
Baten				
Thema Regionale economie				
Economische ontwikkelingen		-€ 22	Hier zijn inkomensoverdrachten begroot maar deze zijn niet ontvangen.	-€ 22
			Subtotaal	-€ 22
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	€ 12		Er is een eigen bijdrage ontvangen voor snel internet aan de Margrietlaan.	€ 12
			Subtotaal	€ 12
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		-€ 3	Overige	-€ 3
			Subtotaal	-€ 3
Totaal thema		-€ 13	Totaal	-€ 13
Totaal baten		-€ 13		-€ 13
Reserves				
Toevoegingen reserves		-€ 100	Restant budget eenzaamheid naar reserve	-€ 100
			Subtotaal	-€ 100
Onttrekkingen reserves		€ 0	Overige	€ 0
			Subtotaal	€ 0
Totaal reserves		-€ 100		-€ 100
Totaal		-€ 61		-€ 61

Bestuur en ondersteuning

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2019 na wijziging	2019	2019

Dienstverlening

Burgerzaken	-658	-620	38
Beheer overige gebouwen en gronden	-443	-265	178

Regionale samenwerking

Bestuur	-1.745	-2.363	-618
Totaal lasten	-2.846	-3.248	-402

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2019 na wijziging	2019	2019

Dienstverlening

Burgerzaken	352	300	-52
Beheer overige gebouwen en gronden	97	159	62

Regionale samenwerking

Bestuur	0	25	25
Totaal baten	449	484	35

Saldo voor resultaatbestemming	-2.397	-2.763	-366
--------------------------------	--------	--------	------

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2019 na wijziging	2019	2019

Toevoegingen reserves	-2	-2	
Onttrekkingen reserves	2.173	600	1.573
Totaal reserves	2.171	597	1.574

Saldo na resultaatbestemming	-226	-2.166	-1.940
------------------------------	------	--------	--------

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2019 na wijzigingen en de rekening 2019:

Thema/Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Dienstverlening				
Burgerzaken	€ 38		In 2019 zijn er minder reisdocumenten verkocht dan verwacht. Met de 2e Bestuursrapportage was deze verlaging in verkoop nog niet in te schatten. Het budget voor de volgende begrotingen zal hierop aangepast worden.	€ 31
			Overige	€ 7
			subtotaal	€ 38
Beheer overige gebouwen en gronden	€ 178		Vanuit 2019 is er een budget van € 70.000 overgeheveld voor onderhoud aan de gemeentewerf Hillegom. We hebben uiteindelijk minder kosten dan verwacht gemaakt.	€ 25
			Betreft budget voor ontwikkeling 1e fase HD-plein Zuid - sloopkosten. In 2019 zijn er geen kosten gemaakt.	€ 130
			Betreft budget voor ontwikkeling 1e fase HD-plein Zuid - overige kosten. In 2019 zijn er geen kosten gemaakt.	€ 21
			Overige	€ 2
			subtotaal	€ 178
Totaal thema	€ 216		Totaal	€ 216
Thema Regionale samenwerking				
Bestuur		-€ 618	Er zijn meer salariskosten gemaakt bij het college dan eerder begroot. In de volgende begrotingen zullen de budgetten hierop worden aangepast.	€ 31
			De eindheffing van de werkkostenregeling is ontvangen en hiervoor was geen budget geraamd in de begroting.	-€ 50
			De voorziening pensioenen wethouders moest op basis van de overzichten van Loyalis worden aangevuld.	-€ 624
			Verslaglegging van de raad heeft meer gekost dan begroot.	-€ 32
			De doorschuif-BTW van Holland Rijnland is als negatieve last geraamd en als bate geboekt. Zie baten.	-€ 39
			Er zijn minder kosten gemaakt op pensioenen en wachtgeld dan eerder begroot.	€ 54
			Overige	€ 42
			subtotaal	-€ 618
Totaal thema		-€ 618	Totaal	-€ 618
Totaal lasten		-€ 402	totaal	-€ 402

Thema/Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Baten				
Thema Dienstverlening				
Burgerzaken		-€ 52	Door de lagere verkoop van reisdocumenten is ook de opbrengst leges achtergebleven op de begroting. In de volgende begrotingen zullen de budgetten hierop worden aangepast.	-€ 32
			Overige	-€ 20
			subtotaal	-€ 52
Beheer overige gebouw	€ 62		Geld ontvangen voor een antispeculatiebeding Cruquius 33 te Hillegom waarvoor geen budget was geraamd.	€ 42
			Meer opbrengsten ontvangen voor verhuur van gebouwen en locaties op strategisch en leegstand vastgoed.	€ 18
			Overige	€ 2
			subtotaal	€ 62
Totaal thema	€ 10		Totaal	€ 10
Thema Regionale samenwerking				
Bestuur	€ 25		De doorschuif-BTW van Holland Rijnland is als negatieve last geraamd en als bate geboekt. Zie baten.	€ 31
			Overige	-€ 6
			subtotaal	€ 25
Totaal thema	€ 25		Totaal	€ 25
Totaal baten	€ 35			€ 35
Reserves				
Onttrekkingen reserves		-€ 1.573	Een aantal begrote onttrekkingen uit de reserves zijn niet gerealiseerd.	-€ 1.573
Totaal reserves		-€ 1.573		-€ 1.573
Totaal		-€ 1.940		-€ 1.940

Algemene middelen

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2019 na wijziging	2019	2019

Algemene middelen

Overhead	-7.635	-7.313	322
Treasury	-11	-11	
Overige baten en lasten		-9	-9
Belastingen overig	-691	-697	-6
Totaal lasten	-8.337	-8.030	307

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2019 na wijziging	2019	2019

Algemene middelen

Overhead	13	18	5
Treasury	916	1.641	725
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	28.964	29.310	346
Overige baten en lasten	0	1	1
OZB niet-woningen	1.179	1.277	98
OZB woningen	2.637	2.640	3
Belastingen overig	1.941	2.176	235
Totaal baten	35.650	37.063	1.413

Saldo voor resultaatbestemming	27.313	29.033	1.720
--------------------------------	--------	--------	-------

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2019 na wijziging	2019	2019

Toevoegingen reserves	0	0	
Onttrekkingen reserves	487	487	
Totaal reserves	487	487	

Saldo na resultaatbestemming	27.800	29.520	1.720
------------------------------	--------	--------	-------

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2019 na wijzigingen en de rekening 2019:

Thema / Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Algemene middelen				
Overhead	€ 322		De onderhoudslasten van het gemeentehuis zijn € 35.000 lager.	€ 35
			De lasten van communicatie zijn onder andere lager door het later starten van de (extra) communicatiemedewerker grote projecten en de minder kosten van aankopen zo'n € 40.000 lager dan de geraamde € 108.000.	€ 40
			De bijdrage voor overhead aan HLTsamen zijn €288.500 lager dan geraamd.	€ 198
			Er zijn vrijwel geen kosten gemaakt voor participatie initiatieven, van de € 40.000 is €5.000 uitgegeven.	€ 35
			Overige	€ 14
			subtotaal	€ 322
Overige baten en lasten		-€ 9	Overige	-€ 9
			subtotaal	-€ 9
Belastingen overig		-€ 6	Overige	-€ 6
			subtotaal	-€ 6
Totaal thema	€ 307		Totaal	€ 307
Totaal lasten	€ 307			€ 307
Baten				
Thema Algemene middelen				
Overhead	€ 5		Overige	€ 5
			subtotaal	€ 5
Treasury	€ 725		De renteontvangsten van de verstrekte startersleningen zijn niet geraamd	€ 24
			Door de huidige rentestand wordt er rente ontvangen bij het aantrekken van kasgeldleningen voor het financieringstekort.	€ 20
			Aankoop pand Solution	€ 681
			subtotaal	€ 725
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	€ 346		Meer ontvangsten door de methodiek bij de berekening van de Algemene uitkering op basis van trap op, trap af principe. Daarnaast zijn er bijdragen ontvangen voor de energietransitie €237.000. Voor voorgaande jaren is €27.000 ontvangen.	€ 346
			subtotaal	€ 346
Overige baten en lasten	€ 1		Overige	€ 1
			subtotaal	€ 1
OZB niet-woningen	€ 98		De opbrengsten zijn meer door minder leegstand en veranderende WOZ-waarden.	€ 98
			subtotaal	€ 98
OZB woningen	€ 3		Overige	€ 3
			subtotaal	€ 3
Belastingen overig	€ 235		De opbrengsten precariobelasting is hoger door een hogere opgave kilometrage van de Nutsbedrijven.	€ 235
			subtotaal	€ 235
Totaal thema	€ 1.413		Totaal	€ 1.413
Totaal baten	€ 1.413			€ 1.413
Reserves				
Mutatie reserves		€ 0	Overige	€ 0
Totaal reserves		€ 0		€ 0
Totaal	€ 1.720			€ 1.720

Overzicht van incidentele baten en lasten

In het onderstaande overzicht zijn de incidentele baten en lasten opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten (- = nadeel)	Begroting		Wijzigingen		Begroting na wijzigingen		Rekening	
	2019		2019		2019		2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
<u>Programma 1: Vitaliteit</u>								
- Inlooph functie GGZ	-40				-40		-40	
- Zorg- en veiligheidstafels	-30				-30		-30	
- Leertuin Zorg en Veiligheid					-			
- Impuls ambities sociaal domein (Kadernota 2019)	-81				-81		-81	
- Opstellen Uitvoeringsplan 'Hillegom positief gezond'.	-50				-50		-50	
- Aansluiten bij het initiatief 'Rookvrije generatie' en 'Jeugd op Gezond Gewicht'.	-15				-15		-15	
- Instellen van een fonds voor projecten eenzaamheidsbestrijding.	-100				-100		-100	
- Voldoende inzet jeugd- en jongerenwerk op straat om vervolg te geven aan het project Jeugd Hillegom.	-75				-75		-75	
- Verbouwing Jongeren centrum Solution			-310		-310		-	
<u>- Overhevelingen 2018:</u>								
* Vluchtelingen verhoogde instroom			-65		-65		-31	
* Jeugd en Gezin ontschotters- en maatwerkbudget			-4		-4		-	
* Jeugd en Gezin preventieve projecten jeugd			-16		-16		-10	
* Jeugd en Gezin dienstencentrum			-6		-6		-	
* Sociale wijkteams			-9		-9		-	
* Eerste lijnsloket jeugd			-20		-20		-	
* Minimabeleid			-270		-270		-101	
- Woonvoorzieningen WMO			-		-			
* Exploitatie sportaccommodaties			-13		-13		-6	
- Tijdelijke huisvesting Jozefschool			-133		-133		-99	
- Projecten meedoen ISD			-130		-130		-	
- Op onderdelen actualiseren Woonvisie Hillegom 2015-2019 'Top van de Bollenstreek' (jaarlijks onderzoeks- en uitvoeringsbudget).	-20				-20	-		
- Dekking via algemene reserve:		285		914	-	1.199		487
Subtotaal programma 1	-411	285	-976	914	-1.387	1.199	-638	487
<u>Programma 2: Leefomgeving</u>								
- Mobiliteitsonderzoeken (kadernota 2018)	-30				-30	-	-7	
- Woningmarktonderzoeken (kadernota 2018)	-20				-20	-	-14	
- Uitvoeringsprogramma Verbindingen en Mobiliteit (kadernota 2018)	-40				-40	-	-	
- Preventie overlast (kadernota 2018)	-25				-25	-	-	

Bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten (- = nadeel)	Begroting		Wijzigingen		Begroting na wijzigingen		Rekening	
	2019		2019		2019		2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma 2: Leefomgeving								
- Ontwikkeling beleid huishoudelijk afval	-30				-30	-	-15	
- Actualiseren beleids- en beheersplan Civiele Kunstwerken (Kadernota 2019)	-12				-12	-	-8	
- Inventariseren areaal verkeers- en straatnaamborden (Kadernota 2019)	-15				-15	-	-	
- Onderzoek en analyse van data tbv (actualisatie) beleid Verkeer en Vervoer.	-30				-30	-	-	
- Uitvoeringsprogramma Verbindingen en Mobiliteit (HVVP) (Kadernota 2019)	-40				-40	-	-7	
- Beleidsontwikkeling inzameling en verwerking huishoudelijk afval (Kadernota 2019)	-25				-25	-	-7	
- Omgevingsplan Buitengebied en Zanderij (Kadernota 2019)	-50				-50	-	-34	
- Flexibele handhavinginzet	-50				-50	-	-	
- Stimuleren en faciliteren van plannen van ontwikkelaars, corporaties, bedrijven en particuliere initiatiefnemers	-50				-50	-	-50	
- Verbinding voor langzaam verkeer tussen het centrum en het sportpark en het Fioreticollege verbeteren	-35				-35	-	-	
- Uitvoeren vervoersanalyse naar mogelijke verbeteringen van de OV-bereikbaarheid van Hillegom.	-25				-25	-	-7	
- Analyse huidige stand van zaken en Plan van Aanpak HLT opstellen om conform de wenselijke situatie onder de nieuwe Omgevingswet te kunnen werken.	-20				-20	-	-20	
- Verder ontwikkelen interactieve website Omgevingsvisie en Omgevingsplan voor initiatiefnemers	-15				-15	-	-15	
- Opzetten en monitoren woningbouwprogramma Hillegom	-10				-10	-	-	
- Actualiseren handboek (her)inrichting openbare ruimte	-35				-35	-	-9	
- Uitvoering Inventarisatie asbestdaken.	-50		50		-	-	-	
- Hellingbanen oude parkeergarage Henri Dunantplein	-		-60		-60		-60	
- Aanleg, beheer en onderhoud van het groen op niveau houden/brengen en verhogen biodiversiteit.	-100				-100	-	-100	
- Dekking via algemene reserve		270			-	270		100
Subtotaal programma 2	-707	270	-10	-	-717	270	-353	100

Bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten (- = nadeel)	Begroting		Wijzigingen		Begroting na wijzigingen		Rekening	
	2019		2019		2019		2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
<u>Programma 3: Bedrijvigheid</u>								
- Beheerplan natuurvriendelijke oevers (NVO) (Kadernota 2019)	-12				-12	-	-12	
- Regionale visies bedrijfsterreinen en kantoren (Kadernota 2019)	-25				-25	-	-	
- Investeren in kunst in de buitenruimte.	-100				-100	-	-100	
- Opstellen plan van aanpak verbeteren digitale bereikbaarheid bedrijventerreinen.	-10				-10	-	-17	
- Dekking via algemene reserve		110			-	110		110
<i>Subtotaal programma 3</i>	-147	110	-	-	-147	110	-129	110
<u>Programma 4: Bestuur en ondersteuning</u>								
- PC vergoeding nieuwe raad (begroting 2015)								
deels '- Verkiezingen (kadernota 2018)	-60				-60	-		
- MVI-coördinator (Kadernota 2019)	-20				-20	-		
- Meer inzetten op vaste aanspreekpunten binnen werkorganisatie HLT voor bedrijven en instellingen.	-58				-58	-		
- In kaart brengen van behoefte en beschikbaarheid maatschappelijke accommodaties voor de inwoners van Hillegom.	-25				-25	-		
- Uitvoeren klimaatstresstest.	-20				-20	-		
- Dekking via algemene reserve		78			-	78		
<i>Subtotaal programma 4</i>	-183	78	-	-	-183	78	-	-
<u>Algemene Dekkingmiddelen</u>								
<i>Subtotaal Algemene Dekkingmiddelen</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal incidentele baten en lasten	-1.448	743	-986	914	-2.434	1.657	-1.120	697

Structureel evenwicht

De toezichthouder (provincie) ziet op het structureel evenwicht. Dat wil zeggen dat er geen incidentele baten ingezet mogen worden voor structurele lasten. Na eliminatie van de incidentele posten ontstaat het structureel financieel saldo. Dit geeft u inzicht in welke mate de structurele lasten gedekt kunnen worden door de structurele baten.

(bedragen x € 1.000)		
Omschrijving	Begroting (na wijzigingen) 2019	Rekening 2019
Resultaat	-904	828
Totaal incidentele baten en lasten excl. reserves	-777	-423
Totaal structurele baten en lasten voor reserves	-127	1.251
Totaal saldo incidentele toevoegingen reserves	4.271	3.882
Totaal saldo incidentele onttrekkingen reserves	8.146	5.069
Totaal structurele baten en lasten na reserves	3.748	2.438

Bijlage 1: SISA-verantwoording

Single information, single audit (SiSa) betekent eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole. SiSa is de manier waarop medeoverheden (provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen) aan het Rijk ieder jaar verantwoorden of en hoe ze de specifieke uitkeringen hebben besteed.

Het CBS vervult hierbij namens het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) de intermediaire rol tussen medeoverheden en vakdepartementen. Gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen dienen hun verantwoordingsinformatie met een rapport van bevindingen opgesteld door de accountant hierover, vóór 15 juli 2020 digitaal aan het CBS te verstrekken.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020								
BZK	C1	Regeling Reductie Energiegebruik	Totaal ontvangen beschikking	Projectnaam/ nummer	Besteding (jaar T)	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (JA/NEE)	Besteding (Jaar T) aan afwijkingen.	Cumulatieve bestedingen tot en met (jaar T)
		Gemeenten	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 01	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 02	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 03	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 04	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C1 / 06
		1	€ 259.889	Specifieke uitkering reductie energiegebruik	€ 0	Ja		€ 0
			Kopie projectnaam/ nummer	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee			
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C1 / 07	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C1 / 09			
		1	Specifieke uitkering reductie energiegebruik					
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)			
		Gemeenten	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03			
			€ 34.950	€ 0	€ 0			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 04	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 06	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07		
			Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag		

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2019 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatonummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatonummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatonummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatonummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatonummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatonummer: G2 / 06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2018 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R Indicatonummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatonummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatonummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatonummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatonummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatonummer: G2 / 12
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAW	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAZ
				inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
1	060534 Gemeente Hillegom		I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
			Aard controle n.v.t. Indicatonummer: G2A / 01	Aard controle R Indicatonummer: G2A / 02	Aard controle R Indicatonummer: G2A / 03	Aard controle R Indicatonummer: G2A / 04	Aard controle R Indicatonummer: G2A / 05	Aard controle R Indicatonummer: G2A / 06
			€ 3.203.353	€ 51.024	€ 313.762	€ 694	€ 43.291	

			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 07</i>	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 08</i>	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 09</i>	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 10</i>	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 11</i>	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 12</i>
		1	060534 Gemeente Hillegom	€ 0	€ 28.420	€ 3.412	€ 0	€ 59.862
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 13</i>	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 14</i>				
		1	060534 Gemeente Hillegom	€ 342				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen). gemeente deel 2019	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04</i>	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05</i>	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07</i>	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08</i>	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09</i>			
			€ 0	€ 0	Nee			
SZW	G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen). totaal 2018	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 01</i>	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 02</i>	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 03</i>	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 04</i>	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 05</i>	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 06</i>
			1 060534 Gemeente Hillegom	€ 0	€ 0	€ 31.827	€ 27.260	€ 6.323

			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 07</i>	Besteding (jaar T-1) Bob inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 08</i>	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 09</i>	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 10</i>		
		1	060534 Gemeente Hillegom	€ 0	€ 0	€ 0		
VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) <i>Aard controle R. Indicatornummer: H4/ 01</i>	Projectnaam / nummer <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02</i>	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend) <i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03</i>	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04</i>	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05</i>	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06</i>
			Gemeenten					
		1	€ 94.827	1.2 Onroerende zaken - renovatie	€ 11.228			
		2		1.3 onroerende zaken - onderhoud	€ 21.164	€ 7.280		
		3		BTW nadeel gemengde kosten	€ 1.965			€ 1.914
		4		Opgave Sportfondsen	€ 81.709			€ 43.682
			Kopie projectnaam / nummer <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07</i>	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening) <i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08</i>	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening) <i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09</i>	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10</i>	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11</i>	
		1	1.2 Onroerende zaken - renovatie		11,84%		€ 41.951	
		2	1.3 onroerende zaken - onderhoud	7280	22,32%			
		3	BTW nadeel gemengde kosten	1914	2,07%			
		4	Opgave Sportfondsen	43682	86,17%			

E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen
	Provinciale beschikking en/of verordening				Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen
	Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen					
	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05	
	1 PZH-2014-496705104	€ 0	€ 0			
	Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee	
		Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden	
	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/ 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10	
	1 PZH-2014-496705104	€ 0	€ 0		Ja	

Bijlage 2: Overzicht investeringskredieten

Kredietnaam	Totaal krediet	Uitgegeven t/m 2018	Uitgegeven 2019	Restant per 31-12-2019	Stand van zaken Jaarrekening	Afgesloten per 31-12-2019
Programma 1						
ISV project Woonzorgzone Fase 3	962.500	121.596	0	840.904		Ja
	0	0	0	0		
Centrumontwikkelingen Hillegom-ISV2	895.819	912.446	31.829	-48.456		
	-565.819		-444.275	-121.544		
Centrumplannen Houttuin Molenstraat	850.000	839.951	86.044	-75.995	Het project is afgerond.	Ja
			-26.000	26.000		
Infrastr. Werken Jozefpark oosthoek	203.000	52.961	0	150.040		
	-136.000	0	0	-136.000		
Herinrichting Burg. Van Nispenpark en omgeving	1.500.000	86.199	1.512.209	-98.408	Uitvoering in 2020.	Nee
	-200.000	0	0	-200.000		
Voorbereidingskrediet ISV project zorgzone		0	0	0		Nee
Saviolocatie bouwrijpmaken		0	0	0		Nee
Grondverkoop Woonzorgzone fase 3		0	0	0		Nee
Aankoop van het pand Hoofdstraat 126/128	350.000	0	345.000	5.000		Nee
Grond v.d. Endelaan50, 52 en Henri Dunantplein	521.000	0	286.000	235.000		Nee
Tijdelijke parkeervoorziening Centrumgebied	1.027.000	0	520.000	507.000		Nee
Programma 2						
Voorbereidingskrediet IKC Hillegom	0	0	0	0		
Stichtingskosten IKC	6.326.412	0	392.124	5.934.288	Het IKC Project is in ontwikkeling. Oplevering gepland in december 2021. Eindafrekening project verwacht in 2022.	Nee
Gemeentelijke kosten IKC	1.518.624	0	45.341	1.473.283	Het bestemmingsplan en de aanpassingen in de openbare ruimte zijn in ontwikkeling. Oplevering buitenruimte gepland in Q1 2022. Eindafrekening project verwacht in 2022.	Nee
Geluidswanden De Vosse	0	0	-7.882	7.882	Het project is afgerond.	Ja
Renovatie jongerencentrum	381.000	0	-85.803	466.803	In 2019 zijn voorbereidende werkzaamheden verricht voor de renovatie van jongerencentrum Solution. De verwachting is dat in Q2 2020 met de renovatie werkzaamheden wordt gestart.	Nee

Kredietnaam	Totaal krediet	Uitgegeven t/m 2018	Uitgegeven 2019	Restant per 31-12-2019	Stand van zaken Jaarrekening	Afgesloten per 31-12-2019
Programma 3						
Aanschaf mobiele install. Cameratoezicht	30.000	0	22.273	7.727	De camera's zijn aangeschaft.	Ja
Programma 4						
Fietspad Hillegom-Bennebroek v.a. 2009			0	0	Het project is afgerond.	Ja
Initiatieffase N208 fase 3	4.190.000	2.427.443	1.100.440	662.117	Reconstructie en groot onderhoud uitgevoerd. Inrichting groen nadert voltooiing. Accountant stelt rapportage op	Nee
		0	0	0		
Kwaliteitsverb.Hoofdstraat nabij Hoftuin	352.500	288.005	523	63.971	Het project wordt in 2020 afgerond.	Nee
	0		0	0		
Reconstructies wegen 2017			198	-198	Het project is afgerond.	Ja
Reconstructies wegen 2018	428.000	0	17.586	410.414	Projectvoorbereiding is gereed. Aanbesteding staat voor augustus 2020 op de planning. Uitvoering 2020 gereed.	Nee
Reconstructies wegen 2019	428.000	0	0	428.000	Projectvoorbereiding is gereed. Afstemming met andere beheerdisciplines moet nog plaats vinden. Uitvoering vindt plaats in 2020/2021.	Nee
Rechtsafstrook Leidsestraat	300.000	9.344	9.750	280.906	Project wacht op ontwikkeling van de Duinpolderweg en ontwikkelingen aan de westzijde van de kruising Leidsestraat/Olympiaweg.	Nee
Bereikbaarheid appartementen Catswende	50.000	0	5.500	44.500	In voorbereiding, uitvoering Q2 2020.	Nee
Reconstr. Meerlaan tussen rotonde en brug	547.900	12.054	499.907	35.939	Reconstructie uitgevoerd. In 2020 wordt groen aangelegd.	Nee
	-117.900		0	-117.900		
Kunstwerken beheerplan 2017	184.000	156.452	38.270	-10.722	Krediet kan afgesloten worden.	Ja
Kunstwerken beheerplan 2018	184.000	8.427	62.083	113.490		Nee
Kunstwerken beheerplan 2019	184.000	0	0	184.000	Vervanging 2019 is verschoven i.v.m. opstellen beleidsplan.	Nee
Vervanging diverse beschoeiingen 2018			11.071	-11.071	Project afgerond.	Ja
Vervanging diverse beschoeiingen 2019	120.000		9.861	110.139	Alle projecten in buitenruimte afgerond. Nu financiële afronding.	Nee
Openbare verlichting 2018	111.000	5.775	3.023	102.202	Uitvoering in 2020.	Nee
Openbare verlichting 2019	205.000	0	0	205.000	Uitvoering in 2020.	Nee
Herinr. Hoofdstr.N, Deltahof, Mariastraat	1.450.000	13.469	991.363	445.168	Uitvoering in 2020.	Nee
Fietsverbinding Centrum-Zanderij	50.000	0	0	50.000	Onderzoek is uitgevoerd. Het college heeft besloten het project te beëindigen.	Ja
Uitvoering centrumplannen, deelproject Hoofdstraat Midden en Omgeving	1.950.000	0	307.841	1.642.159	Het project is in uitvoering.	Nee

Kredietnaam	Totaal krediet	Uitgegeven t/m 2018	Uitgegeven 2019	Restant per 31-12-2019	Stand van zaken Jaarrekening	Afgesloten per 31-12-2019
Programma 4						
Julianapark	170.000		138	169.862	Uitvoering in 2020 met uitloop naar 2021.	Nee
Beschoeiing Noorder-Leidsevaart	1.800.000	1.674.782	-7.645	132.863	Project in buitenruimte afgerond. Accountantsverklaring	Ja
	-462.000		0	-462.000	eind 2e kwartaal 2020.	
Zorgeloos groen langs N208	510.489	594.059	38.242	-121.812	Het project is afgerond. Er wordt nog één factuur	Nee
	-6.000	-92.800	21.696	-65.104	verwacht.	
Renovatie Hoftuin			0	0	het project is afgerond.	Ja
Vosse- en Weerlanerpolder			16.500	-16.500	Het project is afgerond.	Ja
			-44.823	44.823		
Bedrijfsvoering						
Vervangen airco's gemeentekantoor 2019	15.000	0	0	15.000	Uitvoering in 2020.	Nee
Bijdrage aan St. Voedselbank tbv aankoop pand	345.000	0	345.000	0	Bijdrage aan de stichting is verstrekt.	Ja

Bijlage 3: Wet Normering Topinkomens

In deze bijlage staan de topfunctionarissen van de gemeente Hillegom opgenomen. Op grond van de Wet Normering Topinkomens (WNT) moeten inkomen en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak openbaar gemaakt worden. Het voor de gemeente Hillegom toepasselijke bezoldigingsmaximum is het algemeen bezoldigingsmaximum en is in 2019 gesteld op € 194.000.

Voor gemeenten geeft de wet specifiek aan wie als topfunctionaris wordt aangemerkt. Dit zijn:

- secretaris
- griffier

Het is goed denkbaar dat de secretaris en de griffier niet boven de WNT-norm verdienen. Toch worden ze aangemerkt als topfunctionaris en geldt voor hen de verplichting tot openbaarmaking en melding van de WNT-gegevens.

De leden van het college van B&W en de gemeenteraad zijn op grond van de WNT géén topfunctionarissen.

Dit verantwoordingsdocument bestaat uit het volgende model:

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

Gegevens 2019	G.P. van Lierop	C.B. Baauw	P.M. Hulspas
Functiegegevens	Secretaris	Secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	n.v.t.	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	n.v.t.	1,0	0,83
Dienstbetrekking?	n.v.t.	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	n.v.t.	€ 103.501	€ 63.689
Beloningen betaalbaar op termijn	n.v.t.	€ 16.898	€ 10.317
<i>Subtotaal</i>	n.v.t.	€ 120.399	€ 74.005
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	n.v.t.	€ 194.000	€ 161.020
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2019	n.v.t.	€ 120.399	€ 74.005
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018	G.P. van Lierop	C.B. Baauw	P.M. Hulspas
Functiegegevens	Secretaris	Secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1-30/4	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1	0,83
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 30.781	€ 93.962	€ 61.541
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 5.034	€ 15.293	€ 9.659
<i>Subtotaal</i>	€ 35.815	€ 109.255	€ 71.200
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 62.137	€ 189.000	€ 156.870
Totale bezoldiging 2018	€ 35.815	€ 109.255	€ 71.200

De topfunctionaris C.B. Baauw is ook een topfunctionaris in HLTsamen. In HLTsamen vindt er geen bezoldiging plaats.

In 2019 is er niemand ingehuurd boven de WNT-norm.

Bijlage 4: Overzicht mutaties van de reserves

In het onderstaande overzicht wordt het verloop weer gegeven van de stortingen en de onttrekkingen van de reserves. De mutaties van de (gewijzigde) begroting en de realisatie van 2019 worden per onderdeel toegelicht.

Stortingen reserves 2019

Lasten	Begroting 2019	Gewijzigde begroting 2019	Werkelijk 2019	Saldo	Omschrijving	inc./str.
Algemene reserve		-20.000	-20.000		Overhevelen budget ontschotting	i
Algemene reserve		-68.000	-68.000		Overheveling naar 2020: van niet benutte bedragen Beschermde Wonen vanuit 2018	i
Reserve eenzaamheidsfonds		-100.000			2e BERAP 2019: instellen bestemmingsreserve eenzaamheidsfonds	i
Algemene reserve		-100.000	-100.000		Overheveling wijkteams	i
Algemene reserve		-36.700			2e Berap Economic Board	i
Algemene reserve		-75.000			2e Berap Vrijval bedrag verhoogde statushouders	i
Reserve onderwijshuisvesting			-54.021		Saldo onderwijshuisvesting	i
Totaal programma 1	0	-399.700	-242.021	-157.679		
Reserve kapitaallasten nw investeringen		-1.950.000	-307.841		Br-Nt Methode Uitv. Centrumplannen, Hoofdstraat Midden e.o.	i
Reserve kapitaallasten nw investeringen			-1.100.440		Br-Nt Methode Uitv. N208 uitgaven storting in res. Kaplst	i
Reserve kapitaallasten nw investeringen			-1.512.209		Br-Nt Methode Uitv. Nispenpark uitgaven storting in res. Kaplst	i
Reserve kapitaallasten nw investeringen		-842.000	-345.000		Storting uit algemene reserve Br-Nt Methode slopen opstellen	i
Reserve kapitaallasten nw investeringen		-85.000			Storting uit algemene reserve Br-Nt Methode	i
Reserve kapitaallasten nw investeringen		-350.000			Storting uit algemene reserve Br-Nt Methode	i
Reserve kapitaallasten nw investeringen		-170.000	-138		Storting uit algemene reserve Br-Nt Methode Julianapark	i
Algemene reserve		-50.000			Overheveling naar 2020	i
Algemene reserve		-17.500	-17.500		Overheveling naar 2020: omgevingsvisie	i
Algemene reserve		-50.000			2e TR 2019 - Project asbestdaken gaat niet door	i
Algemene reserve		-40.000	-40.000		2e TR 2019 - Project 'opvolger' HWP start eind 2019 en loopt door in 2020	i
Algemene reserve		-40.000	-40.000		2e TR 2019 - Project 'opvolger' HWP start eind 2019 en loopt door in 2020	i
Algemene reserve		-30.000	-30.000		2e TR 2019 - HWP Onderzoekverkeersveiligheid uitvoering in 2020	i
Algemene reserve		-14.000	-14.000		2e TR 2019 Overheveling Woonprogramma	i
Totaal programma 2	0	-3.638.500	-3.407.127	-231.373		
Reserve kapitaallasten nw investeringen			-214.664		Storting uit reserve verbetering openbare ruimte centrum	i
Programma 2 reserve onderling	0	0	-214.664	214.664		
Reserve aankoop / onderhoud kunstvoorwerpen		-130.000	-130.000		2e BERAP 2019: Budget kunst openbare ruimte naar reserve kunst	i
Reserve eenzaamheidsfonds		-100.000	-100.000		2e BERAP 2019: instellen bestemmingsreserve eenzaamheidsfonds	i
Totaal programma 3	0	-230.000	-230.000	0		
Algemene reserve	-2.500	-2.500	-2.500		Aflossing aanschaf praalwagen Bloemencorso	s
Totaal programma 4	-2.500	-2.500	-2.500	0		
Totaal ADM	0	0	0	0		
Totaal stortingen reserves	-2.500	-4.270.700	-3.881.648	-389.052		

Onttrekkingen reserves 2019

Baten	Begroting 2019	Gewijzigde begroting 2019	Werkelijk 2019	Saldo	Omschrijving	inc./str.
Algemene reserve		310.000			A4 Ontwikkeling jongerencentrum Solution	i
Algemene reserve		140.000			Overheveling 2018 Vluchtelingen verhoogde instroom	i
Algemene reserve		24.000			Overh. 2018 Jeugd en Gezin ontschotters- en maatwerkbudget	i
Algemene reserve		16.000	10.000		Overh. 2018 Jeugd en Gezin prevetieve projecten jeugd	i
Algemene reserve		6.000			Overh. 2018 Jeugd en Gezin dienstencentrum	i
Algemene reserve		9.000	9.000		Overh. 2018 Sociale wijkteams	i
Algemene reserve		20.000			Overh. 2018 Overh. 2018 Eerste lijnsloket jeugd	i
Algemene reserve		220.000			Overh. 2018 Minimabeleid	i
Algemene reserve		50.000			Overh. 2018 Minimabeleid	i
Algemene reserve		68.000			Overh. 2018 Maatschappelijke zorg	i
Algemene reserve		12.500			Overh. 2018 Exploitatie sportaccommodaties	i
Reserve kapitaallasten nw investeringen		-155.918	155.918		2e Berap aanpassen Br-Nt Methode Afschr. De vosse	i
Reserve kapitaallasten nw investeringen			6.840		Br-Nt Methode Afschrijving Solution	s
Reserve onderwijshuisvesting		133.000			Berap HG 2 tijdelijk e huisvestingskst Jozefschool	i
Totaal programma 1	0	852.582	181.758	670.824		
Algemene reserve		40.000	40.000		Overh. 2018 Ruimtelijke ordening algemeen beleid	i
Algemene reserve		50.000	10.066		Overh. 2018 Handhaving APV; Drank- en Horecawet	i
Algemene reserve		52.515	52.515		Overh. 2018 Onderhoud speelterreinen	i
Algemene reserve		124.000	22.498		Overh. 2018 Groot onderhoud wegen	i
Algemene reserve		6.375			Overh. 2018 Straatverlichting	i
Algemene reserve		13.898			Overh. 2018 Verkeersregelingen/wegmeubilair	i
Algemene reserve		5.000			Overh. 2018 Overige volkshuisvesting	i
Algemene reserve		24.406			Overh. 2018 Handhaving bouwen	i
Algemene reserve			45.000		Overh. 2018 Gemeentewerf aanpassing	i
Algemene reserve		25.500			Onttrekking reserve	i
Algemene reserve			14.642		Analyse wonen	i
Algemene reserve			8.500		Actualiseren Handboek	i
Algemene reserve			6.983		Vervoersanalyse	i
Algemene reserve			1.131		HD-plein 1malige kstn - Bijkomende kosten	i
Algemene reserve		1.950.000	307.841		Br-Nt Methode Uitv. Centrumplannen, Hoofdstraat Midden e.o.	i
Algemene reserve			1.100.440		Br-Nt Methode Uitv. N208 uitgaven storting in res. Kaplst	i
Algemene reserve			1.512.209		Br-Nt Methode Uitv. Nispenpark uitgaven storting in res. Kaplst	i
Algemene reserve		842.000	345.000		Br-Nt Methode slopen opstellen	i
Algemene reserve		170.000	138		Br-Nt Methode julianapark	i
Algemene reserve		152.000			Storting uit algemene reserve Br-Nt Methode slopen opstellen	i
Algemene reserve		787.500			Onttrekking uit Algemene reserve , exploitatiebijdrage	i
Algemene reserve		435.000			Onttrekking uit Algemene reserve	i
Reserve kapitaallasten nw investeringen			134.688		Vrijval afschrijvingslasten t.g.v. de exploitatie	s
Reserve kapitaallasten nw investeringen		-69.547			2e Berap Aanpassen Kap.lasten	i
Reserve Duurzaamheid			174.716		Duurzaamheidsprog 2019	i
Totaal programma 2	0	4.608.647	3.776.366	832.281		

Baten	Begroting 2019	Gewijzigde begroting 2019	Werkelijk 2019	Saldo	Omschrijving	inc./ str.
Reserve Duurzaamheid			214.664		Storting uit reserve verbetering openbare ruimte centrum	i
Programma 2 reserve onderling	0	0	214.664	-214.664		
Algemene reserve		16.000	16.000		Overh. 2018 Kunstaankopen kunstwerk Parkwijk	i
Algemene reserve		8.270	8.270		Overh. 2018 Cultuur participatie kunstroute	i
Totaal programma 3	0	24.270	24.270	0		
Algemene reserve	10.000	10.000			Goed digitaal aansluiten bedr. (en woningen) in het buitengebied	i
Algemene reserve	100.000	100.000			Opzetten van een regeling voor kunst in de buitenruimte	i
Algemene reserve	50.000	50.000			Stimuleren en faciliteren van plannen van ontwikkelaars, corporaties, bedrijven en particuliere initiatiefnemers	i
Algemene reserve	20.000	20.000			Analyse huidige stand van zaken en Plan van Aanpak HLT opstellen om conform de wenselijke situatie onder de nieuwe Omgevingswet te kunnen werken.	i
Algemene reserve	20.000	20.000			Op onderdelen actualiseren Woonvisie Hillegom 2015-2019 'Top van de Bollenstreek' opgenomen kosten breed voor het actualiseren van beleid (jaarlijks onderzoeks- en uitvoeringsbudget) en de extra capaciteit voor wonen uit de kadernota	i
Algemene reserve	10.000	10.000			Opzetten en monitoren woningbouwprogramma Hillegom	i
Algemene reserve	25.000	25.000			Uitvoeren vervoersanalyse naar mogelijke verbeteringen van de OV-bereikbaarheid van Hillegom.	i
Algemene reserve	35.000	35.000			Verbinding voor langzaam verkeer tussen het centrum en het sportpark en het Fioretcollege verbeteren	i
Algemene reserve	15.000	15.000			Verder ontwikkelen interactieve website Omgevingsvisie en Omgevingsplan voor initiatiefnemers	i
Algemene reserve	15.000	15.000			Aansluiten bij het initiatief 'Rookvrije generatie' en 'Jeugd op Gezond Gewicht'.	i
Algemene reserve	25.000	25.000			In kaart brengen van behoefte en beschikbaarheid maatschappelijke accommodaties voor de inwoners van Hillegom.	i
Algemene reserve	50.000	50.000			Uitvoeren van de beleidsnota 'Hillegom positief gezond'.	i
Algemene reserve	100.000	100.000			Uitvoeren van projecten eenzaamheidsbestrijding.	i
Algemene reserve	75.000	75.000			Voldoende inzet jeugd- en jongerenwerk op straat.	i
Algemene reserve	50.000	50.000			Uitvoering Inventarisatie asbestdaken.	i
Algemene reserve	30.000	30.000			Uitvoeren van onderzoek naar verkeersonveilige situaties.	i
Algemene reserve	35.000	35.000			Actualiseren handboek (her)inrichting openbare ruimte	i
Algemene reserve	58.000	58.000			We versterken het accountmanagement (wegwijsformule) bij wijken, verenigingen en ondernemers en bij overheids- en buurtparticipatie (participatieformule).	i

Baten	Begroting 2019	Gewijzigde begroting 2019	Werkelijk 2019	Saldo	Omschrijving	inc./ str.
Algemene reserve	20.000	20.000			Uitvoeren stresstest.	i
Algemene reserve	318.448	318.448			Primitieve begroting: Begroting jaarschijf 2018 incl.	i
Reserve kapitaallasten nieuwe	19.957	19.957			Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen mutatie	i
Algemene reserve	83.258	83.258			Saldo begroting 3D	i
Algemene reserve	54.180	54.180			Tijdelijk fonds jeugdhulp (raad 13-10-2016)	i
Algemene reserve	-23.896	-23.896			Aanpassen nog uit te voeren werken	i
Algemene reserve	61.486	61.486			Begroting jaarschijf 2018 incl. wijzingen	i
Reserve Regionaal	430.000	430.000	430.127		Kadernota 2018: Vrijval bijdrage Regionaal	i
Algemene reserve	176.429	176.429	169.729		Financiering uitvoeringsprogramma Economische	i
Algemene reserve	318.675	318.675			Investeringsplan 2019-2022	i
Algemene reserve	75.000	75.000			Ruimte in storting reserve onderwijshuisvesting	i
Algemene reserve	-338.405	-338.405			Wegboeken oude Investeringsplan 2018-2021	i
Algemene reserve	222.835	222.835			Investeringsplan 2019-2022	i
Algemene reserve	-37.590	-37.590			Wegboeken oude Investeringsplan 2018-2021	i
Algemene reserve		70.000			Overh. 2018 aanpassing gemeentewerf	i
Totaal programma 4	2.103.377	2.173.377	599.856	1.573.521		
Algemene reserve		486.987	486.987		Overheveling 2018 HLTsamen 2018	i
Totaal programma ADM	0	486.987	486.987	0		
Totaal onttrekkingen reserves	2.103.377	8.145.863	5.069.237	3.076.626		
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	2.100.877	3.875.163	1.187.589	2.687.574		

Bijlage 5: Rapportage Interbestuurlijk toezicht

Op 1 oktober 2012 is de Wet revitalisering generiek toezicht in werking getreden. In de wet is geregeld hoe het toezicht wordt uitgeoefend, een en ander om de interbestuurlijke lasten te verminderen en het toezicht te versoberen.

In deze bijlage geeft het college per thema aan of zij dit thema geheel op orde heeft (groen), op één of enkele aspecten na (oranje) of op meerdere aspecten niet op orde (rood). De keuze van de kleur wordt toegelicht op basis van de handreiking Interbestuurlijk Toezicht 2019 voor gemeenten opgesteld door de provincie Zuid-Holland.

Financiën	Oranje	TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht		De begrotingen 2020 en 2021 zijn structureel in evenwicht, de jaren 2022 en 2023 sluiten met een tekort.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	
Ruimtelijke ordening	Oranje	TOELICHTING
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland (artikel 14.2 Omgevingsverordening)		<u>Bestemmingsplan Landelijk Gebied 1997, bestemmingsplan 1e herziening Landelijk Gebied 1997, bestemmingsplan De Zanderij, bestemmingsplan Elsbroekerpolder en bestemmingsplan De Polders ter plaatse van de voormalige manege.</u> Deze plannen worden meegenomen in het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte voor het gehele buitengebied en de Zanderij van Hillegom. Het ontwerp ligt op dit moment ter inzage. De vaststelling is verwacht medio 2020. <u>Bestemmingsplan Vossepolder.</u> Dit is het moederplan van een ontwikkellocatie die in fases wordt ontwikkeld en zo ook de bestemmingsplannen/uitwerkingsplannen. <u>Bestemmingsplan Horst ten Daal ter plaatse van de buurt Patrimonium.</u> Voor dit plan is een uitvoeringsbesluit voor nieuwbouw genomen ten tijden van de herziening van dit bestemmingsplan en zal bij de eerstvolgende herziening worden meegenomen.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	
Omgevingsrecht Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Milieu, Bouwen en Wonen	Oranje	TOELICHTING
Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn tijdig een beleidsplan, een uitvoeringsprogramma en een evaluatie vastgesteld en met de jaarrapportage over de uitvoering bekend gemaakt aan de gemeenteraad. Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.		<u>Toezicht en handhaving:</u> Er is vóór HLTsamen een beleidsplan voor toezicht en handhaving vastgesteld. In 2019 was een (nieuw) VTH beleid nog niet gereed. Er is een evaluatie van het handhavingsuitvoeringsprogramma 2018 en een handhavingsuitvoeringsprogramma 2019 vastgesteld. Deze zijn beide bekendgemaakt aan de gemeenteraad. De evaluatie is vastgesteld en bekendgemaakt aan de gemeenteraad, namelijk op 16 april 2019. Het uitvoeringsprogramma 2019 is op 7 mei 2019 vastgesteld en bekendgemaakt aan de gemeenteraad. Conclusie: De evaluatie is tijdig vastgesteld en de gemeenteraad is tijdig hierover geïnformeerd. Het handhavingsuitvoeringsprogramma 2019 is niet tijdig vastgesteld, omdat de opzet was om dit programma gelijktijdig met het nieuwe VTH beleid vast te laten stellen. Dit beleid heeft echter vertraging opgelopen en is het handhavingsuitvoeringsprogramma 2019 alsnog separaat vastgesteld. Door deze vertraging is de gemeenteraad ook niet vóór 1 april 2019 geïnformeerd.

		<u>Vergunningen:</u> Er is geen beleidsplan en uitvoeringsplan 2019 vastgesteld. Het opstellen van een VTH beleidsplan voor de periode 2020-2024 is in 2019 gestart. Inmiddels is dit door het college vastgesteld en aan de gemeenteraad aangeboden. De planning is in 2020 een uitvoeringsplan op te stellen.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	ja	<u>Vergunningen:</u> Aandacht is nodig voor het tijdig vaststellen van het vergunningen beleidsplan en uitvoeringsplan en de evaluatie daarvan.	
Monumentenzorg	Groen	TOELICHTING	
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie met betrekking tot de (rijks)monumenten		Dit is de erfgoedcommissie Hillegom.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee		
Archief- en informatiebeheer	Oranje	TOELICHTING	
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde		Er is de afgelopen jaren door samenvoeging van de ambtelijke organisatie van de HLT gemeenten en door harmonisering van zaakgerichtwerken in één zaaksysteem te weinig voortgang geboekt. Samen met de archivaris is een activiteitenplan opgesteld om de achterstanden in te lopen.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee		
Huisvesting Vergunninghouders	Groen	TOELICHTING	
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand		Gevraagde informatie	Stand van zaken
		Achterstand per 1 januari van het verantwoordingsjaar	8
		Fase interventieladder op 1 januari	informatie opvragen en valideren
		Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	8
		In het eerste halfjaar gehuisveste vergunninghouders	16
		Voorsprong per 1 juli van het verantwoordingsjaar	0
		Fase interventieladder op 1 juli	taakstelling gerealiseerd
		Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	8
		In het tweede halfjaar gehuisveste vergunninghouders	8
		Voorsprong per 31 december van het verantwoordingsjaar	0
		Fase interventieladder op 31 december	taakstelling gerealiseerd
		Toelichting	
		n.v.t.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee		

Bijlage 6: Overhevelingen

PROGRAMMA 1 VITALITEIT			
Samenkracht en burgerparticipatie	Jongerenwerk, Solution	€ 310.000	Onderdeel van de herontwikkeling van het Jongerencentrum Solution is het wegwerken van het achterstallig onderhoud. De gemeenteraad heeft daar 21 maart 2019 € 310.000 voor beschikbaar gesteld. Aangezien uitvoering plaats vindt in 2020 is overheving van het budget noodzakelijk.
Mutaties reserves	Mutatie reserves	€ -310.000	De uitgaven voor het Jongerencentrum Solution verrekenen we met de Algemene reserve en hebben daarom geen invloed op het saldi van de jaarrekening.
Inkomensregelingen	Inkomensvoorzieningen, project meedoen	€ 37.080	De ISD heeft projecten ontwikkelt om meer in contact te komen met en aandacht te geven aan mensen die vaak al jarenlang een bijstandsuitkering ontvangen met weinig uitzicht op betaald werk. Doel van die aandacht is om achterstanden op te heffen op deze manier minder kansrijke mensen weer mee te laten doen. Bij de 2e Bestuursrapportage is uit het BUIG overschot € 130.000 gereserveerd. Hillegom is uiteindelijk voornemens aan project 5 (het innovatiebudget € 37.080) in 2020 deel te nemen.
Inkomensregelingen	Inkomensvoorzieningen, Armoede beleid	€ 174.000	In het Armoedebeleid Hillegom (2019-2022) vastgesteld door de raad in 2019, is besloten dat de resterende armoedegelden (beschikbaar vanaf 2016) jaarlijks meegenomen wordt naar de volgende jaren om alle maatregelen van het beleid uit te voeren.
Inkomensregelingen	Inkomensvoorzieningen, Armoede beleid	€ 51.000	In het Armoedebeleid Hillegom (2019-2022) vastgesteld door de raad in 2019, is besloten dat de resterende armoedegelden (beschikbaar vanaf 2016) jaarlijks meegenomen wordt naar de volgende jaren om alle maatregelen van het beleid uit te voeren.
Mutaties reserves	Mutaties reserves	€ -225.000	Dekking overheveling Armoede beleid via Algemene reserve.
PROGRAMMA 2 LEEFOMGEVING			
Verkeer en vervoer	Handboek herinrichting openbare ruimte	€ 20.000	In augustus 2019 is gestart met het project 'Ontwikkeling Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR)'. In dit project worden de 3 bestaande LIOR's van de gemeenten waar mogelijk geharmoniseerd. Eindproduct is een digitaal handboek wat via een cloud applicatie te gebruiken is. Per project kunnen de relevante onderwerpen worden geselecteerd om een PvE op maat te genereren. Voor de ontwikkeling van de LIOR is in 2019 budget gereserveerd wat in 2020 wordt uitgegeven.
Mutaties reserves	Mutaties reserves	€ -20.000	Dekking overheveling ontwikkeling LIOR's accommodatiebeleid via Algemene reserve.
Gebiedsontwikkeling	Omgevingsvisie, actualisatie	€ 40.000	Het merendeel van de werkzaamheden voor het schrijven van de Omgevingsvisie - Actualisatie gaat plaatsvinden in 2020. Dan vinden participatie activiteiten plaats en wordt een stedenbouwkundig bureau ingehuurd.
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Spelen	€ 30.050	Aan 2 aannemers is een opdracht verstrekt in 2019. De werkzaamheden vinden plaats in het eerste kwartaal van 2020. Het budget van 2019 graag overhevelen naar 2020 om de werkzaamheden te kunnen betalen. Als dit niet mogelijk is ontstaat er een achterstand op de vervangingsplanning van speelplaatsen.
PROGRAMMA 3 BEDRIJFVIGHEID			
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Accommodatiebeleid	€ 25.000	In de begroting 2019 is budget gereserveerd voor het ontwikkelen van een accommodatiebeleid in Hillegom. Uitvoering heeft vertraging opgelopen. Uitvoering nu gepland in 2020. Budget nodig voor inhuur extern advies.
Mutaties reserves	Mutaties reserves	€ -25.000	Dekking overheveling accommodatiebeleid via Algemene reserve.
PROGRAMMA 4 BESTUUR EN ONDERSTEUNING			
Geen overhevelingen			
Totaal bedrag ten laste van resultaat		€ 107.130	

Bijlage 7: Overzicht baten en lasten per taakveld

In onderstaand overzicht worden de baten en lasten per taakveld getoond. Taakvelden zijn eenheden waarin de programma's zijn onderverdeeld. Dit betekent dat taakvelden over meerdere programma's kunnen zijn verdeeld. Daarom wordt hier een overzicht per taakveld, onafhankelijk van het programma, getoond.

De taakvelden zijn vastgesteld bij ministeriële regeling.

De financiële verordening bepaalt dat de raad de baten en lasten per taakveld autoriseert en dat het college de raad informeert over afwijkingen binnen de taakvelden.

De analyse van verschillen op de taakvelden is opgenomen in de programma's.

Bedragen x € 1.000

Taakvelden	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2018	2019	2019 na wijziging	2019
Afval				
Lasten	-1.755	-1.697	-1.765	-1.762
Baten	2.600	2.592	2.592	2.597
Saldo	845	894	827	835
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds				
Lasten				
Baten	27.537	28.946	28.964	29.310
Saldo	27.537	28.946	28.964	29.310
Arbeidsparticipatie				
Lasten	-270	-256	-256	-258
Baten				
Saldo	-270	-256	-256	-258
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen				
Lasten	-36	-24	-31	-35
Baten	79	90	90	87
Saldo	43	66	59	52
Begeleide participatie				
Lasten	-1.771	-1.738	-1.764	-1.632
Baten				
Saldo	-1.771	-1.738	-1.764	-1.632
Begraafplaatsen en crematoria				
Lasten	-73	-73	-77	-94
Baten	93	87	87	89
Saldo	20	14	10	-5

Beheer overige gebouwen en gronden				
Lasten	-425	-228	-443	-265
Baten	255	68	97	159
Saldo	-170	-159	-345	-106
Belastingen overig				
Lasten	-552	-691	-691	-697
Baten	1.921	1.941	1.941	2.176
Saldo	1.370	1.250	1.250	1.479
Bestuur				
Lasten	-1.693	-1.583	-1.745	-2.363
Baten				25
Saldo	-1.693	-1.583	-1.745	-2.337
Burgerzaken				
Lasten	-663	-609	-658	-620
Baten	417	340	352	300
Saldo	-246	-269	-306	-320
Crisisbeheersing en brandweer				
Lasten	-1.157	-1.290	-1.289	-1.262
Baten	63	45	46	47
Saldo	-1.095	-1.245	-1.243	-1.215
Cultureel erfgoed				
Lasten	-21	-33	-56	-70
Baten				
Saldo	-21	-33	-56	-70
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie				
Lasten	-352	-545	-471	-372
Baten				
Saldo	-352	-545	-471	-372
Economische ontwikkeling				
Lasten	-2.881	-1.015	-739	-756
Baten	1.802	22	22	
Saldo	-1.078	-993	-717	-756
Economische promotie				
Lasten	-132	-193	-198	-193
Baten	5	3	3	3
Saldo	-128	-190	-196	-191

Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
Lasten	-104	-10	-10	-17
Baten	50			12
Saldo	-55	-10	-10	-5
Geëscaleerde zorg 18-				
Lasten	-591	-389	-389	-440
Baten				
Saldo	-591	-389	-389	-440
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)				
Lasten	-353	-1.489	-2.938	-1.479
Baten	445	1.424	2.873	1.554
Saldo	92	-65	-65	75
Inkomensregelingen				
Lasten	-4.858	-4.820	-4.879	-4.444
Baten	3.605	3.615	3.765	3.976
Saldo	-1.253	-1.205	-1.115	-468
Maatwerkdienstverlening 18-				
Lasten	-3.603	-4.137	-4.195	-4.075
Baten		10	10	19
Saldo	-3.603	-4.127	-4.184	-4.055
Maatwerkdienstverlening 18+				
Lasten	-3.792	-4.349	-4.535	-4.457
Baten				
Saldo	-3.792	-4.349	-4.535	-4.457
Maatwerkvoorzieningen (WMO)				
Lasten	-152	-239	-421	-348
Baten				
Saldo	-152	-239	-421	-348
Media				
Lasten	-451	-445	-455	-465
Baten				
Saldo	-451	-445	-455	-465
Milieubeheer				
Lasten	-906	-793	-865	-1.091
Baten	2	1	1	10
Saldo	-904	-792	-864	-1.080

Mutaties reserves				
Lasten	-5.414	-2	-4.171	-3.882
Baten	8.070	2.103	8.146	5.069
Saldo	2.656	2.101	3.975	1.188
Onderwijsbeleid en leerlingzaken				
Lasten	-608	-789	-1.026	-584
Baten	65	43	247	39
Saldo	-542	-746	-779	-545
Onderwijshuisvesting				
Lasten	-954	-933	-1.066	-1.007
Baten	232	227	223	243
Saldo	-723	-707	-843	-764
Openbaar basisonderwijs				
Lasten	-26	-67	-67	-75
Baten				
Saldo	-26	-67	-67	-75
Openbaar groen en (openlucht) recreatie				
Lasten	-1.595	-1.753	-1.801	-1.760
Baten	18	5	5	14
Saldo	-1.576	-1.748	-1.796	-1.747
Openbare orde en veiligheid				
Lasten	-664	-831	-763	-619
Baten	26	42	30	6
Saldo	-638	-789	-734	-612
Overhead				
Lasten	-6.596	-6.973	-7.635	-7.313
Baten	30	13	13	18
Saldo	-6.566	-6.960	-7.622	-7.295
Overige baten en lasten				
Lasten				-9
Baten				1
Saldo				-9
OZB niet-woningen				
Lasten				
Baten	1.145	1.179	1.179	1.277
Saldo	1.145	1.179	1.179	1.277

OZB woningen				
Lasten				
Baten	2.470	2.637	2.637	2.640
Saldo	2.470	2.637	2.637	2.640
Parkeren				
Lasten	-43	-59	-56	-44
Baten				3
Saldo	-43	-59	-55	-41
Recreatieve havens				
Lasten	-110	-150	-149	-72
Baten	3	8	11	3
Saldo	-107	-142	-138	-68
Riolering				
Lasten	-1.644	-1.617	-1.617	-1.683
Baten	2.255	2.307	2.307	2.291
Saldo	612	690	690	609
Ruimtelijke ordening				
Lasten	-424	-544	-430	-618
Baten	23			110
Saldo	-401	-544	-430	-507
Samenkracht en burgerparticipatie				
Lasten	-1.750	-2.096	-2.384	-1.777
Baten		26		
Saldo	-1.750	-2.070	-2.384	-1.777
Sportaccommodaties				
Lasten	-933	-983	-843	-607
Baten	275	273	283	317
Saldo	-659	-710	-561	-290
Sportbeleid en activering				
Lasten	-431	-558	-555	-747
Baten				2
Saldo	-431	-558	-555	-745
Treasury				
Lasten	14		-11	-11
Baten	714	720	916	1.641
Saldo	727	720	905	1.630

Verkeer en vervoer				
Lasten	-2.438	-2.994	-3.069	-2.739
Baten	216	81	80	109
Saldo	-2.223	-2.913	-2.989	-2.630
Volksgezondheid				
Lasten	-931	-733	-918	-965
Baten	16	9	9	20
Saldo	-915	-724	-909	-944
Wijkteams				
Lasten	-1.334	-1.367	-1.237	-1.400
Baten				
Saldo	-1.334	-1.367	-1.237	-1.400
Wonen en bouwen				
Lasten	-621	-580	-1.396	-508
Baten	363	302	232	271
Saldo	-258	-278	-1.164	-237